

Jaarstukken 2017

27-06-2018

Inhoudsopgave

Leeswijzer.....	5
Inleiding.....	7
Algemeen.....	8
Waar staan we op financieel gebied	12
Programma's.....	19
Programma Bestuur en dienstverlening.....	21
Programma Veiligheid en openbare orde.....	29
Programma Bereikbaarheid en mobiliteit.....	35
Programma Onderwijs en kinderopvang.....	43
Programma Sociaal domein.....	49
Programma Welzijn, sport en cultuur.....	59
Programma Inkomen en armoedebeleid.....	65
Programma Leefomgeving en milieu.....	71
Programma Ruimtelijke ontwikkeling.....	79
Algemene dekkingsmiddelen.....	87
Paragrafen.....	91
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	93
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.....	113
Paragraaf Financiering.....	123
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	131
Paragraaf Verbonden Partijen.....	139
Paragraaf Grondbeleid.....	155
Paragraaf Lokale Heffingen.....	157
Paragraaf Grootschalige Projecten.....	163
Jaarrekening.....	165
Staat van baten en lasten.....	167
Toelichting staat van baten en lasten per programma.....	169
Balans.....	183
Grondslagen.....	186
Toelichting op de balans.....	190
Incidentele baten en lasten.....	203
EMU-saldo.....	204
Sisa verantwoordingsbijlage.....	205
.....	207
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	211
.....	213
Bijlagen.....	215
Kerngegevens.....	217
Het resultaat.....	220
Subsidies.....	223
Taakvelden.....	225

Raadsbesluit 2017.....	229
.....	231

Leeswijzer

Voor u liggen de **jaarstukken 2017**. Deze bestaat uit een beleidsmatig *jaarverslag* en een financiële *jaarrekening*.

In de *jaarrekening* legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid en de daarmee verbonden financiën. De opzet van de *jaarrekening* is conform Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) en gelijk aan die van de begroting. De financiële overzichten zijn afgerond op € 1.000. Hierdoor is het mogelijk dat er afrondingsverschillen ontstaan. In de financiële tabellen wordt het (min) teken gebruikt als er een last (uitgave/nadeel) wordt bedoeld. Waar geen teken staat, wordt dat als een baat (inkomst/voordeel) gelezen. Hiermee volgen we de begroting 2017.

Het *jaarverslag* bestaat uit:

- de programmaverantwoording;
- het hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen;
- en de paragrafen.

In de *programmaverantwoording* gaan wij in op de in de begroting gestelde 3W-vragen. Wat willen we bereiken (Doelstelling) en Wat gaan we ervoor doen (Activiteiten) is in de programmaverantwoording verwerkt in een tabel. Per onderdeel kunt u zien wat we hebben bereikt en wat we ervoor gedaan hebben. Wat heeft het gekost is een vertaling per programma in een financieel overzicht.

Naast de drie W-vragen wordt ook een toelichting gegeven op belangrijke ontwikkelingen, over te hevelen budgetten en de stand van zaken van investeringen.

In het hoofdstuk *Algemene dekkingsmiddelen* zijn de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente toegelicht (Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds en de gemeentelijke belastingen).

In de zeven verplichte *paragrafen* gaat het om (de verantwoording van) de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die financieel, politiek of anderszins belangrijk zijn. Naast de zeven verplichte paragrafen is er een extra paragraaf die informatie geeft over de grootschalige projecten binnen de gemeente.

De *jaarrekening* bestaat uit:

- de programmarekening;
- de balans (met toelichting);
- en de Sisa¹-verantwoordingsbijlage.

De *programmarekening* bevat een gecompriëerd overzicht van alle lasten, baten en saldi per programma en een toelichting op het resultaat.

De *balans* en de toelichting daarop geeft inzicht in de bezittingen (activa) en het eigen en vreemd vermogen (passiva) van de gemeente. Met andere woorden: er wordt inzicht verschaft over waarin geïnvesteerd is en hoe dat gefinancierd is.

¹ Sisa staat voor Single Information Single Audit

De *Sisa-verantwoordingsbijlage* bevat verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen. Deze bijlage wordt gebruikt om verantwoording af te leggen over de uitkeringen en vervangt de afzonderlijke accountantsverklaringen.

Tenslotte bevatten de jaarstukken nog enkele bijlagen met daarin de kerngegevens van de gemeente en een overzicht van de subsidies.

Inleiding

Algemeen

In 2017 is de groeispurt van Diemen stevig op gang gekomen. Zo zijn het afgelopen jaar de eerste 250 woningen in Holland Park opgeleverd. Dit betekende o.a. ook, dat we hiertoe het openbaar gebied (tijdelijk) moesten inrichten. De definitieve inrichting van de openbare ruimte volgt gefaseerd in de komende paar jaar. Dat gebeurt in lijn met de verdere ontwikkeling van Holland Park, waar naar verwachting in 2018 circa 700 woningen worden opgeleverd.

Daarnaast treffen we vanaf 2017 o.a. de voorbereidingen voor de bouw van een brede school voor ca. 500 tot 700 leerlingen. Die maken vanaf 2018 onderdeel uit van de planuitwerking voor de tweede fase: Holland Park West en Zuid. Ook is in 2017 het ontwerp uitgewerkt voor een fikse uitbreiding van de naastgelegen Campus Diemen-Zuid. Voor dit project is voor het eind van het jaar zelfs al de eerste paal geslagen. Het betekent dat de Campus spoedig wordt uitgebreid met circa 775 wooneenheden.

Verder zijn in Plantage de Sniep in 2017 zo'n 100 woningen opgeleverd en 80 woningen in aanbouw. Aan de Zuidkant zijn nu alle woningen opgeleverd. Het vervolg focust zich op deelplannen aan de Noordzijde (allereerst M&T bij de tramlus), als ook de Punt Sniep. Tevens zal in 2018 de brede school De Kersenboom worden opgeleverd. Voor de vrijkomende schoollocatie wordt gewerkt aan een bouwplan met grondgebonden woningen.

Ook is in 2017 de uitvoering gestart van de herinrichting van de Muiderstraatweg en de Hartveldseweg: de Oost-West As. Dit wordt hét visitekaartje van Diemen. Als eerste is het gedeelte in Plantage de Sniep opgepakt. De verwachting is dat in de zomer 2018 dit eerste deelgebied gereed is. De volgende deelgebieden zijn nog in voorbereiding en zullen in de uitvoering volgen in 2018/2019.

Voor de locatie Spoorzicht liggen er programmatisch gezien veel bestuurlijke ambities binnen de beperkte beschikbare ruimte van dit groene en ecologisch belangrijke gebied. Zo zijn er verplichtingen vanwege de realisatie van de spooronderdoorgang, maar is het ook aangemerkt als zoekgebied voor een middelbare school, net als voor nieuwe woningbouw (sociaal en vrije sector) en voor sportvoorzieningen. In 2017 is vastgelegd in een projectplan hoe de verkenning van mogelijkheden invulling krijgt.

Andere ruimtelijke projecten die het vorige jaar aandacht vroegen, waren o.a. de locatie Buitenlust, Arent Krijtsstraat 1, nieuwbouw stichting Arq, verplaatsing BP tankstation en een gebiedsvisie op Diemen-Zuid. In het programma Ruimtelijke Ontwikkeling, als ook de Paragraaf Grootschalige projecten leest u hier meer over.

In 2017 heeft het college samen met de ambtelijke organisatie veel werk gemaakt van het nog verder verbeteren van de dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers. Het bieden van daadwerkelijke oplossingen staat hierbij centraal. In het bijzonder willen wij hier noemen de brede of integrale klantbenadering die wordt nagestreefd door de teams in het sociaal domein (de Brede HOED, wmo en sociale zaken). Sinds 2017 werken de teams er hard aan om in hun werkproces deze manier van samenwerken op een goede manier te borgen. Maar ook breder, in het Brede HOED netwerk, is de transformatie in het Diemense sociaal domein in volle gang. Een opgave die we op hoog niveau en binnen

budget realiseren. Onder andere hebben we in 2017 in regionaal verband grote stappen gemaakt binnen de inkoop van de jeugdzorg. In het programma Sociaal Domein leest u hier meer over.

Een ander voorbeeld waarmee we onze dienstverlening nog oplossingsgerichter willen maken, is het Rekmanifest. Dat is eind december door de ambtelijke organisatie aangeboden aan het college en de gemeenteraad. Het manifest komt voort uit het ontwikkeltraject Koers op Initiatief. Motief hiervoor is dat medewerkers meer voor de inwoners kunnen betekenen dan ze zelf vaak denken. Maar dan moeten ze wel rekkelijk met de regels kunnen omgaan. Het rekmanifest moet o.a. tot uitdrukking brengen dat dit mag. Dat creativiteit, vertrouwen en speelruimte belangrijk zijn om het goede te doen voor inwoners. Begin 2018 is hier met de gemeenteraad een eerste keer over van gedachten gewisseld. In de paragraaf Bedrijfsvoering vindt u meer informatie over het traject Koers op Initiatief.

Verder zijn in 2017 ook de voorbereidingen getroffen om in 2018 onze publiekshal opnieuw in te richten, in combinatie met vernieuwing van de raadszaal. Hiertoe is in 2017 o.a. een visie op de fysieke dienstverlening gemaakt. Kerngedachte binnen deze visie is: 'de gemeente is er voor mij'. Dit vertaalt zich direct in dat wat de gemeente graag haar bezoekers van de publiekshal (en raadszaal) willen laten ervaren. Deze ambitie is op haar beurt vertaald in vier pijlers: welkom, duidelijk en vlot, persoonlijke klantbenadering en dynamiek van de gemeente. In 2018 zal deze visie samengevoegd worden met de nieuwe visie op dienstverlening.

In de nieuwe visie op dienstverlening zal o.a. ook de digitale dienstverlening een plaats krijgen. Op dat gebied is in 2017 o.a. de persoonlijke internet pagina (pip) geïntroduceerd. Inwoners kunnen nu voor bepaalde producten zelf de afhandeling volgen. Steeds meer inwoners maken gebruik van de digitale mogelijkheden van de gemeente. Dit zien wij ook terug in een afname van het aantal telefoontjes. Uiteraard blijft het altijd mogelijk om ook persoonlijk langs te komen bij de gemeente.

In een visie 'Diemen doen we samen' hebben we in 2017 getracht om de verschillende ontwikkelingen ten aanzien van overheidsparticipatie, communicatie en het organisatietraject Koers op Initiatief aan elkaar te verbinden. Het legt in belangrijke mate vast wat we de afgelopen jaren al aan activiteiten hebben ingezet, onder het motto 'ontmoeten & verbinden'. We zien dat de samenleving enorm in beweging is. Inwoners pakken steeds meer zelf op en werken aan wat zij belangrijk vinden voor de straat, de buurt en het dorp. Ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties slaan de handen ineen om samen iets moois neer te zetten. Vaak is de gemeente hierbij betrokken, maar steeds vaker ook niet. Vaak is de gemeente hierin (mede) initiërend, steeds vaker ook niet. Anders gezegd: er is zo langzamerhand een nieuw samenspel ontstaan, tussen gemeente en gemeenschap. De vijf doelstellingen uit de visie krijgen in 2018 verder vervolg.

Sinds 2016 zijn energie, klimaat en circulaire economie gemeentelijke speerpunten in de duurzaamheidsopgave. In 2017 zijn de eerste stappen gezet om invulling aan deze speerpunten te geven bij gemeentelijke inkoop en ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast vond in 2017 met het duurzaamheidscafé de kick-off van het cocreatietraject Daarom Duurzaam Diemen plaats. Aansluitend heeft een initiatiefgroep met vertegenwoordiging van inwoners, bedrijven en organisaties het werkatelier Daarom Duurzaam Diemen (in februari 2018) voorbereid. Het werkatelier heeft tot doel om met inwoners, bedrijven, organisaties een gezamenlijke actie-agenda op te stellen met concrete duurzaamheidsinitiatieven.

Ook in 2017 zijn bewoners betrokken bij de herinrichtingen van wijken. Zo is in de voorbereidingsfase voor Vogelweide uitgebreid nagedacht over een goed participatieproces. Ervaringen en wensen van bewoners zijn vroegtijdig opgehaald door middel van workshops en het open bespreken van constatering door de gemeente. Verder zijn bijvoorbeeld door de aanpak in de Rode Kruislaan (GIDS aanpak / community building) mooie initiatieven tot stand gekomen waarbij mensen onderdeel zijn geworden van een netwerk. En is o.a. een burgerinitiatief ingediend, voor facilitering van de hockeyvereniging HC Diemen – een sport die anno 2017 nog niet op Diemens grondgebied kan worden uitgeoefend.

Samen met ketenpartners, zoals politie, woningcorporaties en ministeries pakken we ondermijnende criminaliteit aan. Oftwel alle vormen van misdaad die een bedreiging vormen voor de integriteit en leefbaarheid van onze samenleving. Het gaat om zaken als (overlast) drugshandel, illegale bewoning/adresfraude, identiteitsfraude, aanwezigheid in wijken van zware criminelen e.d. In eerste instantie is de aanpak gericht geweest op ondermijnende criminaliteit op bedrijventerreinen. Hiertoe is in 2017 een start gemaakt met de controle van een boxopslagbedrijf en is een traject gestart om de overlast op een deel van het bedrijventerrein Verrijn Stuart op te lossen.

Daarnaast zijn we in 2017 gestart met een pilot in het kader van het project “Scheerlicht”. Door de gemeente wordt binnen deze pilot samen met partners intensief samengewerkt om signalen van mogelijke (woon) fraude te controleren. Vanaf september 2017 zijn “niet pluis” adressen in gezamenlijkheid bezocht en gecontroleerd op juistheid. Voorzien is om de fraude aanpak de komende jaren in te bedden in de (regionale) samenwerking met alle partners. Hierbij zal ook meer gewerkt gaan worden met risicoprofielen waarbij met name de risicovolle gevallen extra aandacht zullen krijgen.

Tot slot van deze aanbiedingsbrief bij de jaarrekening 2017 een woord van dank. Het is immers het laatste “P&C-product” dat wordt opgeleverd door de collegeleden van de periode 2014-2018. Allereerst gaat onze dank uit naar alle inwoners, ondernemers en professionals in Diemen. Samen hebben we invulling gegeven aan ons motto: “Ontmoeten en verbinden”. We doen hier ongetwijfeld tal van mooie projecten, initiatieven en resultaten tekort, als we er ook maar één specifiek zouden noemen.

De rol van de gemeente is belangrijk en moet vooral faciliterend en ondersteunend zijn, zo stond bovenaan in het coalitieakkoord. “Ontmoeten en verbinden” is juist de kracht van Diemen en die stelden we centraal. We wilden bouwen aan een sterk, sociaal, duurzaam en groen Diemen: een gemeenschap waar het goed wonen, werken en ontspannen is en een gemeenschap die plaats biedt aan iedereen. We menen dat we hier in deze periode goed in geslaagd zijn. Met grote dank aan alle verbondenheid van inwoners, ondernemers en professionals.

Niet in de laatste plaats zijn we alle ambtenaren van de gemeente Diemen zeer erkentelijk voor hun geboden ondersteuning en de manier waarop zij zeer bevoegen hun werk doen. Zij stellen zich zichtbaar ten doel om goede diensten te verlenen, om het beste te doen voor onze inwoners. Ook zetten zij hun schouders onder een brede reeks aan projecten en opgaven, in nauwe samenwerking met de gemeenschap, de politiek en het bestuur. Diemen heeft een ambtelijke organisatie waar we trots op mogen zijn. Een zelfde woord van dank spreken we uit naar alle mensen die vanuit Duo+ hard werken aan adequate ondersteuning op het gebied van bedrijfsvoering en uitvoerende taken.

Als laatste vonden we het deze coalitieperiode belangrijk dat de gemeenteraad actief betrokken is bij beleidsvoorbereiding en kaderstelling. Meer dialoog met inwoners en organisaties betekent immers ook meer dialoog in de gemeenteraad. Ook hierop kijken

wij positief terug. Als college konden we rekenen op een gemeenteraad, die ieder voorstel inhoudelijk beoordeeld heeft en hierover, soms best stevig, met het college in debat ging. Door deze opstelling heeft het college, ook toen het niet meer automatisch kon rekenen op een meerderheid in de gemeenteraad, vanuit een goede dialoog met de gemeenteraad, stappen voorwaarts kunnen blijven maken. Ook dat typeert misschien wel: Daarom Diemen!

Samen bouwden we verder aan een gemeenschap waar het goed wonen, werken en ontspannen is en een gemeenschap die plaats biedt aan iedereen.

Burgemeester en wethouders van Diemen

Waar staan we op financieel gebied

De jaarrekening 2017 sluit af met een **positief saldo van € 4,1 miljoen**. Net als voorgaande jaren zijn vooral de legesopbrengsten voor omgevingsvergunningen de grootste oorzaak van dit positieve saldo. Ook laten het programma 'Sociaal domein' en 'Inkomen en armoedebeleid' een positief saldo zien.

Verderop in deze paragraaf is een overzicht opgenomen met de belangrijkste afwijkingen en de toelichting daarop.

Bestemming rekeningresultaat

Voorstel is het saldo grotendeels, conform het coalitieakkoord, te storten in de Algemene Reserve zodat het weerstandsvermogen verder toeneemt. Uitzondering is de storting in de 'Reserve Grondzaken' en een voorstel om een deel van de 'Gezond in de stad'-gelden over te hevelen naar 2018.

Bestemmingsvoorstellen

Bestemmingsvoorstellen	4.121
Programma Bestuur en dienstverlening	
Vrijval reserve Stadsregio Amsterdam	-147
Programma Sociaal Domein	
Gezond in de stad	-30
Programma Ruimtelijke ontwikkeling	
Toevoeging saldo Verrijn Stuart in Reserve Grondzaken	-267
Totaal bestemmingsvoorstellen	-444
Totaal toe te voegen aan de Algemene Reserve	3.677

Toelichting op bestemmingsvoorstellen.

1. Vrijval reserve Stadsregio Amsterdam

Per 31 december 2016 zijn bij de Stadsregio Amsterdam (SRA) reserves vrijgevallen als gevolg van het omvormen van de SRA tot de vervoerregio. Bij de jaarstukken SRA 2016 (behandeld in uw vergadering van 6 juli 2017) hadden wij al de voorkeur aangegeven om deze gelden in te gaan zetten voor regionale projecten op het gebied van 'Economie' en 'Wonen'. Als gevolg van de vrijval heeft Diemen € 147.000 ontvangen. Er is in 2017 nog geen verzoek ingediend om de reserve in te zetten. Voorstel is dit bedrag te reserveren door het over te hevelen naar 2018.

2. Gezond in de stad (GIDS)

De GIDS middelen zijn bestemd voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden (bijv. aanpak Rode Kruislaan). In 2017 resteert € 30.000 van het budget omdat bepaalde investeringen zijn uitgesteld. Deze investeringen zullen in 2018 worden uitgevoerd. Wij stellen voor het bedrag van € 30.000 over te hevelen naar 2018.

3. Toevoeging aan 'Reserve grondzaken'

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2016 is de Reserve Grondzaken ingesteld. Deze reserve is onder andere bedoeld om een eventueel verwachte tekort volgens de Meerjaren Prognose Grondexploitatie op te vangen. De reserve wordt gevoed met grondverkoop uit

de grondexploitaties. In 2017 is grondexploitatie 'Verrijn Stuart' afgesloten. Deze sluit met een positief saldo van € 267.000. Voorstel is dit saldo aan de Reserve Grondzaken toe te voegen.

De nieuwe meerjarenprognose voor grondexploitatie Plantage De Sniep laat een tekort van € 390.000. Ter dekking van dit tekort is dit bedrag onttrokken uit de Reserve Grondzaken en gestort in de 'Voorziening Grondzaken'.

Algemene reserve / weerstandsvermogen

Onderstaand de stand van de Algemene reserve na verrekening van het rekeningsaldo 2017.

Ontwikkeling Weerstandsvermogen	
Algemene reserve (inclusief risicoreserve)	
- stand per 1 januari 2017	9.766
- mutaties	5.120
Stand per 31 december 2017	14.886
Reserve grondzaken	
- stand per 1 januari 2017	-
- mutaties	1.450
Stand per 31 december 2017	1.450
Voorziening grondzaken	
- stand per 1 januari 2017	-
- mutaties	390
Stand per 31 december 2017	390
Saldo Jaarrekening 2017	4.121
Bestemmingsvoorstellen	-444
Stand inclusief besluiten Jaarrekening 2017	20.403

In 2017 neemt ons incidentele weerstandsvermogen (Algemene Reserve en Risicoreserve) toe. Naast het storten van de positieve saldi van de afgelopen jaren rekenen we vanaf 2017 ook de Reserve Grondzaken en de Voorziening Grondexploitaties toe aan het incidentele weerstandsvermogen. De Reserve Grondzaken heeft immers als doel tekorten uit de grondexploitaties op te vangen. En juist de risico's binnen de grondexploitaties zijn onze grootste risico's. Door het continueren van de strakke regie op de voortgang en uitvoering van grote bouwprojecten blijven we de risico's beheersen.

Het structurele weerstandsvermogen, is ruim voldoende. Door de groei van Diemen ontvangen we meer inkomsten vanuit het Rijk (Algemene Uitkering) en genereren we meer eigen middelen (belastingen). Daartegenover brengt de groei ook de vraag naar nieuwe voorzieningen met zich mee. De kosten voor deze voorzieningen moeten uit deze nieuwe inkomsten worden betaald. De toekomstige keuzes in het voorzieningenniveau zijn dus belangrijk voor ons structurele weerstandsvermogen.

Als beheersmaatregel blijven we alert op (nieuwe) risico's en proberen we tijdig beheersmaatregelen te treffen zodat we sturing hebben op de risico-omvang.

Verklaring van het resultaat

Onderstaand een overzicht van de belangrijkste grote afwijkingen (groter dan € 50.000). Onder de tabel zijn de toelichtingen opgenomen. Verderop in de jaarrekening vindt u per programma een overzicht van afwijkingen met toelichting.

Verwachte saldo in 4de kwartaalbrief 2017		-170
Programma Bestuur en dienstverlening		
Wachtgelden bestuur		194
Pensioen (ex)wethouders		165
Inhuur juridische deskundigheid		-86
Vrijval reserve Stadsregio Amsterdam		147
Programma Onderwijs en kinderopvang		
Leerlingenvervoer		62
Onderwijsachterstandenbeleid		-126
Programma Sociaal domein		
Jeugdzorg		235
Wet maatschappelijke ondersteuning - uitgaven		442
Wet maatschappelijke ondersteuning - eigen bijdrage		-123
Programma Inkomen en armoedebeleid		
Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)		366
Voorziening dubieuze debiteuren Werk en Inkomen		-183
Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz)		182
Uitvoeringskosten WWB		57
Programma Ruimtelijke ontwikkeling		
Omgevingsvergunningen		2.237
Verrijn Stuart		345
Opbrengst (erf)pacht		57
Algemene dekkingsmiddelen		
Rente langlopende leningen		87
Algemene uitkering		172
Belastingopbrengsten		85
Overige verschillen		
Overige verschillen		-24
Rekeningsaldo 2017		4.121

Programma Bestuur en dienstverlening

Voorziening wachtgelden

In de voorziening hadden wij rekening gehouden met een verplichting aan wachtgeld van € 278.000. Op basis van actuele berekeningen blijkt dat de verplichting € 84.000 bedraagt. Dit is aanleiding de voorziening te verlagen met € 194.000.

Pensioenen (ex)wethouders

Wij hebben de pensioenen voor wethouders voor een deel verzekerd bij een financiële instelling. Vanaf 2017 had een ex-bestuurder recht op een pensioenuitkering. In totaal is een bedrag van circa € 104.000 uitgekeerd door deze financiële instelling. In principe moet dit bedrag aan de voorziening worden gedoteerd. Omdat deze dotatie op basis van een nieuwe berekening tot een hogere voorziening zou leiden hebben wij € 61.000 minder aan deze voorziening gedoteerd.

Inhuur juridische deskundigheid

Voor het afronden van enkele complexe rechtspositionele dossiers was de inschakeling van een advocaat (wettelijke) noodzakelijk. Deze extra kosten voor juridische ondersteuning waren niet voorzien. Binnen de Diemense en Duo+ organisatie is deze specifieke juridische deskundigheid niet beschikbaar.

Vrijval reserves Stadsregio Amsterdam

Een voordeel van € 147.000 ontstaat door de vrijval van de reserves van de Stadsregio Amsterdam. De vrijgevallen reserves zijn ontvangen maar er zijn nog geen verzoeken ingediend voor inzet van de reserve. Daarom is een voorstel opgenomen dit budget over te hevelen naar 2018.

Programma Onderwijs en kinderopvang

Leerlingenvervoer

Door een vernieuwd contract met de vervoerder(s) voor schoolvervoer is ten opzichte van de het begrote budget een voordeel van € 62.000 behaald.

Gemeentelijk onderwijs achterstandsbeleid

In de begroting 2017 is de doeluitkering te hoog geraamd. Hierdoor hebben wij € 126.000 minder ontvangen. Bovendien is deze doeluitkering structureel geraamd. In 2018 volgt een voorstel de om de begroting hierop aan te passen.

Programma Sociaal domein

Jeugdzorg

Voor de gedecentraliseerde taken voor Jeugdzorg zijn de lasten € 271.000 lager, waaronder € 213.000 voor individuele jeugdzorg. De reguliere taken voor jeugdzorg zijn € 36.000 hoger uitgevallen dan geraamd. Dit komt vooral door de kosten voor preventieve jeugdzorg.

Wet maatschappelijke ondersteuning - uitgaven

Bij de Wmo is er totaal € 442.000 aan lagere lasten, waarvan het grootste voordeel betrekking heeft op begeleiding € 235.000. Het beroep op Wmo-begeleiding is achtergebleven bij de raming. De daadwerkelijke inzet van begeleiding en dagbesteding komt niet overeen met de verwachting op basis van de kosten binnen de AWBZ.

Wet maatschappelijke ondersteuning - eigen bijdrage

Het kabinet heeft voor 2017 een aantal besluiten genomen om de zorgkosten te verlagen, waaronder verlaging van de eigen bijdrage Wmo. Dit betekent dat bijna iedereen minder aan eigen bijdrage betaalt. Voor de gemeente Diemen resulteert dit in lagere bijdragen van € 123.000.

Programma Inkomen en armoedebeleid

Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)

Als gevolg van de intrede van het nieuwe verdeelmodel voor de BUIG vanaf 2015 is net als 2016 ook over 2017 een substantieel positief verschil te melden. In de begroting zijn de bijstandslasten geraamd op circa € 7, 2 miljoen. Deze bijstandslasten zijn gelijk gehouden aan de ontvangen doeluitkering van het Rijk. De werkelijke bijstandslasten bedragen circa € 6,9 miljoen en zijn nagenoeg gelijk aan die van 2016. Het bijstandsvolume is over 2017 nauwelijks gestegen in tegenstelling tot de landelijke trend.

Voorziening dubieuze debiteuren Werk en Inkomen

De mate van oninbaarheid en de hoogte van het debiteurensaldo zijn de basis voor de dotatie aan de voorziening. Bij de rekening is op basis van het debiteurensaldo de hoogte van de voorziening bepaald. De dotatie bedraagt € 183.000; het saldo van de voorziening per 31 december 2017 wordt dan € 1,2 miljoen.

Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)

Zoals ook over 2016 het geval was, is aan zelfstandigen in 2017 een hoger bedrag, € 30.000 beschikbaar gesteld voor levensonderhoud en bedrijfskapitaal naar aanleiding van de daartoe ingediende aanvragen, dan vooraf ingeschat. De uitgaven zijn declarabel voor 75% en 90% (advieskosten) bij het Rijk.

Daartegenover is een substantieel hoger bedrag aan terugvorderingen van uitstaande leningen aan zelfstandigen gerealiseerd, namelijk € 212.000 meer dan begroot.

WWB Uitvoeringskosten (Participatie)

Er zijn over 2017 minder juridische procedures geweest, waardoor het beschikbare budget slechts ten dele is benut. Daarnaast is een deel van de raming van de uitvoeringskosten gebaseerd op de lasten in 2016, welke naar nu blijkt een incidenteel karakter hadden. Tot slot zijn er in 2017 geen lasten geweest voor brochures etc., omdat we het in eigen beheer hebben opgelost.

Programma Ruimtelijke Ontwikkeling

Omgevingsvergunningen

In 2017 is aan leges voor omgevingsvergunningen ruim € 4.3 miljoen ontvangen hetgeen ruim € 2,3 miljoen hoger is dan begroot. Gevolg hiervan is dat er ook hogere advieskosten zijn gemaakt (€ 123.000).

Verrijn Stuart

In 2017 is het project van de Verrijn Stuartweg afgerond. Na verrekening van de kosten met de opbrengst van verkoop van de grond resteert een positief saldo van € 267.000. Voorstel is dit saldo toe te voegen aan de Reserve Grondzaken.

Opbrengst (erf)pacht

In 2017 zijn de (erf)pachtdossiers geanalyseerd. Dit heeft geleid tot een herindexatie. In sommige gevallen met terugwerkende kracht. Uiteindelijk leidt dit in 2017 tot een hogere opbrengst (erf)pacht van € 57.000 .

Algemene Dekkingsmiddelen

Rente langlopende leningen

Wij hebben in 2017 de leningportefeuille kunnen verlagen van € 71 miljoen naar € 61 miljoen. Het gevolg hiervan is dat wij minder rentelasten hebben.

Algemene uitkering

Het voordeel bij de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds komt voort uit afrekeningen over voorgaande jaren.

Belastingopbrengsten

De opbrengsten voor onroerend zaakbelasting (OZB) en toeristenbelasting zijn hoger dan geraamd. Het positieve verschil bij de OZB, € 46.000 is marginaal gezien de totaalopbrengst van € 5,7 miljoen. De opbrengst toeristenbelasting komt voort uit de vestiging van een nieuw hotel in Holland Park. Dit heeft geleid tot € 39.000 meer opbrengst toeristenbelasting dan verwacht.

Structurele gevolgen

Onderstaande afwijkingen hebben een structureel gevolg en worden meegenomen bij de kwartaalbrieven 2018 en Kadernota 2019. Voor een toelichting verwijzen we u naar de 'Toelichtingen staat van baten en lasten per programma'.

Structurele gevolgen	
Bijdrage Veiligheidsregio - verwerking CAO	-51
Leerlingenvervoer	62
Onroerend zaakbelasting gemeentelijke gebouwen	-30
Onderwijsachterstandenbeleid	-126
Huuropbrengsten	32
Subsidie Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)	55
Rente langlopende leningen	87
Totaal structurele gevolgen	80

Programma's

Programma Bestuur en dienstverlening

Portefeuillehouder:

E. Boog (Juridische Zaken; Personeel en organisatie; Dienstverlening en ICT; Communicatie; Regionale zaken; Coördinatie Wijkgericht werken)
J. Klaasse (Citymarketing; Evenementen)

Gemeentesecretaris en afdelingsmanager:

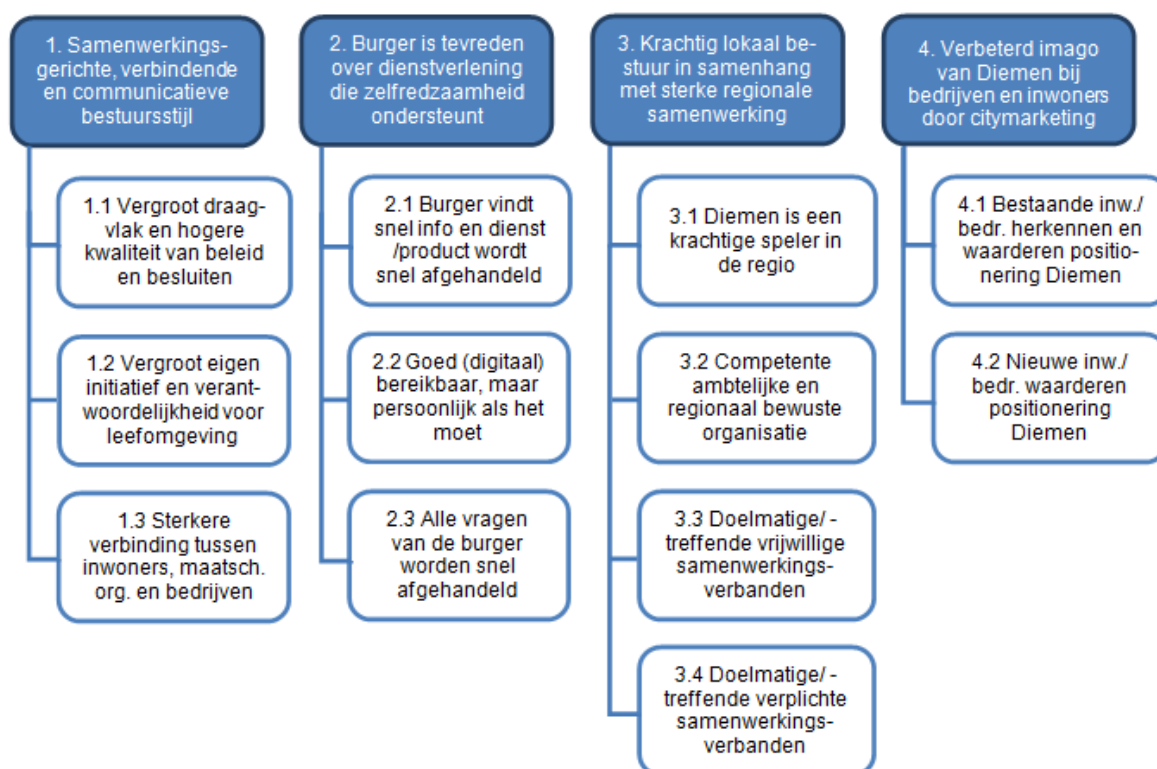
J.D. de Kort / A. Oonk

Afdeling:

Directie en Publiekszaken

Doelstellingen in één oogopslag

Programma 0 – Bestuur en dienstverlening

Belangrijke ontwikkelingen

Dienstverlening

In 2017 is een visie op de fysieke dienstverlening gemaakt. Deze is gebruikt voor het aanbestedingstraject van de partijen die onze publiekshal en raadszaal gaan vernieuwen in 2018. In 2018 zal deze visie samengevoegd worden met de nieuwe visie op dienstverlening die aan u zal worden aangeboden. De vernieuwing van de publiekshal zal in 2018 worden uitgevoerd. Op het gebied van digitale dienstverlening is in 2017 de persoonlijke internet pagina (pip) geïntroduceerd. Inwoners kunnen dan voor bepaalde producten zelf de

afhandeling volgen. Steeds meer inwoners maken gebruik van de digitale mogelijkheden van de gemeente dit zien wij ook terug in een afname van het aantal telefoontjes. Uiteraard blijft het altijd mogelijk om ook persoonlijk langs te komen bij de gemeente.

Participatie & Initiatief

De gemeente Diemen ziet dat de samenleving enorm in beweging is. Inwoners pakken steeds meer zelf op en werken aan wat zij belangrijk vinden voor de straat, de buurt en het dorp. Ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties slaan de handen ineen om samen iets moois neer te zetten. Vaak is de gemeente hierbij betrokken, maar steeds vaker ook niet. Vaak is de gemeente hierin (mede) initiërend, steeds vaker ook niet. Anders gezegd: er is zo langzamerhand een nieuw samenspel ontstaan, tussen gemeente en gemeenschap.

In de visie 'Diemen doen we samen' (oktober 2017) is getracht om de verschillende ontwikkelingen ten aanzien van overheidsparticipatie, communicatie en het organisatietraject Koers op Initiatief aan elkaar te verbinden. Het legt in belangrijke mate vast wat we de afgelopen jaren al aan activiteiten hebben ingezet, onder het motto 'ontmoeten & verbinden'. Dit stuk gaat hier 'met de breinaald doorheen', legt koppelingen tussen beleidsvelden, legitimeert experimentele 'koplopersactiviteiten' en borgt alles in een beleidsmatig kader. Het stuk biedt tegelijk de gelegenheid (aan de gemeenteraad) om vanuit een kaderstellende rol extra of andere accenten te leggen in de rolinvulling van de gemeente. In de visie zijn vijf doelstellingen opgenomen:

1. We participeren, stimuleren en bouwen mee;
2. We communiceren als verbindingsofficier;
3. We maken onze dienstverlening persoonlijker;
4. We bewaken dat iedereen kan meedoen;
5. We koersen op initiatiefrijke medewerkers.

Deze doelstellingen krijgen in 2018 verder vervolg.

Metropoolregio en deelregionale samenwerking

Per 1 januari 2017 is de stadsregionale samenwerking (SRA) afgeslankt tot een samenwerking op het gebied van Verkeer & Vervoer (Vervoerregio). Voor de samenwerking op allerlei regionale opgaven, op het gebied van bijvoorbeeld RO, economie, bereikbaarheid, duurzaamheid en wonen, is de Metropoolregio (MRA) het schaalniveau geworden, met daarbij de AM-regio fungerend als deelregio. Om deze rol als deelregio waar te maken, is o.a. het AM-team uitgebreid. Per 2017 zijn de financiële bijdragen aan deze regio's aangepast (€ 1,50 per inwoner voor de MRA en € 0,73 per inwoner voor AM). Deze bijdragen staan gelijk aan de voormalige bijdragen aan de SRA (€ 2,23 per inwoner).

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Samenwerkingsgerichte, verbindende en communicatieve bestuursstijl

Wat wilden we bereiken?	
Subdoelen	
1.1 - Verhoogde kwaliteit van beleid en besluiten	
1.2 - Vergroot draagvlak voor beleid en besluiten	
1.3 - Vergroot eigen initiatief en verantwoordelijkheid voor de leefomgeving door (groepen van) bewoners	
1.4 - Sterkere verbinding tussen bewoners en maatschappelijke organisaties en bedrijven	

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Verhoogde kwaliteit van beleid en besluiten	
1.1.1 - Bij projecten en nieuw beleid in het startdocument expliciet benoemen van participatie en de participatietrede aangeven	Sinds medio 2016 wordt gewerkt met startnotities voor grotere (beleids)trajecten. Binnen het thema 'aanpak' komt participatie aan de orde. Tevens is in 2017 gestart met een interne 'koplopergroep participatie/initiatiefgericht werken', waarin actief ervaringen worden uitgewisseld.
1.1.2 - Deelname als pioniergemeente aan project Landelijke Uitrol Mediation bij Overheidsorganisaties (LUMO)	Mediation wordt bij alle bezwaarprocedures toegepast.
Subdoel 1.2 - Vergroot draagvlak voor beleid en besluiten	
1.2.1 - Zorgen dat burgers tijdig en helder worden geïnformeerd over besluiten die hen raken	We maakten bewonersbrieven, publiceerden Diemen Info, wekelijkse gemeentepagina, persberichten, inloopbijeenkomsten, berichten social media.
Subdoel 1.3 - Vergroot eigen initiatief en verantwoordelijkheid voor de leefomgeving door (groepen van) bewoners	
1.3.1 - Proactief communiceren over bewonersinitiatieven	Aandacht hiervoor in de Diemen Info. Daarnaast hebben we alle buurtinitiatieven in kaart gebracht op de website van Daarom Diemen.
1.3.2 - Wijkcoördinatoren ondersteunen en faciliteren bewonersinitiatieven	Voor de vier wijken in Diemen, zijn in 2017 wederom vier wijkcoördinatoren actief geweest.
1.3.3 - Samenwerking met SWD versterken door ze te betrekken bij bewonersinitiatieven	De swd is betrokken bij het initiatief van de Rode Kruislaan en via de buurt sportcoaches.
1.3.4 - Ruimer aanbieden van laagdrempelige digitale communicatiemiddelen (social media of specifieke project sites)	Ook in 2017 is ingezet op ruimere communicatie via social media (Twitter en facebook). Verder maken we gebruik van projectenwebsites zoals die voor HollandPark, OostWest-as en nieuw Vogelweide.
Subdoel 1.4 - Sterkere verbinding tussen bewoners en maatschappelijke organisaties en bedrijven	
1.4.1 - Overzicht geven van bewonersinitiatieven, welke daarvan in samenwerking met SWD tot stand komen en bijbehorende bewonersgroepen	Op de website van Daarom Diemen hebben we in 2017 alle buurtinitiatieven in kaart gebracht. Hieronder staat ook aangegeven wie hierbij betrokken zijn.
1.4.2 - Ondersteunen van wijkcoördinatoren en faciliteren van bewonersinitiatieven	Voor de vier wijken in Diemen, zijn in 2017 wederom vier wijkcoördinatoren actief geweest. Zij hebben o.a. deelgenomen in de nieuwe interne koplopergroep participatie/initiatiefgericht werken. Dit heeft begin 2018 geleid tot een advies van de kwartiermaker overheidsparticipatie. Dit krijgt medio 2018 vervolg.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
1.1.1 - % gegrond verklaarde bezwaarschriften nav formele behandeling	16%	15%	19%
1.1.2 - % ingetrokken bezwaarschriften nav informele behandeling/ mediation	89%	90%	47%
1.1.3 - % herziene primaire besluiten nav informele behandeling/ mediation	33%	50%	29%
1.1.4 - % informele aanpak/mediation van binnengekomen bezwaarschriften	27% ²	50%	19%
1.1.5 - verschil in doorlooptijd tussen formeel/informeel/mediation	50%	50%	50%
1.3.1 - % vertrouwen in de manier waarop gemeente wordt bestuurd (verplicht)	NB	80%	NB

2. Burger is tevreden over dienstverlening die zelfredzaamheid ondersteunt

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
2.1 - De burger wordt snel geholpen met zijn vraag ongeacht welk communicatiekanaal hij gebruikt			
2.2 - De gemeente is via diverse kanalen makkelijk bereikbaar met de nadruk op het digitale kanaal			
2.3 - Alle vragen van de burger worden snel afgehandeld			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
2.1 - Tevredenheid burger over de dienstverlening	Niet gemeten in 2016	7,5	nb
2.2 - Aantal ontvankelijke klachten over gemeentelijke dienstverlening	NB	47	42

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - De burger vindt snel de informatie die hij zoekt en zijn product of dienst wordt snel afgehandeld	
2.1.1 - Samen met gebruikers de gebruikersvriendelijkheid van de e-diensten verbeteren	Er is gewerkt aan nieuwe formulieren voor de website
2.1.2 - Jaarlijks meet de gemeente de bereikbaarheid van zijn afdelingen	De management informatie wordt steeds verder ontwikkeld en bereikbaarheid is een terugkerend onderwerp op de agenda van de werkoverleggen
2.1.3 - Servicenormen over afhandeltijden vaststellen en hierop sturen met behulp van de nieuwe monitoringsystemen en actief communiceren	verwachte afhandeltijden worden steeds meer gecommuniceerd naar onze inwoners.
Subdoel 2.2 - De gemeente wil burgers meer gebruik laten maken van het digitale kanaal (op maat afgestemd op de situatie van de inwoners, digitaal als het kan en persoonlijk als het moet)	
2.2.1 - Wij geven cursus in digitale vaardigheden	via de bibliotheek bieden we deze cursussen aan.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
2.1.1 - % binnenkomende gesprekken KCC binnen 30 seconden beantwoord	70%	70%	73%
2.2.1 - E-mail binnen 5 werkdagen afgehandeld(via info@diemen.nl)	meten was nog niet mogelijk	80%	NB
2.3.1 - Cijfer van de tweejaarlijkse kwaliteitsmeting (waar staat je gemeente ³)	Nvt	7	NB

² Veel advocaten willen niet meewerken aan informele afhandeling omdat dit geen toevoeging oplevert.

³ gewijzigde methodiek waardoor lager wordt gescoord t.o.v. de oude methodiek. Diemen scoort 0,3 boven het landelijk gemiddelde

3. Krachtig lokaal bestuur in samenhang met sterke regionale samenwerking

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
3.1 - Diemen is een krachtige speler in de regio			
3.2 - Competente ambtelijke en regionaal bewuste organisatie			
3.3 - Doelmatige en doeltreffende vrijwillige samenwerkingsverbanden			
3.4 - Doelmatige en doeltreffende verplichte samenwerkingsverbanden			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
3.0 - Oordeel burgers over goed gemeentebestuur	In 2016 geen meting	40,0%	NB

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Diemen is een krachtige speler in de regio	
3.1.1 - Vertegenwoordiging in regionale besturen	Dit is op basis van de betreffende gemeenschappelijke regelingen geregeld. Waar sprake is van deelregionale vertegenwoordiging (zoals Vervoerregio en MRA_samenwerking), wordt dit bestuurlijk afgestemd binnen het AM-overleg. Tevens fungeren er bij Duo + en de AM-regio twee raadsledenplatforms. Deze zijn in 2016 c.q. 2017 opgericht, om de grip vanuit de gemeenteraden op regionale samenwerking te vergroten.
Subdoel 3.2 - Competente ambtelijke en regionaal bewuste organisatie	
3.2.1 - Uitvoeren van (strategisch) HRM-beleid met focus op competenties	Sinds 2015 wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de werkzaamheden van "ambtelijke regiehouders", als uitkomst van het Rekenkamerrapport uit 2015. Als basis hanteren zij de nota Verbonden Partijen die als gevolg van dit rapport is opgesteld.
Subdoel 3.3 - Doelmatige en doeltreffende vrijwillige samenwerkingsverbanden	
3.3.1 - Onderzoeken welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren (onder andere in Duo + en AM- verband)	Sinds 1 januari 2016 zijn de bedrijfsvoeringstaken belegd bij Duo+.
3.3.2 - Controleren of we de doelen die we met de deelname nastreven, ook realiseren	Dit gebeurt jaarlijks via de paragraaf Verbonden Partijen, conform de nota die eind 2015 is vastgesteld in de gemeenteraad.
Subdoel 3.4 - Doelmatige en doeltreffende verplichte samenwerkingsverbanden	
3.4.1 - Onderzoeken welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren	Geen bijzonderheden.
3.4.2 - Controleren of we de doelen die we met de deelname nastreven, ook realiseren	Dit gebeurt jaarlijks via de paragraaf Verbonden Partijen, conform de nota die eind 2015 is vastgesteld in de gemeenteraad.

4. Verbeterd imago van Diemen bij bedrijven en inwoners door citymarketing

Wat wilden we bereiken?	
Subdoelen	
4.1 - Bestaande bedrijven en inwoners herkennen en waarderen de positionering van Diemen	
4.2 - Nieuwe bedrijven en inwoners waarderen de positionering van Diemen	

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.1 - Bestaande bedrijven en inwoners herkennen en waarderen de positionering van Diemen	
4.1.1 - Doorontwikkeling citymarketingnetwerk binnen diemen	Het partnernetwerk van Daarom Diemen telt op dit moment al meer dan 60 partners. In maart 2018 heeft Daarom Diemen wederom een netwerkbijeenkomst georganiseerd waarbij meer dan 80 belangstellenden aanwezig waren afkomstig van bedrijven (evenals ZZP'ers), uit verenigingen, stichtingen, sport en cultuur. Tijdens deze bijeenkomst zijn ook nieuwe Initiatieven ontstaan die passen bij de kernwaarden en positionering van Diemen en die vanuit Daarom Diemen met tijd/ middelen zullen worden ondersteund om deze ideeën te kunnen realiseren. De Daarom Facebookpagina heeft ruim 3.500 volgers en presteert op het gebied van betrokkenheid en interactie uitzonderlijk goed ten opzichte van vergelijkbare gemeenten. Daaromdiemen.nl groeide het afgelopen jaar verder door van 22.926 naar 25.606 unieke bezoekers. Het rapportcijfer dat Diemenaren hun woonplaats gaven steeg het afgelopen jaar van een 7,4 naar een 7,6
4.1.2 - Stimuleren van het organiseren van bij de positionering passende evenementen	Vorig jaar is er in samenwerking met een aantal bewoners de eerste editie van een multicultureel festival opgestart, genaamd Wereldfestival. Dit jaar zal dit festival voor de tweede keer worden gehouden met steun vanuit Daarom Diemen. Op 27 april zal voor de eerste keer een Oranjefeest worden georganiseerd die mede door een bijdrage vanuit Daarom Diemen tot stand kan komen. Hiermee hopen we de Diemense bewoners in Diemen te houden na de vrijmarkt. Na het succes van de Santa Run voor kinderen en de Wensboomactie in 2016, hebben deze activiteiten in december 2017 ook weer plaatsgevonden.
4.1.3 - Doorontwikkelen instrumentarium ter ondersteuning van de gekozen positionering	Nieuwe samenwerkingsverbanden zijn: • Voorleesactiviteiten voor kinderen in de Openbare Bibliotheek Diemen in aanwezigheid van Diemo de eend (mascotte). • De ontwikkeling van een Diemo voorleesboekje voor kinderen van 2-4 jaar in samenwerking met de OBA Diemen. • De ontwikkeling van een eigen 'Diemo Zwem ABC' in samenwerking met Zwembad Duran. • De nieuwe positionering van de Diemermarkt samen met de marktmeester. • De tweemaandelijks natuurblogs op onze Facebookpagina en website van Daarom Diemen van Marisa Stoffers. • De tweede editie van het Daarom Diemen Magazine is onlangs verschenen. Hierin worden de diverse sterke kanten van Diemen belicht. Met onze mascotte en verhalenverteller "Diemo de eend" richten we ons op gezinnen. Deze vrolijke blauwe eend is regelmatig bij diverse activiteiten aanwezig en zal daarnaast met doe- en leerboekjes en het 'Diemo Zwem ABC', een vertrouwd personage worden voor de Diemense jeugd.
4.1.4 - Opstarten van overleg met evenementenorganisatoren en horeca-ondernemers	Bij alle evenementen waarbij Daarom Diemen betrokken is, wordt een koppeling gemaakt met horeca-ondernemers. In overleg wordt bepaald of het evenement en de ondernemer elkaar kunnen versterken.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.2 - Nieuwe bedrijven en inwoners waarderen de positionering van Diemen	
4.2.1 - Aandacht voor werving nieuwe bedrijven en bewoners	Daarom Diemen is voortdurend in contact met de diverse winkeliersverenigingen, Ondernemend Diemen en afzonderlijke bedrijven. Er worden gezamenlijke acties en/of middelen ontwikkeld en uitgezet via verschillende kanalen. Zo worden bedrijven in beide Daarom Diemen Magazines uitvoerig uitgelicht evenals de diverse winkelcentra. Sinds eind vorig jaar is een stagiaire van hogeschool InHolland in samenwerking met de afdeling EZ begonnen met een onderzoek naar de wijze waarop Daarom Diemen ingezet kan worden richting nieuwe bedrijven om zich in Diemen te vestigen en de bestaande bedrijven meer onder de aandacht te brengen. Ook de welkomstenvolop met informatie vanuit de gemeente en wat leuke Daarom Diemen gadgets worden nog steeds verstrekt aan nieuwe inwoners.
4.2.2 - Doorontwikkeling instrumentarium ter ondersteuning van de gekozen positionering	In navolging op de in (eind) 2016 gestarte positioneringscampagne is in het voorjaar van 2017 op de landelijke televisie in het programma RTL Woontips aandacht geweest voor de unieke eigenschappen voor het wonen in Diemen. Daarnaast richten we ons met het grote bereik van onze facebook en website op bewoners van buiten de gemeente; met aansprekende content betrekken en interesseren voor hetgeen Diemen te bieden heeft.

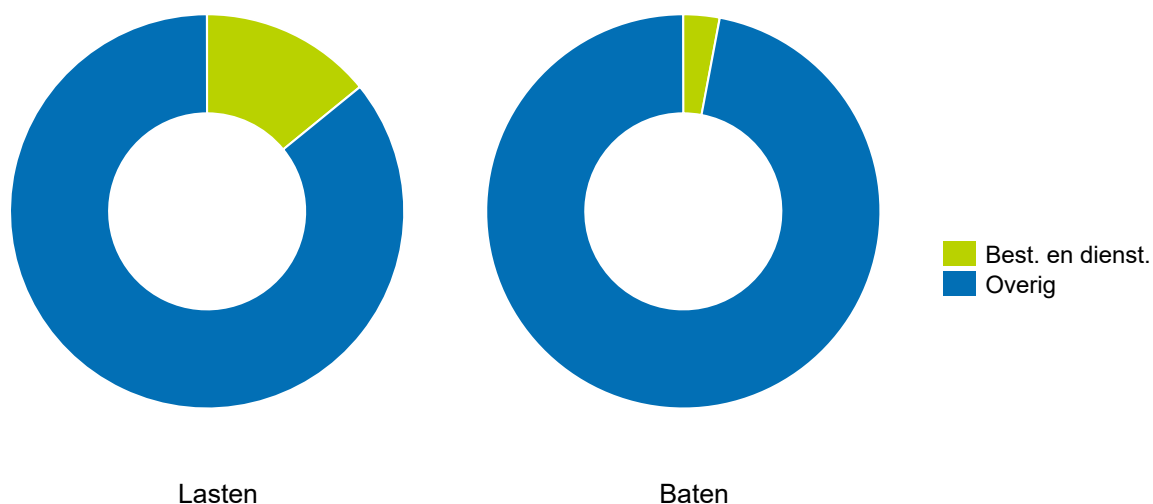
Prestatie-indicatoren ⁴	Realisatie 2016	Begroot 2017	Realisatie 2017
Algemeen - Waardering inwoners algemene gemeentelijke dienstverlening (verplicht)	Nvt	Nvt	NB
Algemeen - Waardering ondernemers algehele gemeentelijke dienstverlening (verplicht)	Nvt	Nvt	NB
Algemeen - Apparaatskosten per inwoner (verplicht)	Nvt	Nvt	NB
Algemeen - Kosten externe inhuur per inwoner (verplicht)	Nvt	Nvt	NB
Algemeen - % overhead	Nvt	Nvt	NB

Wat heeft het gekost?

Programma Bestuur en dienstverlening	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 totaal	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Structurele lasten	-10.649	-11.662	-11.841	-11.929	-88
Structurele baten	1.588	1.657	1.859	2.313	454
Toevoegingen aan reserves	-90	-90	-90	-90	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo Structureel	-9.150	-10.095	-10.072	-9.706	366
Incidentele lasten	-2.269	-590	-507	-536	-30
Incidentele baten	358	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	1.729	529	529	529	-
Saldo Incidenteel	-182	-62	22	-8	-30
Saldo van de baten en lasten	-9.332	-10.157	-10.050	-9.714	336

⁴ Dit betreffen verplichte BBV-indicatoren, die niet te begroten zijn. De gegevens zijn nog niet op te halen van de website van KING.

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Vrijval reserve Stadsregio Amsterdam

Per 31 december 2016 zijn bij de Stadsregio Amsterdam (SRA) reserves vrijgevallen als gevolg van het omvormen van de SRA tot de vervoerregio. Bij de jaarstukken SRA 2016 (behandeld in uw vergadering van 6 juli 2017) hadden wij al de voorkeur aangegeven om deze gelden in te gaan zetten voor regionale projecten op het gebied van 'Economie' en 'Wonen'. Als gevolg van de vrijval heeft Diemen € 147.000 ontvangen. Er is in 2017 nog geen verzoek ingediend om de reserve in te zetten. Voorstel is dit bedrag te reserveren door het over te hevelen naar 2018.

Investerings

Investerings (x € 1.000)				
Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2017	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
70603 Vervangen straatnaamborden door reflectieborden	79	16	63	i
70604 DiDi: Modernisering GBA	0	-21	-21	v

Programma Veiligheid en openbare orde

Portefeuillehouder:

E. Boog

Afdelingsmanager:

M.R.A. Cornelissen

Afdeling:

Bestuur- en Management Ondersteuning

Doelstellingen in één oogopslag

Programma 1 – Veiligheid en openbare orde

Belangrijke ontwikkelingen

Veiligheid

Na een aanzienlijke daling vertonen de cijfers woninginbraken vanaf 2011 een redelijk stabiel niveau. In 2017 lijkt het niveau op dat van 2015 te komen liggen. De verwachting is dat de stabilisering zich doorzet vanwege verhoogde inspanningen op dit high impact crime. De gemeente heeft ingezet op preventie, met name binnen het traject Samen Veilig. Daaraan wordt vormgegeven op de veiligheidsdag, de gemeentedag en de diverse gerichte voorlichtingsbijeenkomsten. Daarnaast heeft de politie-eenheid, naast de gebruikelijke acties op het gebied van preventie, de surveillances in samenwerking met de politievrijwilligers geïntensiveerd en een meer persoonsgerichte aanpak ingezet.

Vanwege de werkzaamheden in Bergwijkpark en de mogelijke gevoelens van onveiligheid zijn er in het vierde kwartaal van 2017 extra maatregelen genomen. Er is extra politie ingezet, alsmede surveillance door agenten in burger en inzet van vrijwilligers van Samen Veilig. Per 1 oktober vindt ook toezicht door particuliere beveiligers plaats in donkere uren.

Kraken bedrijfspanden

In 2017 zijn we tweemaal geconfronteerd met een kraak van leegstaande bedrijfspanden. Een pand op bedrijventerrein Verrijn Stuart en (aansluitend) op het kantorengedebied Bergwijkpark Noord. In beide gevallen betrof het (dezelfde) groep uitgeprocedeerde asielzoekers van We Are Here. Het eerste bedrijfspand is verkocht en daarna door de krakers vrijwillig verlaten. Het pand in Bergwijkpark is in november 2017 met behulp van de politie ontruimd op basis van een gerechtelijk vonnis nadat de eigenaar (Arq) had aangegeven geen tijdelijke gebruikersovereenkomst te willen aangaan.

Aanpak ondermijnende criminaliteit

Ondermijnende criminaliteit bestaat uit alle vormen van misdaad die een bedreiging vormen voor de integriteit en leefbaarheid van onze samenleving. Het gaat om zaken als (overlast) drugshandel, illegale bewoning/adresfraude, identiteitsfraude, aanwezigheid in wijken van zware criminelen e.d.

Drugsoverlast

Gemeente en politie zijn scherper geworden op het voorkomen en aanpakken van drugsoverlast. Illegale hennepcultuur kan tot gevaarlijke situaties leiden, zo is er vaak een groot risico op branden en ontploffingen en daarmee ook een groot gevaar voor de omgeving. Tevens trekt hennepcultuur veel criminaliteit aan. Het is daarom zeer ongewenst dat illegale hennepkwekerijen in Diemen gevestigd zijn. In 2017 zijn tot nu toe meer panden gesloten vanwege drugsoverlast dan in dezelfde periode in 2016. Op dit moment zijn bestuursrechtelijke sluitingen van panden waarin growshop artikelen worden aangetroffen nog niet mogelijk omdat de wetgeving hiervoor nog aanhangig is bij het parlement.

Bedrijventerreinen

In eerste instantie is de aanpak gericht geweest op ondermijnende criminaliteit op bedrijventerreinen. Hiertoe is in 2017 een start gemaakt met de controle van een boxopslagbedrijf en is een traject gestart om de overlast op een deel van het bedrijventerrein Verrijn Stuart op te lossen. Dit traject loopt nog maar heeft wel geleid tot een controle actie waarbij enkele overtredingen van het bestemmingsplan zijn geconstateerd en waarbij enkele illegale personen zijn aangehouden. Dit project zal in 2018 verder worden afgerond.

Adrescontroles

Fraude bestrijding staat hoog op de agenda van de (rijks)overheid. Teams Handhaving en Burgerzaken spelen daar een belangrijke rol in. In 2016 is gestart met het project Landelijke Aanpak adresfraude (LAA). In de komende jaren zal de fraude aanpak ingebed worden in (regionale) samenwerking met andere ketenpartners, zoals politie, woningcorporaties, ministeries etc. Hierbij zal ook meer gewerkt gaan worden met risicoprofielen waarbij met name de risicovolle gevallen extra aandacht zullen krijgen.

Daarnaast is in 2017 vervolg gegeven aan het project 'Scheerlicht'. Gestart is met een pilot waarbij de focus ligt op Diemen-Noord. Door de gemeente wordt binnen deze pilot samen met de overheidspartners (op grond van het LSI convenant) intensief samengewerkt om signalen van mogelijke (woon) fraude te controleren. Vanaf september 2017 zijn "niet pluis" adressen in gezamenlijkheid bezocht en gecontroleerd op juistheid en vindt er rapportage plaats van de bevindingen. Daarnaast wordt met lokale partners zoals politie basisteam

Diemen-Ouder-Amstel en verhuurders (op basis van convenant Doorzon) een vorm van integrale samenwerking op gezet om in voorkomende gevallen de (woon) fraudesituatie te bestrijden.

Digitaal Opkoopregister (voorkomen heling)

In december 2016 is bij de aanpassing van de APV een artikel opgenomen ten aanzien van een Digitaal Opkoop Register (DOR). In 2017 is dit ingevoerd. In 2017 zijn alle handelaren aangeschreven en is het handhavingsbeleid voor het DOR vastgesteld. In de loop van 2018 zullen de eerste controles gaan plaatsvinden op de aansluiting bij het DOR het correcte gebruik van het systeem.

Crisisbeheersing

Op donderdag 19 juli 2017 werd er 's nachts brand gesticht in een van de studentenflats aan de Rode Kruislaan. Hierbij is één bewoner overleden en zijn enkele gewonden gevallen. De gemeentelijke crisisbeheersingsorganisatie is in de vroege ochtend voor de opvang van de bewoners voor de rest van die dag. In overleg met de woningcorporatie is er gewerkt aan een vlot herstel zodat de meeste bewoners op zaterdag 22 juli al weer terug konden naar hun woning.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Bijdrage aan de verbetering van de veiligheid

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Minder criminaliteit
1.2 - Sociale cohesie en veilige leefomgeving
1.3 - Verhoogd gevoel van veiligheid in de eigen leefomgeving

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Minder criminaliteit	
1.1.1 - Verstrekken van goede voorlichting en preventiemaatregelen aan (groepen) inwoners en ondernemers	Voorlichtingsactiviteiten tijdens veiligheidsdag 21-5-2017 en gemeentedag 9-9-2017. Activiteiten voor ondernemers in de week van de veiligheid.
1.1.2 - In samenwerking met bedrijfsleven inzetten van cameratoezicht en stimuleren particuliere collectieve beveiliging	In het gebied Bergwijkpark is samen met het bedrijfsleven in de donkere maanden beveiliging ingeschakeld.
1.1.3 - Deelnemen aan RPCAA (informatie en voorlichting aan ondernemers)	Naast de reguliere zaken zijn in de week van de veiligheid (9 t/m 13 oktober 2017) specifieke activiteiten voor ondernemers gehouden.
1.1.4 - Ondersteunen van bedrijfspansels locatiegericht	In de diverse bedrijfsterrainen en kantorengebieden vinden regelmatig KVO's of veiligheidsoverleggen plaats.
1.1.5 - Regievoeren en adviseren binnen KVO-trajecten (Keurmerk Veilig Ondernemen) zowel in winkelgebieden als bedrijfsterrainen	Bij de winkelcentra en enkele bedrijfsterrainen vinden KVO overleggen plaats.
1.1.6 - Tegengaan woninginbraken door middel van regievoering op het project samen veilig en veiligheidsmarkten	Voorlichtingsactiviteiten tijdens veiligheidsdag 21-5-2017 en gemeentedag 9-9-2017. Daarnaast wekelijkse surveillance in de wijk, winkelcentra en op de markt.
1.1.7 - Intensivering bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit (deelname aan RIEC; toepassen van de wet Bibob gericht op hennepcultuur, motorclubs, prostitutie en mensenhandel, ongewenste bewoning)	In 2017 is gestart met het project Sheerlicht in een pilot in Diemen Noord gericht op tegengaan van woonfraude. Daarnaast zijn gerichte bedrijfscontroles uitgevoerd. Ook is de Wet Bibob toegepast waar mogelijk. Tevens zijn er diverse sluitingen van panden geweest op basis van o.a. artikel 13b Opiumwet.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.2 - Sociale cohesie en veilige leefomgeving	
1.2.1 - Continueren van aanpak jeugdoverlast (inclusief top 600 en deelnemen aan veiligheidshuis)	De aanpak jeugdoverlast is versterkt met het inzetten van straatcoaches van de stichting SAOA. Dit wordt in 2018 verder geëvalueerd.
1.2.2 - Continueren van bemiddeling bij conflicten tussen burens (met name bij koopwoningen)	Buurtbemiddeling is geëvalueerd en inmiddels uitgebreid qua werkingsgebied naar alle burgers.
1.2.3 - Stimuleren van bewonersinitiatieven (project Samen Veilig)	Via Samen Veilig worden er surveillances en voorlichtingactiviteiten ontplooid in Diemen. Inmiddels is hier ook de samenwerking gezocht met het ROC opleiding veiligheid.
1.2.4 - Inzetten openbare ordemaatregelen door burgemeester (bijv. alcoholverbod en tijdelijk huisverbod)	Er zijn in 2017 in 20 gevallen maatregelen getroffen op basis van de openbare orde of artikel 13b van de Opiumwet.
Subdoel 1.3 - Verhoogd gevoel van veiligheid in de eigen leefomgeving	
1.3.1 - Uitvoering geven aan de acties zoals opgenomen in het veiligheidsjaarplan	Diverse activiteiten zoals onder de subdoelen 1.1 en 1.2 weergegeven.
1.3.2 - Beperken gevolgen crisissituaties of calamiteiten	Er is op 12 januari 2017 een oefening gehouden voor de gemeentelijke crisisstaf en de crisisorganisatie is actief geweest bij de brand op de Rode Kruislaan op 19 juli 2017. Daarnaast is deelgenomen aan diverse regionale oefeningen door aangewezen functionarissen.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
1.1.1 - Aantal verwijzingen Halt per 10.000 jongeren (verplicht)	nvt	NB	NB
1.1.2 - Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners (verplicht)	nvt	NB	NB
1.1.3 - Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (verplicht)	nvt	NB	NB
1.1.4 - Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners (verplicht)	nvt	NB	NB
1.1.5 - Aantal vernielingen en beschadigingen openbare ruimte per 1.000 inwoners (verplicht)	nvt	NB	NB
1.1.6 - % bibobtoetsen over totaal aan aangevraagde vergunningen (drank/horecawet, exploitatievergunning, vergunning sexinrichting)	100%	80%	100%
1.2.1 - Aantal bemiddelingen bij conflicten tussen burens (met name koopwoningen)	7	NB	6
1.2.2 - Aantal openbare ordemaatregelen	14	1	20
1.3.1 - Aantal harde kern jongeren per 10.000 inwoners (verplicht)	nvt	NB	NB
1.3.2 - % aandeel dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt (verplicht)	nvt	NB	NB
1.3.3 - % dat in enige mate overlast heeft van buurtbewoners (verplicht)	nvt	NB	NB

2. Verhoogde zelfredzaamheid

2. Verhoogde zelfredzaamheid
Subdoelen
2.1 - Meer burgers nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid
2.2 - Meer bedrijven nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Burgers nemen meer verantwoordelijkheid voor eigen veiligheid	
2.1.1 - Integrale veiligheidsvoorlichting aan inwoners en doelgroepgericht (bijvoorbeeld aan ouderen), o.a. via veiligheidsmarkt en gemeentedag	Veiligheidsdag 21 mei 2017, gemeentedag 9 september 2017 voorlichting aan bewoners en ondernemers 11 oktober 2017
2.1.2 - Bewust maken van inwoners en stimuleren van bewonersinitiatieven (o.a. via groepapps en deelname aan burgernet)	Er is ingezet op bekendmaking (plaatsen bordjes) en uitbreiding van Whats App groepen. Daarnaast voortdurende aandacht voor werving van Burgernet, en hartslag nu.

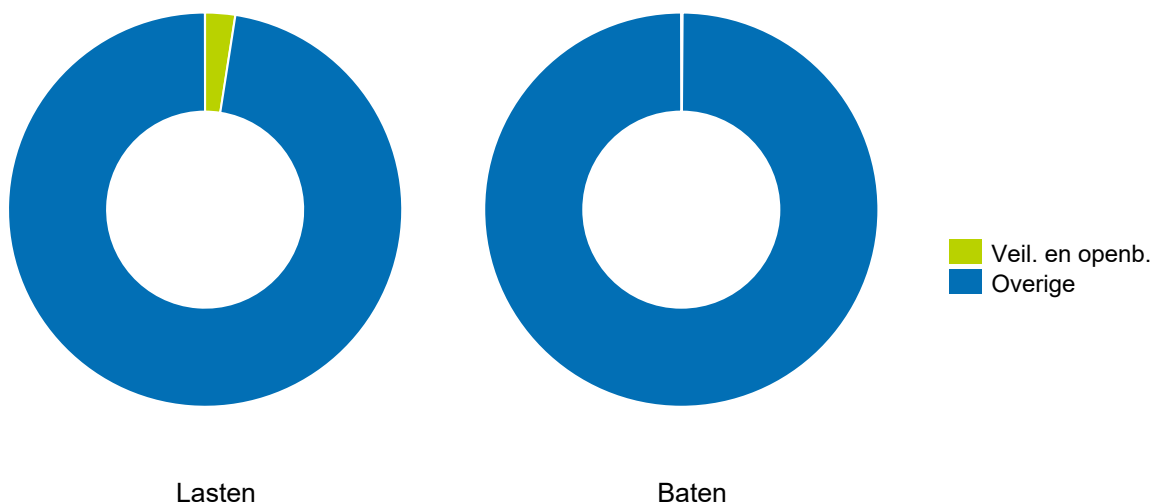
Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
2.1.3 - Werven van vrijwilligers en inzet van vrijwilligers (bewonersparticipatie)	Het werven van vrijwilliges voor Samen veilig heeft voortdurend aandacht inmiddels is er een verbinding gelegd naar het ROC opleiding veiligheid voor het vinden van vrijwilligers.
Subdoel 2.2 - Bedrijven en instellingen nemen meer verantwoordelijkheid voor eigen veiligheid	
2.2.1 - Stimuleren van initiatieven door bedrijven en instellingen voor de vergroting van eigen veiligheid van bedrijven, personeel en cliënten	Door middel van KVO's., bedrijvenpanels, informatiebijeenkomsten over winkeldiefstallen, overvallen en cybercrime.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
2.1.3 - Aantal geworven en ingezette vrijwilligers die in het kader van het project Samen Veilig politie en/of brandweer ondersteunen	8	10	6

Wat heeft het gekost?

Programma Veiligheid en openbare orde	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 totaal	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Structurele lasten	-1.967	-1.964	-1.984	-2.132	-149
Structurele baten	183	53	53	97	44
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo Structureel	-1.784	-1.911	-1.931	-2.036	-105
Incidentele lasten	-	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo Incidenteel	-	-	-	-	-
Saldo van de baten en lasten	-1.784	-1.911	-1.931	-2.036	-105

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Er zijn geen voorstellen om budgetten over te hevelen.

Investeringsen

Binnen dit programma zijn er geen investeringsen.

Programma Bereikbaarheid en mobiliteit

Portefeuillehouder:

A.J.M. Scholten

Afdelingsmanager:

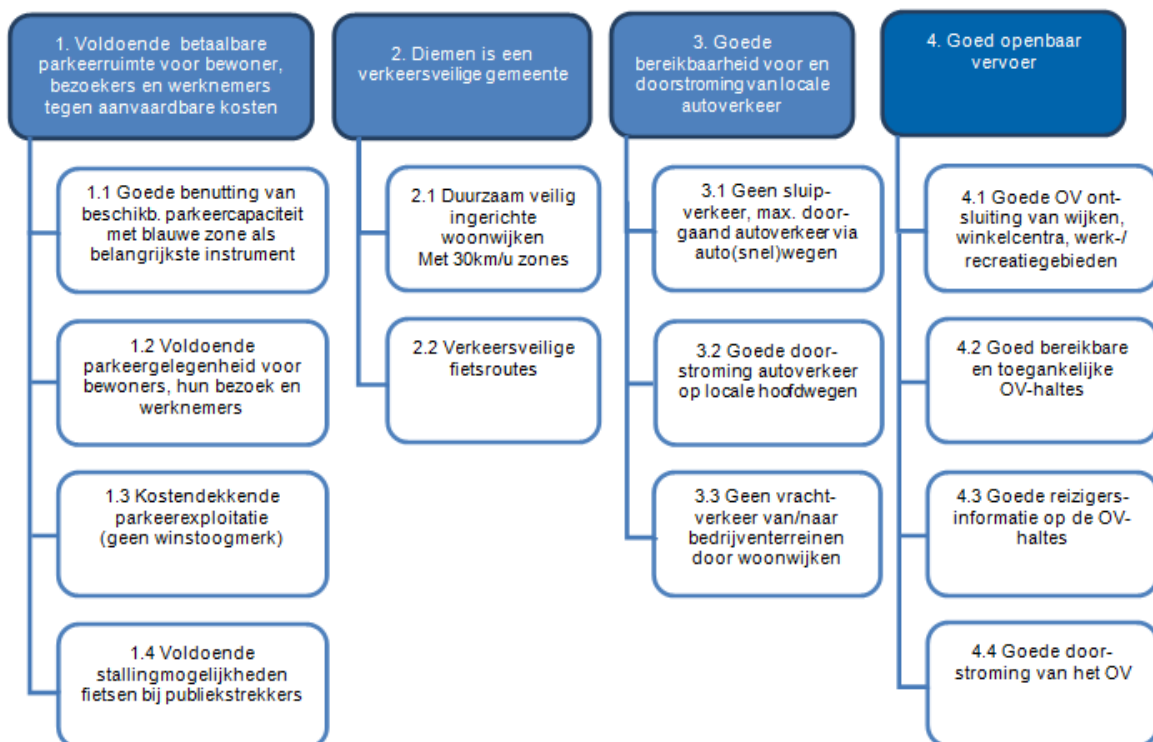
M.R.A. Cornelissen

Afdeling:

Ruimtelijke Ontwikkeling

Doelstellingen in één oogopslag

Programma 2 – Bereikbaarheid en mobiliteit

Belangrijke ontwikkelingen

Metronetwerk

Door het dagelijks bestuur van de Vervoerregio Amsterdam is besloten om vooralsnog geen wijziging door te voeren in het metronetwerk. Het aanvankelijke voorstel om de Gaasperplas lijn in te korten tot station Van der Madeweg is daarmee voorlopig in ieder geval van de baan.

Vervoerregio Amsterdam

Op het gebied van verkeer en vervoer is de regionale samenwerking veranderd. De stadsregio is per 1 januari 2017 Vervoerregio Amsterdam geworden met nieuwe deelnemers zoals de provincie Flevoland, Almere en Lelystad. De samenwerking is vastgelegd in een

convenant. In 2016 is een Strategische Visie Mobiliteit opgesteld en na een consultatieronde vastgesteld. In 2017 is de visie verder uitgewerkt in een Beleidskader Mobiliteit dat na een inspraakronde door de regioraad is vastgesteld. Vanwege de vermindering van het takenpakket (alleen nog verkeer) is in 2017 door de regioraad besloten dat in de nieuwe bestuursperiode het aantal leden van de regioraad en het dagelijks bestuur zal worden verminderd. Diemen houdt 2 leden in de regioraad en mag vervangers aanwijzen.

Wegverbinding IJburg/Maxis/Muiden/A1

Door Amsterdam is onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden en effecten van het openstellen van de Overdiemerweg op het Nuon-terrein. De resultaten van dit onderzoek zijn voorgelegd aan alle betrokken partijen. Op basis van de resultaten en reacties heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorstel van het college om medewerking onder voorwaarden te verlenen aan de openstelling van deze wegverbinding.

Parkeren Bergwijckpark Zuid

Vanwege de invoering van parkeerregulering in de omgeving is na overleg met de bedrijven besloten tot invoering van betaald parkeren in Bergwijckpark Zuid.

Parkeerregulering Muiderstraatweg en omgeving

Vanwege problemen met de handhaving van de blauwe zone langs de Muiderstraatweg en de herinrichting van de Oost-West as is een voorstel opgesteld om de blauwe zone om te zetten naar betaald parkeren op de Muiderstraatweg en directe omgeving. Dit voorstel is in de inspraak gebracht en voorgelegd aan alle bewoners en bedrijven in het gebied. Op basis van de reacties zal een bestuurlijk besluit worden voorbereid.

Spoorwegonderdoorgang Ouddiemerlaan

Door gemeenteraad is projectkrediet beschikbaar gesteld en door Vervoerregio Amsterdam is een subsidie beschikbaar gesteld voor de voorbereidingsfase. Op basis van het Plan van Aanpak van ProRail is een ingenieurbureau geselecteerd (Movares) dat het aanbestedingsdossier compleet gaat maken. Met NS Stations en ProRail is een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) opgesteld en ondertekend zodat de belangen van NS stations goed gewaarborgd zijn in het verdere proces.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Voldoende betaalbare parkeerruimte voor bewoners, bezoekers en werknemers tegen aanvaardbare kosten

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
1.1 - Goede benutting van beschikbare parkeercapaciteit met "blauwe zone" als belangrijkste instrument			
1.2 - Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners, hun bezoekers en werknemers			
1.3 - Kostendekkende parkeerexploitatie (geen winstoogmerk)			
1.4 - Voldoende stallingmogelijkheden voor fietsen bij publiekstrekkingen			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
1.2.1 Parkeerdruk in woonwijken (max. bezetting) werkdagen:	72%	90%	73%
- Polderland noordelijke deel	35% - 76%		NB
- Polderland zuidelijke deel	91% - 98%		NB
- Winkelcentrum Kruidenhof	71% - 80%		40 - 82%
- Kruidenbuurt (zonder winkelcentrum)	56% - 68%		70 - 82%
- Anne Frankwijk	62% - 82%		72 - 84%
- Biesbosch	41% - 74%		55 - 78%
- Rode Kruislaan	74% - 95%		nb
- Schelpenhoek	nb		60 - 78%
- Akkerland	nb		58 - 84%
- Spoorzicht	nb		72 - 92%
- Buitenlust	nb		61 - 101%
1.2.2 Parkeerdruk in woonwijken (max. bezetting) weekend:	70%	90%	77%
- Polderland noordelijke deel	50% - 82%		NB
- Polderland zuidelijke deel	66% - 81%		NB
- Winkelcentrum Kruidenhof	56% - 73%		38 - 65%
- Kruidenbuurt (zonder winkelcentrum)	42% - 84%		69 - 82%
- Anne Frankwijk	70% - 85%		79 - 85%
- Biesbosch	46% - 73%		64 - 78%
- Rode Kruislaan	74% - 95%		nb
- Schelpenhoek	nb		74 - 87%
- Akkerland	nb		79 - 86%
- Spoorzicht	nb		80 - 93%
- Buitenlust	nb		88 - 98%

Activiteiten (wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Goede benutting van beschikbare parkeercapaciteit met "blauwe zone" als belangrijkste instrument	
1.1.1 - Uitbreiden en aanpassen parkeerregulering op basis van resoluties parkeermonitoring en klachten van bewoners en ondernemers en op basis van nieuwe ontwikkelingen (o.a. regelgeving en ICT)	In Diemen Zuid is per 1 mei 2017 de blauwe zone uitgebreid met de Dalsteindreef en Holland Park. Ook is voor nieuwbouw van Plantage de Sniep de blauwe zone ingesteld
1.1.2 - Parkeermonitoring d.m.v. meting parkeerdruk	Onderzoek is uitgevoerd in maart 2017
Subdoel 1.2 - Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners, hun bezoekers en werknemers	
1.2.1 - Waar nodig bijsturen van parkeerregulering (maatwerk)	Niet van toepassing
1.2.2 - Afspraken over parkeervoorzieningen op eigen terrein bij nieuwbouwplannen	Is uitgevoerd voor laatste deelplannen van Plantage de Sniep, Holland Park en invulplannen zoals vml. postkantoor en Arent Krijtsstraat 1
1.2.3 - Handhaven parkeerregulering incl. afhandelen parkeerklachten en overtredingen	Uitvoering in heel 2017
Subdoel 1.3 - Kostendekkende parkeerexploitatie (geen winstoogmerk)	
1.3.1 - Uitbesteden werkzaamheden op basis van beste kosteneffectiviteit	In 2017 heeft geen aanbesteding plaatsgevonden
1.3.2 - Actueel houden parkeerexploitatie	Vindt maandelijks plaats
1.3.3 - Parkeertarieven baseren op sluitende parkeerexploitatie	In 2017 is een nieuw tarief vastgesteld door de gemeenteraad voor naheffingsaanlagen
Subdoel 1.4 - Voldoende stallingmogelijkheden voor fietsen bij publiekstrekkingen	
1.4.1 - Bijplaatsen fietsenstallingen indien nodig en mogelijk	Is gedaan langs Hartveldseweg (tramhalte), Muiderstraatweg (bushalte), Arent Krijtsstraat, Prinses Beatrixlaan en Joh. van Soesdijkstraat.

Activiteiten (wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
1.4.2 - Uitbreiding fietsenstalling bij station Diemen-Zuid in samenwerking met ProRail/Vervoerregio	Is uitgevoerd bij noordoostelijke entree van station.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
1.2.1 - % maximale parkeerbezetting (Werkdagen)	72%	90%	73%
1.2.2 - % maximale parkeerbezetting (Weekend)	70%	90%	77%

2. Diemen is een verkeersveilige gemeente

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
2.1 - Duurzaam veilig ingerichte woonwijken, met toepassing van 30 km zones			
2.2 - Verkeersveilige fietsroutes			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
Algemeen - % ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig (verplicht)	NB	NB	NB
Algemeen - % overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (verplicht)	NB	NB	NB

Activiteiten (wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Duurzaam veilig ingerichte woonwijken met 30 km zones	
2.1.1 - Toepassen duurzaam veilig maatregelen met 30 kilometerzones bij herinrichtingen (Diemen-Noord, Centrum West, Ouddiemerlaan/Burg. de Kievietstraat, Bergwijkpark-Noord, Plantage de Sniep)	Is meegenomen bij groot onderhoud voor Vogelweide, Centrum West, Ouddiemerlaan, Burg. de Kievietstraat, Lublinkstraat en in projecten (Holland Park, Plantage de Sniep).
2.1.2 - Deelname aan verkeersveiligheid campagnes	Is uitgevoerd met de scholen zijn weer begonnen, alcohol (2x), fietsverlichting (2x) en afleiding in het verkeer.
Subdoel 2.2 - Verkeersveilige fietsroutes	
2.2.1 - Toepassen duurzaam veilig maatregelen ten behoeve van fietsers bij herinrichtingen (o.a. Diemen-Noord, Oost-West as, Bergwijkpark-Noord)	Is meegenomen in herichtingsplannen voor Vogelweide, Oost-West as en Holland Park
2.2.2 - Verkeersveilige fietsroute opnemen bij ongelijkvloers maken van spoorwegovergang Ouddiemerlaan	Is opgenomen in eisenpakket voor tijdelijke situatie en eindsituatie.
2.2.3 - Verkeersveilige fietsroutes meenemen in BLVC-plannen bij uitvoering van bouwplannen/wegwerkzaamheden	Is gebeurd bij Holland Park, Oost-West as en Centrum West.

3. Goede bereikbaarheid voor en doorstroming van lokale autoverkeer

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
3.1 - Geen sluipverkeer door Diemen, zoveel mogelijk doorgaand autoverkeer via de auto(snel)wegen			
3.2 - Goede doorstroming van het autoverkeer op lokale hoofdwegen			
3.3 - Geen vrachtverkeer van en naar bedrijventerreinen door de woonwijken			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
Algemeen - Waardering bereikbaarheid bedrijfslocatie voor bevoorrading (verplicht)	NB	NB	NB

Activiteiten	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Geen sluipverkeer door Diemen, zoveel mogelijk doorgaand autoverkeer via de auto(snel)wegen	
3.1.1 - Meewerken aan verbeteren doorstroming op auto(snel)wegen (uitvoering planstudie SAA)	Is vrijwel gereed voor Diemen (A1, A10 en A9)
3.1.2 - Rijsnelheid op lokale hoofdwegen 50 km/uur (Oost-West as, Bergwijkpark)	Is opgenomen in inrichtingsplannen en verkeersbesluiten

Activiteiten	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
3.1.3 - Afstemmen informatiesystemen (bewegwijzering/navigatie) op hoofdroutes	Geen actie in 2017.
3.1.4 - Toetsen van resultaten van onderzoek door Amsterdam naar openstelling Overdiemerweg aan door Diemen gestelde voorwaarden	Is uitgevoerd, principebesluit tot medewerking aan openstelling is op basis daarvan genomen.
3.1.5 - Verbeteren gesloten verklaring op Diempolderweg ter hoogte van Muiderbrug	Diempolderweg is aangemeld bij politie met hoge prioriteit voor handhaving. Gesloten verklaring kan fysiek beter worden afgedwongen na opstelling Overdiemerweg op Nuon-terrein.
Subdoel 3.2 - Goede doorstroming van het autoverkeer op lokale hoofdwegen	
3.2.1 - Waarborgen ontsluitingsfunctie d.m.v. advisering bij herinrichtingen (o.a. Oost-West as, Bergwijkpark-Noord)	Is gebeurd bij opstellen van herinrichtingsplannen vanwege groot onderhoud en bij herontwikkelingsplannen.
3.2.2 - Ongelijkvloers maken van spoorwegovergang op Ouddielerlaan	Samenwerkingsovereenkomst met NS en ProRail is gereed. Plan van Aanpak is gereed, ingenieursbureau is geselecteerd voor compleet maken aanbestedingsdossier. Subsidie ontvangen van Vervoerregio voor voorbereidingsfase.
3.2.3 - Voorstel maken voor verbeteren verbindingen in en met Diemen-Zuid	Voor Diemen-Zuid wordt verkeersontwerp opgesteld met busbaan open en invoering 30 km/uur in deel dat nu nog 50 km/uur is. Voor verbindingzone tussen Diemen-Zuid en Holland Park langs Bergwijkdreef wordt inrichtingsvoorstel opgesteld.
Subdoel 3.3 - Geen vrachtverkeer van en naar bedrijventerreinen door de woonwijken	
3.3.1 - Zorgen voor goede rechtstreekse aansluiting van werkgebieden op hoofdwegennet	Wordt meegenomen in verkeersontwerpen en inrichtingsplannen.
3.3.2 - Begeleiden/beïnvloeden bedrijven bij vestigingsplaatskeuze en routekeuze	Vindt regelmatig plaats in contacten met bedrijven.
3.3.3 - Afremmen vrachtverkeer bij herinrichting van woongebieden; meenemen in onderzoek/planvorming voor Diemen-Zuid	Zuidelijk deel Ouddielerlaan is opnieuw ingericht, voor Diemen-Zuid wordt alleen 30 km-variant verder uitgewerkt met openstelling van busbaan.

4. Goed openbaar vervoer

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
4.1 - Goede OV ontsluiting van woonwijken, winkelcentra, werkgebieden en recreatiegebieden			
4.2 - Goed bereikbare en toegankelijke OV-haltes			
4.3 - Goede reizigersinformatie op de OV-haltes			
4.4 - Goede doorstroming van het openbaar vervoer			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2015	Begroting 2016	Realisatie 2016
4.0 - Tevredenheid met OV in de wijk	NB	7,5	NB

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.1 - Goede openbaar vervoer ontsluiting van woonwijken, winkelcentra, werkgebieden en recreatiegebieden	
4.1.1 - Adviseren over concessieverlening door Vervoerregio Amsterdam en vervoerplannen GVB	Is o.a. uitgevoerd voor wat betreft aanpassing concessie Amsterdam inzake criterium reizigerstevredenheid, inzet trammaterieel en toekomstig metronet
Subdoel 4.2 - Goed bereikbare en toegankelijke OV-haltes	
4.2.1 - Aanpassen resterende haltes in Diemen-Noord bij herinrichting	Loopt mee in gefaseerde uitvoering van groot onderhoud in Diemen-Noord.
4.2.2 - Verleggen en aanpassen haltes (Bergwijkpark, Oost-West as)	Is onderdeel van herinrichting openbare ruimte: Bergwijkdreef, Mudierstraatweg en Hartveldseweg
4.2.3 - Bijhouden nationaal haltebestand	Gebeurt bij mutaties in haltebestand
Subdoel 4.3 - Goede reizigersinformatie op de OV-haltes	
4.3.1 - Uitbreiden van aantal DRIS-panelen (dynamisch reizigers informatie systeem) op haltes langs Oost-West as en in Diemen-Noord	Is onderdeel van uitvoering groot onderhoud oost-west as. Voor Diemen-Noord is wachten op eventueel nieuw aanbod door Vervoerregio.

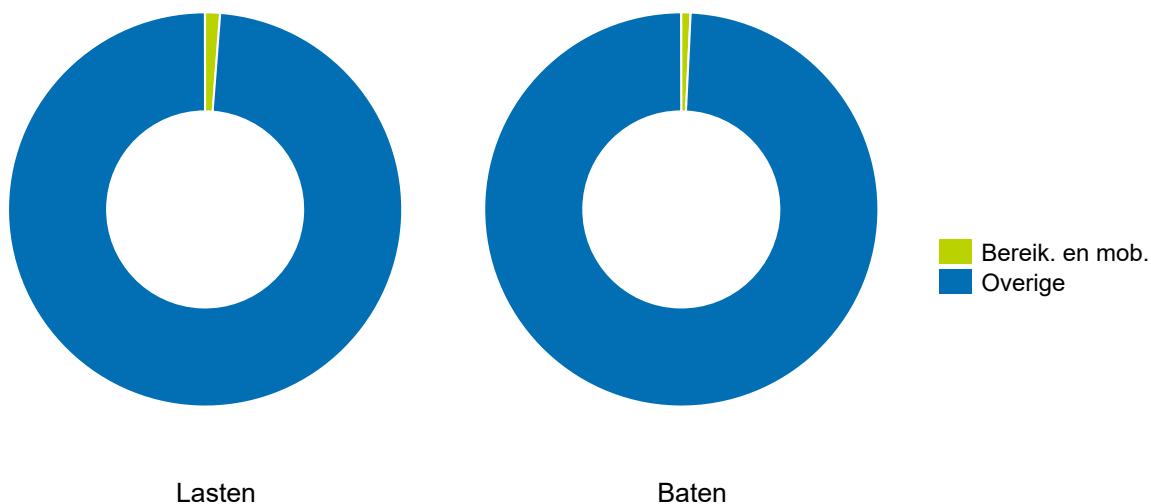
Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
4.3.2 - Knooppuntmanagement bij station Diemen-Zuid	Wacht op nadere actie door Vervoerregio Amsterdam
Subdoel 4.4 - Goede doorstroming van het openbaar vervoer	
4.4.1 - Verbeteren doorstroming OV bij herinrichtingen (tram 9 op Oost-West as)	is onderdeel van inrichtingsplannen (deels vrije trambaan, verleggen haltes en 1 halte minder)

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
4.2.1 - Aantal toegankelijk gemaakte haltes	3	2	0
4.3.2 - Totaal aantal haltes met DRIS-paneel	10	14	21

Wat heeft het gekost?

Programma Bereikbaarheid en mobiliteit	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 totaal	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Structurele lasten	-1.093	-998	-1.081	-1.085	-4
Structurele baten	834	524	655	690	36
Toevoegingen aan reserves	-110	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	24	110	94	92	-2
Saldo Structureel	-345	-364	-333	-304	29
Incidentele lasten	-	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo Incidenteel	-	-	-	-	-
Saldo van de baten en lasten	-345	-364	-333	-304	29

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Er zijn geen voorstellen om budgetten over te hevelen.

Investeringsen

Investeringsen (x € 1.000)				
Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2017	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
72203 Beheersysteem verkeertekens	40	39	1	a
72205 Vervangen VRI Burgemeester Bickerstraat/ Hartveldseweg	200	0	200	d
72626 Structurele vervanging bestaande lichtmasten	100	87	13	i
72639 Aankoop bladruimer	20	10	10	a
72641 Vervanging actie wagen	12	8	4	a
72645 Actualisering en digitalisering Wegenlegger	25	10	15	i
72647 Spooronderdoorgang Ouddiemerlaan	250	-368	-18	i

72205: Werkzaamheden zijn uitgesteld met als doel ze gelijktijdig met de uitvoering van de reconstructie van de Oost-Westas uit te voeren.

Programma Onderwijs en kinderopvang

Portefeuillehouder:

J. Klaasse en R.P. Grondel

Afdelingsmanager:

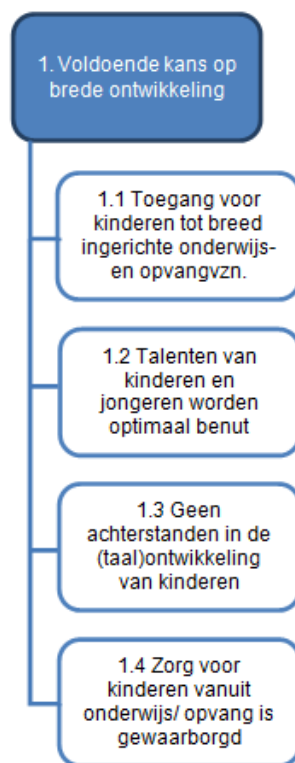
K. Schelling

Afdeling:

Samenleving

Doelstellingen in één oogopslag

Programma 3 – Onderwijs en kinderopvang

Belangrijke ontwikkelingen

Strategische visie onderwijshuisvesting 2017 en verder

In 2017 is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om in de toekomst voor de nieuwe woonwijk Holland Park te voorzien in voldoende onderwijscapaciteit. Uit het onderzoek is het voorstel naar voren gekomen om voor de huidige basisschool De Venser (gevestigd in Diemen-Zuid) te voorzien in vervangende nieuwbouw met een capaciteit van 500 tot 700 leerlingen. De nieuwe school is - in overeenstemming met het onderwijsbeleid een brede school en zal in de nieuwe wijk Holland Park worden gevestigd. De raad heeft met dit

voorstel ingestemd en de voorbereidingen van de gebiedsontwikkelingen vinden nu plaats. In 2018 zal bij de Raad een investeringskrediet worden aangevraagd ter dekking van de stichtingskosten van de brede school.

Voortgezet onderwijs

Binnen de gemeente Diemen bestaat er al enkele jaren de ambitie om binnen haar grenzen voortgezet onderwijs te realiseren. In 2016/2017 hebben diverse onderzoek en oriënterende gesprekken met schoolbesturen plaats gevonden. In juni 2017 heeft Open Schoolgemeenschap Bijlmer (OSB) aangegeven in samenwerking met de gemeente in de vorm van een nevenvestiging deze school te willen realiseren. In 2018 wordt aan de Raad een principe-akkoord gevraagd (incl. voorbereidingskrediet) en later in het jaar zullen investeringsaanvragen voor de huisvesting worden ingediend. Vanzelfsprekend zijn daar financiële gevolgen aan verbonden.

Harmonisatie Peuterspeelzalen

In 2017 zijn de peuterspeelzalen van de Stichting Welzijn Diemen overgedragen aan twee kinderopvanginstellingen, KMNKind&Co en Stichting Kinderopvang Diemen (SKD) en met ingang van 1 augustus 2017 vervolgens geharmoniseerd. Dankzij de harmonisatie kunnen we een grotere doelgroep een gratis dagdeel aanbieden. Naast de peuters met een indicatie "smal" (aan de hand van opleidingsniveau ouders "gewichtskinderen") kunnen nu ook de peuters met een indicatie breed (taalachterstand, niet-westerse ouder, geen of weinig nederlands gesproken thuis) het derde dagdeel gratis deelnemen. Verder zijn de openingsuren van de peutergroepen verruimd naar 3,5 uur per dagdeel, zodat peuters binnen 3 dagen minimaal 10 uur kunnen deelnemen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Voldoende kans op brede ontwikkeling

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Kinderen hebben toegang tot breed ingerichte voorschoolse-, onderwijs- en naschoolse voorzieningen
1.2 - Talenten van kinderen en jongeren worden optimaal benut
1.3 - Geen achterstanden in de (taal)ontwikkeling van kinderen
1.4 - Zorg voor de kinderen vanuit het onderwijs/opvang is gewaarborgd

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Kinderen hebben toegang tot breed ingerichte voorschoolse-, onderwijs- en naschoolse voorzieningen	
1.1.1 - Geschikt maken van onderwijsgebouwen voor gecombineerd aanbod van onderwijs, opvangvoorzieningen en naschoolse activiteiten (in combinatie met sport, cultuur en wijkactiviteiten)	In de afgelopen jaren zijn o.a. De Meridiaan en De Noorderbreedte als brede school gerealiseerd. In de zomer van 2018 zal brede school De Kersenboom worden opgeleverd en worden voorbereidingen getroffen voor een bredeschool in de wijk Holland Park (Bergwijckpark). Naar verwachting zal deze school in 2022 gerealiseerd zijn.
1.1.2 - Ondersteuning bij het ontwikkelen van (zorg)netwerken en samenwerking tussen de verschillende partners binnen de gemeente	In 2017 is er door de gemeente gefaciliteerd terugkerend overleg geweest tussen de verschillende partners, ondermeer middels de ambtelijke en bestuurlijke LEA (Lokale Educatieve Agenda), overleg met de kinderdagverblijven en bibliotheek. Daarnaast zijn we in 2015 een traject gestart getiteld "Zorg voor de jeugd doe je samen". Binnen dit traject wordt samen met alle partners binnen het jeugddomein de transformatie vorm gegeven door concrete afspraken te maken en 'best practises' uit te wisselen, maar vooral ook het netwerk te versterken en daarmee de samenwerking te borgen. Dit traject liep door in 2017. In 2017 is de integrale jeugdnota afgerond waarbij met professionals, doelgroepen (kinderen en ouders) en adviesraden (wmo raad, jongerenraad, klankbordgroep) is gesproken over de invulling van de nota. Inmiddels is er een start gemaakt met de in de nota benoemde acties.
1.1.3 - Financieren van aanvullende (onderwijs)voorzieningen (zwemonderwijs, bewegingsonderwijs, buurtsportcoaches)	In 2017 zijn deze onderwijsvoorzieningen gesubsidieerd
1.1.4 - Handhaving van en toezicht op de kwaliteit en veiligheid van de peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en de buitenschoolse opvang	In 2017 zijn er waar nodig handhavingstrajecten gestart om de kwaliteit en veiligheid van de voor- en naschoolse voorzieningen te handhaven.
Subdoel 1.2 - Talenten van kinderen en jongeren worden optimaal benut	
1.2.1 - Verbinden van onderwijs en opvang met het project buurtsportcoaches en met de SWD	De buurtsportcoaches stemmen hun aanbod mede af op de vraag vanuit het onderwijs en de opvang.
Subdoel 1.3 - Geen achterstanden in de (taal)ontwikkeling van kinderen	
1.3.1 - Verder versterken van de voor- en voerschoolse educatie en de doorgaande lijn	Ook in 2017 is er ingezet op borging en verbetering van de kwaliteit van de voerschoolse educatie middels inzet van de oudercontactfunctionaris en de (LEA)overlegstructuren
1.3.2 - Faciliteren overlegstructuren, afspraken maken met betrokken partners, ondersteunen van betrokken partners	In 2017 is er door de gemeente gefaciliteerd terugkerend overleg geweest tussen de verschillende partners, ondermeer middels de ambtelijke en bestuurlijke LEA (Lokale educatieve agenda). Tijdens deze overlegstructuren worden er afspraken gemaakt tussen partners en gemeente/partners.
1.3.3 - Subsidiëren voerschoolse VVE-instellingen	In 2017 zijn de peuterspeelzalen in Diemen geharmoniseerd en daarmee omgevormd tot peuteropvang. Deze zijn ook in 2017 gesubsidieerd.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
1.3.4 - Toeleiden doelgroepkinderen naar VVE-instelling	De oudercontactfunctionaris heeft ook in 2017 met succes peuters toegeleid naar de peuterspeelzaal. 95% van de peuters in Diemen maakt gebruik van een voorschoolse voorziening (kinderdagverblijf of peuterspeelzaal). De geïndiceerde smalle en brede doelgroepkinderen worden allemaal bezocht door de oudercontactfunctionaris en toegeleid naar de peuteropvang. Dit draagt bij aan het grote bereik in Diemen.
Subdoel 1.4 - De zorg voor de kinderen vanuit het onderwijs/opvang is gewaarborgd	
1.4.1 - Signaleren van zorgkinderen en doelgroepkinderen	Ook in 2017 heeft het consultatiebureau in samenwerking met de oudercontactfunctionaris een rol gespeeld in het signaleren van doelgroepkinderen. Deze kinderen zijn zoveel mogelijk toegeleid naar peuteropvang of andere preventieve voorzieningen, zoals de voorleesexpress of Homestart. Daarnaast hebben de ouder- en kindcoaches een actieve signalerende rol op de basisschool. De ouder- en kindcoach 0-5 jaar signaleert zorgkinderen op de peuteropvang en kinderdagverblijven.
1.4.2 - Toezicht houden op naleving van de leerplicht en kwalificatieplicht	De leerplichtambtenaren houden toezicht op de naleving van de leerplicht en de kwalificatieplicht. Er is in 2016-2017 sprake van een bij vagen hoog aantal verzuimmeldingen. Die trend zet verder door. De formatie van leerplicht is opgehoogd om zodoende beter toezicht te kunnen houden, ook richting jongeren van 18-23 die school (dreigen te) verlaten..
1.4.3 - Verzorgen van leerlingenvervoer	De gemeente Diemen heeft een overeenkomst afgesloten met een vervoerder voor het leveren van leerlingenvervoer. De uitvoering van het leerlingenvervoer is ondergebracht bij het team Wmo. In 2017 is een onderzoek gedaan naar de effectiviteit van het leerlingenvervoer. Hieruit blijkt dat er geen aanvullende beleidsmatige acties mogelijk zijn om het leerlingenvervoer effectiever te maken.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
1.3.1 - % van de geïndiceerde smalle doelgroepkinderen dat wordt doorgeleid naar een VVE-instelling ⁵	95%	100% ⁶	95%
1.4.1 - Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen (verplicht)	NB	0,3	0
1.4.2 - Relatief verzuim per 1.000 leerlingen (verplicht)	NB	82	88
1.4.3 - % vroegtijdige schoolverlaters t.o.v. deelnemers aan VO en MBO (verplicht)	1,5%	afname	2,1

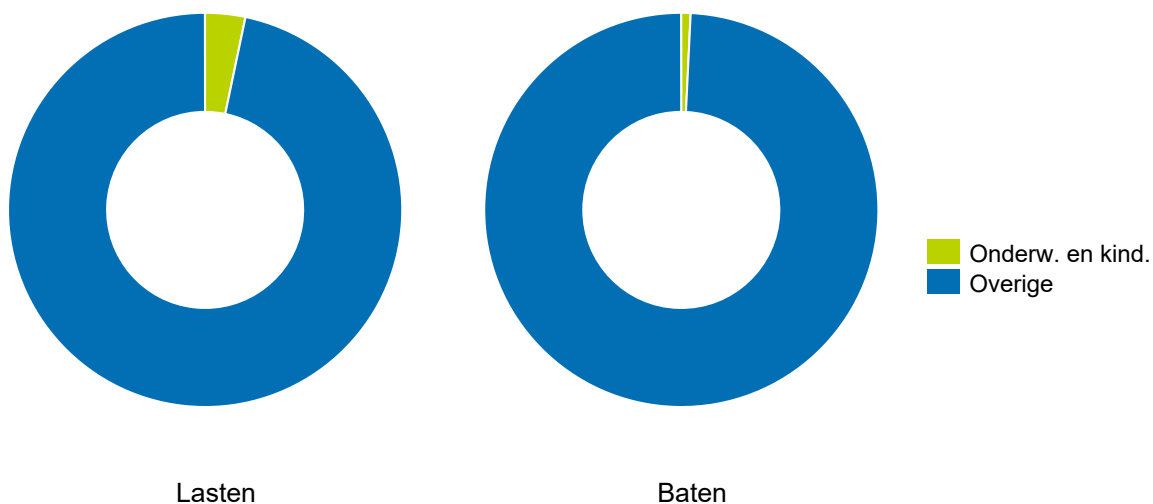
⁵ Doorgeleiding betekent het percentage peuters dat een smalle doelgroepindicatie krijgt bij de GGD en daadwerkelijk wordt ingeschreven bij een peuterspeelzaal.

⁶ Dit percentage zal voor de begroting 2018 worden aangepast naar 95%.

Wat heeft het gekost?

Programma Onderwijs en kinderopvang	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 totaal	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Structurele lasten	-2.432	-2.742	-2.759	-2.874	-115
Structurele baten	743	777	777	683	-94
Toevoegingen aan reserves	-50	-	-44	-44	-
Onttrekkingen aan reserves	-50	-	44	44	-
Saldo Structureel	-1.789	-1.966	-1.982	-2.191	-209
Incidentele lasten	-50	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	50	-	-	-	-
Saldo Incidenteel	-	-	-	-	-
Saldo van de baten en lasten	-1.789	-1.966	-1.982	-2.191	-209

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Er zijn geen voorstellen om budgetten over te hevelen.

Investerings

Investerings (x € 1.000)				
Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2017	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
73404 Brede School De Kersenboom (Sniep)	7.905	3.455	4.450	i
73410 OLP Brede School De Kersenboom (Sniep)	307	52	255	i
73414 Brede school Bergwijpark/Diemen Zuid	150	29	121	i

Programma Sociaal domein

Portefeuillehouder:

R.P. Grondel

Afdelingsmanager:

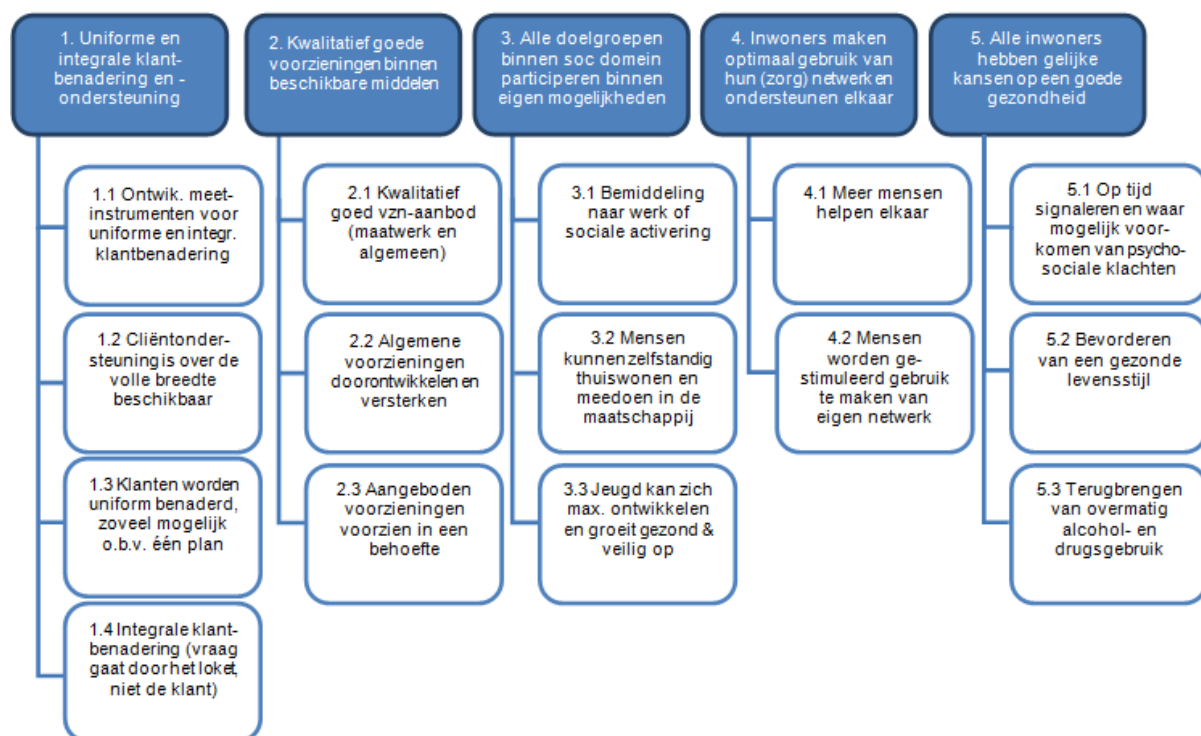
K. Schelling en A. Oonk

Afdeling:

Samenleving en Publiekszaken

Doelstellingen in één oogopslag

Programma 4 – Sociaal domein

Belangrijke ontwikkelingen

Sociaal domein

In 2015 zijn de nieuwe taken in het sociaal domein ingevoerd. In toenemende mate verschuift de aandacht dan ook van de uitvoering van de nieuwe taken, naar het bewerkstelligen van de transformatie; het veranderingsproces dat moet leiden tot effectieve zorg. In 2017 is veel aandacht besteed aan de benadering van klanten in het sociaal domein en de samenwerking tussen de gemeentelijke teams en de partijen in het netwerk.

Jeugd

Om de zorg voor de jeugd te verbeteren is in 2017 gewerkt aan een nieuwe regionale inkoopstrategie. Hierbij is beoogd om meer integraal te gaan werken en af te stappen van een stapeling van producten en ouders meer regie te laten voeren.

Vanaf 2018 wordt resultaatgerichter gewerkt waarbij de vraag van het gezin centraal staat. Dit wordt vastgelegd in een perspectiefplan. Aanbieders zijn vervolgens integraal verantwoordelijk (hoofdaannemer) voor het realiseren van de geformuleerde resultaten op basis van de perspectiefplannen. Een wezenlijk andere manier van werken waar meer vanuit producten gedacht wordt en ingekocht.

Voor de jeugdhulpaanbieders en onze eigen organisatie en verwijzers heeft dit in 2017 voorbereidingstijd gekost. Andere werkprocessen in back- en frontoffice, de overgang van klanten in systemen, het maken van inkoopafspraken en het scholen van werkers en verwijzers. Het daadwerkelijk werken met perspectiefplannen en ondersteuningsprofielen begint pas echt in 2018 en zal dan ook nog de nodige aandacht vragen.

Naast de inkoopstrategie gaan we in 2018 door met de ingezette ontwikkeling van laagdrempelige jeugdhulp. De inzet van praktijkondersteuner (POH) jeugd bij de huisarts, de ouder en kindcoaches en de inzet van de gedragswetenschapper worden geëvalueerd. In 2018 is rekening gehouden met de continuering van deze functies. Ook zal in 2018 een aanbesteding plaatsvinden voor de ambulante jeugdhulp in verband met aflopende contracten.

Wmo

Voor de Wmo-maatwerkvoorzieningen individuele begeleiding, groepsbegeleiding (dagbesteding) en kortdurend verblijf heeft de gemeente Diemen met ingang van 1 januari 2015 met 19 zorgaanbieders een raamovereenkomst afgesloten. Gebleken is dat de raamovereenkomsten voldeden aan de verwachting. In 2017 is besloten om de raamovereenkomst te verlengen tot en met 31 december 2018. In 2017 is, samen met de gemeenten Uithoorn en Ouder-Amstel, gestart om een inkooptraject voor Wmo-begeleiding (individuele begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf) te ontwikkelen. De ingangsdatum van deze overeenkomsten is 1 januari 2019.

In 2017 zijn we verder gegaan met de ontwikkeling van algemene voorzieningen, zoals het uitbreiden van activiteiten in het Huis van de Buurt en het voortzetten van de lunchroom in de Omval.

Participatiewet

Het aantal bijstandsuitkeringen in Diemen is, in tegenstelling tot de landelijke trend, in 2017 met 5% gedaald ten opzichte van 1 januari 2016. De sterke arbeidsmarktregio, het economisch herstel in de afgelopen periode en de intensieve re-integratieaanpak in samenwerking met het Werkgever Service Punt groot Amsterdam (WSP-GA) heeft hier aan bijgedragen. Er zijn met behulp van een loonkostensubsidie 5 mensen met een arbeidsbeperking uitgestroomd naar regulier werk. Daarnaast zijn er 2 mensen aan het werk op een beschutte werkplek.

Instroom in de bijstand vindt plaats na een zorgvuldige intake en mensen in de bijstand worden meteen intensief begeleid door de re-integratie coaches en Job-Hunter van Team Sociale Zaken. Bij het matchen van kandidaten maken we gebruik van de brancheteams van het WSP-GA. Daar waren in 2017 veel vacatures beschikbaar. Dit combineren we met een aanpak waarbij we vanuit de mogelijkheden van de kandidaat op zoek gaan naar geschikte vacatures binnen het eigen netwerk van werkgevers. Voor bepaalde klantgroepen met een

grotere afstand tot de arbeidsmarkt wordt samengewerkt met gespecialiseerde re-integratie organisaties zoals het Arbeids Training Centrum Gooi & Vechtstreek en Pantar. Met deze aanpak is er een mix van mogelijkheden voor zowel klanten met een grote als kleine afstand tot de arbeidsmarkt. Het voor 2017 beschikbare re-integratie budget in combinatie met de ESF subsidie is toereikend geweest.

Vroeg er op af!

Vanaf 2017 wordt door de Madi de "Vroeg Eropaf" aanpak uitgevoerd. Dit project maakt het, door samenwerking tussen de gemeente, woningcorporaties Stadgenoot/Rochdale/de Key en de Madi, mogelijk om vroegtijdig in te grijpen bij huurachterstanden. Huurders met meer dan twee maanden achterstand worden actief opgezocht. Zij krijgen een ondersteuningsaanbod zodat naast het voorkomen van verdere escalatie van schulden ook gewerkt wordt aan een structurele oplossing van (financiële) problemen. In 2017 zijn 42 meldingen ontvangen. Daarvan is in 38 gevallen hulp verleend. In 2 gevallen is wel contact geweest maar geen hulp verleend. In 2 gevallen is geen contact tot stand gekomen. In 2018 wordt de aanpak uitgebreid met energieleveranciers.

Nieuwe uitvoerder schuldhulpverlening

Tot en met 2016 werd de uitvoering van de schuldhulpverlening verzorgd door Plangroep. Het college heeft als onderdeel van het beleidsplan schuldhulpverlening 2016-2019 eind 2016 besloten de uitvoering vanaf 2017 bij de Madi te beleggen. De schuldhulpverleners van de Madi zijn werkzaam vanuit team Sociale Zaken. Zij hebben een directe lijn met zowel de inkomensconsulenten van Sociale Zaken als de maatschappelijk werker van de Madi die deel uitmaakt van het Brede Hoed Team. Indien nodig wordt een gecombineerde intake verzorgd (schuldhulpverlener met maatschappelijk werker). Het wisselen van uitvoerder is probleemloos verlopen. Alle lopende dossiers zijn begin 2017 overgedragen aan de Madi. Het aantal aanmeldingen bij Plangroep in 2016 bedroeg 145 huishoudens en in 2017 waren er 199 aanmeldingen bij de Madi. Deze toename is een signaal dat inwoners van Diemen de weg naar schuldhulp beter weten te vinden.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Uniforme en integrale klantbenadering en -ondersteuning

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
1.1 - Meting en verantwoording van de uniforme en integrale klantbenadering			
1.2 - Cliëntondersteuning is over de volle breedte van het sociaal domein beschikbaar			
1.3 - Alle klanten worden op uniforme wijze benaderd waarbij, zo nodig op basis van het Brede gesprek, per klant of gezin, één plan wordt gemaakt			
1.4 - Integrale klantbenadering (vraag gaat door het loket, niet de klant)			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
1.0 - Klanttevredenheid over informatie, advies en cliëntondersteuning binnen de Brede HOED. In 2017 is wederom een klantervaringsonderzoek Sociaal Domein gehouden. De resultaten van dit onderzoek zijn aan de Raad gepresenteerd. Het onderzoek bevat de beoordeling van diverse elementen uit de uitvoering, maar het is onmogelijk om er één 'rapportcijfer' uit te destilleren.	NB ⁷	NB ⁸	NB ⁹

⁷ Het klantervaringsonderzoek over 2015 zoals uitgevoerd in maart 2016 geeft onvoldoende relevante informatie om de klanttevredenheid voor 2016 (of 2015) aan te geven.

⁸ Resultaten van het klantervaringsonderzoek zijn niet in harde cijfers te vatten.

⁹ Het klantervaringsonderzoek over 2017 gaat starten in maart 2018. Aan de resultaten van dit onderzoek is geen hard cijfer te koppelen. De resultaten en de daaraan gekoppelde acties worden jaarlijks gedeeld met de gemeenteraad.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Meting en verantwoording van de uniforme en integrale klantbenadering	
1.1.1 - Ontwikkelen van een aantal instrumenten om te kunnen meten en verantwoorden	In 2017 is gekozen om verder te gaan met een landelijk instrument om de klanttevredenheid te meten om benchmarking met andere gemeenten mogelijk te maken.
1.1.2 - Monitoren van gegevens en eventueel bijsturen van de werkwijze	In 2017 is een kwalitatief en kwantitatief klanttevredenheidsonderzoek gehouden. Naar aanleiding van de resultaten zijn verbeteracties opgesteld.
Subdoel 1.2 - Cliëntondersteuning is over de volle breedte van het sociaal domein beschikbaar	
1.2.1 - Maken van afspraken met de cliëntondersteuningsorganisaties	In 2017 hebben verschillende organisaties cliëntondersteuning geboden, zoals MEE, Markant en de MaDi. In het bijzonder is aandacht besteed aan afstemming tussen cliëntondersteuning en zorg en begeleiding om te werken volgens één gezin één plan.
1.2.2 - Het aanbod van cliëntondersteuningsfuncties inzichtelijk maken voor professional en burger	In 2017 konden zowel de burgers als de professionals het aanbod voor cliëntondersteuning vinden in de sociale kaart van Diemen. Er zijn een aantal werksessies gehouden tussen cliëntondersteuners, BHT, sociale zaken en Wmo.
Subdoel 1.3 - Alle klanten worden op uniforme wijze benaderd waarbij, zo nodig op basis van het Brede gesprek, per klant of gezin, één plan wordt gemaakt	
1.3.1 - Trainen van alle medewerkers in het Brede HOED Netwerk in het voeren van het brede gesprek	In 2015 zijn medewerkers breed getraind in het voeren van het brede gesprek. Dit is een vaardigheid die gevraagd wordt van partijen in het brede HOED netwerk of bij de selectie van medewerkers.
1.3.2 - Het ontwikkelen van een uniforme vragenlijst	In 2017 zijn de voorbereidingen getroffen voor de nieuwe werkwijze jeugdzorg, waarbij gewerkt gaat worden met het perspectiefplan. In 2018 zal gekeken worden of dit perspectiefplan breder ingezet kan worden voor alle medewerkers in het Brede Hoed Netwerk.
Subdoel 1.4 - Integrale klantbenadering (er wordt gestreefd naar zo min mogelijk ondersteuners rondom een gezin. Partijen werken samen en zijn op de hoogte van elkaars werk; de vraag gaat door het loket en niet de klant)	
1.4.1 - Het verder ontwikkelen en uitdragen van een heldere toeleidingsstructuur in Diemen	De toeleidingsstructuur voor jeugdigen en/of ouders die jeugdhulp nodig hebben is bekend bij alle professionals die met jeugdigen werken. De jeugdconsulenten en ouder- en kindcoaches op de basisscholen en voor kinderen van 0 -5 jaar vervullen daarin de belangrijkste rol.
1.4.2 - Doorontwikkelen van het Brede Hoed team (multiprobleem-aanpak)	De klemtoon in 2017 heeft vooral gelegen op personele ontwikkelingen (wisselingen in het team) en de voorbereiding op de nieuwe werkwijze rondom de inkoop van de jeugdhulp. De BHT leden zijn hierin geschoold.
1.4.3 - Gegevensuitwisseling (ook met externen) door middel van ICT-applicatie (iSamenleving) mogelijk maken	Het Brede Hoed Team werkte met Ris en kan via dit medium communiceren met externe partners. Ook de invoering van Multisignaal is hierin belangrijk geweest (verwijsindex voor risicojongeren)

2. Kwalitatief goede voorzieningen binnen beschikbare middelen

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
2.1 - Kwalitatief goed voorzieningenaanbod (maatwerk en algemeen)
2.2 - Algemene voorzieningen doorontwikkelen en versterken
2.3 - De aangeboden voorzieningen voorzien in een behoefte

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Kwalitatief goed voorzieningenaanbod (maatwerk en algemeen)	
2.1.1 - Selecteren op kwaliteit (naast prijs) bij de inkoop van voorzieningen	Bij de inkoop van voorzieningen binnen het Sociaal Domein is kwaliteit altijd onderdeel van de gunningscriteria. In 2017 is gestart met de aanbesteding van trapliften waarbij kwaliteit 60% weging had in de gunningscriteria.
2.1.2 - Voldoende aandacht besteden aan contractbeheer gedurende de looptijd van contracten	In 2017 is ingezet op het verstevigen van het contractbeheer. Met alle aanbieders vindt minimaal 1x per jaar een contractgesprek plaats. Met de grotere aanbieders is dit frequenter.
2.1.3 - Jaarlijks meten van de klanttevredenheid	Het klanttevredenheidsonderzoek Wmo bestond in 2017 uit een enquête en panelgesprekken. Naast de tien wettelijk verplichte vragen zijn er in de enquête aanvullende vragen gesteld over de toegang tot en de ervaring met de Wmo-ondersteuning. In aanvulling hierop zijn er panelgesprekken met Wmo-cliënten georganiseerd om het verhaal achter de cijfers te horen.
Subdoel 2.2 - Algemene voorzieningen doorontwikkelen en versterken	
2.2.1 - Verbouwen van de locatie van het Huis van de buurt en uitbreiden van het aanbod met diverse activiteiten	Deze verbouwing heeft reeds in 2015 plaatsgevonden. In 2017 is het aanbod van het Huis van de Buurt verder uitgebreid. Het Huis van de Buurt wordt goed bezocht.
2.2.2 - Versterken van de vrijwilligersvacaturebank en uitbreiden met een digitaal vrijwilligerscoördinatiepunt	Met de website Diemen voor elkaar kunnen vrijwilligers hun diensten aanbieden en inwoners hun hulpvraag plaatsen. Naast het digitale zijn regelmatig bijeenkomsten georganiseerd om matches mogelijk te maken. In de Brede Hoed zijn vrijwilligers vindbaar en is er ook een 'Diemenvoorelkaar' computer. Er blijft ook een burenhulpdienst, vooral voor oudere en kwetsbare inwoners.
Subdoel 2.3 - De aangeboden voorzieningen voorzien in een behoefte	
2.3.1 - Aanbieders rapporteren over het (niet) gebruik van voorzieningen	Met zorgaanbieders is in 2017 regelmatig overleg geweest op clientniveau en op contractniveau. Ook het gebruik van voorzieningen komt daarbij aan de orde.
2.3.2 - Oppakken van signalen over gemiste voorzieningen voortkomend uit onder andere de brede gesprekken en huisbezoeken	In de werkgroep transformatie zitten aanbieders en gemeente samen om eventuele nieuwe initiatieven op te pakken. In 2017 is onder andere gesproken over dementievriendelijke gemeente, aanpak verwarde personen, eenzaamheid en vervoer. Aan de hand hiervan zijn acties ondernomen. De PCOB is bijvoorbeeld in samenwerking met Cordaan gestart met een boodschappenbus.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroot 2017	Realisatie 2017
2.1.1 - Gemiddelde doorlooptijd van het verstrekken van individuele Wmo-voorzieningen (nieuw)	9.4	30	12.8
2.3.1 - Aantal bemiddelingen Diemen voor elkaar	155	65	NB ¹⁰
2.3.2 - Aantal geslaagde meldingen door Vroeg eropaf (nieuw) ¹¹	NB	40	42
2.3.3 - % succesvolle afgeronde minnelijke regelingen en toelatingen ¹² tot WSNP-trajecten (nieuw)	NB	65%	52%
2.3.4 - % inwoners met schulden boven € 75.000 (nieuw)	NB	10%	4%

¹⁰ Cijfers zijn opgevraagd en worden medio februari verwacht

¹¹ Vroeg er op af start in de tweede helft van 2016. Een traject is pas succesvol als een huishouden minimaal een half jaar vrij is van problematische schulden. De eerste resultaten zijn daarmee pas in de zomer van 2017 bekend.

¹² In plaats van aantal afgeronde WSNP trajecten is aantal succesvolle toelatingen tot de WSNP gemeten. Na een succesvolle toelating tot de WSNP stopt de gemeentelijke schuldhelpverlening omdat er een bewindvoerder wordt aangewezen. Er is daarom geen zicht op het aantal succesvol afgeronde WSNP trajecten.

3. Alle doelgroepen binnen sociaal domein participeren binnen eigen mogelijkheden

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
3.1 - Bemiddeling naar werk of sociale activering			
3.2 - Mensen kunnen zelfstandig thuiswonen en meedoen in maatschappij			
3.3 - Jeugd kan zich maximaal ontwikkelen en groeit gezond en veilig op			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
3.1 - Aantal mensen dat uitstroomt naar werk ¹³	74	50	73

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Bemiddeling naar werk voor mensen die dat kunnen, en anders hulp bij sociale activering	
3.1.1 - Middelen voor re-integratie worden ingezet voor mensen die goed bemiddelbaar zijn richting een betaalde baan, die potentie hebben om uit te stromen onder andere door begeleiding via P-coaches en hulp bij terugkeer naar school	Dit doel is gerealiseerd door inzet van de beschikbare re-integratiemiddelen ten behoeve van de doelgroep. Onder andere door persoonlijke coaching, bemiddeling naar werk door de jobhunter en via het 'Werkgevers Service Punt' en inzet van de jongerencoach en Esf subsidie
3.1.2 - Vormen van dagbesteding aanbieden aan klanten die niet bemiddelbaar zijn richting een betaalde baan, bijvoorbeeld via arbeidsmatige dagbesteding, vrijwilligerswerk of een andere vorm van sociale activering	Dit doel is gerealiseerd. Na een aanbesteding is het project Diemen Werkt gegund aan Pantar. Via dit project worden mensen doorgeleid naar vrijwilligerswerk of bijvoorbeeld leerstages. Daarnaast wordt samengewerkt met het Arbeids Training Centrum Gooi en Vechtstreek. Dit is een voorschakel traject waarna mensen bemiddeld worden naar regulier werk.
Subdoel 3.2 - Mensen kunnen zelfstandig thuiswonen en meedoen in maatschappij	
3.2.1 - Bieden van voldoende maatwerkvoorzieningen zoals hulp bij het huishouden, servicetaxi, woningaanpassingen en hulpmiddelen	Voor de maatwerkvoorzieningen hulp bij het huishouden, servicetaxi (Wmo-vervoer), woningaanpassingen, hulpmiddelen en Wmo-begeleiding heeft de gemeente Diemen overeenkomsten afgesloten met diverse partijen.
3.2.2 - Zorgdragen voor een algemeen voorzieningenaanbod zoals activiteiten in buurthuizen, WonenPlus en de vrijwilligersvacaturebank	Diemenvoorelkaar is in 2017 voortgezet. Dit is een onlineplatform waarin vrijwilligers en mensen/organisaties met een hulpvraag hun aanbod dan wel hun hulpvraag kunnen plaatsen en met elkaar in contact kunnen komen. In het Huis van de Buurt en in het Noorderlicht zijn in 2017 wekelijks verschillende activiteiten aangeboden
Subdoel 3.3 - Jeugdigen en hun ouders kunnen bij vragen over opvoeding en opgroeien in een vroeg stadium rekenen op een op hun mogelijkheden afgestemd zorgaanbod	
3.3.1 - Zorgdragen voor een samenhangend pakket aan opvoed- en opgroei ondersteuning	Ieder jaar wordt met de ouder- en kindcoaches en de pedagogisch adviseur het (laagdrempelige) preventieve aanbod besproken en wordt gekeken of het pakket nog steeds in de behoefte van ouders voorziet. Ook bij de totstandkoming van de jeugdnota is hier aandacht voor geweest.
3.3.2 - Bieden van zo licht en laagdrempelig mogelijke basisvoorzieningen.	Binnen het pakket aan opvoed- en opgroei ondersteuning is met name oog voor een zo licht en laagdrempelig mogelijk aanbod. Hieronder vallen onder andere kinderkringen, de spel- en praatgroep voor kinderen van gescheiden ouders of weerbaarheidstrainingen.

¹³ Omdat *duurzame* uitstroom niet meetbaar is binnen het tijdsbestek van een kalenderjaar wordt voorgesteld om bij deze indicator het aantal mensen dat uitstroomt naar werk aan te geven (i.p.v. "duurzaam uitstroomt naar werk").

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroot 2017	Realisatie 2017
3.1.1 - Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar (verplicht)	NB	950	923
3.1.2 - Aantal mensen geplaatst op een beschut werken plek	1	3	2
3.1.3 - % netto participatiegraad van mensen tussen 15-67 jaar die een baan hebben (verplicht)	NB	65	66,1
3.1.4 - Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (verplicht)	NB	330	331
3.1.5 - Aantal personen met een lopend reïntegratietraject per 10.000 inwoners (verplicht)	NB	165	197
3.1.6 - Aantal cliënten met maatwerkarrangementen Wmo per 10.000 inwoners (verplicht) ¹⁴	93	NB	69
3.3.1 - % Jongeren 12 t/m 21-jarigen met een delict voor de rechter (verplicht)	NB	2,57	1,45 ¹⁵
3.3.2 - % Kinderen in uitkeringsgezinnen (verplicht)	NB	5,66	6,58 ¹⁶
3.3.3 - % Melding kindermishandeling (verplicht)	NB	0,91	0,86 ¹⁷
3.3.4 - % Achterstandsleerlingen 4 t/m 12-jarigen (verplicht)	NB	8,5	NB
3.3.5 - % Werkloze jongeren 16 t/m 24-jarigen (verplicht)	NB	0,35	0,65 ¹⁸
3.3.6 - % jongeren t/m 18 jaar met jeugdhulp (verplicht)	NB	8,5	7
3.3.7 - % jongeren t/m 18 jaar met jeugdbescherming (verplicht)	NB	1,2	0,6
3.3.8 - % jongeren t/m 23 jaar met jeugdreclassering (verplicht)	NB	0,5	0,16

4. Inwoners maken optimaal gebruik van hun (zorg)netwerk en ondersteunen elkaar

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
4.1 - Meer mensen helpen elkaar
4.2 - Mensen worden gestimuleerd gebruik te maken van hun eigen netwerk

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.1 - Meer mensen helpen elkaar	
4.1.1 - Ondersteunen van mantelzorgers met de inzet van Markant	Met de inloopspreekuren, respijtzorg, informatie, advies en het waarden van de mantelzorgers wordt door Markant op allerlei manieren vormgegeven aan de ondersteuning van mantelzorgers.
4.1.2 - Verzorgen van een online marktplaats voor het vinden en verbinden, organiseren en delen van hulp	Met Diemen voor elkaar is een online omgeving gecreëerd waar mensen, organisaties en hulp samen komen.
Subdoel 4.2 - Mensen worden gestimuleerd gebruik te maken van hun eigen netwerk	
4.2.1 - Inzetten van eigen kracht conferenties, een besluitvormingsproces door en met het eigen netwerk, dat uitmondt in een plan	In 2017 is in één gezin het middel van 'eigen kracht conferentie' ingezet om tot een plan te komen met het eigen netwerk.
4.2.2 - Inwoners van Diemen, jong en oud, ondersteunen door middel van vrienden- en kinderkringen	In 2017 zijn er 10 personen getraind die de kinderen ouderkringen kunnen geven. Inmiddels is het aantal kinderkringen dan ook uitgebreid en worden de kinderkringen in totaal op 5 basisscholen gegeven. Daarnaast is in 2017 een pilot gestart met een ouderkring voor ouders afkomstig uit het buitenland die een (nog) klein sociaal netwerk hebben. Ook de puberkring is nog steeds actief.

¹⁴ Dit betreft een verplichte BBV-indicator, die niet te begroten is. De realisatie 2017 is gebaseerd op de cijfers uit de eerste helft van 2017. De cijfers uit de tweede helft van 2017 zijn nog niet bekend bij KING.

¹⁵ Informatie is afkomstig van waarstaatjegemeente.nl en dateert van 2015

¹⁶ Info van Waarstaatjegemeente.nl uit 2015, geen recente gegevens beschikbaar op Waarstaatjegemeente.nl

¹⁷ 3.3.3, 3.3.7 en 3.3.8 zijn gebaseerd op gegevens tm Q3. Jaarcijfers zijn nog niet beschikbaar

¹⁸ Informatie is afkomstig van waarstaatjegemeente.nl en dateert van 2015

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
4.2.3 - Inzetten van mentoraats- en/of vrijwilligersprogramma's zoals school 's cool	Ook in 2017 was School 's Cool weer actief in Diemen; 20 kinderen in de overgang van het PO naar het VO worden ondersteund door een vrijwilliger. Daarnaast werden er in 2017 10 leerlingen van de vierde klas van het VMBO door een vrijwilliger begeleid in de overstap naar het MBO. Dit ook om schooluitval te voorkomen. Tenslotte worden ouders van jonge kinderen met een hulpvraag ondersteund door een vrijwilliger van Humanitas.
4.2.4 - Ondersteunen van initiatieven waarbij mensen gestimuleerd worden een netwerk op te bouwen	Via Welzijn op recept en bewegen op recept worden mensen door de SWD toegeleid naar activiteiten en gestimuleerd daarbij hun netwerk op te bouwen. Ook door de aanpak in de Rode Kruislaan (GIDS aanpak) zijn initiatieven tot stand gekomen waarbij mensen onderdeel zijn geworden van een netwerk.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
4.2.3 - Aantal deelnemers aan de mentoraats- en vrijwilligersprogramma's	31	30	46

5. Alle inwoners hebben gelijke kansen op een goede gezondheid

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
5.1 - Het op tijd signaleren en waar mogelijk voorkomen van psychosociale klachten
5.2 - Bevorderen van een gezonde levensstijl
5.3 - Terugbrengen van overmatig alcohol- en drugsgebruik

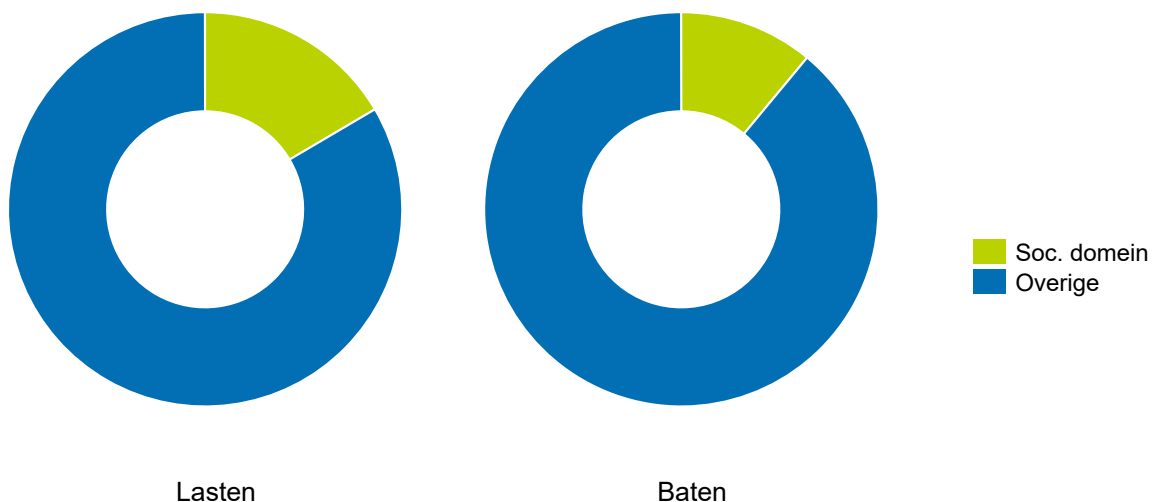
Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 5.1 - Het op tijd signaleren en waar mogelijk voorkomen van psycho-sociale klachten	
5.1.1 - Continueren van preventieve cursussen	In 2017 zijn cursussen aangeboden gericht op preventie van angst, stress en depressie. Deze zijn vooral gericht op volwassenen. Op scholen zijn trainingen gegeven op het gebied van weerbaarheid en sociale vaardigheden. De OK coaches spelen hierin een belangrijke rol. Ook is de cursus 'Zorg de Baas' georganiseerd voor mantelzorgers, waarin mantelzorgers geholpen worden om te leren omgaan met zorg die ze verlenen.
5.1.2 - Inzetten op samenwerking tussen inwoners en het middenveld in het bestrijden van eenzaamheid	Met Welzijn op recept, de preventieve (75+) huisbezoeken is gewerkt aan het signaleren van eenzaamheid en het begeleiden of ondersteunen. Door vrijwilligers en organisaties worden activiteiten georganiseerd voor eenzame inwoners en ouderen met een laag inkomen. De week tegen Eenzaamheid in september is door de SWD uitgevoerd. In de Rode Kruislaan wordt tussen inwoners en zorgverleners (thuiszorg, welzijn) samen gewerkt om vereenzaming te voorkomen.
Subdoel 5.2 - Bevorderen van een gezonde levensstijl	
5.2.1 - Stimuleren van deelname aan bewegingsactiviteiten voor inwoners met een lage SES (sociaal economische status) en ouderen	Sinds een aantal jaar wordt met buurtsportcoaches gewerkt. Ouderen vormen hierbij een specifieke doelgroep. In de wijken Beukenhorst en Rode Kruislaan is door inwoners, soms in samenwerking met de SWD, gewerkt aan een beweegaanbod. Dit vindt bijvoorbeeld plaats in de buitenruimte, maar ook in het Kruidvat of in de buurtkamer in de Rode Kruislaan.
5.2.2 - Aanbieden van preventieve cursussen	De cursussen 'Gezond kopen, gezond koken' en 'Diabetes voorkomen' zijn aangeboden aan diverse (doel)groepen, maar er zijn onvoldoende deelnemers gevonden.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
5.2.3 - Geven van voorlichting op basisscholen aan ouders en kinderen en via het jongerenwerk	Alle basisscholen in Diemen doen mee aan 'kinderen op gezond gewicht', daarbij is voorlichting aan ouders over gezonde levensstijl een onderdeel. Daarnaast is in 2017 op twee scholen door een jongerenwerker in samenwerking met de kinderfysiotherapeut en de diëtiste aan kinderen van groep 8 training gegeven over gezond eten en een 'gezonde houding'.
Subdoel 5.3 - Terugbrengen van overmatig alcohol- en drugsgebruik	
5.3.1 - Handhaven leeftijdsgrenzen voor alcoholverkoop	In het kader van de huidige drank-, en horecaverordening en het preventie-, en handhavingsplan zijn uitgangspunten vastgelegd inzake de handhaving.
5.3.2 - Continueren aanpak (vroeg)signalering alcoholmisbruik	Vroegsignalering vindt plaats via de verslavingsconsulent die aanwezig is in de huisartsenpraktijken in Diemen Noord en Zuid. Deze wordt vanaf 2017 door hen bekostigd. Voorlichting en contact vindt plaats via casuïstiekbesprekingen
5.3.3 - Preventie drugsmisbruik jongeren	Drugsgebruik komt onder andere ter sprake in de puberkring (voor pubers) en de pubercursus (voor ouders).

Wat heeft het gekost?

Programma Sociaal domein	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 totaal	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Structurele lasten	-14.297	-15.070	-15.265	-14.578	687
Structurele baten	10.148	10.049	10.038	10.011	-27
Toevoegingen aan reserves	-	-	-103	-103	-
Onttrekkingen aan reserves	-1	-	103	103	-
Saldo Structureel	-4.150	-5.022	-5.227	-4.567	660
Incidentele lasten	-384	-	-	-	-
Incidentele baten	34	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	35	-	-	-	-
Saldo Incidenteel	-315	-	-	-	-
Saldo van de baten en lasten	-4.465	-5.022	-5.227	-4.567	660

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Gezond in de stad (GIDS)

De GIDS middelen zijn bestemd voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden. In 2017 resteert € 30.000 van het budget omdat onder meer de herinrichting van de buitenruimte Rode Kruislaan is uitgesteld. Dit wordt in 2018 uitgevoerd. Daarom stellen wij voor het bedrag van € 30.000 in 2018 beschikbaar te stellen.

Investerings

Binnen dit programma zijn er geen investeringen.

Programma Welzijn, sport en cultuur

Portefeuillehouder:

J. Klaasse/ R.P. Grondel

Afdelingsmanager:

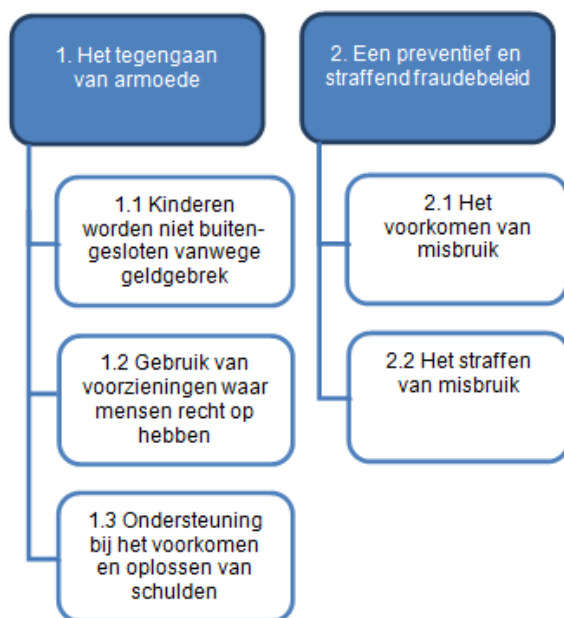
K. Schelling

Afdeling:

Samenleving

Doelstellingen in één oogopslag

Programma 6 – Inkomen en armoedebeleid

Belangrijke ontwikkelingen

Binnen- en buitensport

In 2017 is verder invulling gegeven aan de uitwerking van de Sportnota 2016-2020. In het verlengde van de toekomstvisie buitensport (2016) is ook een toekomstvisie opgesteld voor de binnensport. Voor de binnensport is er consensus over de realisatie op relatief korte termijn van een tweede permanente sporthal in Diemen ter vervanging van de blaashal. Over een locatie voor deze hal zijn nog geen concrete uitspraken gedaan. Op basis van een haalbaarheidsonderzoek is aangetoond dat de locatie Prins Bernhardlaan voor een tweede sporthal in ieder geval voldoende mogelijkheden biedt.

In verband met respectievelijk het concrete verzoek van de SV Diemen om de aanleg op termijn van een vierde veld op het sportpark en de indiening van het burgerinitiatief voor de facilitering van de HC Diemen in Diemen is in 2017 gestart met het onderzoeken van een aantal scenario's waarin voor deze kwesties oplossingen kunnen worden gevonden. De verwachting is dat de onderzoeken nog medio 2018 kunnen worden afgerond.

Welzijnsaccommodaties

In goed onderling overleg is de huurovereenkomst tussen de gemeente en de postduivenvereniging voor het gebouw aan het Van Markenplantsoen per 1-1-2017 beëindigd. In 2017 is gezocht naar een nieuwe exploitant van het gebouw en is het gebouw gemoderniseerd. Per 1 januari 2018 exploiteert de Stichting Welzijn Diemen het gebouw. Naast een kantoorfunctie voor o.a. de buurtsportcoaches van de SWD zal de nadruk hierbij liggen op de organisatie van activiteiten door en voor de buurt.

Cultuurnota

De Cultuurnota Diemen 2018-2022 is in 2017 opgesteld. Inmiddels is de nota door de gemeenteraad ook vastgesteld.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Verantwoorde sportdeelname beschikbaar voor zoveel mogelijk inwoners

1. Verantwoorde sportdeelname beschikbaar voor zoveel mogelijk inwoners			
Subdoelen			
1.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties			
1.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op sport en beweging			
1.3 - Reduceren van financiële belemmeringen			
1.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen			
1.5 - Verbeterd gebruik van het sportbedrijf met behoud van de maatschappelijke functie			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
1.3 - Aantal jeugdigen (tot 18 jaar) uit gezinnen met een laag inkomen	NB	NB	NB
1.5 - Aantal bezoekers Sportcentrum	200.000	200.000	200.000

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties	
1.1.1 - Verhuren van sportaccommodaties en opstellen van gebruikssroosters	Het betreft de verhuur van drie gymlokalen, een gymzaal, een luchthal, een sporthal, twee squashbanen twee vergaderzalen, een schietbaan en het zwembad. Jaarlijks wordt in overleg met de vaste gebruikers een rooster vastgesteld voor het nieuwe seizoen. Vervolgens wordt het systeem vrijgegeven voor andere gebruikers. Overdag worden de accommodaties verhuurd aan het onderwijs, 's avonds aan de georganiseerde sport. Tussenuren en late uren worden onder andere gehuurd door de Stichting Welzijn Diemen voor activiteiten voor verschillende doelgroepen, HVO Querido, aanbieders van senioren activiteiten en andere sporten, met name zaalvoetbal. In de winterperiode zijn de accommodaties volledig verhuurd, behalve de luchthal. Door diverse beperkingen is deze hal voor een beperkt aantal sporten beschikbaar.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
1.1.2 - Schoonmaken, onderhoud en beheer van de sportaccommodaties	De sporthalbeheerders beheren de sporthal, de gymlokalen en de luchthal. Jaarlijks wordt dit beheer met de vaste gebruikers geevalueerd. De andere accommodaties worden door een extern schoonmaakbedrijf beheerd. De gebruikers zijn over het algemeen tevreden over de schoonmaak en het onderhoud. In 2017 is ook de schoonmaak in de gymzaal Diemen Noord verbeterd, na de komst van een nieuw schoonmaakbedrijf.
1.1.3 - Faciliteren van online verhuur van accommodaties	Het afgelopen jaar zijn de binnensportaccommodaties circa 15.000 uur verhuurd. De opbrengst hiervan is ruim € 275.000. Er zijn op jaarbasis circa 5.000 reserveringen, waarvan 10 % on-line wordt ingebracht.
Subdoel 1.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op sport en beweging	
1.2.1 - Subsidie beschikbaar stellen	Jaarlijks ondersteunt de gemeente initiatieven gericht op sport en beweging. In 2017 heeft de gemeente in dit verband onder andere de DiemerCross, een bootcamp event, een judokamp, de avondvierdaagse en grote toernooien van Diemense verenigingen ondersteund.
1.2.2 - Kennis beschikbaar stellen en waar mogelijk ondersteunen van nieuwe initiatieven	De gemeente ondersteunt nieuwe initiatieven niet alleen door het verstrekken van een financiële bijdrage, maar stelt ook haar kennis en netwerk beschikbaar bijvoorbeeld in het onderwijs en bij de buurtsportcoaches om initiatieven kansrijker te laten zijn. Een voorbeeld hiervan is het inzetten van de buurtsportcoach bij kennismakingstrainingen bij sportverenigingen.
Subdoel 1.3 - Reduceren van financiële belemmeringen	
1.3.1 - Subsidie beschikbaar stellen	De gebruikers van de sportaccommodaties betalen een niet-kostendekkend tarief.
1.3.2 - Gereduceerde tarieven voor Diemense verenigingen	De Diemense verenigingen betalen een lager tarief dan niet-Diemense verenigingen.
1.3.3 - Bijzondere bijstand voor jongeren uit gezinnen met lage inkomens die financiële belemmeringen ondervinden om te sporten en muziek te maken ¹⁹	In 2017 is door de doelgroep van het armoedebeleid gebruik gemaakt van de Participatieregeling. Zij ontvangen een vergoeding voor sport, cultuur, een fiets, schoolreisjes of andere kosten waarmee het kind in staat gesteld wordt zich te ontwikkelen en maatschappelijk mee te kunnen doen. Voor overige minima met een inkomen tussen 100% en 140% van de bijstandsnorm is vanaf 2017 het jeugd sport en cultuurfonds ingevoerd.
Subdoel 1.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen	
1.4.1 - Specifieke doelgroepenbeleid formuleren als onderdeel van de sportnota	In de Sportnota 2015 zijn een aantal speerpunten opgenomen: meer Senioren fit en actief, betere gezondheid door sport en bewegen en goede voorzieningen voor sport, bewegen en een actieve levensstijl. In 2017 zijn, ter realisatie van deze doelen onder andere de volgende activiteiten uitgevoerd: lancering van wandelvoetbal voor senioren bij SV Diemen, het opstarten van een wandelgroep en Nordic Walken voor senioren. Voorts heeft de Raad in principe ingestemd met de komst van een nieuwe sporthal.
Subdoel 1.5 - Verbeterd gebruik van het sportbedrijf met behoud van de maatschappelijke functie	
1.5.1 - Optimaliseren van de bedrijfsvoering	In 2016 is een nieuw bedrijfsplan opgesteld voor het sportbedrijf voor de jaren 2017-2020. In het plan zijn operationele doelen opgenomen voor verdere optimalisatie van de exploitatie met aandacht voor de kwaliteit, verbreding van de maatschappelijke functie en versterking van sociale verbondenheid. In 2017 is in dit verband onder andere het volgende gerealiseerd: meer blokken voor recreatief zwemmen, verruiming capaciteit zwembad en invoering van een digitaal leerlingvolgsysteem bij de zwembad.

¹⁹ De prestatie indicator voor dit subdoel is opgenomen in het programma Inkomen en armoedebeleid onder 1.1.1.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
1.5.2 - Continue ontwikkelen van het activiteitenaanbod door in te spelen op trends	De activiteiten van het sportbedrijf worden continu gemonitord. Met een aantal medewerkers van het sportcentrum wordt regelmatig gesproken over aanpassingen van het activiteiten aanbod.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
1.1.1 - Aantal uren verhuur	14.456	14.000	15.000
1.2.1. -Aantal activiteiten dat met gemeentelijke subsidie tot stand is gekomen	16	15	15

2. Diemen heeft een gevarieerd cultuuraanbod

2. Diemen heeft een gevarieerd cultuuraanbod
Subdoelen
2.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties
2.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op cultuur
2.3 - Reduceren van financiële belemmeringen
2.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties	
2.1.1 - Onder voorwaarden beschikbaar stellen van accommodaties aan derden ten behoeve van verhuur en exploitatie	De Omval is in 2017 op de gebruikelijke wijze en onder de gebruikelijke voorwaarden aan de Stichting De Omval verhuurd
2.1.2 - Beschikbaarstellen van middelen om exploitatie mede mogelijk te maken	Voor zowel het beheer van het gebouw als de programmering van theater/film-activiteiten heeft de Stichting De Omval subsidie ontvangen.
Subdoel 2.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op cultuur	
2.2.1 - Subsidie beschikbaar stellen	Aan een reeks van Diemense culturele instellingen is een subsidie toegekend voor de activiteiten die zij ontplooiën.
2.2.2 - Kennis beschikbaar stellen en waar mogelijk ondersteunen van nieuwe initiatieven	Een beperkt aantal nieuwe initiatieven is ondersteund.
Subdoel 2.3 - Reduceren van financiële belemmeringen	
2.3.1 - Subsidie beschikbaar stellen	Gemeentelijke subsidie is verstrekt aan de Muziekschool.
2.3.2 - Gereduceerde tarieven voor Diemense verenigingen/instellingen	De Omval hanteert gereduceerde tarieven voor Diemense instellingen.
2.3.3 - Bijzondere bijstand voor jongeren uit gezinnen met lage inkomens die financiële belemmeringen ondervinden bij muzikale vorming	Kosten voor muzieklessen kunnen in het kader van de participatieregeling voor kinderen worden gedeclareerd bij de afdeling SOZA.
Subdoel 2.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen	
2.4.1 - Kinderen en jongeren kennis laten maken met het cultuuraanbod in Diemen	"Met de basisschool naar De Omval" is geborgd in het programma van De Omval

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
2.1.1 - Aantal betalende bezoekers van De Omval	10284	7.500	11.064

3. Alle jeugdigen kunnen zich optimaal ontwikkelen

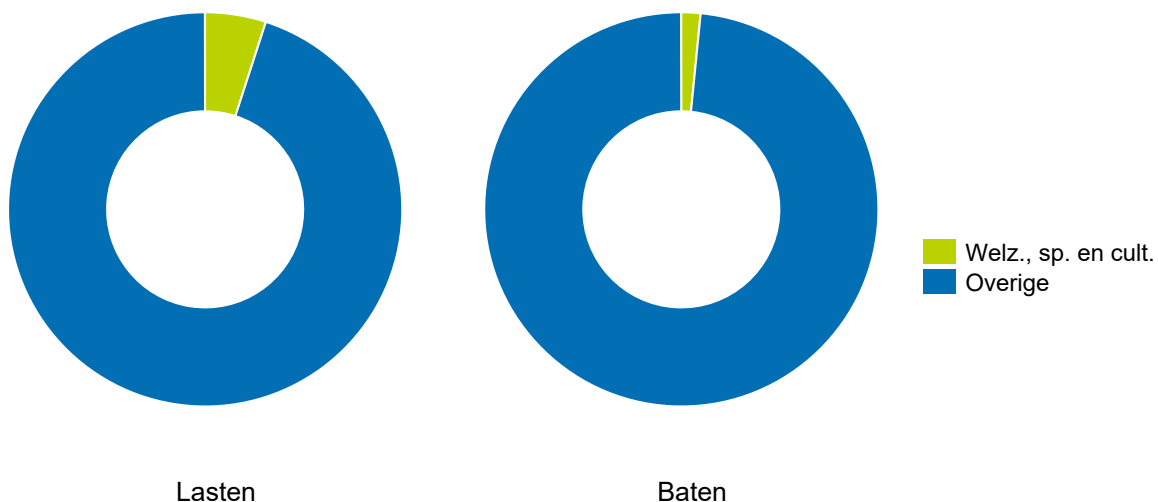
Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
3.1 De persoonlijke ontwikkeling en de maatschappelijke integratie van jeugdigen tot 23 jaar wordt bevorderd

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - De persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke integratie van jeugdigen tot 23 jaar wordt bevorderd	
3.1.1 - Samen met de jongeren onderzoeken waar hun competenties en behoeften liggen	Kinderen uit groep 7 en 8 kunnen bij elkaar komen in het Huis van de Buurt om daar gezamenlijk deel te nemen aan activiteiten. Ook is er aandacht voor individuen en wordt er gekeken wat kinderen leuk vinden en wat zij goed kunnen. Indien het binnen de mogelijkheden past wordt daar een 'projectje' van gemaakt.
3.1.2 - Binnen het jongerenwerk outreachend werken gericht op het leggen van contacten, het winnen van vertrouwen en het ondersteunen van jongeren	Jaarlijks worden er zo'n 10 jongeren intensief gecoacht door een jongerenwerker. De coaching is laagdrempelig en is gericht op zelfredzaamheid. Vaak nemen deze jongeren ook deel aan de groepsactiviteiten van de SWD.
3.1.3 - Organiseren van activiteiten die zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de jeugdigen versterken	Ook afgelopen jaar hebben jongeren weer binnen 'Just do it Diemen' initiatieven in kunnen dienen die ze zelf konden uitvoeren. Een aantal meisjes heeft bijvoorbeeld een feest georganiseerd voor jongens en meiden in Diemen met thema black en white.
3.1.4 - Organiseren van activiteiten met een sociale functie "door jongeren"	Jongerenparticipatie is sinds enige jaren een onderdeel van het jongerenwerk. Hierbij worden jongeren begeleid om hen zelf activiteiten, workshops en maatschappelijke initiatieven op te laten zetten. Het jongerenwerk heeft een coachende rol. Het betreft activiteiten voor en door jongeren met een sociale functie. Zo hebben bijvoorbeeld kinderen van groep 8 computers gegeven aan ouderen.

Wat heeft het gekost?

Programma Welzijn, sport en cultuur	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 totaal	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Structurele lasten	-4.576	-4.364	-4.413	-4.431	-18
Structurele baten	1.451	1.495	1.433	1.429	-4
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	130	-	-	-	-
Saldo structureel	-2.995	-2.868	-2.980	-3.002	-21
Incidentele lasten	-	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-	-	-	-	-
Saldo van de baten en lasten	-2.995	-2.868	-2.980	-3.002	-21

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Er zijn geen voorstellen om budgetten over te hevelen.

Investeringsen

Investeringsen (x € 1.000)				
Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2017	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
75310 Vervangen trekker sportveld John Deere nummer 27	55	50	5	i
75311 Vervangen toplaag kunstgras tennisbanen	60	0	60	d

75311: Onderzoek naar de kwaliteit van de zes tennisbanen geeft aan dat het vervangen doorgeschoven kan worden. Jaar op jaar wordt bekeken of de kwaliteit voldoende is.

Programma Inkomen en armoedebeleid

Portefeuillehouder:

R.P. Grondel

Afdelingsmanager:

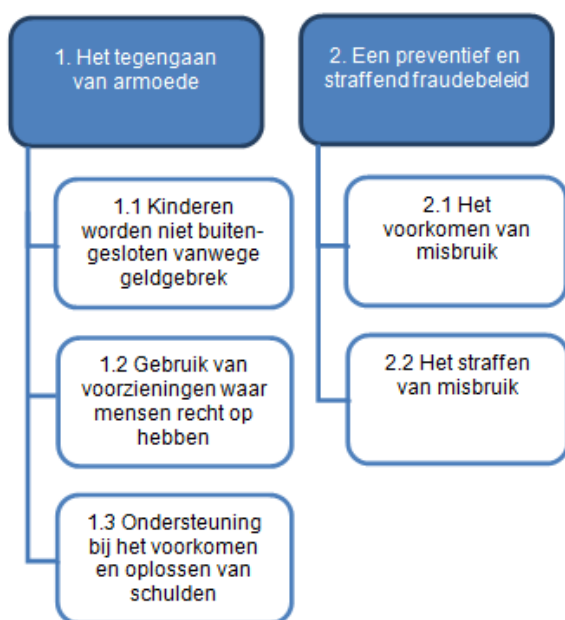
A. Oonk

Afdeling:

Publiekszaken

Doelstellingen in één oogopslag

Programma 6 – Inkomen en armoedebeleid

Belangrijke ontwikkelingen

Tussentijdse effectmeting armoedebeleid 2016-2019

In 2017 is het armoedebeleid 2016-2019 geëvalueerd. Uit de evaluatie blijkt dat alle voorgenomen maatregelen uit het beleidsplan zijn doorgevoerd. Het bereik van de verschillende participatie en inkomensondersteunende regelingen is vergroot. Dit is een aanwijzing dat het voornaamste gewenste effect van het beleidsplan, meer maatschappelijke deelname door de doelgroep, is bereikt.

Intensivering communicatie

In 2017 is de communicatie rondom het armoedebeleid verder geïntensiveerd. Naast communicatie via de website, Social Media en Diemerinfo is ook aandacht besteed aan de informatievoorziening en samenwerking met ketenpartners. Uit de evaluatie van het

armoedebeleid blijkt dat de partners uit het brede hoed netwerk elkaar goed weten te vinden, maar dat het investeren in de samenwerking en onderhoud van het netwerk noodzakelijk blijft.

Tijdelijke extra kosten Schuldhulp

Vanaf 2017 wordt schuldhulpverlening uitgevoerd door de Madi en niet meer door Plangroep. Gezien de overstap naar een andere uitvoerder is in januari en februari 2017 extra inspanning gepleegd zodat Plangroep de lopende dossiers zorgvuldig kon overdragen aan de Madi. De overdracht van de dossiers is soepel verlopen. De kosten voor de extra inhuur zijn gedekt uit het sociaal domein en ruim binnen de begroting gebleven.

Invoering Jeugd Sport en Cultuurfonds

Vanaf 2017 zijn landelijk structureel extra middelen beschikbaar gesteld om armoede onder kinderen te bestrijden (miljoenennota 2017). Het extra geld is bedoeld om kinderen in staat te stellen mee te doen aan sportieve- en culturele activiteiten. Het Rijk stimuleert de samenwerking op te zoeken met Publiek-Private fondsen. In dat kader is een twee jarige Pilot gestart waarbij kinderen van overige minima de jaarlijkse bijdrage voor sport en cultuur niet meer via de gemeente krijgen maar via het fonds. Deze werkwijze is laagdrempeliger. De nieuwe regeling is een groot succes. Er hebben zich ruim 90 kinderen aangemeld. De overschrijding van de kosten in 2017 bedroeg € 10.000 en kwam ten laste het programma inkomen en armoedebeleid. Het doel om meer kinderen uit gezinnen met een inkomen vlak boven bijstandsniveau mee te laten doen aan sportieve en culturele activiteiten is bereikt. Over de financiële gevolgen wordt de raad apart geïnformeerd.

Regeling dierenhulp aan minima

Naar aanleiding van de aangenomen SP motie inzake gratis dierenhulp voor minima is de nieuwe regeling in samenwerking met de Dierenambulance succesvol ingevoerd. De bekendheid van de regeling wordt neemt toe alsmede het gebruik. De kosten in 2017 bedragen circa € 7.000 nog ruim onder het budgetplafond van € 10.000.

Toename statushouders

In 2017 zijn er 28 statushouders gehuisvest in Diemen die een beroep op de Participatiewet (bijstand) hebben gedaan. De nieuwe inwoners van Diemen doen in de eerste jaren bijna allemaal een beroep op inrichtingskosten en armoedevoorzieningen. Dit legt extra druk op het budget voor het armoedebeleid.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Het tegengaan van armoede

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek
1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van
1.3 - Ondersteuning bij het voorkomen en oplossen van schulden
1.4 - We garanderen iedereen die het nodig heeft tijdig een bestaansminimum

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek	
1.1.1 - Stimuleren van het gebruik van de participatieregeling door actieve voorlichting via onder andere. het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website	In aanvulling op de reguliere voorlichting via de website en Diemerinfo zijn in 2017 diverse ketenpartners (OKC medewerkers, sociaal Raadsman/Madi, BHT, Wmo, buurtspoorcoaches) geïnformeerd over de voorzieningen en ontwikkelingen op het terrein van armoedebestrijding. Aan de zorgcoördinatoren van de middelbare scholen waar de meeste Diemense kinderen op school zitten is in het najaar van 2017 een brief verzonden waarin wordt gewezen op de verschillende regelingen (waaronder huiswerkbegeleiding, remedial teaching en examentraining) voor kinderen uit gezinnen met weinig inkomen. Ook is door Team Sociale Zaken een nieuwe folder ontwikkeld voor zowel de intermediairs en de doelgroep met een overzicht van alle armoederegelingen.
Subdoel 1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van	
1.2.1 - Stimuleren van het gebruik van de minima regelingen door actieve voorlichting via o.a. het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website	Er is in 2017 naast het actief opzoeken en informeren van de intermediairs en ketenpartners extra aandacht besteed aan het gebruik van diverse communicatiemiddelen zoals de gemeentelijke website, nieuwsbrieven, facebook, Diemen Info en publicaties in de Diemer Nieuws.
Subdoel 1.3 - Voorkomen en oplossen van schulden	
1.3.1 - Organiseren van workshops "ondersteuning thuisadministratie" ter preventie van schulden	Maandelijks wordt door de Madi de post sorteergroep georganiseerd. In 2017 zijn 14 mensen aangemeld waarvan er uiteindelijk 7 zijn geholpen.
1.3.2 - Inzetten van budgetbeheer	In 2017 hebben 50 huishoudens gebruik gemaakt van budgetbeheer. Het gaat om financieel kwetsbare inwoners. Door de inzet van budgetbeheer worden schulden voorkomen (preventie).
Subdoel 1.4 - Wij garanderen iedereen die er recht op heeft tijdig een bestaansminimum	
1.4.1 - Uitkeringsgerechtigde ontvangt zijn uitkering of voorschot binnen vier weken na zijn aanvraag	De gemiddelde afhandeltermijn is 25 dagen. Als het recht op bijstand is vastgesteld en de termijn van vier weken wordt overschreden wordt op verzoek van een uitkeringsgerechtigde een voorschot betaald.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2017
1.1.1 - % van de huishoudens met kinderen in de bijstand maakt gebruik van de participatieregeling	64%	80%	87%
1.2.1 - % van de huishoudens in de bijstand maakt gebruik van de voorzieningen	67%	70%	75%
1.4.1 - Maximale doorlooptijd van de aanvraag levensonderhoud in dagen	27	28	25

2. Een preventief en straffend fraudebeleid

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
2.1 - Het voorkomen van misbruik van bijstandsuitkeringen
2.2 - Het straffen van misbruik van bijstandsuitkeringen

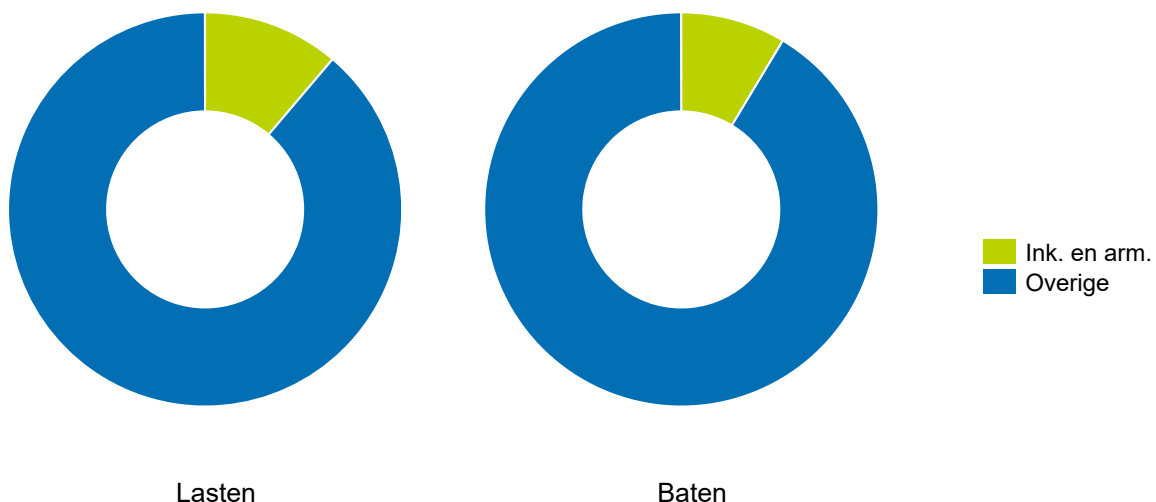
Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Het voorkomen van misbruik	
2.1.1 - Voorlichting bij de intake door middel van het uitreiken van een handboek met rechten en plichten	Aan iedereen die een bijstandsuitkering krijgt, wordt het handboek met rechten en plichten verstrekt. Dit handboek wordt in een persoonlijk gesprek toegelicht.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
2.1.2 - Geven van voorlichtingsbijeenkomsten voor uitkeringsgerechtigden over de rechten en plichten	In 2017 zijn uitsluitend individuele gesprekken gevoerd om mensen te informeren over rechten en plichten. De praktijk laat zien dat de situaties van mensen teveel verschillen om groepsgewijze informatie te verstrekken. Daarbij is bij het geven van groepsvoorlichting de privacy van uitkeringsgerechtigden in het geding.
Subdoel 2.2 - Het straffen van misbruik	
2.2.1 - Controleren op de rechtmatigheid van de uitkering door middel van onder andere een huisbezoek	Er worden huisbezoeken afgelegd voor de controle op rechtmatigheid van nieuwe en bestaande bijstandsuitkeringen alsmede aanvragen voor bijzondere bijstand. Het aantal huisbezoeken wordt niet geregistreerd.
2.2.3 - Opleggen van boetes wanneer fraude wordt geconstateerd	In 2017 zijn 6 boetes opgelegd en 24 waarschuwingen afgegeven.

Wat heeft het gekost?

Programma Inkomen en armoedebeleid	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 totaal	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Structurele lasten	-9.730	-11.239	-10.074	-9.951	122
Structurele baten	9.449	9.167	7.590	7.829	239
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo structureel	-282	-2.072	-2.484	-2.122	361
Incidentele lasten	-	-55	-55	-	55
Incidentele baten	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-	-55	-55	-	55
Saldo van de baten en lasten	-282	-2.127	-2.539	-2.122	416

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Er zijn geen voorstellen om budgetten over te hevelen.

Investeringsen

Binnen dit programma zijn er geen investeringsen.

Programma Leefomgeving en milieu

Portefeuillehouder:

J. Klaasse (openbare ruimte), E. Boog (handhaving) en R.P. Grondel (milieu)

Afdelingsmanagers:

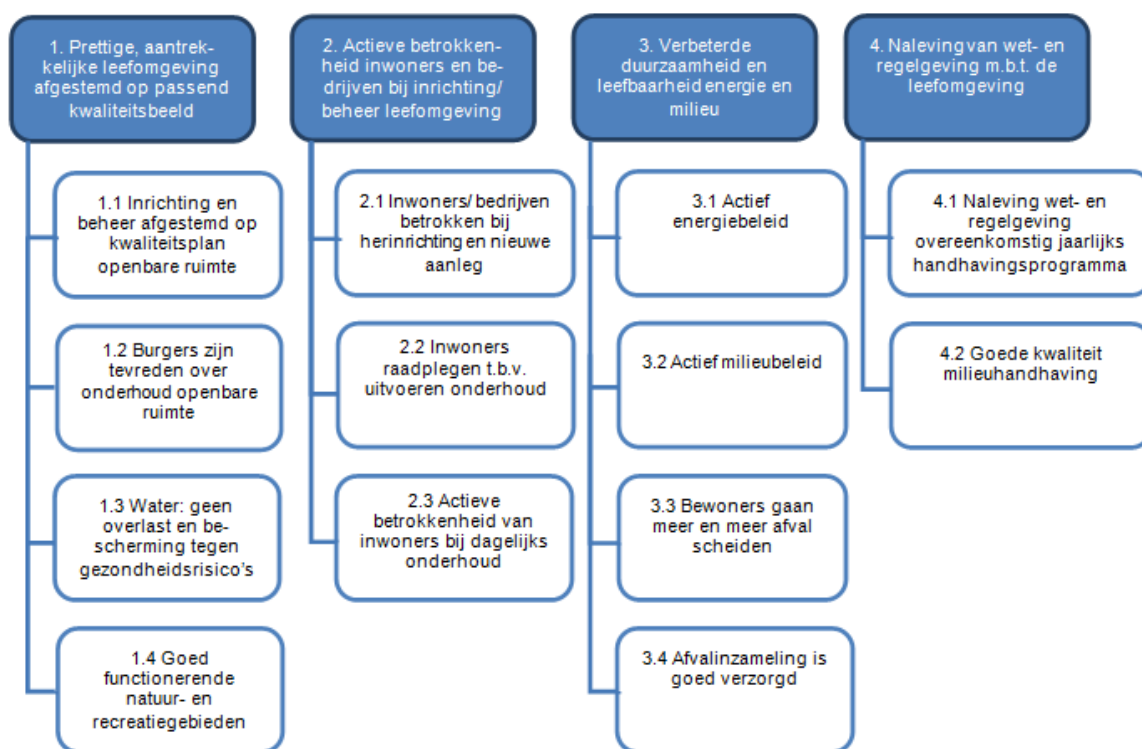
R. Burgmeijer, M.R.A. Cornelissen

Afdelingen:

Ruimtelijk Beheer, Ruimtelijke Ontwikkeling

Doelstellingen in één oogopslag

Programma 7 – Leefomgeving en milieu

Belangrijke ontwikkelingen

De relevante nog lopende acties uit het Milieubeleidsplan Diemen 2009-2020 en de Beleidsnota geluid 2010-2015 zijn in 2017 opgenomen in de Milieunotitie 2016 - 2019 die de gemeenteraad op 8 juni heeft vastgesteld. In 2016 is gestart met de actualisatie van beleid voor milieu en duurzaamheid. Daarbij zijn energie, klimaat en circulaire economie als speerpunten aangewezen. In 2017 zijn de eerste stappen gezet om invulling aan deze speerpunten te geven bij gemeentelijke inkoop en ruimtelijke ontwikkeling.

Naast de collectieve inkoopacties van energiebesparingsmaatregelen en zonnepanelen liep in 2017 ook het innovatieve VNG project naar een energierekening van nul euro. Deelnemers kregen hierbij maatwerkadvies en begeleiding bij het (stapsgewijs) realiseren van een energierekening van nul euro. Dit innovatieve project sorteert voor op de nationale

doelstelling om de gehele gebouwde omgeving aardgasvrij te maken. De gemeenten zullen dit moeten gaan realiseren. Om deze opgave niet groter te maken dan hij al is zal in elk geval moeten worden aangestuurd op het aardgasloos realiseren van nieuwbouw. Belangrijk knelpunt hierbij is dat het Rijk de wettelijke aansluitplicht nog niet uit de Gaswet heeft gehaald.

Voor het realiseren van de doelstelling van een energieneutrale gebouwde omgeving in 2040 is het breder inbedden van duurzaamheid in de gemeentelijke organisatie en het beter benutten van het maatschappelijk krachtenveld noodzakelijk. Met de aanstelling van de tijdelijk coördinator energieprojecten in 2012 verschoof de gemeentelijke aanpak van informeren en kennisuitwisseling naar het samenwerken met burgers, bedrijven en organisaties met als doel concrete resultaten te bereiken op het gebied van energie en duurzaamheid. Haar taken zijn in september 2017 overgedragen aan de beleidsmedewerker milieu en duurzaamheid.

Op 17 mei 2017 vond met het duurzaamheidscafé de kick-off van het cocreatietraject Daarom Duurzaam Diemen plaats. Aansluitend heeft een initiatiefgroep met vertegenwoordiging van inwoners, bedrijven en organisaties het werkatelier Daarom Duurzaam Diemen in februari 2018 voorbereid. Het werkatelier heeft tot doel om met inwoners, bedrijven, organisaties een gezamenlijke actie-agenda op te stellen met concrete duurzaamheidsinitiatieven.

Er is in 2017, samen met de DUO+ partners en gemeente De Ronde Venen, een integraal digitaal beheerpakket voor het beheer van de openbare ruimte aangekocht. Met dit pakket zijn we in staat binnen één beheerprogramma de gegevens van wegen, riolering, spelen, water en groen te beheren en werkpakketten te genereren. Door de samenwerking is tevens een breed kennisplatform gevormd voor het gebruik en beheer.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Prettige, aantrekkelijke leefomgeving afgestemd op passend kwaliteitsbeeld

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Inrichting en beheer zijn afgestemd op de gestelde ambities uit het kwaliteitsplan openbare ruimte
1.2 - Burgers zijn tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte
1.3 - Burgers en bedrijven ondervinden geen overlast van water en worden beschermd tegen gezondheidsrisico's a.g.v. afvalwater
1.4 - Sterke recreatieve functie van het Diemerbos

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Inrichting en beheer zijn afgestemd op de gestelde ambities uit het kwaliteitsplan openbare ruimte	
1.1.1 - Bijdragen aan meer differentiatie in beheer, gebruik en inrichting door het toepassen handboek openbare ruimte	Het handboek openbare ruimte wordt bij alle herinrichtingen toegepast.
1.1.2 - Uitvoering beheer conform programma groot onderhoud openbare ruimte	Zie paragraaf 2 onderhoud kapitaalgoederen.
1.1.3 - Aanleggen van ontmoetingsplekken (aanbrengen steigers, hondenspeelplaats, speelvoorzieningen, parkzitjes, ligweiden enz.)	Het aanleggen van ontmoetingsplekken zijn gerealiseerd bij aanleg van nieuwe voorzieningen in woonwijk de Sniep en bij herinrichtingen van wijken.
Subdoel 1.2 - Burgers zijn tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte	
1.2.1 - Uitvoeren van activiteiten zoals genoemd in het plan van aanpak zwerfafval	Het verminderen van zwerfafval wordt bereikt door het routinematig vegen van de openbare ruimte en het handmatig verwijderen van bijgeplaatst huishoudelijk afval.
1.2.2 - Uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden conform onderhoudsprogramma wegen, openbare verlichting, water, groen, speelterreinen en kunstwerken	Zie paragraaf 2 onderhoud kapitaalgoederen.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.3 - Burgers en bedrijven ondervinden geen overlast van water en worden beschermd tegen gezondheidsrisico's a.g.v. afvalwater	
1.3.1 - Uitvoeren van het stedelijk waterbeheer door te voldoen aan de zorgplicht afvalwater, hemelwater en grondwater	Zie paragraaf 2 onderhoud kapitaalgoederen
1.3.2 - Uitvoeren van het Gemeentelijk Riolerings Plan	Zie paragraaf 2 onderhoud kapitaalgoederen
1.3.3 - Vervangen en vernieuwen oevers met aandacht voor natuurvriendelijke oevers	De waterpartijen tussen Diempolderweg en de buurt Vogelweide Diemen Noord zijn in 2017 ingericht met natuurvriendelijke oevers.
1.3.4 - Uitwerken en implementeren van klimaatadaptieve maatregelen openbare buitenruimte .	De deadlines in het delprogramma/Deltaplan (overheidsplannen in 2020 klimaatbestendig en de buitenruimte in 2050) zijn voor Diemen haalbaar. In 2017 hebben studenten van de HvA een studie gemaakt van klimaatbestendige maatregelen voor de buurt Vlindertuin. Sinds 2017 beschikt Diemen, samen met de regiogemeenten in BOWA-verband, over een stresstest voor wateroverlast en hittestress.
Subdoel 1.4 - Sterke recreatieve functie Diemberbos	
1.4.1 - Samen met Groengebied Amstelland en Staatsbosbeheer actief inzetten op het versterken en uitbreiden van recreatieve mogelijkheden in het Diemberbos, zoals het faciliteren van evenementen en een horecavoorziening bij de entree van het bos alsmede inzetten op waterspeelgelegenheid	Begin 2017 is de bestaande onderdoorgang onder de A9 in het Diemberbos weer open gegaan. Samen met de zuidelijker gelegen nieuwe onderdoorgang (eind 2016 geopend) is nu een rondje door het Diemberbos mogelijk. Eind 2017 is de nieuwe fietsverbinding tussen IJburg en het Diemberbos geopend. Staatsbosbeheer heeft na uitgebreid onderzoek naar de effecten van de evenementen op de bodem van het Diemberbos moeten besluiten niet verder te gaan met grootschalige evenementen. De voorbereidingen voor de horecawerving bij de hoofdentree zijn gestart. Een onderzoek naar de oplossing voor het beheertekort heeft niet tot een oplossing geleid.

2. Actieve betrokkenheid inwoners en bedrijven bij inrichting/beheer leefomgeving

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
2.1 - Inwoners en bedrijven zijn betrokken bij herinrichting en nieuwe aanleg
2.2 - Inwoners raadplegen t.b.v. het uitvoeren van (dagelijks) onderhoud
2.3 - Actieve betrokkenheid van inwoners bij dagelijks onderhoud

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Inwoners en bedrijven zijn betrokken bij herinrichting en nieuwe aanleg	
2.1.1 - Overleg met belanghebbenden op basis van uitgangspunten en schetsontwerpen en voorlopig ontwerp voor herinrichtingsprojecten.	Ook in 2017 zijn bewoners betrokken bij de herinrichtingen van wijken. Zo is in de voorbereidingsfase voor Vogelweide uitgebreid nagedacht over een goed participatieproces. Ervaringen en wensen van bewoners zijn vroegtijdig opgehaald door middel van workshops en het open bespreken van constatering door de gemeente.
2.1.2 - Houden van voorlichtingsbijeenkomsten en inspraakmogelijkheden (soms als workshop) bij herinrichtingsprojecten	Zie 2.1.1. Afhankelijk van de situatie en het stadium waarin het betreffende project zich bevindt is gekozen voor inspraak, workshops en inloop.
Subdoel 2.2 - Inwoners raadplegen ten behoeve van het uitvoeren van (dagelijks) onderhoud	
2.2.1 - Burgers actief uitnodigen bij uitvoering van projecten en specifiek wijzen op participatiemogelijkheden	Tijdens bewonersavonden worden mogelijkheden tot inspraak en groenparticipatie nadrukkelijk onder de aandacht gebracht en gestimuleerd. Daarnaast wordt waar mogelijk aangesloten bij bewonersinitiatieven.
2.2.2 - Verbeteren van het huidig meldingssysteem (KCC)	Ook in 2017 zijn verbeteringen uitgevoerd aan het systeem voor Meldingen Openbare Ruimte. Tevens is de Makkelijk Melden app geïntroduceerd als stap in een verdere digitale dienstverlening.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
2.2.3 - Houden van buurtactieweken met (bij 6 buurten per jaar) raadpleging van de inwoners	In de buurtactieweken hebben de 6 geplande buurten extra fysieke aandacht gehad in de onderhoudssfeer. De input vanuit de bewoners is samengesteld uit niet acute en gebundelde Meldingen Openbare Ruimte, de input van bewoners via Wijkcoördinatoren en input vanuit de participatieprojecten en bewonersinitiatieven.
Subdoel 2.3 - Actieve betrokkenheid van inwoners bij dagelijks onderhoud	
2.3.1 - Inwoners stimuleren tot en ondersteunen bij participatieprojecten via voorlichting en via de wijkcoördinator	Voor de vier wijken in Diemen, zijn ook in 2017 vier wijkcoördinatoren actief geweest.

3. Verbeterde duurzaamheid en leefbaarheid energie en milieu

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
3.1 - Actief energiebeleid
3.2 - Actief milieubeleid
3.3 - Bewoners gaan meer en meer afval scheiden
3.4 - Afvalinzameling is goed verzorgd

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Actief energiebeleid	
3.1.1 - Uitvoeren van het actieplan energiebeleid waaronder: a) energie besparen in gemeentelijke gebouwen en in openbare verlichting b) eigen elektrisch vervoer en oplaadpunten voor het publiek c) stimuleren van energiemaatregelen bij woningen (huur en koop) en bedrijven d) opwekken duurzame energie met zonnepanelen en windmolens e) streven naar samenwerking met bedrijfsleven om te komen tot een duurzaam bedrijfsterrein	Het interne milieuzorg en energieprogramma Duurzaam Doen is voortgezet. In 2017 zijn 3 laadpalen toegevoegd aan de openbare ruimte. Ruim 4000 huiseigenaren hebben in een aanbod gekregen om deel te nemen aan de collectieve inkoopacties voor energiemaatregelen. Na het duurzaamheidscafé op 17 mei is de initiatiefgroep Daarom Duurzaam Diemen opgericht om in 2018 met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties een gezamenlijke actie-agenda duurzaamheid te maken.
Subdoel 3.2 - Actief milieubeleid	
3.2.1 - Uitvoeren van het actieplan omgevingslawaaï gemeentelijke wegen en actieplan luchtkwaliteit (waaronder aandringen over verlaging maximum snelheid op rijkswegen naar 80 km/u)	Op 6 juni is het nieuwe actioplan Omgevingslawaaï 2018 - 2022 vastgesteld. Daarin opgenomen zijn nieuwe geluidbelastingkaarten en -tabellen omgevingslawaaï.
Subdoel 3.3 - Bewoners gaan meer en meer afval scheiden	
3.3.1 - Uitvoeren aanpassing(en) van bestaand systeem van afvalinzameling	Met Meerlanden wordt structureel overlegd om de afvalinzameling beter te laten verlopen, hiervoor worden per jaar afspraken gemaakt.
3.3.2 - Versterken van communicatie en voorlichting	Gedurende het jaar wordt er via de gebruikelijke gemeentelijke communicatiekanalen informatie verspreid over verbetering in de afvalscheiding.
Subdoel 3.4 - Afvalinzameling is goed verzorgd	
3.4.1 - Toezien op uitvoering overeenkomst afvalinzameling	De gemeente houdt toezicht op de uitvoering van het werk door Meerlanden. Daarnaast is er een overlegstructuur op management-, directie- en bestuursniveau om ontwikkelingen te signaleren en aanpassingen in de werkwijze door te voeren.
3.4.2 - Meldingen verzamelen en met Meerlanden zorgen voor structurele oplossingen	Er is een klachtenregistratiesysteem, waarmee klachten tot en met afhandeling kunnen worden gevolgd. Hierover zijn afspraken gemaakt met Meerlanden.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroot 2017	Realisatie 2017
3.1.1 - % hernieuwbare elektriciteit (verplicht) ²⁰	NB	NB	NB
3.4.1 - Omvang huishoudelijke restafval in kg per inwoner per jaar (verplicht) Om te voldoen aan het landelijke VANG-programma (Van Afval Naar Grondstof) zal toegewerkt moeten worden naar 100 kg per inwoner per jaar in 2020. De maatregelen die in 2016 genomen werden, volgens het raadsbesluit d.d.18 februari 2016, zullen leiden tot max. 5% extra afvalscheiding. In 2016/2017 werden de maatregelen volgens dit raadsbesluit gerealiseerd. Komende jaren gaan we het effect hiervan monitoren	228	235	227

4. Naleving van wet- en regelgeving m.b.t. de leefomgeving

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
4.1 - Naleving van wet- en regelgeving overeenkomstig jaarlijks handavingsprogramma
4.2 - Goede kwaliteit milieuhandhaving

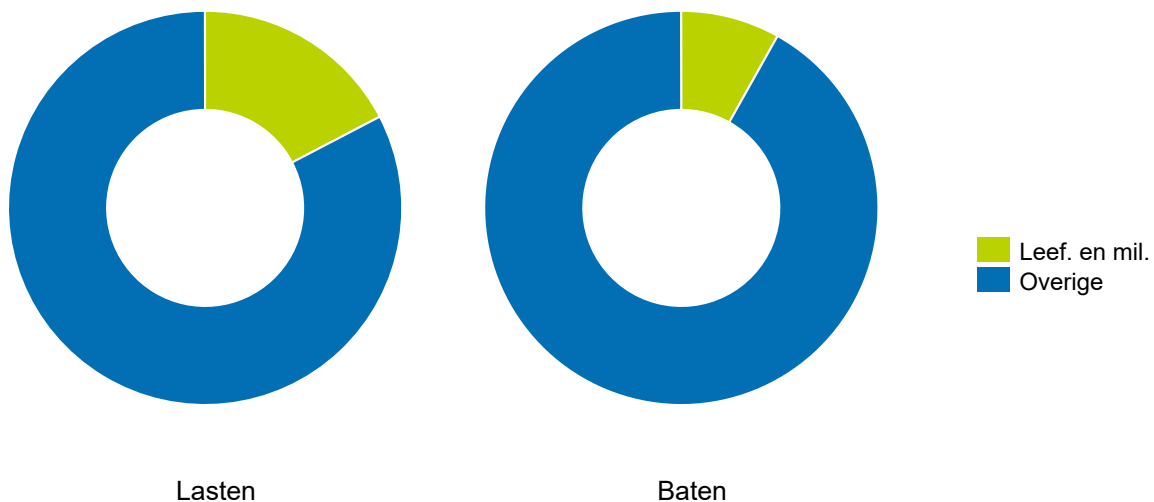
Activiteiten (Wat wilden we ervoor gaan doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.1 - Naleving van wet- en regelgeving overeenkomstig jaarlijks handavingsprogramma	
4.1.1 - Jaarlijks wordt een handavingsprogramma vastgesteld waarbij een duidelijke relatie wordt gelegd tussen beleidsdoelstellingen en de daarop gerichte handhaving	Het jaarprogramma VTH 2017 en het jaarverslag VTH 2016 zijn gerealiseerd en vastgesteld. In het jaarverslag wordt een duidelijke relatie gelegd tussen de beleidsdoelstellingen.
4.1.2 - Heldere communicatie over handavingsbeleid en het jaarlijkse handavingsprogramma	Het jaarlijkse handavingsbeleid en het handavingsprogramma is besproken en toegezonden aan de ketenpartners. Daarnaast is de vaststelling van deze stukken gepubliceerd en zijn deze ter inzage gelegd. Ook zijn de stukken digitaal inzichtelijk gemaakt. Er wordt regelmatig aandacht besteed aan de handhavingstaken via het Diemer Nieuws en twitter.
4.1.3 - Handhavers zichtbaar en vaak op straat door beperking administratieve binnen-taken	Deprogramma's Op Orde en Squit XO worden steeds verder ontwikkeld. Hiermee zijn op straat steeds meer zaken te verwerken, waardoor de handhavers meer zichtbaar zijn.
Subdoel 4.2 - Goede kwaliteit milieuhandhaving	
4.2.1 - Integraal toezicht door gemeente en Omgevingsdienst op inrichtingen op het gebied van milieuwetgeving, energiegebruik en drank- en horecaregeling	In 2017 zijn de handhavingstaken wederom zoveel mogelijk integraal opgepakt. Er zijn nadere afspraken gemaakt met de Omgevingsdienst.
4.2.2 - Regionale samenwerking toezichts- en handhavingstaken onderbrengen in de VTH samenwerking in regionaal verband	In 2017 heeft een leansessie met de DUO+ gemeenten plaatsgevonden voor wat betreft het toezichts- en handavingsproces. Daaruit zijn aanbevelingen naar voren gekomen die in 2018 verder zullen worden uitgewerkt. De processen worden op in 2018 verder geharmoniseerd.

²⁰ Dit betreft een verplichte BBV-indicator, die niet te begroten is. De gegevens zijn nog niet op te halen van de website van KING.

Wat heeft het gekost?

Programma Leefomgeving en milieu	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 totaal	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Structurele lasten	-14.888	-15.450	-15.306	-15.363	-57
Structurele baten	7.295	7.546	7.260	7.559	299
Toevoegingen aan reserves	-9	-	-20	-40	-20
Onttrekkingen aan reserves	-	-	114	121	7
Saldo structureel	-7.602	-7.904	-7.952	-7.723	229
Incidentele lasten	379	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	42	-	-	-	-
Saldo incidenteel	421	-	-	-	-
Saldo van de baten en lasten	-7.181	-7.904	-7.952	-7.723	229

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Er zijn geen voorstellen om budgetten over te hevelen.

Investerings

Investerings (x € 1.000)				
Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2017	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
77103 Vervangen Aebi Schmidt kleine veegmachine nummer 31	115	1	114	d
77104 Vervangen LM-track onkruidborstelmachine	87	58	29	a
77107 Iveco Daily nummer 10	73	0	73	d
77108 Iveco nummer 14	100	0	100	d
77109 Fiat Doblo nummer 18	25	27	-2	a
77111 Voorbereidingskrediet e-installaties bruggen	865	73	792	i

Investerings (x € 1.000)				
Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2017	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
77112 Vervangen onderheide wegen Centrum-West	5.700	0	5.700	d
77113 Kanter straatveegauto nr. 22	76	0	76	d
77114 Nieuw bestratingsmateriaal 2017	200	0	200	d
77715 Vervangen houten damwanden en kademuur	42	0	42	d
77204 Vervangen beschoeiing waterpartijen 2017	147	137	10	i
77313 Vervangen beheersystemen groen	60	0	60	d
77314 Herijken groenplan Diemen	20	20	0	a
77401 Herijken beleidsnota buiten spelen	15	6	9	i
77504 Ondergronds brengen afvalcontainers 2015	100	26	74	i
77741 Herinrichting Spoorzicht 2013	24	366	0	a
77741 Herinrichting Spoorzicht 2014	342			
77742 Aanpassing grondwatermeetnet 2014	55	68	42	a
77742 Aanpassing grondwatermeetnet 2015	55			
77744 Betonriool/onderheid Centrum West 2014	159	3	253	i
77744 Betonriool/onderheid Centrum West 2017	97			
77749 PVC-riool Speenkruid	191	191	0	a
77751 PVC-riool Centrum Oost	182	183	-1	a
77752 PVC-riool Oost-West as	100	11	89	i
77753 PVC-riool Vogelweide	1.646	201	1.445	i
77755 Onderheid riol Centrum Oost	157	157	0	a
77758 Relining riolering Bergwijkpark en DN	225	0	225	d
77759 Drainage Diemerkade	90	91	-1	a
77760 Drainage Biesbosch	70	0	70	d
77904 Renovatie begraafplaats Gedenk te Sterven	45	17	28	i

77103, 77107, 77108 en 77113: Er heeft in 2017 een uitgebreide marktoriëntatie plaatsgevonden en de vervangingen zijn eind 2017 in overleg met de stichting RIJK in de aanbestedingsprocedure gekomen. Begin 2018 kunnen vervolgens de machine en voertuigen worden besteld.

77112: De voorbereidingen rondom het project Centrum West, met o.a. de vervanging van de onderheide wegen, zijn eind 2017 afgerond. Het project wordt begin 2018 aanbesteed en gaat daarna in uitvoering.

77114: Gepland nieuw bestratingsmateriaal bij de Infra projecten Centrum West, Vogelweide en Oost West as gaan in 2018 in de volle omgang in uitvoering.

77715: De werkzaamheden rondom het vervangen van enkele houten damwanden zijn eind 2017 in uitvoering gegaan en worden in 2018 afgerekend.

77313: Het groenbeheersysteem wordt in samenwerking met de Duo+ partners vervangen als onderdeel van een nieuw integraal BOR beheersysteem. In 2018 moet het nieuwe systeem geïmplementeerd en in gebruik zijn.

77758 en 77760: Deze rioolwerkzaamheden zijn in 2017 verder voorbereid en worden in 2018 aanbesteed en uitgevoerd.

Programma Ruimtelijke ontwikkeling

Portefeuillehouder:
A.J.M. Scholten

Afdelingsmanager:
M.R.A. Cornelissen

Afdeling:
Ruimtelijke ontwikkeling

Doelstellingen in één oogopslag

Belangrijke ontwikkelingen

Nieuwe wetgeving

Belangrijke nieuwe regelgeving binnen dit programma betreft de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet..

De Omgevingswet wordt (naar verwachting) op 1 januari 2021 van kracht. De datum van invoering is in 2017 opgeschoven, maar de datum waarop volledig uitvoering moet worden gegeven is ongewijzigd (de implementatietijd is dus verkort). Deze wet bundelt 26 bestaande wetten in één wet en brengt 117 AMvB's terug tot 4. De implementatie in Diemen wordt op twee manieren aangepakt. De zaken die niet afhankelijk zijn van lokale visie of besluitvorming worden in gezamenlijkheid door Duo+, Uithoorn, Ouder-Amstel en Diemen opgepakt. Hiervoor is in 2017 een gezamenlijke procesmanager aangetrokken, die een Plan van Aanpak voor deze implementatie opstelt. Voor de lokale zaken is binnen

genoemde organisaties een eigen projectleider aangetrokken. Die bekijkt vooral de situatie in de betreffende organisatie en zal voorbereidingen treffen om te komen tot een gemeentelijke Omgevingsvisie. In Diemen is inmiddels een gemeentelijke projectleider aangewezen.

Regionale samenwerking

De regionale samenwerking op het fysieke terrein is veranderd door het wegvallen van de Stadsregio (waardoor alleen een formele Vervoersregio over is gebleven - zie programma 2). Samenwerking is op niveau van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) gezocht. Binnen A-M verband is er wel behoefte om tot subregionale afstemming en gezamenlijke vertegenwoordiging in MRA te komen op het gebied van EZ, RO, duurzaamheid en wonen. De regionale samenwerking binnen de AM gemeenten is versterkt waarbij een regiosecretarissen zijn is aangesteld voor economische zaken, wonen en ruimtelijke ordening/duurzaamheid.

Woningmarkt

De gemeenteraad heeft zich uitgesproken voor een hogere ambitie wat betreft sociale woningbouw (1000 sociale huurwoningen). Met de gemeenteraad is besproken op welke wijze en op welke locaties hier mogelijke invulling aan kan worden gegeven. Verder zijn de voorbereidingen getroffen en is overleg met de gemeenteraad geweest om te komen tot een nieuwe Woonvisie.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Versterkt stedelijk gebied waar het prettig wonen, werken en recreëren is

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Accent op herontwikkeling en doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties
1.2 - Ruimte nodig voor nieuwe ontwikkelingen waarbij Structuurvisie uitgangspunt is
1.3 - Goede verbindingen tussen wijken

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Accent op herontwikkeling en doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties	
1.1.1 - In samenspraak met bewoners voorstellen ontwikkelen voor verbeteren leefbaarheid, sociale veiligheid en bereikbaarheid in/van Diemen Zuid	Voor Diemen-Zuid wordt een verkeersontwerp opgesteld met een opengestelde busbaan en 30 km/uur. Dit ontwerp zal na behandeling in de verkeerscommissie aan buurtplatform en bewoners worden voorgelegd.
1.1.2 - Medewerking verlenen aan herontwikkeling vrijgekomen/ vrijkomende locaties in Diemen, bijvoorbeeld Arent Krijtstraat 1 en locatie voormalig postkantoor aan Wilhelminaplantsoen	Voor de Arent Krijtsstraat1 wordt een nieuw bouwplan opgesteld in overleg met de omgeving nadat een eerder plan is ingetrokken vanwege onvoldoende draagvlak. Voor het terrein van het voormalig postkantoor is een bouwplan opgesteld met 10 grondgebonden koopwoningen
1.1.3 - Herontwikkelen Bergwijkpark-Noord tot aantrekkelijk woongebied inclusief uitbreiding Campus Diemen-Zuid	In Holland Park zijn de eerste 250 woningen opgeleverd. Hiervoor is de openbare ruimte rondom de eerste woonblokken tijdelijk aangelegd. Pas al deze fase helemaal gereed is zal de openbare ruimte definitief worden aangelegd. In november 2017 is gestart met de bouw van de uitbreiding van de Campus diemen Zuid.
1.1.4 - Doorzetten woningproductie op Plantage de Sniep en punt Sniep	De laatste deelplannen gaan binnenkort in uitvoering. Voor de vrijkomende schoollocatie wordt gewerkt aan een bouwplan.
Subdoel 1.2 - Ruimte nodig voor nieuwe ontwikkelingen conform Structuurvisie	
1.2.1 - Flexibel inspringen op nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen/ initiatieven, bijvoorbeeld bij Nuon-centrale	Voor de westkant van het Nuon-terrein is een stedenbouwkundige visie vastgesteld en is medewerking verleend aan de voorbereiding van een distributiecentrum en een ponyboerderij.
Subdoel 1.3 - Goede verbindingen tussen wijken	
1.3.1 - Vernieuwen Hartveldseweg/Muiderstraatweg (Oost-West as)	1e deel van project ter hoogte van Plantage de Sniep is in uitvoering gegaan. Voor overig deel van project zijn de plannen verder uitgewerkt.
1.3.2 - Versterken Noord-Zuidas, o.a. aanleg spooronderdoorgang bij station Diemen	Aanleg spooronderdoorgang (start in 2021) wordt voorbereid in overleg met ProRail en NS Vastgoed.
1.3.3 - Versterken verbindingen tussen Holland Park en Diemen-Zuid/Diemen-Centrum	In 2017 is in overleg met de buurt een herinrichtingsvoorstel gedaan voor het opknappen van de Pijlkruid om de verbinding tussen Holland Park en het winkelgebied Diemen Zuid te versterken.

2. Divers, toekomstbestendig woonaanbod voor starters/bestaande inwoners

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
2.1 - Handhaven aantal betaalbare woningen voor de lagere inkomensgroepen
2.2 - Goede huisvestingsmogelijkheden voor starters, zowel huur als koop
2.3 - Levensloopbestendig woningaanbod

Wat wilden we bereiken?			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
2.1 - Omvang voorraad sociale huurwoningen, in beheer van woningcorporaties ²¹	2.666 ²²	2.681 ²³	2.669

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Voldoende betaalbare woningen voor de lagere inkomensgroepen	
2.1.1 - Vergaand beperken liberalisatie en verkoop van sociale huurwoningen door opstellen en monitoren van prestatieafspraken met corporaties over omvang/behoud van kernvoorraad	In de prestatieafspraken over 2017 zijn liberalisatie en verkoop beperkt. Gedurende 2017 is aan dit standpunt vastgehouden bij de afspraken over 2018.
2.1.2 - Inzet van gemeentelijke gronden voor de realisatie van sociale woningbouw op Plantage de Sniep en mogelijk bij station Diemen	In het woningbouwprogramma voor de nieuwbouwontwikkeling van deelterreinen M en T van de Sniep is voorzien in ca. 63 + 49 sociale huurwoningen.
2.1.3 - Onderzoek naar mogelijkheid van sociale woningbouw in Bergwijkpark-Noord	Voor de vervolgfases van Holland Park wordt vooralsnog 30% sociale woningbouw per deelgebied meegenomen in de planontwikkeling.
Subdoel 2.2 - Goede huisvestingsmogelijkheden voor starters, zowel huur als koop	
2.2.1 - Het verstrekken van startersleningen	Door invoering van de nieuwe Verordening Startersleningen 2017 is de starterslening alleen nog maar bereikbaar voor inwoners van Diemen. In de communicatie over de starterslening wordt sterker de nadruk gelegd op doorstroming vanuit een huurwoning.
2.2.2 - Starters opnemen als doelgroep in prestatieafspraken met corporaties	Corporaties continueren de inzet van labels bij woonruimte in het bijzonder geschikt voor jongeren. Tevens is het gebruik van jongerencontracten in de prestatieafspraken opgenomen.
Subdoel 2.3 - Levensloopbestendig woningaanbod	
2.3.1 - Bij nieuwbouw aandacht geven aan levensloopbestendig bouwen, groepswonen en het zo mogelijk afspreken van elementen van Woonkeur in overleg met corporaties en ouderenbonden	De woningbouwproductie in 2017 betroffen tot nu toe slechts particuliere ontwikkelingen. Er is in 2017 geen woningbouw door corporaties gerealiseerd.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
2.2.1 - Aantal verstrekte startersleningen	62	50	20
2.2.2 - Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen (verplicht)	NB	41 (4%)	28 (3%)
2.2.3 - % Demografische druk (verplicht) ²⁴	NB	NB	NB

3. Aantrekkelijk ondernemersklimaat

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
3.1 - Aantrekkelijke werklocaties			
3.2 - Diverse en toekomstbestendige detailhandelstructuur			

²¹ Door het zogeheten passend toewijzen door corporaties met ingang van 2016 is de omschrijving van de 'kernvoorraad' niet meer relevant en is onder indicator 2.1 gekozen voor de omschrijving 'voorraad sociale huurwoningen, in beheer van woningcorporaties'. Deze omschrijving betreft alle woonruimte van corporaties die wordt aangeboden met een huur onder de liberaliseringsgrens, exclusief woonruimte die wordt aangeboden als studentenhuysvesting.

²² Zoals reeds is aangegeven in de Programmabegroting 2017, wordt toegewerkt naar een aangepaste werkwijze bij indicator 2.1. Door het wettelijk verplichte 'passend toewijzen' door corporaties is de omschrijving 'kernvoorraad' minder relevant en wordt gekeken naar de totale voorraad sociale huurwoningen in bezit van de corporaties (exclusief studentenhuysvesting). Dit aantal is per 1 juli 2016 vastgesteld op 2.681 woningen. Aangezien de levering van de in 2015 door Stadgenoot verkochte woningen aan de Paulus Emtinckweg op 14 juli 2016 plaatsvond, is de voorraad per 31 december 2016 vastgesteld op 2.666 woningen.

²³ Mede door verkoop en liberalisering in de afgelopen jaren is de voorraad sociale huurwoningen in bezit van de corporaties geen statisch getal geweest. Lange tijd is echter verzuimd om dit aantal periodiek te actualiseren. Het aantal van 2.681 sociale huurwoningen (excl. studentenhuysvesting) is het resultaat van de door de corporaties aangeleverde aantallen per 1 juli 2016. Op basis van de huidige prestatieafspraken zou dit aantal het komende jaar in redelijke mate stabiel moeten blijven.

²⁴ Dit betreft een verplichte BBV-indicator, die niet te begroten is. De gegevens zijn nog niet op te halen van de website van KING.

Wat wilden we bereiken?			
3.3 - Goede kwaliteit dienstverlening aan gevestigde en startende bedrijven			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
3.3 - Oordeel van ondernemers over kwaliteit gemeentelijke dienstverlening	NB	NB	NB

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Aantrekkelijke werklocaties	
3.1.1 - Continueren van periodieke overleggen op Bergwijkpark, bedrijventerreinen en winkelcentra met ondernemers, ondernemersvereniging en politie om maatregelen af te stemmen om aantrekkelijkheid te behouden/vergroten	Alle overleggen zijn gecontinueerd: Werkgroep Bergwijkpark oa betrokken bij wenselijke parkeerregulering Bergwijkpark Zuid. Introductie jaarkalender bedrijventerreinen met halfjaarlijkse schouwen en bedrijvenpanels ism Ondernemend Diemen.
3.1.2 - Diemen als vestigingslocatie voor bedrijven meenemen in Daarom Diemen campagne	Bedrijven meegenomen in brochure Daarom Diemen
Subdoel 3.2 - Diverse en toekomstbestendige detailhandelstructuur	
3.2.1 - Oprichten platform detailhandel voor periodiek overleg gemeente en winkeliersverenigingen, eigenaren winkelcentra, marktcommissie en koepelorganisaties als winkeliersverenigingen dat willen	Overleggen per winkelcentrum hebben plaatsgevonden. Geen prioriteit van winkeliersverenigingen voor gezamenlijk overleg.
3.2.2 - Deelname aan Koopstromenonderzoek Randstad 2016	Diemen heeft deelgenomen en enkele eigen vragen toegevoegd.
Subdoel 3.3 - Goede kwaliteit van dienstverlening aan gevestigde en startende bedrijven	
3.3.1 - Persoonlijke advisering aan in (financiële) moeilijkheden verkerende ondernemers door 155-Help een bedrijf (IMK).	Gecontinueerd.
3.3.2 - Organisatie jaarlijks netwerkevenement voor alle ondernemers (Vaart in Diemen) met Ondernemend Diemen	Vaart in Diemen, ditmaal gericht op People Planet Profit, is op 14 november georganiseerd ism Ondernemend Diemen, en trok wederom ruim 100 deelnemers.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
3.1.1 - Aantal vestigingen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar (verplicht) ²⁵	NB	NB	117
3.1.2 - Waardering vestigingsklimaat gemeente (verplicht)	7,1	7,2	NB
3.1.3 - Waardering ondernemingsklimaat gemeente (verplicht)	6,3	6,5	NB

4. Vergunningaanvragen worden snel en juist afgehandeld

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
4.1 - Wabo-vergunningen binnen wettelijke termijnen (flitsvergunning)			
4.2 - Voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1 Wet VTH			
4.3 - Volledig digitale vergunningverlening			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
4.1 - % van de Wabo vergunningsaanvragen dat binnen 6 weken wordt afgehandeld (wettelijke termijn is 8 weken)	75%	60%	70%
4.3 - % van alle Wabo-aanvragen dat digitaal wordt ingediend (inclusief APV en drank & horeca)	APV 70% Wabo 90 %	APV 90% D&H 60%	APV+DH 70% WABO 93%

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.1 - Ruimschoots binnen wettelijke termijnen (flitsvergunning)	
4.1.1 - Er wordt gewerkt conform processen die lean en duidelijk beschreven zijn	Processen zijn nog steeds lean en beschreven. Er wordt gewerkt overeenkomstig het VTH beleid

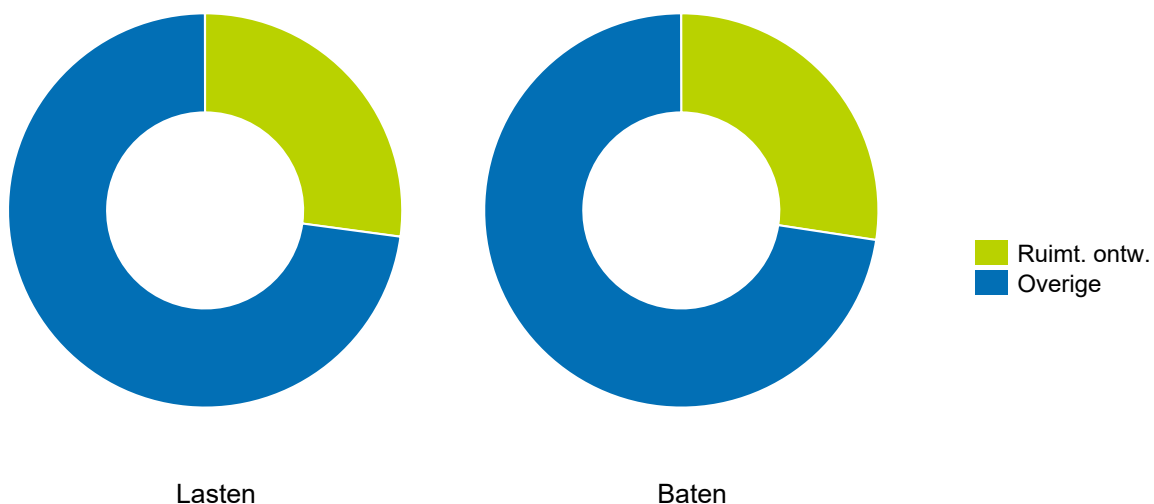
²⁵ Dit betreft een verplichte BBV-indicator, die niet te begroten is. De gegevens zijn nog niet op te halen van de website van KING.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.2 - Voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1 Wet VTH (proces- en massacriteria)	
4.2.1 - Uitvoering en afstemming van processen in samenwerking met andere gemeenten	Sinds 1 september 2017 werken Uithoorn, Ouder-Amstel en Diemen met 1 Squit XO omgeving gekoppeld met zaaksysteem Inproces.
Subdoel 4.3 - Volledig digitale vergunningverlening	
4.3.1 - Gerichte kanaalsturing (website en klantcontacten) richting digitale aanvraag	Na de realisatie van de koppeling Squit XO met Inproces is de mogelijkheid ontstaan om voor APV en Horeca met E formulieren te gaan werken en deze op de website te plaatsen. In 2017 is een aanvang gemaakt. Invoering is 1e kwartaal 2018.
4.3.2 - Faciliteren van aanvragers die (nog) niet digitaal werken	Aanvragers die nog niet digitaal werken, met name op het gebied van APV en Horeca, worden gefaciliteerd.

Wat heeft het gekost?

Programma Ruimtelijke ontwikkeling	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 totaal	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Structurele lasten	-27.385	-18.026	-23.883	-20.131	3.751
Structurele baten	26.468	17.610	24.580	21.167	-3.413
Toevoegingen aan reserves	-240	-	-1.885	-1.840	45
Onttrekkingen aan reserves	-	-	755	1.083	328
Saldo structureel	-1.157	-416	-433	278	711
Incidentele lasten	-1.383	-1.525	-1.525	-2.125	-600
Incidentele baten	3.768	1.800	1.800	4.292	2.492
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo incidenteel	2.385	275	275	2.167	1.892
Saldo van de baten en lasten	1.228	-141	-158	2.445	2.603

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Er zijn geen voorstellen om budgetten over te hevelen.

Investeringsen

Binnen dit programma zijn er geen investeringsen.

Algemene dekkingsmiddelen

Portefeuillehouder:

A.J.M. Scholten

Afdelingsmanager:

J.D. de Kort

Afdeling:

Directie

Voorschriften BBV

Conform het BBV omvat het overzicht algemene dekkingsmiddelen tenminste:

- Algemene uitkering;
- Lokale heffingen (ongebonden);
- Dividend;
- Saldo financieringsfunctie;
- Overige algemene dekkingsmiddelen.

De algemene dekkingsmiddelen nemen we niet in de programma's, omdat het geen geormerkte financiële middelen zijn. Ze kunnen worden ingezet voor dekking van alle programma's. Hierna geven we een overzicht met de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 totaal	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Algemene uitkering	34.412	33.623	34.265	34.437	172
Lokale heffingen (ongebonden)	6.384	6.496	6.006	6.099	93
Dividend	265	104	195	194	-1
Saldo financieringsfunctie	-1.247	-1.122	-1.034	-956	78
Onvoorzien	-	-51	-	-	-
Totaal	39.814	39.050	39.432	39.774	342

Algemene uitkering

In de begroting hebben wij rekening gehouden met een uitkering uit het Gemeentefonds van € 34.265.000. Werkelijk is dit € 34.410.000 geworden.

Het voordelige verschil van € 172.000 is grotendeels ontstaan door de afrekening over voorgaande jaren (€ 121.000). Het overig deel van € 24.000 heeft met diverse ontwikkelingen te maken.

Ontwikkeling Algemene uitkering	Begroting 2017 primitief	Wijzigingen	Begroting 2017	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
- AWBZ naar WMO (integratie-uitkering)	2.484	-47	2.437	2.437	-
- Jeugdzorg (Integratie-uitkering)	4.510	-21	4.489	4.487	-2
- Participatiewet	2.559	13	2.572	2.574	2
Accresontwikkeling / uitkeringsfactor	-	205	205	205	-
Voorschoolse voorziening peuters	26	-	26	26	-
WMO (met name huishoudelijke hulp)	1.530	7	1.537	1.537	-
Gezond in de stad (DU)	63	-	63	63	-
Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	43	-	43	43	-
Peuterspeelzaalwerk (DU)	41	-	41	41	-
Brede impuls combinatiefuncties/ buurtspportcoaches (DU)	92	-	92	92	-
Armoedebestrijding onder ouderen	-	4	4	4	-
Armoedebestrijding kinderen	-	142	142	142	-
VHROSH	-180	114	-66	-66	-
Asiel instroom	-276	142	-134	-134	-
VNG	-37	-	-37	-37	-
Inkomstenmaatstaven	-3.560	-	-3.560	-3.560	-
Overige	26.328	131	26.459	26.483	24
Verrekening voorgaande jaren	-	-48	-48	100	148
Totaal	33.623	642	34.265	34.437	172

Ongebonden belastingen

In Diemen worden de volgende ongebonden belastingen als algemeen dekkingsmiddel gezien:

Belastingen	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 totaal	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Onroerende-zaakbelastingen					-
- woningen (eigenaren)	2.898	2.970	3.050	3.064	14
- niet-woningen (eigenaren)	1.544	1.550	1.475	1.511	36
- niet-woningen (gebruikers)	1.210	1.200	1.160	1.157	-3
Precariobelasting	492	650	285	294	9
Reclamebelasting	92	-	-	-1	-1
Hondenbelasting	111	90	-	-	-
Toeristenbelasting	38	36	36	75	39
Totaal	6.384	6.496	6.006	6.099	93

In 2017 zijn de hondenblasting en reclamebelasting afgeschaft. Daarnaast is het vermeldenswaardig dat er in 2017 een besluit is genomen over de geleidelijke afschaffing van precariobelasting. Vanaf 2022 mag geen precariobelasting meer geheven worden op leidingen en kabels in gemeentegrond. Tevens mogen tot 2022 de tarieven niet verder geïndexeerd worden.

Voor een uitgebreide toelichting op de diverse belastingen verwijzen wij u naar de paragraaf 'Lokale Heffingen'.

Dividend en rentebaten van leningen

Voor een uitgebreide toelichting op de financieringsfunctie (rente en dividend) verwijzen wij u naar de paragraaf Financiering.

In de 4de kwartaalbrief is het te ontvangen bedrag voor dividend met € 91.000 verhoogd tot € 195.000. Dit bedrag is ook werkelijk aan dividend ontvangen. Oorzaak van de hogere dividenduitkering is de aandeelhoudersvergadering van N.V. De Meerlanden. Hier is bepaald het uit te keren bedrag aan dividend te verhogen.

De rentekosten voor langlopende leningen is fors lager dan begroot. Door de inkomsten van grondverkoop hoefden vrijvallende geldleningen niet te herfinancieren. Naast het rentevoordeel van bijna € 0,4 miljoen is hierdoor ook het totale saldo aan uitstaande langlopende leningen teruggelopen van € 71 miljoen naar € 61 miljoen.

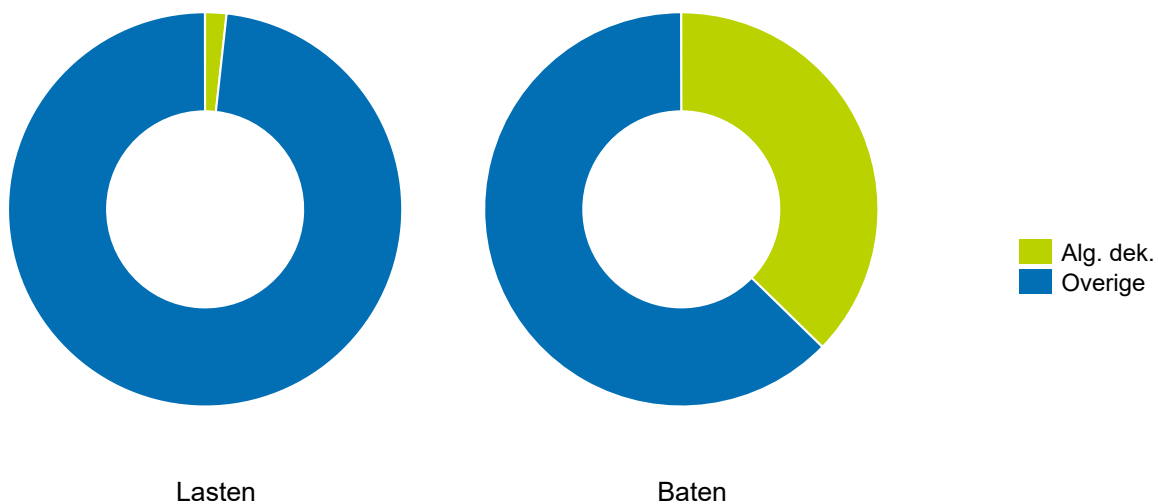
Onvoorzien

Het budget voor onvoorzien is gebaseerd op het aantal inwoners. Per saldo houden we in de begroting rekening met € 51.000. Deze stelpost is structureel in de begroting opgenomen en dient ter dekking van onvoorziene uitgaven. In 2017 is in de eerste kwartaalbrief aangegeven dat € 10.000 is ingezet voor minimabeleid (gratis dierenarts voor minima) en € 41.000 voor het wegwerken van archiefachterstanden.

Wat heeft het gekost?

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 totaal	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Structurele lasten	-2.027	-1.708	-1.407	-1.541	-134
Structurele baten	35.284	33.855	34.032	34.468	437
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-16	-16
Onttrekkingen aan reserves	-	-	215	231	16
Saldo structureel	33.257	32.147	32.840	33.143	303
Incidentele lasten	-	-	-	-	-
Incidentele baten	132	313	313	192	-121
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo incidenteel	132	313	313	192	-121
Saldo van de baten en lasten	33.389	32.460	33.153	33.335	182

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Er zijn geen voorstellen om budgetten over te hevelen.

Investeringsen

Binnen dit programma zijn er geen investeringen.

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Omschrijving

Sinds 1 januari 2004 verplicht het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten tot het maken van een paragraaf weerstandsvermogen in de programmabegroting en de jaarrekening. Deze paragraaf moet tenminste bevatten:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een inventarisatie van de risico's.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen zonder dat het huidig vastgestelde beleid moet worden gewijzigd. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit (de ingeschatte risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden van de gemeente om niet begrote kosten te dekken. We maken hierbij onderscheid in structurele en incidentele risico's.

Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

Voor een solide bedrijfsvoering moeten we weten welke risico's wij lopen en hoe we deze risico's kunnen beheersen. Ter bepaling van het benodigde weerstandsvermogen hebben we inzicht in het risicoprofiel nodig. Middels een inventarisatie zijn de risico's verzameld. Belangrijk daarbij is te onderzoeken welke beheersmaatregelen zijn genomen of alsnog genomen moeten worden. Vervolgens zijn de risico's op twee aspecten gewaardeerd, te weten het verwachte risicobedrag en de kans op voordoen.

De kans op voordoen wordt later gebruikt bij de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen. Onderstaand de score-indeling van de risicokans.

Score	Risicokans	Gemiddelde risicokans
1. Laag	0 % - 20%	10%
2. Matig	20% - 40%	30%
3. Gemiddeld	40% - 60%	50%
4. Hoog	60% - 80%	70%
5. Zeer Hoog	80% - 100%	90%

Bij de score-indeling van laag tot zeer hoog is met een variatiebreedte van 20% gerekend omdat de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet slechts globaal is aan te geven. Bij de inschatting speelt de budgetverantwoordelijke een grote rol.

Het financiële gevolg van het risico wordt bepaald door de gemiddelde risicokans te vermenigvuldigen met het maximale risicobedrag. Omdat niet alle risico's zich tegelijk voor zullen doen en ook de risicokans niet gelijk is, is het niet noodzakelijk om de vastgestelde risico's voor 100% op te nemen.

Het totaal aan risico's is afgezet tegen het totale weerstandsvermogen. Dit leidt tot de bepaling van een weerstandsratio. Met behulp van de hierna volgende tabel beoordelen we de ratio van de gemeente Diemen. Deze normtabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR).

Categorie	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Methode

Om tot de samenstelling van het risicoprofiel voor de Jaarrekening 2017 te komen hebben we de risico's per afdeling geïnclassificeerd. Per risico zijn de volgende aspecten aangegeven:

- omschrijving van het risico;
- de te nemen of reeds genomen beheersmaatregel;
- een inschatting van het risicobedrag;
- de kans op voordoen van het risico en de onderbouwing hiervan.

Resultaten risico analyse jaarrekening 2017

Net als in de Jaarrekening 2016 hebben we de risico's voor de Jaarrekening 2017 onderscheiden in structurele en incidentele risico's. Voor structurele risico's moet de dekking gevonden worden in een permanente oplossing in de vorm van een voorziening, verzekering of een afdoende beheersmaatregel.

De risico's beschrijven we kort. Daarbij geven we aan of het een nieuw of een bestaand risico betreft. In de hierna volgende tabel zijn alle geïnclassificeerde risico's in beeld gebracht.

Volg	Risico-omschrijving	Gewogen risico	Kans op voordoen	Type
Incidentele risico's				
1.	Plantage De Sniep	1.700	Matig	Bestaand
2.	Bergwijkpark	2.700	Gemiddeld	Bestaand
3.	Duo+ (inhuur, talentmanagement)	750	Zeer hoog	Bestaand
4.	Claim RWS grond A1	750	Gemiddeld	Bestaand
5.	Precariobelasting Daalwijkpark	75	Laag	Bestaand
6.	Langdurig ziekteverzuim alsmede zwangerschapsverlof (vervalt)	-	Laag	Bestaand
7.	Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland (nieuw)	25	Hoog	Nieuw
Subtotaal incidentele risico's		6.000		
Structurele risico's				
8.	Transitietrajecten	500	Gemiddeld	Bestaand
9.	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)	450	Gemiddeld	Bestaand
10.	Duo+ (harmonisatie + nieuwe verdeelsleutel)	750	Hoog	Bestaand
11.	Studentenwoningen (vervalt)	100	Laag	Bestaand
12.	Sociale werkvoorziening (bijdrage Pantar)	200	Hoog	Nieuw
13.	Eigen risico WW en BW uitkeringen (vervalt)	100	Laag	Bestaand
14.	Teruglopen inkomsten zwembad/sportbedrijf (vervalt)	50	Gemiddeld	Bestaand
15.	Toename aantal statushouders (nieuw)	50	Gemiddeld	Nieuw
16.	Kosten verbouwen en inrichten Brede HOED	200	Laag	Bestaand
17.	Lagere dividenduitkering door de Bank Nederlandse gemeenten (vervalt)	50	Matig	Bestaand
18.	Juridische procedures workflowmanagement (vervalt)	10	Laag	Bestaand
19.	Wet Venootschapbelasting (vervalt)	100	Laag	Bestaand
20.	Leegstand Brede HOED	50	Laag	Bestaand
21.	Korting op hulp bij het huishouden (vervalt)	-	Laag	Bestaand
22.	Sociale werkvoorziening (bijdrage Pantar)(nieuw)	200	Hoog	Nieuw
23.	Extra bezetting brangweerkazerne (Nieuw)	120	Gemiddeld	Nieuw
Subtotaal Structurele risico's		2.930		

Incidentele risico's

1. Plantage de Sniep

Risicobedrag € 1.700.000, de kans op voordoen is 'Matig'. (30%).

Nadere omschrijving risico:

Bij de meest recente actualisatie van de grondexploitatie van Plantage de Sniep (zie daarvoor het MPG bij deze Jaarrekening 2017), is een zo goed als mogelijke inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geactualiseerde grondexploitatie is tevens ook een kansen- en risicoanalyse toegevoegd. Bij de voorbereiding en realisatie van grootschalige projecten spelen tal van projectspecifieke onzekerheden en nader te onderzoeken of af te spreken onderdelen een rol. De kansen- en risicoanalyse geeft inzicht in deze onzekerheden die mogelijk kunnen optreden. Hierbij is het streven om eventuele risico's met een negatieve financiële impact proberen te voorkomen en of te beheersen.

In het MPG is een overzicht en toelichting van alle kansen, risico's en beheermaatregelen opgenomen, die zich kunnen voordoen in Plantage de Sniep.

Beheersmaatregelen:

De afgelopen tijd is reeds nadrukkelijker op kosten gestuurd en zijn diverse maatregelen genomen om 'zuinig' te werken. Deze werkwijze zal worden vervolgd. Tegenvallers zijn, bij langerlopende projecten, echter nooit helemaal te vermijden.

De belangrijkste risico's in afnemende grootte zijn:

- De bijdrage die ProRail doet voor de realisatie van de geluidsschermen langs het spoor. ProRail ontvangt deze bijdrage als subsidie vanuit het Rijk en het subsidieprogramma loopt op zijn einde. De planning die ProRail hanteert voor de voorbereiding en uitvoering van de geluidsschermen komt niet overeen met de einddatum van het subsidieprogramma, waarmee het risico bestaat dat ProRail niet meer kan (wil)meebetalen. Gewogen risico € 200.000.
- De ontwikkeling van Sniep Noord (plangebied ten noorden van Muiderstraatweg) is in volle gang en de beschikbare manoeuvreerruimte wordt steeds beperkter. Er wordt op verschillende plots tegelijkertijd gebouwd en ook de uitvoering van project Oost-West als leidt tot een grote hoeveelheid omleidingsroutes (tijdelijke maatregelen) en leidt tot het knippen van de uitvoering (faseringskosten). Dit zorgt voor een toename van bouw- en woonrijpmaakkosten, hiervoor is een kostenpost opgenomen. Gewogen risico € 122.500.
- Minderopbrengsten voor grondverkoop van deelplan M&T. Aangezien de grondprijs residueel bepaald gaat worden, en het te verwachten programma (verkaveling en type woningen) nog niet 100% vast ligt, er uitdagingen liggen op het gebied van ruimtelijke inpassing vanwege de tramlus én een 50% sociaal programma, kan het voorkomen dat de beoogde grondverkoopsom niet gehaald gaat worden. Gewogen risico € 120.000.

2. Bergwijkpark

Risicobedrag is € 2.700.000, de kans op voordoen is 'gemiddeld' (50%).

Nadere omschrijving risico:

Het berekend risicobedrag is geschat op € 2,7 miljoen. Het gaat om het saldo van de gemaakte plankosten en de overige voorbereidingskosten die in het kader van de totale planvoorbereiding Bergwijkpark Noord / Holland Park zijn gemaakt en nog moeten worden verhaald dan wel terugverdiend in de grondexploitatie (€ 1,2 miljoen). Daarnaast loopt de

onderhandeling met BP over de sanering van het tankstation en zijn over een deel van de schadeloosstelling (€ 1,5 miljoen) nog nadere dekkingafspraken te maken met de ontwikkelende partijen.

Beheersmaatregelen:

Door externe partijen te faciliteren en de verbindende schakel te zijn, stimuleren we het particulier initiatief in de gebiedsontwikkeling. We hebben inmiddels meerdere overeenkomsten gesloten met meerdere projectontwikkelaars die een groot gedeelte van het gebied herontwikkelt (namelijk Diemervijver en Holland Park). Deze overeenkomsten regelen een exploitatiebijdrage, waarin impliciet ook de reeds gemaakte en te maken gemeentelijke voorbereidingskosten en incidentele investeringskosten zijn betrokken. Een deel van de bijdrage is inmiddels in rekening gebracht. In de komende jaren moet het overige deel ontvangen worden. Toekomstige particuliere nog te ontwikkelen locaties zullen op vergelijkbare wijze moeten bijdragen in de gemeentelijke kosten.

Eventuele resterende gemeentelijke kosten komen ten laste van de grondopbrengsten die door de gemeente in dit gebied gerealiseerd moeten worden op de eigen gemeentelijke grondposities. Uiteindelijk is het streven om budgetneutraal te eindigen. Op dit moment is dat ingeschat als haalbaar, maar in de komende jaren zouden zich mogelijk situaties kunnen voordoen die de haalbaarheid verminderen. De inpassingen van (maatschappelijke) voorzieningen, het realiseren van een deels (sociaal) woningbouwprogramma en duurzaamheidsambities hebben hierop hun invloed.

3. Duo+ (inhuur, talentmanagement)

Risicobedrag € 750.000, de kans op voordoen is 'Zeer hoog' (90%).

Nadere omschrijving risico:

- **inhuur**

Een deel van dit risico werd kenbaar gemaakt in de Voortgangsrapportage Duo+ (september 2016). Met name het risico van externe inhuur voor openstaande vacatures, vervanging wegens ziekte en specialistische kennis hebben zich in forse mate voorgedaan. In de jaarrekening 2017 van Duo+ blijft de inhuur van expertise nog steeds als risico's benoemd.

Ondanks maatregelen is het ziekteverzuim niet minder geworden. Sterker het ziekteverzuim is de het laatste kwartaal van 2017 juist toegenomen. In 2017 kon de inhuur nog opgevangen worden uit reeds toegekende budgetten. Verwachting is dat voor 2018 niet zal gaan lukken. In de voortgangsrapportages informeert Duo+ het ziekteverzuimcifer en geeft het aan welke aanvullende maatregelen nodig zijn.

De inhuur voor de uitvoering van het programmaplan 'Slimmer Verbinden' wordt nauwlettend in de gaten gehouden. Uitgangspunt is deze kosten zo beperkt mogelijk te houden door met name de kosten voor projectbegeleiding op te vangen door de inzet van medewerkers van Duo+ en/of de moederorganisaties. Bij een hoog ziekteverzuimpercentage is dit uiteraard lastiger. Met de ICT-kosten, zoals de aanschaf van hard- en software en het onderhoud, is wel rekening gehouden.

- **talentmanagement**

Bij het ontwerp van Duo+ heeft het kader 'mens volgt werk' een belangrijke rol gespeeld. Hierbij is onvoldoende expliciet (formatie, geld, begeleiding/ontwikkeling) rekening gehouden met hetgeen er op managers en medewerkers afkomt bij de plaatsing van medewerkers binnen een nieuwe organisatie: een nieuwe werkgever, een (mogelijk) nieuwe functie met veranderend takenpakket, nieuwe werkwijzen en systemen, nieuwe collega's, nieuwe leidinggevende, een (mogelijk) nieuwe standplaats, het werken voor drie ambtelijke organisaties en gemeentebesturen en hun gemeenten/kernen en het daarmee faciliteren

van ook andere bestuurders- en ambtelijke culturen. Kortom, de impact op medewerkers is groot. Daarom zet Duo+ in op een organisatie-breed programma voor talentmanagement, gekoppeld aan het strategisch HRM-beleid. Talentmanagement heeft als doel om iedere manager en medewerker in Duo+ (op termijn) op de juiste plek in de organisatie in de juiste rol te krijgen, passend bij zijn of haar talenten. Uitgangspunt is dat Duo+ de kosten voor het talentmanagement binnen de huidige financiële kaders uitvoert. Een verdere uitwerking van het talentprogramma moet uitwijzen in hoeverre dat mogelijk is. In 2017 is gestart met het uitvoeren van een 'vlootshow'. Hieruit blijkt welke kwaliteiten in huis zijn. Vervolgstep is het organiseren van aansluiting tussen de gevraagde capaciteit en kwaliteit van personeel en de aanwezigheid van capaciteit en kwaliteit van personeel.

Beheersmaatregelen:

In de begroting 2017 is de structurele bijdrage verhoogd en zijn in de jaren 2017 en 2018 onttrekkingen uit de algemene reserve opgenomen om incidentele risico's te bekostigen.

Daarnaast stuurt het management van Duo+ strak op de invulling van openstaande vacatures.

Door een projectmatige aanpak (zie programmaplan 'Slimmer Verbinden') kan gestuurd worden op prioriteiten en resultaten. Bovendien hebben de verschillende gremia een duidelijke plaats in de besluitvorming en worden de projecten toegewezen aan opdrachtgevers. De projectplannen mogen maximaal een doorlooptijd van drie maanden hebben zodat constant kan worden gemonitord of de resultaten voldoen aan de vraag.

4. Claim RWS grond A1

Risico bedrag € 750.000, de kans op voordoen is 'gemiddeld' (50%).

Nadere omschrijving risico:

Op basis van een overeenkomst uit de jaren zeventig, moet de gemeente Diemen nog een bedrag terugbetalen aan het Rijk. De gemeente had destijds een voorschotbedrag van het Rijk ontvangen voor de aankoop van gronden voor de aanleg van de A1. Omdat er uiteindelijk minder gronden nodig waren dan vooraf was voorzien, moet een gedeelte van het voorschotbedrag worden terugbetaald. Hiervoor had de gemeente een voorziening getroffen, maar bij de controle van de jaarrekening 2007 hebben we besloten de voorziening naar de algemene reserve over te hevelen. Voorlopig bedraagt het risicobedrag maximaal € 750.000. Het initiatief voor de definitieve afrekening ligt bij Rijkswaterstaat, maar die maakt er geen haast mee. Het kan nog wel enkele jaren duren voordat we hierover overeenstemming bereiken met Rijkswaterstaat.

Beheersmaatregelen:

De gemeente Diemen heeft met Rijkswaterstaat afgesproken dat de terugbetaling wordt gekoppeld aan de huidige wegwitbreiding van de A1, A10 en A9. Dit is afgesproken omdat Rijkswaterstaat nog een aantal hectare grond van de gemeente Diemen nodig heeft voor de wegwitbreiding. Deze aankoop wordt verrekend met het terug te betalen voorschot. Het ziet ernaar uit dat het terug te betalen bedrag hierdoor lager uitvalt. Pas na afronding van de onderhandelingen over de wegwitbreiding en de bijbehorende grondtransacties, kan een definitieve afrekening plaatsvinden.

5. Precariobelasting Daalwijkpark

Risicobedrag € 75.000, de kans op voordoen is 'Laag' (10%).

Nadere omschrijving risico:

In 2015 is voor het gebruik van gemeentelijk grond voor opslag een aanslag gestuurd naar de Gemeente Amsterdam Zuidoost. Het betreft een aanslag precariobelasting voor het gebruik van Dimense grond voor de opslag van werkmaterieel. Over de jaren 2013, 2014 en 2015. Het volledige aanslagbedrag bedraagt € 340.000. Tegen deze aanslagen is bezwaar aangetekend omdat er een toezegging zou bestaan dat er geen belasting in rekening zou worden gebracht. Vervolgens is beroep aangetekend. Inmiddels is uitspraak gedaan en is de Gemeente Amsterdam Zuidoost deels in het gelijk gesteld.

De grondslag voor de heffing was te ruim genomen. Niet alle vierkante meters mochten als grondslag dienen maar alleen de vierkante meters waar voorwerpen op stonden (containers en dergelijke). Het verschil, € 215.000, is verminderd.

De aanslag over 2013 stond niet meer voor bezwaar open. Desondanks heeft de gemeente Amsterdam Zuidoost een verzoek ingediend om ook deze aanslag ambtshalve te verlagen. Er wordt nog uitgezocht wat de juridische mogelijkheden zijn.

Beheersmaatregelen:

In de verordening precariobelasting was niet specifiek genoeg vastgelegd dat de grond niet bebouwd hoefden te zijn. Dit is in de verordening 2018 aangepast. In het vervolg kunnen alle in gebruik zijnde vierkante meters gemeentegrond in rekening worden gebracht.

6. Langdurige ziekteverzuim alsmede zwangerschapsverlof (vervalt)

Risicobedrag € 0, de kans op voordoen is 'Laag' (10%).

Nadere omschrijving risico:

Door overwacht meer arbeidsverzuim dan de norm van 4%, bestaat de kans dat werkprocessen stagneren en kennis en ervaring tijdelijk niet beschikbaar is. Een oorzaak van hoger arbeidsverzuim is een groot beroep op zwangerschaps- en bevallingsverlof. Het gevolg van hoog arbeidsverzuim is het (tijdelijk) onder druk staan van de kwaliteit en de kwantiteit van de werkzaamheden.

Om de continuïteit van de werkzaamheden te kunnen garanderen wordt door het management vervanging ingehuurd of werken andere medewerkers tijdelijk extra. Hierdoor ontstaan dubbele (loon)kosten.

In de begroting is daarvoor een budget beschikbaar van € 86.000. Bij een arbeidsverzuim binnen de norm is dit budget toereikend.

Beheersmaatregelen:

Door consequente uitvoering door het management van het beleid op het terrein van arbeidsverzuim wordt dit risico zo klein mogelijk gehouden. Door het vooraf treffen van maatregelen, bijv. herverdelen van taken etc. door de coördinatoren, worden de kosten van externe inhuur zoveel mogelijk beperkt.

Zoals aangegeven is binnen de begroting een budget opgenomen voor de vervanging van langdurig ziekteverzuim. Wanneer dit budget niet toereikend is dan wordt in eerste instantie dekking gezocht binnen de bestaande personeelskosten. De afgelopen jaren is dit ook altijd gelukt. Mocht het onverhoopt niet lukken dit budget uit de bestaande personeelskosten te dekken dan wordt dit gemeld in de kwartaalbrief. Sowieso vindt in de jaarrekening een terugkoppeling terug over de ingezette middelen voor personeelskosten.

7. Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland

Risicobedrag € 25.000, de kans op voordoen is 'Hoog' (70%).

Nadere omschrijving risico:

Na het opstellen van de Begroting 2017 voor de gemeenschappelijke regeling (GR) Openbare Gezondheidszorg Amstelland heeft de GGD aangegeven, dat zij een tekort verwachten na afloop van dat betreffende jaar. Het betreft een tekort van € 170.000 voor de Amstelland gemeenten gezamenlijk. Het tekort wordt o.a. veroorzaakt doordat de fluctuatie van het aantal kinderen van 0-4 jaar per abuis niet is meegenomen als autonome ontwikkeling die invloed heeft op wat de gemeenten moeten bijdragen aan de GGD. En doordat er de afgelopen jaren teveel is bezuinigd op management en ondersteuning. Hierdoor is de span of control te groot geworden en is uitbreiding met een teamleider en locatie-assistent hard nodig.

Beheersmaatregelen:

Omdat de begroting 2017 al ter besluitvorming was aangeboden aan de verschillende colleges en raden is besloten voor verrekening achteraf. Daarnaast betreft het een geschat risico en heeft de GGD aangegeven eerst een vol jaar te willen draaien met het nieuwe basispakket voor de jeugdgezondheidszorg. Er is een ambtelijke werkgroep samengesteld, die vinger aan de pols houdt. Door het vrijvallen van reserves heeft dit risico in 2017 zich niet voorgedaan.

Structurele risico's

8. Transitietrajecten

Risico bedrag is € 500.000, de kans op voordoen is 'Gemiddeld' (50%).

Nadere omschrijving risico:

Vanaf januari 2015 heeft het Rijk een drietal regelingen in het sociaal domein naar de gemeenten gedecentraliseerd. Het betreft de nieuwe Jeugdwet, de overheveling van een deel van de AWBZ naar de Wmo en de Participatiewet. De zorg voor en ondersteuning van individuele zorgbehoevenden is een open einde regeling. De gemeente kan daardoor te maken krijgen met grote onvoorziene kosten. De decentralisaties gaan tevens gepaard met bezuinigingen.

De VNG heeft in 2016 onderzoek gedaan naar de financiële effecten van de decentralisatie van het sociaal domein. Dit mede omdat in het nieuws was dat veel gemeenten fors minder geld uitgegeven zouden hebben dan dat zij hebben ontvangen. Inmiddels tonen de uitgevoerde onderzoeken aan dat deze conclusie te voorbarig was.

Dit komt doordat de uitvoering van 'oude' en 'nieuwe' taken binnen het sociaal domein door elkaar heen lopen. Een zuivere analyse maken is dus lastig. Bovendien was 2015 het eerste jaar van de decentralisatie en daarom niet representatief.

Wij onderschrijven de uitkomsten van de onderzoeken en zijn terughoudend bij het benoemen van de structurele aard van het voordeel.

Toch is er ook in 2016 is een overschot. Met name op de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) houden we in 2016 geld over, ruim € 0,9 miljoen. Echter bij jeugd en participatie ontstaan tekorten (€ 0,2 miljoen). Deze tekorten lopen verder op wanneer in 2017 de extra toegekende eigen middelen verdwijnen. Ook vanuit het Rijk worden de budgettaire kaders volgend jaar strakker. Het uitgavenpatroon binnen jeugd

is onvoorspelbaar. De verwachting is dat de uitgaven zullen stijgen naarmate klanten de gemeente steeds beter weten te vinden voor de overgedragen taken binnen het sociaal domein.

Beheersmaatregelen:

Door in te zetten op lokaal maatwerk en zelf uitvoeren van trajecten, meer collectieve en algemene voorzieningen in plaats van individuele voorzieningen en bijvoorbeeld door vroeger te signaleren en de inzet van preventieve maatregelen, hopen we de bezuinigingen in de komende jaren te kunnen opvangen.

9. Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)

Risicobedrag € 450.000, de kans op voordoen is 'Gemiddeld' (50%).

Nadere omschrijving risico:

Via de Participatiewet (BUIG) verstrekt de gemeente een uitkering om in het levensonderhoud te voorzien. Het macro budget voor deze uitkering wordt vastgesteld door het ministerie van Sociale Zaken en via verdeelstaven jaarlijks in september tijdens het desbetreffende uitvoeringsjaar toegewezen aan gemeenten. Voor de verdeling van de gebundelde uitkering wordt vanaf 2015 gebruik gemaakt van een nieuw verdeelmodel waarbij rekening wordt gehouden met objectieve verdeelstaven. Gemeenten die geld overhouden mogen dit houden. Er is geen terugbetaalverplichting.

In 2016 zal een substantieel bedrag van het BUIG budget overblijven als gevolg van een ruim toegekend budget; Dit betekent dat de gemeente geen beroep hoeft te doen op een vangnetregeling. Het voorlopig budget over 2017 is daarentegen ruim 20% lager dan het definitieve budget over 2016. Indien de bijstandslasten over 2017 het beschikbare budget over dat jaar te boven gaan is een beroep op een vangnetregeling mogelijk, waarbij de eerste 5% van de overschrijding ten laste blijven van de gemeente.

Beheersmaatregelen:

Een mogelijke beheersmaatregel voor het risico van deze uitkering is het instellen van een egalisatiereserve.

10. Duo+ (harmonisatie + wijzigen verdeelsleutel)

Risicobedrag € 750.000, de kans op voordoen is 'Hoog' (70%).

Nadere omschrijving risico:

- *harmonisatie*

In de praktijk blijkt volledige harmonisatie niet altijd realiseerbaar of wenselijk. De mate van harmonisatie blijkt een punt van aandacht bij de implementatie van de diverse projecten. De moederorganisaties hebben verschillende organisatiestructuren die allemaal optimaal bediend willen worden. Daarnaast verlangt iedere moederorganisatie hetzelfde kwaliteitsniveau als voorheen en moet er ruimte zijn voor de 'couleur locale'. Voorgaande argumenten kunnen snel leiden tot meerkosten. De meerkosten leiden incidenteel en structureel tot meerkosten. Zeker gezien de aparte positie van Diemen (alleen participierend in Bedrijfsvoering) is harmonisatie niet altijd even eenvoudig.

- *wijzigen verdeelsleutel*

In 2018 vindt de evaluatie van Duo+ plaats. Onderdeel daarvan is de heroverweging van de bekostigingsmethodiek. Alle gemeenten zijn aangehaakt bij het onderzoek en vergelijken van een mogelijke nieuwe verdeelsleutel. Voor Diemen is met name de verdeling van de

stafkosten en de afdeling bedrijfsvoering van belang. Uitgangspunten als het solidariteits- en profijtbeginsel komen zeker aan de orde, alsmede de verrekening van maat- en/of meerwerk. Bij voorkeur uitgedrukt in meetbare output, dat geldt zowel voor de kwaliteit als de kwantiteit. De deelnemers moeten unaniem besluiten over de nieuwe bekostigingssystematiek. De huidige verdeelsleutel is gebaseerd op historisch ingebrachtte kosten. Diemen is de afgelopen jaren flink gegroeid. Naar verwachting zal de nieuwe verdeelsleutel leiden tot een hogere bijdrage van Diemen.

Beheersmaatregelen:

Het nieuwe Bedrijfsplan geeft de meerwaarde van harmonisatie aan. Bij de uitwerking van de projectplannen van het programma 'Slimmer Verbinden' wordt expliciet duidelijk gemaakt wat de meerkosten zijn van afwijkingen.

11. Studentenwoningen (vervalt)

Risicobedrag € 100.000, de kans op voordoen is 'Laag' (10%).

Nadere omschrijving risico:

Door een wijziging van de definitie van de maatstaf 'Studentenwoningen' bij de berekening van de Algemene Uitkering is dit als risico benoemd. Inmiddels is duidelijk welke woningen als 'studentenwoningen' worden gekenmerkt. Deze zijn ook als zodanig verwerkt in de berekening van de Algemene Uitkering. Hiermee is dit risico komen te vervallen.

Beheersmaatregelen:

Er is een eigenaar aangewezen voor de woningen in Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG). Frequent de aansluiting vastleggen tussen de woningaantallen in de algemene uitkering en de woningaantallen in de BAG.

12. Sociale werkvoorziening (bijdrage Pantar)

Risicobedrag € 200.000, de kans op voordoen is 'Hoog' (70%).

Nadere omschrijving risico:

In de bestaande Dienstverleningsovereenkomst (DVO) is de afspraak opgenomen dat Pantar naast het negatieve subsidie resultaat ook een eventueel negatief operationeel resultaat mag doorbelasten aan de gemeente Diemen. Het operationeel resultaat is het verschil tussen de apparaatskosten die de stichting maakt voor de begeleiding en de inkomsten die uit de diverse SW activiteiten worden gegenereerd.

Beheersmaatregelen:

Als voorwaarde wordt momenteel gesteld dat door Pantar wordt aangegeven welke beheersmaatregelen worden getroffen om het tekort zoveel mogelijk te beperken. Bij het toerekenen van het tekort wordt rekening gehouden met het volumeverschil tussen Amsterdam en Diemen. Tot en met 2017 heeft Pantar het tekort op het operationeel resultaat niet doorbelast aan Diemen, maar wel aan Amsterdam.

13. Eigen risico WW- en BW-uitkeringen (vervalt)

Risico bedrag is € 100.000, de kans op voordoen is 'Laag' (10%).

Nadere omschrijving risico:

Dit risico heeft betrekking op niet vooraf geraamde WW en BW uitkeringen door het onvrijwillig beëindigen of niet verlengen van tijdelijke aanstellingen (bij wijze van proef). De gemeente is eigen risicodragers voor dergelijke uitkeringen.

De lasten van lopende en voorzienbare uitkeringen worden jaarlijks door TPO begroot. Soms is het niet voorzienbaar dat een medewerker onvrijwillig uitstroomt. Dan zijn de uitkeringslasten in het lopende rekeningjaar niet begroot. Gemiddeld is het 1 tot 1.5 keer per jaar noodzakelijk om een aanstelling van een medewerker onvrijwillig te beëindigen.

Beheersmaatregelen:

Om het risico op niet geraamde WW en BW lasten te verkleinen wordt er door de vacaturehouder een adequate selectieprocedure uitgevoerd, worden door het management structureel en tijdig functionering- en beoordelingsgesprekken gevoerd en wordt door TPO geprobeerd een WW en BW uitkering te voorkomen of te beperken door het inzetten van begeleiding bij het vinden van ander werk. Wanneer dit risico zich voordoet dan worden de kosten in de eerstvolgende begroting opgenomen. Voorstel is dit risico in het vervolg te laten vervallen.

14. Teruglopen inkomsten zwembad/sportbedrijf (vervalt)

Risicobedrag € 50.000, de kans op voordoen is 'Gemiddeld' (50%).

Nadere omschrijving risico:

Berekend risicobedrag € 50.000. Op basis van het Bedrijfsplan dat in maart 2013 is vastgesteld, geven we richting aan een meer bedrijfsmatige en marktgerichte aanpak zonder de maatschappelijk gewenste doelstellingen uit het oog te verliezen. Het plan richt zich op het blijvend optimaliseren van het exploitatieresultaat. De (stijging van) inkomsten over 2015 zoals geprognoseerd in het bedrijfsplan is als zodanig gerealiseerd.

Inmiddels is gebleken dat niet het gehele bedrag van de taakstellende bezuiniging, € 250.000, kan worden gerealiseerd. Er resteert een bedrag van € 29.500 die niet gehaald wordt. Dit bedrag wordt als structureel tekort meegenomen in de Kadernota 2018.

Beheersmaatregelen:

Zoals we ook in het Bedrijfsplan hebben aangegeven monitoren we inkomsten en uitgaven continu en zullen we zo mogelijk direct aanpassingen doorvoeren in het productenaanbod om op dergelijke ontwikkelingen in te spelen.

15. Toename aantal statushouders (nieuw)

Risico bedrag is € 50.000, de kans op voordoen is 'Gemiddeld' (50%).

Nadere omschrijving risico:

Door de toename van het aantal statushouders zullen de kosten voor bijstand toenemen. Dit kan zijn de uitkering voor het levensonderhoud van statushouders alsmede de uitkering vanuit de bijzondere bijstand. Vanuit de bijzondere bijstand gaat het hier om inrichtingskosten en overbruggingsuitkeringen.

Het overgrote deel heeft betrekking op uitkeringen, hetgeen ten laste komt van het inkomensdeel van de Participatiewet. De bijzondere bijstand wordt gefinancierd uit het minimabudget.

Aangezien de gemeente achteraf wordt gecompenseerd, moet de gemeente de hogere kosten zelf voorfinancieren. Op 28 april 2016 hebben Rijk en gemeenten het "Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom" gesloten. Het akkoord bevat een aantal financiële afspraken, waaronder de financiële tegemoetkoming. De afspraken moeten nog verder worden uitgewerkt. Wel is duidelijk dat de tegemoetkoming onvoldoende zal zijn om de hogere kosten op te vangen.

Beheersmaatregelen:

In 2017 is extra geld geclaimd om de stijgende kosten van bijzondere bijstand te dekken. Naar verwachting zal er in 2018 nog een stijging zijn totdat de achterstand is ingehaald.

16. Kosten verbouwen en inrichten Brede HOED

Risicobedrag: € 200.000, de kans op voordoen is 'Laag' (10%).

Nadere omschrijving risico:

Vanaf begin 2014 zal de gemeente een deel van de Brede HOED huren voor de vestiging van onder andere het WMO-loket en het OKC. Het af te sluiten huurcontract loopt naar alle waarschijnlijkheid voor tien jaar met telkens een optie tot verlenging met vijf jaar. De kosten voor het turnkey opleveren van het gemeentelijk deel van de Brede HOED, van € 521.000 zijn voor rekening van de gemeente en haar partners. Het betreft zaken die aarde en nagelvast aan het gebouw zitten en waarvoor een afschrijvingstermijn van 15 jaar wordt gehanteerd. Omdat wij geen afspraken hebben gemaakt over compensatie aan de gemeente door de eigenaar van het gebouw als wij korter dan 15 jaar huren, mogen wij dit bedrag volgens het BBV niet activeren en afschrijven. Wel kunnen wij dit bedrag in de boekhouding dusdanig verwerken dat jaarlijks een deel van deze kosten ten laste van de exploitatie komt. In onze begroting houden wij hiervoor, conform levensduur van de aanpassingen, rekening met een periode van 15 jaar. De gemeente loopt een risico dat na jaar 10 de huur niet verlengd wordt en de kosten voor aanpassingen van jaar 11 tot en met 15 in één keer ten laste van de exploitatie moeten komen. Het gaat om een bedrag van ongeveer eenmalig € 195.000 in jaar 10 (naar verwachting is dit 2023). In het kader van de onderhandelingen over de huurovereenkomst tussen Rochdale en de gemeente Diemen wordt gesproken over een schadeloosstelling voor het inbouwpakket bij een eerdere huuropzegging dan na 20 jaar en verder.

17. Lagere dividenduitkering door de Bank Nederlandse Gemeenten (vervalt)

Risicobedrag € 50.000, de kans op voordoen is 'Matig' (30%).

Nadere omschrijving risico:

De kapitaalvereisten voor banken zijn aanzienlijk verscherpt als gevolg van de financiële crisis. Het Basels Comité heeft voorgesteld de minimumwaarden voor de BIS tier 1-ratio te verhogen en een ondergrens voor de leverage ratio van 3% in te stellen. Per 2018 gaan nieuwe waarden gelden. De BNG Bank voldoet met een ratio van 20% ruimschoots aan de aangescherpte eisen voor de BIS tier 1-ratio. Maar nog niet aan de voorgestelde leverage ratio. De hiervoor noodzakelijke groei van het eigen vermogen moet worden opgebracht door inhouding van een groter deel van de winst. Het kan zijn dat het eigen vermogen te zijner tijd ook wordt aangevuld met een relatief geringe uitgifte van hybride schuldbewijzen die het karakter hebben van eigen vermogen.

Dividend

Met het oog op het voorgaande en op basis van de ontwikkelingen en verwachtingen ultimo 2011, is het beleid van BNG Bank om jaarlijks aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor te stellen het dividend te bepalen op 25% van de nettowinst. Dit beleid is van kracht met ingang van de dividenduitkering over het boekjaar 2011 en geldt in beginsel voor de gehele overgangperiode tot 2018.

Zodra de definitieve vorm en hoogte van de leverage ratio duidelijk worden, zal het dividendbeleid worden heroverwogen. Heroverweging zal ook plaatsvinden als de verwachtingen op het gebied van groei of resultaatontwikkeling onverhoopt niet uitkomen.

Beheersmaatregelen:

De invloed van de gemeente hierop is nihil. Gezien de hoogte van het risico wordt voorgesteld dit risico te laten vervallen. Wanneer dit risico zich onverhoopt voordoet dan zal hierover aparte berichtgeving via de kwartaalbrief of informatieve memo.

18. Juridische procedures en workflowmanagement (vervalt)

Risicobedrag is € 10.000, de kans op voordoen is 'Laag' (10%).

Nadere omschrijving risico:

Dit risico is vervallen. In 2017 heeft een inhaalslag plaatsgevonden bij het archief. Tevens zijn aan de hand van roadshows de laatste verbeterpunten doorgevoerd bij het Zaakgericht Werken (InProces).

Beheersmaatregelen:

Het nieuw ingerichte zaakstelsel (InProces) is inmiddels dusdanig ingericht dat het risico is verholpen. Als extra tool wordt een managementdashboard ontwikkeld waarmee de voortgang van de afhandeling van zaken door de afdelingsmanagers kan worden bijgehouden.

19. Wet Vennootschapsbelasting (vervalt)

Risicobedrag is € 100.000, de kans op voordoen is 'Laag' (10%).

Nadere omschrijving risico:

Vanaf 1 januari 2016 treedt de nieuwe Wet Vennootschapsbelasting in werking. De nieuwe wet geldt ook voor overheden, deze waren voorheen vrijgesteld. Hoewel de Wet is vastgesteld in de Eerste en Tweede Kamer is er nog veel onduidelijk over de toepassing. Met name op het gebied van grondexploitaties volgen regelmatig nieuwe vragen en antwoorden over hoe de wet moet worden toegepast.

Beheersmaatregelen:

Ter voorbereiding op de consequenties van de nieuwe Wet Vennootschapsbelasting hebben in 2015 en 2016 quick scans plaatsgevonden door een extern fiscaal bureau. De quick scan was gebaseerd op de jaarrekeningcijfers 2014 en 2015. Dezelve systematiek is ook voor de gemeente Ouder-Amstel toegepast. De resultaten van dat onderzoek zijn gedeeld met de Belastingdienst. De Belastingdienst kon zich vinden in de aanpak. De Belastingdienst doet op voorhand geen bindende uitspraken en houdt zich het recht voor om later nog een boekencontrole uit te voeren.

De quick scan voor Diemen gaf alleen aanleiding tot actie bij de grondexploitaties. In overleg met de fiscalist zijn deze acties verwerkt in het MPG 2016. Vervolgens heeft de fiscalist het MPG getoetst en hierover advies uitgebracht. Conclusie is dat Diemen geen Vp-aangifte hoeft te doen.

Als onderdeel van het jaarrekeningproces vindt jaarlijks een Vpb-analyse plaats door een externe bureau, zowel voor de reguliere gemeentelijke taken als voor de grondexploitaties.

20. Leegstand Brede HOED

Risicobedrag € 50.000, de kans op voordoen is 'Laag' (10%).

Nadere omschrijving risico:

Vanaf begin 2014 is de Brede HOED geopend. De gemeente is hoofdhuurder van een deel van de begane grond verdieping. Daar zijn het OKC en het Wmo loket gehuisvest. Om de exploitatie rond te krijgen wordt het gebouw daarnaast -door de gemeente- (onder)verhuurd aan diverse zorgpartijen zoals een aantal thuiszorgorganisatie, maatschappelijke

dienstverlening, een ergotherapeut etc.. Als partijen om wat voor reden dan ook de huur opzeggen zal de gemeente die leegstand moeten bekostigen. Het geschatte risico is € 50.000 per jaar. De bezettingsgraad is de eerste jaren erg goed geweest.

Beheersmaatregelen:

We volgen regelmatig de bezettingsgraad.

21. Korting hulp bij het huishouden (vervalt)

Risicobedrag € 0, de kans op voordoen is 'Laag' (10%).

Nadere omschrijving risico:

Vanaf 1 januari 2015 wordt het budget voor de hulp bij het huishouden gekort met 40%. Dit resulteert in een korting van 28% op de integratie-uitkering Wmo (-/- € 0,6 miljoen). De afgelopen jaren zijn reeds een aantal bezuinigingsmaatregelen ingevoerd; alle klanten zijn geherindiceerd, de tarieven zijn lager door onderhandelingen met de aanbieders bij het verlengen van het contract en de PGB's zijn streng gecontroleerd. Een deel van deze bezuinigingen is reeds ingeboekt in de begroting. De reeds ingevoerde bezuinigingsmaatregelen zullen niet toereikend zijn om de korting in 2015 in het gemeentefonds op te vangen. De daadwerkelijke kostenpost is nog niet te bepalen.

Beheersmaatregelen:

Vanaf 2018 is de korting structureel verwerkt in de begroting.

22. Sociale werkvoorziening (bijdrage Pantar)(Nieuw)

Risicobedrag € 200.000, de kans op voordoen is 'Hoog' (70%).

Nadere omschrijving risico:

In de bestaande Dienstverleningsovereenkomst (DVO) is de afspraak opgenomen dat Pantar naast het negatieve subsidie resultaat ook een eventueel negatief operationeel resultaat mag doorbelasten aan de gemeente Diemen. Het operationeel resultaat is het verschil tussen de apparaatskosten die de stichting maakt voor de begeleiding en de inkomsten die uit de diverse SW activiteiten worden gegenereerd.

Beheersmaatregelen:

In de bestaande Dienstverleningsovereenkomst (DVO) is de afspraak opgenomen dat Pantar naast het negatieve subsidie resultaat ook een eventueel negatief operationeel resultaat mag doorbelasten aan de gemeente Diemen. Het operationeel resultaat is het verschil tussen de apparaatskosten die de stichting maakt voor de begeleiding en de inkomsten die uit de diverse SW activiteiten worden gegenereerd.

23. Extra bezetting brandweerkazerne(Nieuw)

Risicobedrag € 120.000, de kans op voordoen is 'Gemiddeld' (50%).

Nadere omschrijving risico:

In de 'Kadernota 2017' is voor 2018 een budget opgenomen voor extra beroepskrachten voor de bezetting van de brandweer. Uit een beknopte analyse blijkt nog niet de noodzakelijkheid van deze uitbreiding. Wellicht dat deze uitbreiding op termijn wel nodig is, daarom is de mogelijke uitbreiding als risico opgenomen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' en geschrapt als structurele begrotingspost.

Beheersmaatregelen:

Alleen op basis van een gedegen onderzoek vindt uitbreiding van de bezetting plaats. Belangrijk daarbij is of de normen voor de uitruktijden worden behaald. Ook moet worden uitgezocht in hoeverre de Veiligheidsregio in deze kosten bijdraagt.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen betreft de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Ook hierbij is net als bij de risico's, onderscheid te maken in incidenteel en structureel weerstandsvermogen.

Incidentele weerstandsvermogen

- Algemene reserve;
- Risicoreserve;
- Stille reserves.

Algemene reserve

Voor de berekening van het weerstandsvermogen hebben we de stand van de Algemene Reserve op 1 januari aangepast met de onttrekkingen/dotaties waarvan we weten dat die in 2016 hebben plaatsgevonden.

Risicoreserve

De gemeente Diemen heeft een deel van de Algemene Reserve, € 5 miljoen, apart gezet voor het opvangen van incidentele risico's.

Stille reserves

De post stille reserve kan bestaan uit verschillende componenten; bijvoorbeeld uit overwaarde op onroerend goed, de waarde van vrij te verhandelen aandelen en de waarde van het kunstbezit van een gemeente. De gemeente Diemen heeft een verzameling kunstvoorwerpen in haar bezit. Ter bepaling van de stille reserves hebben wij 75% van de geschatte waarde genomen.

Begrotingsaldo / rekeningresultaat

Bij de berekening van het weerstandsvermogen wordt het verwachte begrotingssaldo danwel het werkelijke rekeningssaldo meegenomen.

Structureel weerstandsvermogen

- Onbenutte belasting capaciteit (OZB, precario);
- Stelpost onvoorzien.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog mogelijk is voor een tariefsverhoging OZB alvorens men toe kan treden als artikel 12 gemeenten. Men wordt artikel 12 gemeente wanneer een gemeente de eigen financiële huishouding niet meer rond krijgt en een beroep moet doen op extra gelden. Een gemeente wordt als het ware onder curatele gesteld. Op basis van het landelijke gemiddelde OZB-percentages van de WOZ-waarde is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 van de Financiële verhoudingswet voor het jaar 2015 vastgesteld op 0,1790%.

Onbenutte belastingcapaciteit	WOZ-waarde 2017	Tarief Diemen 2017	Tarief Art. 12	Verschil tarieven	Onbenut
Woningen - eigenaren	2.884.238	0,1052%	0,1927%	0,0875%	2.524
Niet-woningen - eigenaar	544.000	0,2686%	0,1927%	-0,0759%	-413

Onbenutte belastingcapaciteit	WOZ-waarde 2017	Tarief Diemen 2017	Tarief Art. 12	Verschil tarieven	Onbenut
Niet-woningen - gebruiker	544.000	0,2552%	0,1927%	-0,0625%	-340
Totaal onbenutte belastingcapaciteit					1.771

Stelpost onvoorzien

Het budget voor onvoorzien is gebaseerd op het aantal inwoners. Per saldo houden we in de begroting rekening met € 51.000. Deze stelpost is structureel in de begroting opgenomen en dient ter dekking van onvoorziene uitgaven.

Berekening weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen		
Weerstandsvermogen incidenteel	31-12-2016	31-12-2017
Algemene reserve, algemene dekkingsmiddelen	4.766	10.101
Risicoreserve	5.000	4.785
Reserve grondzaken	-	1.450
Voorziening grondzaken	-	390
Verwacht resultaat	1	4.121
Totaal Weerstandsvermogen incidenteel	9.767	20.847
Weerstandsvermogen structureel	31-12-2016	31-12-2017
Onbenutte belastingcapaciteit	1.739	1.771
Stelpost onvoorzien	51	-
Totaal Weerstandsvermogen Structureel	1.790	1.771

Ratio weerstandsvermogen

Bij de ratio weerstandsvermogen worden de geïnventariseerde risico's afgezet tegen het aanwezige weerstandsvermogen. In onderstaande tabel de gewogen risico's.

Risicoprofiel rekening 2017				
Volg	Risico-omschrijving	Bedrag	Kans	Gewogen risico
Incidentele risico's				
1.	Plantage De Sniep	1.700	30%	510
2.	Bergwijkpark	2.700	50%	1.350
3.	Duo+ (inhuur, talentmanagement)	750	90%	675
4.	Claim RWS grond A1	750	50%	375
5.	Precariobelasting Daalwijkpark	75	10%	8
6.	Langdurig ziekteverzuim alsmede zwangerschapsverlof (vervalt)	-	10%	-
7.	Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland (nieuw)	25	70%	18
Totaal risicoprofiel Incidenteel		6.000		2.918
Structurele risico's				
8.	Transitietrajecten	500	50%	250
9.	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)	450	50%	225
10.	Duo+ (harmonisatie + nieuwe verdeelsleutel)	750	70%	525
11.	Studentenwoningen (vervalt)	100	10%	10
12.	Sociale werkvoorziening (bijdrage Pantar)	200	70%	140
13.	Eigen risico WW en BW uitkeringen (vervalt)	100	10%	10
14.	Teruglopen inkomsten zwembad/sportbedrijf (vervalt)	50	50%	25
15.	Toename aantal statushouders (nieuw)	50	50%	25
16.	Kosten verbouwen en inrichten Brede HOED	200	10%	20
17.	Lagere dividenduitkering door de Bank Nederlandse gemeenten (vervalt)	50	30%	15
18.	Juridische procedures workflowmanagement (vervalt)	10	10%	1
19.	Wet Vennootschapbelasting (vervalt)	100	10%	10
20.	Leegstand Brede HOED	50	10%	5
21.	Korting op hulp bij het huishouden (vervalt)	-	10%	-
22.	Sociale werkvoorziening (bijdrage Pantar)(nieuw)	200	70%	140
23.	Extra bezetting brangweerkazerne (Nieuw)	120	50%	60
Totaal risicoprofiel Structureel		2.930		1.261

Berekening weerstandsratio

De weerstandsratio wordt berekend voor de incidentele en structurele risico's. Aan de hand van de eerder genoemde waarderingstabel wordt bepaald hoe Diemen er voor staat.

Ratio weerstandsvermogen incidenteel =	Beschikbare weerstandsvermogen	€ 20.847	=	7,1
	Benodigde weerstandscapaciteit	€ 2.918		
Ratio weerstandsvermogen structureel =	Beschikbare weerstandsvermogen	€ 1.771	=	1,4
	Benodigde weerstandscapaciteit	€ 1.261		

Conclusie

De ratio voor het incidentele weerstandsvermogen is 'uitstekend'. De algemene reserve is ook dit jaar verder toegenomen waardoor de weerstandscapaciteit is vergroot. Voor grondexploitatie plantage De Sniep zijn maatregelen genomen waardoor de risico's afnemen. Bergwijpark is volop in ontwikkeling en geeft daarmee meer risico's. Uiteraard wordt daar ook gestuurd op risicobeperkende maatregelen. Vanaf 2017 is de reserve grondzaken meegenomen bij de bepaling van de incidentele weerstandsratio.

De ratio voor het structurele weerstandsvermogen is 'Ruim voldoende'. Het aantal structurele risico's is afgenomen. Enkele risico's zijn dermate klein geworden dat deze niet meer als risico worden gekenmerkt. De open-einde regelingen (bijstand en sociaal domein) vormen de grootste risico's. Vanaf 2018 zullen de budgetten voor het sociaal domein op basis van de realisatie van de afgelopen jaren worden geraamd. Daarmee verkleint het risico iets.

Kengetallen

Conform het BBV, artikel 11:2, moeten wij in het jaarverslag 2017 ook de volgende vijf kengetallen verplicht opnemen in de paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. solvabiliteitsratio;
4. grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte en
6. belastingcapaciteit.

In het kader van financieel toezicht, zijn nog geen landelijke normen beschikbaar. Dit is de aanleiding waarom de toezichthouder vooralsnog geen gebruik maakt van deze normen om te bepalen hoe wij presteren op de betreffende onderdelen. Mocht er alsnog een landelijke normering komen, dan zal de toezichthouder zich daarbij aansluiten.

Kengetallen	Norm	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
1. Netto Schuldquote	<100%: groen >130%: rood	109%	84%	65%
2. Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<70%: groen >100%: rood	114%	80%	63%
3. Solvabiliteitsrisico	>50%: groen < 30%: rood	7%	12%	21%
4. Grondexploitatie	nvt	40%	20%	15%
5. Structurele exploitatieruimte	>0,6%: groen < 0%: rood	2,64%	0,74%	1,95%
6. Belastingcapaciteit	Landelijk gemiddelde 100%	127%	125%	125%

1+2. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een beeld van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven.

3. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit geeft een beeld van de mate waarin een gemeente zijn bezittingen financiert met eigen of vreemd vermogen. Voor het vergelijk met andere gemeenten heeft deze maatstaf beperkingen. Het kan zijn dat een gemeente activa huurt, terwijl een andere gemeente activa in eigen bezit heeft. Daardoor verschillen de balansen van gemeenten aanzienlijk, terwijl de risico's van beide instellingen elkaar weinig ontlopen.

4. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. Het is belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd, dan leidt dit tot een lager eigen vermogen (en dus ook tot een lagere solvabiliteitsratio).

5. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Dit kengetal geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

6. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in Diemen zich verhoudt ten opzichte het landelijke gemiddelde. De belastingcapaciteit is gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing).

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Riolering

Het verbrede Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP) is een verplichting vanuit de Wet Milieubeheer, de verbreding volgt uit de Waterwet. De gemeente Diemen heeft de verantwoordelijkheid voor het beheren en het goed laten functioneren van het rioolsysteem binnen haar grenzen. Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in de wet Milieubeheer. Daarin staat dat de gemeente de zorgplicht heeft voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater en hemelwater. Daarnaast stelt de Waterwet dat de gemeente een zorgplicht heeft voor (gevolgen van) hemelwater en grondwater. In 2014 werd het vGRP 2014-2018 bij raadsbesluit van 17 april 2014 van kracht. De ontwikkeling van de rioolheffing in dit vGRP loopt in de pas met de ambities uit het vigerende (landelijk) Bestuursakkoord Water.

In 2017 werd de vervanging van de riolering en drainage van Centrum-Oost (Ouddiemerlaan en Burgemeester de Kievietstraat) en Speenkruid in Diemen-Zuid voltooid. Het areaal werd uitgebreid met riolering ten gevolge van nieuwbouw op Plantage de Sniep en Holland Park.

Woningen langs de Diemerkade ondervinden ernstige grondwateroverlast als gevolg van kwel vanuit de Oostelijke Ringvaart. Intensief onderzoek en een jaar lang overleg/ vergunningverlening met het waterschap AGV heeft geleid tot de toestemming drainage aan te mogen leggen in de dijk langs de ringvaart. Dit werk is in 2017 opgeleverd.

De riolering van de woonwijk Diemen-Zuid werd in 2017 gereinigd en de onderheide betonnen riolen geïnspecteerd met een rijdende camera. Dit werk maakt deel uit van een vijfjarige cyclus. Er werd een nieuw contract aanbesteed voor het reinigen van straatkolken.

In 2016 is opdracht verleend voor vervanging van het Basisrioleringsplan (hydraulische berekening voor het gemengd rioolsysteem) van Diemen-Centrum uit 2006 en het vervaardigen van hydraulische rekenmodellen ten behoeve van de verwerking van hemelwater in toekomstig te reconstrueren buurten. Deze onderzoeken zijn in 2017 afgerond en de resultaten zijn beschikbaar gemaakt voor de werkprocessen.

Er is een sterke relatie tussen renovatie van de riolering en herbestratingwerkzaamheden. De verzakte riolering wordt op het oorspronkelijke niveau teruggebracht, voordat de ophoging en herbestrating plaats vindt. Daarbij worden verbeteringen aan het rioolstelsel uitgevoerd, zoals maatregelen in relatie tot de klimaatwijziging. Het voorbereiden en engineeren van deze renovaties is een doorlopend proces. De betreffende herbestratingen zijn vermeld in het "Programma groot onderhoud openbare ruimte". De raad heeft in 2015 het huidige programma 2015-2020 vastgesteld.

In regionaal verband is eind 2017 een stresstest ten behoeve van klimaatadaptatie aanbesteed en beschikbaar gekomen. Deze test toont de gevolgen van een overbelasting van de bebouwde kom met extreme regenbuien en hittegolven. Hiermee kunnen knelpunten onderkend worden die tijdens herinrichtingen klimaatbestendig verbeterd kunnen worden. De resultaten zijn openbaar en te benaderen via <https://agv.klimaatatlas.net>.

Wegen

Het 'Beleidsplan Wegen' van 2013 vormt de basis voor het beleidsveld Wegen. In het beleidsplan wordt een planningssystematiek voor de wegen op basis van wegininspectie en zettingsprognose gehanteerd. Hiermee hebben we het rationeel wegbeheer gecombineerd met het zettingsbeeld van Diemen. Op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte is het onderhoud voor de aankomende jaren bepaald. Het geplande groot onderhoud aan de wegverhardingen past binnen de meerjarenbegroting van de gemeente en het beschikbare budget. Dit heeft voor 2017 geresulteerd in de voorbereiding en uitvoering van de volgende projecten:

De uitvoering van de reconstructieprojecten herinrichting Spoorzicht, Centrum Oost (gedeelte Ouddiemerlaan, Burgemeester de Kievitstraat, Nicolaas Lublinkstraat en de Zeven Wonderen) en Speenkruid zijn in 2017 helemaal afgerond. Tevens is in 2017 groot onderhoud uitgevoerd aan het asfalt Spoorpad. Ook is in 2017 de uitvoering gestart (1e fase) van de herinrichting van de Muiderstraatweg en de Hartveldseweg (Oost-West As), het gedeelte in Plantage de Sniep (deelgebied 1). De verwachting is dat in de zomer 2018 dit 1e deelgebied gereed is. De volgende deelgebieden zijn nog in voorbereiding en zullen in de uitvoering volgen in 2018/2019.

Verder zijn in Plantage de Sniep in 2017 alle woningen in het zuidelijk deel (ten zuiden van de Muiderstraatweg) opgeleverd. Hiermee is ook de totale inrichting van de openbare ruimte van het zuidelijk deel gereed. In het noordelijk deel van Plantage de Sniep (ten noorden van de Muiderstraatweg) hebben vooral werkzaamheden afgespeeld op het Sportpark. Op het sportpark is een (deels nieuw) parkeerterrein gerealiseerd. Daarnaast zijn er nog twee (kleinere) terreinafwerkingsprojecten gerealiseerd, terreinafwerking Woonhoeve en terreinafwerking appartementencomplex Sportlaan. Ook is in 2017 (door de ontwikkelaar) in het ontwikkelgebied Bergwijkpark (Hollandpark), openbare ruimte (opnieuw) aangelegd en zijn veel civieltechnische werkzaamheden uitgevoerd.

Daarnaast zijn de voorbereidingen van de (reconstructie)projecten Vogelweide en Centrum-West (onderheide wegen) in 2017 bijna gereed gekomen. Begin 2018 volgt de start van de uitvoering van deze omvangrijke Infra projecten.

Verloop voorziening groot onderhoud verhardingen

Verloop voorziening groot onderhoud verhardingen				
Jaar	Stand per 31-12-2016	Toevoegingen	Bestedingen	Stand per 31-12-2017
2017	3.131	1.492	-1.716	2.907

Enkele grote omvangrijke Infra projecten Vogelweide en Centrum West, zoals gepland volgens het vastgestelde programma groot onderhoud openbare ruimte, voorbereid in 2017 gaan begin 2018 in uitvoering. Hiervoor zijn o.a. onderhoudsgelden gereserveerd in de voorziening.

Regulier onderhoud

Ook in 2017 is er weer kleinschalig onderhoud aan de bestrating uitgevoerd. Dit werd gedaan door de eigen dienst en door derden. Hiervoor zijn er intern Dienstverleningsovereenkomsten en Raamovereenkomsten opgesteld. Het onderhoud bestaat met name uit:

- Herbestrating van kleine oppervlakken naar aanleiding van de (veiligheid)inspectie van het wegareaal;
- Oneffenheden in de bestrating door wortelgroei van de bomen;
- Geconstateerde gebreken tijdens het wijkgericht werken;
- Reparaties naar aanleiding van klachten/meldingen van bewoners.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De kwaliteit van het areaal wegen voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen, zoals staat beschreven in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte uit 2013.

Beheer-beleidsplan

Het beleidsplan Wegen is nog actueel en in 2017 is opnieuw het 'programma groot onderhoud openbare ruimte' geactualiseerd voor de periode 2017-2022. Het programma groot onderhoud openbare ruimte wordt iedere twee jaar geactualiseerd.

Onderhoud kunstwerken (viaducten, bruggen en dergelijke)

In 2017 is, op basis van het nieuwe uitvoeringsplan 2016-2020, onderhoud aan diverse kunstwerken, inclusief de beweegbare bruggen verricht. De fluctuaties in de jaarlijkse kosten worden opgevangen met een voorziening.

In 2017 bestonden de werkzaamheden uit:

- Vervangen/revisie enkele mechanische delen van de Diemerbrug;
- Onderhoud remmingswerken Diemer- en Venserbrug;
- Vervangen elektrotechnische installaties - waaronder bediening en aansturing - van Diemer- en Venserbrug;
- Vervangen van enkele dekken en leuningen van (houten)bruggen;
- Vervangen van enkele damwanden en wrijfgordingen;
- Vervangen van (stalen) bruggen.

Het vervangen van de damwanden, dekken, leuningen en staalconserveringen zijn in 2017 voorbereid. Uitvoering vindt plaats in Q1 van 2018. De vervanging van de elektrotechnische installaties is in 2017 in samenwerking met een ingenieurbureau uitgewerkt en voorbereid. De aanbesteding van de werkzaamheden zijn reeds in voorbereiding. De daadwerkelijke uitvoering vindt plaats in 2018. Om stremmingshinder te verkleinen worden de onderhoudswerkzaamheden aan de remmingswerken en mechanische delen in dezelfde periode uitgevoerd.

Verloop voorziening Kunstwerken

Verloop voorziening Kunstwerken				
Jaar	Stand per 31-12-2016	Toevoegingen	Bestedingen	Stand per 31-12-2017
2017	327	186	-70	443

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De kwaliteit van de kunstwerken is voldoende. Het onderhoudsniveau is functioneel en veilig.

Beheer-/beleidsplan

Het college heeft het beheer- en onderhoudsplan kunstwerken in 2010 vastgesteld. Het plan en de meerjarenbegroting zijn op elkaar afgestemd. De gekozen variant twee, 'functioneel onderhoud', maken we mogelijk door de kosten voor het bestaande incidenteel onderhoud

aan te vullen met extra dotaties vanuit het coalitieakkoord. Aanvullend heeft het college in maart 2016 het nieuwe uitvoeringsplan civieltechnische kunstwerken voor 2016-2020 vastgesteld.

Openbare Verlichting

Voorziening en herinrichting

In het 'programma groot onderhoud openbare ruimte' hebben we voor de wegverharding, openbare verlichting, plantsoen, speelterreinen en kwaliteitsplan een integrale planning van het onderhoud opgesteld. Het groot onderhoud aan de wegverharding is hierin voor de openbare verlichting leidend. Tevens vervangen we periodiek lichtmasten en armaturen.

De werkzaamheden bestonden uit:

- Het ophalen (vanwege de zetting) en verplaatsen van de lichtmasten tijdens reconstructieprojecten;
- Vervangen van lichtmasten en armaturen op basis van leeftijd;
- Omvorming conventionele verlichting naar LED verlichting.

In 2017 zijn er ca. 200 conventionele lichtbronnen vervangen voor LED-armaturen, waaronder bij de projecten zoals: Zwanenpad, Buytenstee en Centrum-Oost. Ook zijn in 2017 de voorbereidingen geweest van reconstructieprojecten Oost-West as, Centrum West en Vogelweide, die in 2018 in uitvoering gaan, waarbij de conventionele armaturen worden vervangen voor LED.

Eind 2017 is in opdracht van de gemeente en in samenwerking met de winkeliersvereniging sfeerverlichting aangebracht op het Diemerplein, de Ouddielerlaan en het voorplein van het Gemeentehuis. Tevens zijn er voor deze locatie voorstellen voor het verbeteren van openbare verlichting uitgewerkt. In 2018 worden de voorstellen besproken en zo mogelijk uitgevoerd.

Verloop voorziening Openbare Verlichting

Verloop voorziening groot openbare verlichting				
Jaar	Stand per 31-12-2016	Toevoegingen	Bestedingen	Stand per 31-12-2017
2017	407	225	-170	462

Enkele grote omvangrijke Infra projecten Vogelweide en Centrum West, zoals gepland volgens het vastgestelde programma groot onderhoud openbare ruimte, voorbereid in 2017 gaan begin 2018 in uitvoering. Hiervoor zijn o.a. onderhoudsgelden gereserveerd in de voorziening.

Regulier onderhoud

Het regulier onderhoud aan de openbare verlichting bestaat uit de volgende werkzaamheden:

- Periodiek vervangen van de lampen;
- Reparaties/vervanging van lichtmasten of armaturen;
- Verhelpen schade door aanrijdingen of vandalisme;
- Geconstateerde gebreken tijdens het wijkgericht werken;
- Reparaties naar aanleiding van klachten/meldingen van bewoners.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De functionele kwaliteit van de openbare verlichting is voldoende.

Beheer-/beleidsplan

Het college heeft het beleidsplan openbare verlichting in 2014 vastgesteld. Hierin is o.a. de toepassing van LED-verlichting opgenomen.

Groen

Regulier onderhoud

Begin 2017 heeft het werkvoorzieningschap Pantar opnieuw uitsluitend recht gekregen voor het uitvoeren van onderhoud aan openbaar groen. De overeenkomst wordt jaarlijks verlengd, indien er wederzijds geen redenen zijn de overeenkomst te beëindigen. Onder de overeenkomst valt het dagelijks frequent onderhoud van openbaar groen. Specialisties onderhoud en in hoofdzaak machinaal werk, wordt aan het reguliere bedrijfsleven aanbesteed en onderhouden. Deels wordt het specialisties en bewoners gericht werk, uitgevoerd door Team Wijkbeheer. Hiervoor zijn er intern Dienstverleningsovereenkomsten opgesteld.

Kwaliteits en onderhoudsniveau

Op basis van het groenplan en kwaliteitsplan openbare ruimte zijn keuzes gemaakt voor het regulier groenonderhoud en de keuzes zijn verwerkt in de onderhoudsopdrachten. Het onderhoudsniveau is conform de uitgangspunten van het kwaliteitsplan.

Bij winkellocaties en het centrumgebied voegen we accenten toe in de vorm van bloembakken en hanging baskets. Door nieuwe toepassingen van vaste planten brengen we ook fleurige en kleurige accenten in beplantingsvakken aan.

Voorziening en herinrichting plantsoenen

Plantsoenrenovaties voeren we over het algemeen gelijktijdig uit met renovaties van wegen of buurten. De herinrichting van de plantsoenen zijn ook in 2017 integraal uitgevoerd met de geplande wijkrenovaties, zoals gepland in het programma groot onderhoud openbare ruimte 2017-2022 (zie vermeld onder Wegen).

Voorziening Groen

Verloop voorziening groen				
Jaar	Stand per 31-12-2016	Toevoegingen	Bestedingen	Stand per 31-12-2017
2017	1.354	355	-297	1.412

Enkele grote omvangrijke Infra projecten Vogelweide en Centrum West, zoals gepland volgens het vastgestelde programma groot onderhoud openbare ruimte, voorbereid in 2017 gaan begin 2018 in uitvoering. Hiervoor zijn o.a. onderhoudsgelden gereserveerd in de voorziening.

Beheer-/beleidsplannen

De Raad heeft in 2011 het 'groenplan Diemen' vastgesteld, waarin visie, beleid, structuur en beheer van het openbaar groen zijn beschreven inclusief een uitvoeringsprogramma. Als gevolg van meer ambtelijke voorbereidingstijd wordt de geplande update van het groenplan pas begin 2018 afgerond. Verder wordt er jaarlijks gewerkt met en in het beschikbare boombeheersysteem.

Begraafplaatsen

Regulier onderhoud

Het regulier groenonderhoud is ook in 2017 door werkvoorzieningschap Pantar uitgevoerd. Boombeheer en bijzonder groenonderhoud is in eigen beheer door het Team Wijkbeheer uitgevoerd.

Kwaliteits en onderhoudsniveau

De kwaliteit van het onderhoud en het uitvoeren van groot onderhoud is beschreven in het rapport "Groot onderhoud begraafplaats Rustoord". Het onderhoudsniveau is conform de uitgangspunten van het rapport "Groot onderhoud begraafplaats Rustoord".

Egalisatiereserve onderhoud

Vanaf 2016 is er voor de begraafplaats Rustoord een egalisatiereserve geopend, waar de meer- en minder kosten in worden verrekend. Hiermee kan het dagelijks en groot onderhoud aan de begraafplaats de komende jaren uitgevoerd worden. In 2017 is een deel van de keldergraven gerestaureerd

Beheer-/beleidsplannen

Voor begraafplaats Rustoord is in 2016 het rapport "Groot onderhoud begraafplaats Rustoord" geschreven. Het beheer en beleid ten aanzien van de begraafplaats is in deze rapportage beschreven.

Onderhoud sportvelden

Regulier onderhoud

Zie programma Welzijn, sport en cultuur.

Bespeelbaarheid en onderhoudsniveau

Zie programma Welzijn, sport en cultuur.

Beheerplan

We hebben actuele beheervoorschriften opgesteld voor alle onderhoudsaspecten en deze in 2012 geactualiseerd in een beheerplan.

Onderhoudsramingen

Er zijn in 2017 geen groot onderhoudswerkzaamheden gepland.

Speeltoestellen

Regulier onderhoud

Eigen personeel en derden repareren speeltoestellen uit het normale onderhoudsbudget. Ook vervangen zij de kleinere toestellen.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

Met het huidige onderhoudsniveau streven we een veilige, schone en functionele speelomgeving na.

Voorziening en herinrichting

In 2017 zijn twee speelplekken in Plantage de Sniep Zuid aangelegd. De inrichting van deze twee plekken is bepaald middels een uitgebreid ontwerptraject met de nieuwe bewoners. Dit heeft geleid tot veel positieve reacties.

Op initiatief van bewoners is groot onderhoud gepleegd aan de speelplek in de Anne Frankwijk. Ook is op initiatief van bewoners een herinrichting van de speelplek Zwanenpad voorbereid, deze wordt in 2018 uitgevoerd.

In het programma groot onderhoud stond voor 2017 budget opgenomen voor de speelplekken in Vogelweide. De ontwerpen voor deze plekken liggen gereed en worden in 2018 uitgevoerd. Ook deze ontwerpen zijn in nauwe samenwerking met bewoners tot stand gekomen. In het bijzonder voor de plek Kolgans geldt dat op initiatief van bewoners aandacht is uitgegaan naar ontmoeting en kunst/een bijzonder herkenbaar object.

Voorziening speeltoestellen

Verloop voorziening speelterreinen				
Jaar	Stand per 31-12-2016	Toevoegingen	Bestedingen	Stand per 31-12-2017
2017	159	98	-18	239

Het oplopen van de voorziening is grotendeels te verklaren door het doorschuiven van budgetten voor de herinrichting van de speelplekken in Vogelweide naar 2018. Voor 2018 staat een relatief groot aantal speelplekken op de planning voor herinrichting.

Beheerprogramma/beleidsplan

Het speelruimteplan dat in 2012 is herijkt stond in 2017 gepland voor een update. Hierover heeft de raad in 2017 een startnotitie vastgesteld. Het nieuwe beleidsplan met uitvoeringsprogramma wordt naar verwachting in 2018 ter vaststelling voorgelegd aan de raad.

Het beheer van de speeltoestellen is vastgelegd in het speeltoestellen beheerssysteem. Dit systeem geeft tevens het operationeel plan voor beheer en onderhoud aan.

Onderhoud waterpartijen

Onderhoud

Het waterschap Amstel en Vecht is verantwoordelijk voor het verwijderen van overtollige beplantingen en het op diepte houden van de waterpartijen (schouw en baggeren). De geplande baggerronde 2016 is in 2017 door Waternet voor een periode van vijf jaar uitgesteld. In het niet stedelijk water en bij overdimensionering voeren we het baggeren en het schouwwerk zelf uit. Hierbij is sprake van een cyclus van tien jaar. Voor het uitvoeren van

deze baggerwerkzaamheden hebben we een voorziening opgenomen in de begroting. Met het vaststellen van het Meerjaren Werkplan Oevers, hebben we ook het grootonderhoud van oevers in de voorziening opgenomen.

Verloop voorziening waterpartijen

Verloop voorziening waterpartijen				
Jaar	Stand per 31-12-2016	Toevoegingen	Bestedingen	Stand per 31-12-2017
2017	224	16	-24	216

Kleine reparaties aan de beschoeiingen betalen we uit de meerjarenbegroting. De vernieuwing van de beschoeiing hebben we opgenomen in het meerjarig investeringsplan dat loopt t/m 2018.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

Op basis van het 'Meerjaren werkplan onderhouden van oevers en beschoeiingen gemeente Diemen' vernieuwen of veranderen we oeverbeschermingen. Nieuw is de doelstelling dat duurzame oeverbeschermingen een bijdrage leveren aan een betere waterkwaliteit en deel kunnen uitmaken van ecologische routes. In 2017 is de waterpartij Vogelweide ecologisch ingericht. Alle waterpartijen in Diemen Noord zijn nu ecologisch verbonden.

Gebouwen Diemen

Naast de 'normale onderhoudswerkzaamheden' (regulier en incidenteel onderhoud, contractwerkzaamheden, schilderwerken en dergelijke) zijn in 2017 diverse grote werken uitgevoerd. Door de urgentie van deze werken en verduurzaming aan de panden of installaties, zijn diverse andere geplande werken doorgeschoven naar 2018. Daarnaast is in 2017 de adviesrol bij de Brede Scholen en de nieuwbouw van "De Kersenboom" concreet vormgegeven. De uitgevoerde werkzaamheden die in 2017 zijn gestart of zijn uitgevoerd staan in onderstaande tabel vermeld:

Locatie	Soort
Gebouwen	onderhoud E en W installaties
Gemeentehuis	voorbereidingstraject renovatie centrale hal en raadzaal
Gemeentehuis	vervangen c.v. ketels inclusief warmtepompen en aanpassen leidingwerk
Gemeentehuis	herstellen natuursteen
Gemeentehuis	vervangen kantoorverlichting in LED en aanwezigheidsdetectie
Gemeentehuis	plaatsen en aansluiten van een noodstroomaggregaat
Gymzaal Schoolstraat	vervangen bestaand plafond in brandwerend plafond verkeersruimten
Gymzaal Schoolstraat	Installeren zonnepanelen
Sportcentrum	renovatie regelkasten en douches sportzaal
Bruggen	voorbereidingstraject vervangen gehele E-installatie en sturingen
Gebouw Hoofdlaan 4	Renovatie van het gebouw naar "De Verbinding"
Gemeentewerf	plaatsen en aansluiten van een noodstroomaggregaat
Gemeentehuis, werf en Brede Hoed	Schoonmaakwerkzaamheden zijn uitbesteed aan Pantar medewerkers

Beheerplannen

Begin 2017 is de meerjaren onderhoudsplanning (financieel) geactualiseerd. Hierbij zijn ook diverse duurzaamheidwerkzaamheden opgenomen, zoals het actief sturen om duurzaamheid zoveel als mogelijk toe te passen in- en aan de gemeentelijke gebouwen. Door de toegenomen werken en deze duurzame werken, is er onderscheid gemaakt in Voorzieningen en Investerings. Vooralsnog zijn de budgetten, de beschikbare investeringen en de jaarlijkse dotaties via het onderhoudsfonds, toereikend om de geplande werken de komende jaren uit te voeren.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De gemeentelijke gebouwen worden sober en doelmatig onderhouden. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. De gebouwen die voor de langere termijn behouden blijven, zijn door het uitvoeren van preventief onderhoud, kwalitatief op orde. Blijvend wordt bekeken om de gebouwen toekomstgericht en duurzaam te verbeteren.

Verloop voorziening onderhoud gebouwen

De voorziening is geactualiseerd. Naast de voorzieningen zijn jaarlijks diverse investeringen opgevoerd.

Verloop voorziening onderhoud gebouwen				
Jaar	Stand per 31-12-2016	Toevoegingen	Bestedingen	Stand per 31-12-2017
2017	2	370	-369	3

Uitbesteding beheer en onderhoud

Het uitgangspunt voor diverse gebouwen is dat het dagelijks beheer en een groot deel van het binnen onderhoud, aan derden wordt uitbesteed. Het onderhoud aan de buitenzijde van de gebouwen en een deel van het onderhoud van de W-installaties wordt in eigen beheer uitgevoerd. Door dit beleid wordt een duidelijk onderscheid gemaakt in verantwoordelijkheden tussen huurder/gebruiker/beheerder en de gemeente. De betreffende beheerders ontvangen van de gemeente jaarlijks een vergoeding voor de exploitatie van het gebouw.

Energiebesparende maatregelen

Via een Europese aanbesteding, is in 2017 een contract afgesloten met een nieuwe energieleverancier. De leverancier is gehuisvest in Diemen. Met dit bedrijf wordt bekeken wat zij in het kader van duurzaamheid kunnen betekenen in en voor Diemen. In het Gemeentehuis zijn diverse werken uitgevoerd die het energieverbruik reduceren. Er zijn naast nieuwe, kleinere en rendabelere verwarmingsketels, ook warmtepompen geïnstalleerd. Deze zorgen voor een lager gasverbruik. In dit werk is ook een scheiding gemaakt tussen de verwarmingsleidingen tussen de noord- en zuidgevel. In vrijwel alle kantoren is aanwezigheidsdetectie en LED verlichting aangebracht. Dit zal het elektriciteitsverbruik aanzienlijk reduceren. Met de voorbereidingen van de renovatie van de centrale hal en de raadzaal, is in de opdracht meegenomen om circulariteit en duurzaamheid te integreren. Op het dak van gymzaal Schoolstraat zijn zonnepanelen geplaatst. De panelen leveren een bijdrage aan de reductie van het energieverbruik.

Paragraaf Financiering

Algemeen

Deze paragraaf informeert de raad over het treasurybeleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Daarbij neemt de gemeente de kaders in acht die zijn geregeld in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido).

De Wet Fido

Het belangrijkste uitgangspunt van deze wet is het beheersen van de (mogelijk) uit de treasuryfunctie voortvloeiende risico's. Door middel van het stellen van eisen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm worden de renterisico's van zowel de korte als de lange schuld door de wet begrensd. Ook verplicht de wet gemeenten twee treasury instrumenten te hanteren:

- Het door de raad vaststellen van een treasurystatuut;
- Het in de gemeentebegroting en rekening opnemen van een financieringsparagraaf.

Treasurystatuut

Het beleidsmatige kader voor het uitvoeren van de treasuryfunctie is vastgelegd in het 'Treasurystatuut Gemeente Diemen 2016'. Het statuut onderscheidt vier algemene doelstellingen:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's;
- Het minimaliseren van de interne en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten.

Financieringsparagraaf

Interne ontwikkelingen

De treasuryfunctie baseert het treasurybeheer op een liquiditeitenplanning die dezelfde periode omvat als de meerjarenbegroting. Die planning wordt minimaal elk halfjaar in overleg met betrokken budgethouders geactualiseerd. Een juiste liquiditeitenplanning maakt het mogelijk tijdig financieringsbeslissingen te nemen die beantwoorden aan de doelstellingen die we in het treasurystatuut hebben geformuleerd (zie hiervoor). In 2017 is een nauwkeuriger beeld verkregen van de kasstromen met een onzeker renterisico (investeringen en grondexploitaties).

Externe ontwikkelingen

Eurocrisis/rentevisie

Voor het treasurybeheer is de ontwikkeling van de rente vanzelfsprekend erg belangrijk. Het gemiddelde inflatieniveau in Nederland komt volgens het Centraal Planbureau (CPB) in 2017 op 1,39% uit.

In het Centraal Economisch Plan (CEP) van maart 2017 geeft het CPB aan voor Nederland in 2017 een groei van de economie met 2,1% te verwachten. In 2018 wordt ook een stijging verwacht dat de economie met 1,8%.

De ECB heeft de rente op 0,0% gezet. Dit zal er voor zorgen dat voor 2018 de rente laag zal blijven. Al wordt er wel verwacht dat de langlopende rente een kleine stijging zal laten zien. Door de lage rente van de ECB kunnen wij op dit moment nog voor extreem lage percentages op de geld- en kapitaalmarkt terecht. Bij voortduren van deze omstandigheden in 2018 zal voor kortlopende leningen een rentepercentage gehanteerd blijven van 0,0% en voor langlopende leningen (10 jaars rente) een rentepercentage van 1,26%.

Treasurybeheer

Bij het treasurybeheer onderscheiden we de volgende deelfuncties:

- Risicobeheer (renterisico's en kredietrisico's);
- Kasbeheer;
- Gemeentefinanciering.

Risicobeheer

Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de wet Fido. In beginsel kunnen de risico's die verbonden zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie worden onderscheiden in renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Voor onze gemeente zijn de twee laatstgenoemde risico's niet van toepassing, want onze gemeente heeft geen vrij verhandelbare aandelen en dergelijke en leningen worden uitsluitend verstrekt, aangegaan of gegarandeerd in euro's.

Renterisico's

Renterisico kortlopende schuld

Het financieren van de gemeentelijke huishouding door middel van kortlopende geldleningen en de kredietfaciliteit bij de BNG is gebonden aan de norm die de kasgeldlimiet van de Wet Fido stelt: 8,5% van het begrotingstotaal per 1 januari van het begrotingsjaar. Over 2017 geldt voor onze gemeente het volgende kasgeldlimiet:

Kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal	85.485
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,50%
Kasgeldlimiet	7.266

Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar bedrijfsvoering mag financieren met kortlopende leningen (< 1 jaar). Daaronder valt ook het 'rood' staan bij de bank. De norm bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. Er is sprake van een overschrijding van de kasgeldlimiet wanneer de netto kortlopende schuld per de eerste dag van elk van de drie maanden in een kwartaal, hoger is dan de berekende limiet.

In 2017 bedroeg het begrotingstotaal van de gemeente € 85,5 miljoen. De kasgeldlimiet voor de gemeente bedroeg € 7,3 miljoen.

Door middel van de volgende tabel moet de gemeente aan de provincie rapporteren over het verloop van de kasgeldlimiet gedurende de vier kwartalen van het afgelopen jaar.

Kasgeldlimiet					
	Maand	Kwartaal			
		1	2	3	4
Begrotingstotaal 2017	-	85.484	85.484	85.484	85.484
Toegepaste kasgeldlimiet (8,5%)	-	7.266	7.266	7.266	7.266
Vlottende (korte) schuld	1	-	-	-	-
	2	-	-	-	-
	3	-	-	-	-
Vlottende middelen	1	5.224	1.773	1.017	1.932
	2	3.141	1.254	1.036	427
	3	1.014	5.969	549	159
Netto vlottende schuld (+)/overschot (-)	1	-5.224	-1.773	-1.017	-1.932
	2	-3.141	-1.254	-1.036	-427
	3	-1.014	-5.969	-549	-159
Gemiddeld netto vlottende schuld (+)	-	-	-	-	-
Gemiddeld netto vlottende middelen (-)		3.126	2.999	867	839
Ruimte onder kasgeldlimiet (+)	-	10.392	10.265	8.133	8.105
Overschrijding van de kasgeldlimiet (-)		-	-	-	-

Uit de tabel blijkt dat onze gemeente in 2017 het kasgeldlimiet niet heeft overschreden.

Renterisico langlopende schuld

Met de renterisiconorm is in de wet Fido een norm gesteld voor het renterisico op langlopende opgenomen leningen. Op onderstaande Modelstaat B moet de gemeente aan de provincie rapporteren over het renterisico gedurende een periode van vier jaren. De herfinanciering van jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen van lopende geldleningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm.

De volgende tabel geeft de renterisiconorm weer die voor 2017 daarna in acht genomen moest worden. Ook is opgenomen welke renterisiconorm er voor volgende jaren in acht genomen moet worden.

Modelstaat B		Jaar			
Stap	Variabelen renterisiconorm	2017	2018	2019	2020
-1	Renteherzieningen	-	-	-	-
-2	Aflossingen	10.000	10.000	6.000	4.000
-3	Renterisico (1+2)	10.000	10.000	6.000	4.000
-4	Renterisiconorm	17.097	17.097	17.097	17.097
(5a) = (4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	7.097	7.097	11.097	13.097
(5b) = (3>4)	Overschrijding renterisiconorm	-	-	-	-
Berekening Renterisiconorm					
(4a)	Begrotingstotaal 2017	85.484	85.484	85.484	85.484
(4b)	Percentage regeling	20	20	20	20
(4) = (4a x 4b/100)	Renterisiconorm	17.097	17.097	17.097	17.097

Uit de tabel blijkt dat de gemeente in 2017 de renterisiconorm niet heeft overschreden.

Kredietrisico's

Deze kunnen zich op twee manieren manifesteren:

1. Kredietrisico's op uitgezette deposito's en verstrekte langlopende leningen. In 2017 had de gemeente geen overtollige liquiditeiten op deposito staan. In 2017 zijn er geen nieuwe langlopende leningen verstrekt.

Bij de reeds verstrekte langlopende geldleningen loopt de gemeente een beperkt risico. Onder 'Uitzettingen' staan ze in een overzicht aflopend naar risico gerangschikt. Ze voldoen alle aan de eisen gesteld in de Wet Fido en het Treasurystatuut of zijn expliciet door de raad goedgekeurd. Geen enkele geldnemer is in 2016 in gebreke gebleven wat betreft zijn betalingsverplichting.

2. Kredietrisico's op borgstelling (gemeentegaranties)

Hier maken we onderscheid tussen achtervang (indirecte borgstelling) en directe borgstelling.

Diemen bekleedt samen met het Rijk een achtervangpositie bij de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Hierdoor staat onze gemeente indirect borg voor langlopende leningen die onder directe borging van het WSW aan woningcorporaties zijn verstrekt. Voor hypothecaire geldleningen met Nationale Hypotheek Garantie die onder directe borging van het WEW aan particulieren zijn verstrekt, geldt de achtervangpositie tot 1 januari 2014. Voor hypotheek afgesloten na die datum heeft het Rijk de achtervangpositie van de deelnemende gemeenten voor 100% overgenomen. Geen van beide stichtingen heeft in 2017 aanspraak gemaakt op de achtervangpositie.

Bij directe borgstelling staat de gemeente jegens geldgevers borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door lokale organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken en die activiteiten verzorgen welke in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak.

In de volgende tabel zijn de leningen opgenomen waarvoor de gemeente zich direct borg heeft gesteld.

Gewaarborgde geldleningen							
Geldnemer	Geldgever	Oorspronk. bedrag geldlening	Restant-schuld 31-12-2016	Vermeer-dering 2017	Aflossing 2017	Restant-schuld 31-12-2017	Rente perc.
Kinderkorf	B.N.G.	1.600	1.430	-	40	1.390	3,65%
Soc. Medisch Centrum Diemen-Zuid	B.N.G.	790	365	-	-	365	6,32%
	B.N.G.	392	301	-	14	287	6,27%
Cordaan Parkstad	Fortis ASR	3.176	1.059	-	106	953	7,04%
	B.N.G.	3.176	1.165	-	106	1.059	6,58%
	B.N.G.	2.536	930	-	-	930	6,35%
St. Ouddiemerlaan 543	Rabobank Utrecht	771	614	-	13	601	3,95%
	B.N.G.	500	367	-	17	350	4,97%
Woonstichting de Key	B.N.G.	4.031	561	-	-	561	5,77%
Woonst. de Key (Voorheen Onze Woning)	B.N.G.	6.807	2.648	-	-	2.648	5,68%
Amsterdamse Mij. tot Stadsherstel	St. Nat. Restauratiefonds	272	120	-	10	110	2,20%
Totaal		24.051	9.560	-	306	9.254	

Alle geldnemers hebben in 2017 tijdig aan hun betalingsverplichtingen voldaan. Er is in 2017 geen nieuwe borgstelling afgegeven.

Kasbeheer

Met de renterisiconorm is in de wet Fido een norm gesteld voor het renterisico op langlopende opgenomen leningen. Op onderstaande Modelstaat B moet de gemeente aan de provincie rapporteren over het renterisico gedurende een periode van vier jaren. De herfinanciering van jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen van lopende geldleningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm.

De Gemeentefinanciering

Voor de financiering van de diverse investeringen trekt de gemeente langlopende leningen (langer dan 1 jaar) aan. Per 1 januari 2017 stond er voor een totaalbedrag van € 71 miljoen aan opgenomen leningen op de balans. In 2017 is er een lening van € 10.000.000 vrijgevallen. Deze lening is niet hergefinancierd. Hierdoor heeft de portefeuille langlopende leningen op 31 december 2017 een omvang van € 61 miljoen.

Portefeuille langlopende leningen						
Geldgever	Boekwaarde 31-12-2016	Opname 2017	Aflossing 2017	Boekwaarde 31-12-2017	Soort lening	Rente- percentage
B.N.G.	10.000.000	-	10.000.000	-	Fixe	2,440%
Provincie Groningen	5.000.000	-	-	5.000.000	Fixe	0,400%
N.W.B.	5.000.000	-	-	5.000.000	Fixe	2,720%
B.N.G.	6.000.000	-	-	6.000.000	Fixe	0,969%
B.N.G.	4.000.000	-	-	4.000.000	Fixe	3,240%
Waarborgfonds voor de Zorg	4.000.000	-	-	4.000.000	Fixe	3,300%
B.N.G.	6.000.000	-	-	6.000.000	Fixe	1,949%
Provincie Groningen	5.000.000	-	-	5.000.000	Fixe	1,300%
B.N.G.	5.000.000	-	-	5.000.000	Fixe	1,958%
Aegon Levensverzekering	7.500.000	-	-	7.500.000	Fixe	1,030%
B.N.G.	7.500.000	-	-	7.500.000	Fixe	0,900%
B.N.G.	6.000.000	-	-	6.000.000	Fixe	1,550%
Totaal	71.000.000	-	10.000.000	61.000.000		

Uitzettingen

Behalve langlopende opgenomen leningen heeft de gemeente ook langlopende uitgezette leningen. Deze zijn verstrekt in het kader van de publieke taakuitoefening. Ook kunnen deze verstrekt worden in perioden waarin sprake is van een liquiditeitenoverschot. Van dat laatste was in 2017 geen sprake. Vanaf december 2013 mag dit niet meer vanwege het Schatkistbankieren.

Langlopende uitzettingen	Boekwaarde 31-12-2016	Opname 2017	Aflossing 2017	Boekwaarde 31-12-2017
Hypothecaire geldleningen	3.855	-	-1.888	1.967
Lening aan SVN	5.462	750	-	6.212
Leningen aan diverse sportverenigingen	423	-	-28	395
Overige langlopende uitzettingen	200	-	-19	181
Totaal	9.940	750	-1.935	8.755

De sportverenigingen hebben € 28.000 afgelost. In 2017 is er ten opzichte van 2016 minder afgelost dan geboekt stond. Dit komt omdat er in 2017 per abuis geen brieven aangaande rente en aflossing zijn verstuurd. Dit wordt in 2018 gecorrigeerd.

Bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SvN) heeft de gemeente een revolverend fonds waaruit leningen onder Nationale Hypotheekgarantie worden verstrekt aan starters op de Diemense koopwoningmarkt. In 2017 kregen 48 starters uit dit fonds een lening. Vanwege onze roodstand bij de SvN is er € 750.000 gestort in het fonds.

De aflossingen bij hypothecaire geldleningen zijn hoger dan verwacht. Dit is veroorzaakt doordat meerdere (ex)ambtenaren hun hypotheek volledig heeft afgelost. Verder hebben ook een aantal (ex)werknemers extra afgelost.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit het saldo van:

- De werkelijk betaalde rente over aangetrokken leningen en opgenomen middelen in rekening courant ("roodstand");
- De werkelijk ontvangen rente over verstrekte leningen, beleggingen (deposito's) en credit-saldi in rekening courant.

Het volgende overzicht is een saldo van de werkelijk betaalde en ontvangen rente en vergelijkt ze met de bedragen van de begroting.

Saldo financieringsfunctie	Begroting 2017	Rekening 2017
Betaalde rente langlopende leningen o/g	-1.156	-1.074
Betaalde rente kortlopende leningen o/g	-5	-
Ontvangen rente langlopende leningen u/g	127	118
Ontvangen rente kortlopende leningen u/g	-	-
Totaal	-1.034	-956

Door de zeer lage rentestand is de betaalde rente op langlopende leningen lager uitgevallen dan begroot. De ontvangen rente op kortlopende leningen wordt veroorzaakt door de negatieve rentestand.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Koers op initiatief

Als werkgever van zo'n 200 medewerkers realiseren we ons dat de wereld om ons heen verandert. Die is steeds meer op een andere manier georganiseerd. Sommigen spreken zelfs van een verandering van tijdperk. Niet alleen de rol van de gemeente verandert, wat in deze visie centraal staat, maar ook de manier waarop instanties als de gemeente georganiseerd zijn. Er is de brede ontwikkeling van *centraal, topdown en systeemdenken*, naar *decentraal, bottom up en eigen initiatief*.

Voor organisatie en medewerkers van Diemen vraagt dit meer en meer om een andere manier van werken. Daarom was het vanaf 2016 tijd voor vervolgstappen in onze organisatievernieuwing. *Initiatief* staat in deze vernieuwing voorop. Zowel van medewerkers (intern) als van inwoners, bedrijven en instellingen (extern). Initiatief geven we in de organisatie en als gemeente de ruimte. En maken we mede mogelijk. Bijvoorbeeld door *verbinding* te maken en *ontmoeting* te stimuleren. We noemen onze vernieuwing: onze Koers op Initiatief. Het is de gezamenlijke vervolgkoers, na de eerdere Koers op Kwaliteit.

Koers op Initiatief richt zich in de eerste twee jaren (2016-2017) op het actief stimuleren van een werkcultuur waarin medewerkers (nog) meer initiatief nemen en vanuit (nog) meer ontmoeting en verbinding met inwoners, bedrijven en instellingen hun werk doen. Gezamenlijk wordt een beweging in gang gezet.

Dat doen we door het perspectief van de inwoner of klant nog nadrukkelijker voorop te stellen in ons werk. Door onze betrokkenheid en bevologenheid nog net iets beter in te zetten, door nieuwe manieren van werken toe te passen. Door nog meer in open contact te staan met de inwoner of klant. En door onderling ervaringen uit te wisselen. Dagelijks op de werkvloer, in acht zogenaamde intekenprojecten van Koers op Initiatief en binnen een aantal programmabrede activiteiten. Met Koers op Initiatief geven organisatie en medewerkers invulling aan de beweging die in deze visie centraal staat. Concreet zijn onder meer de volgende activiteiten ondernomen:

- Een speciale "Koers op Initiatief week", met tal van activiteiten en waarin o.a. ieder team een pitch gaf hoe zij aan de slag zijn met het gedachtegoed van KOI;
- Voorbereidingen op een nieuw KOI-event in maart 2018, waarop zes burgerinitiatieven centraal zullen staan;
- Twaalf nominaties voor de interne verkiezing 'initiatiefnemer van het jaar', georganiseerd door de projectgroep Participatiebouwers;
- Maandelijks een interne 'lunchbijeenkomst' en tweemaandelijks een 'rondleiding bij een andere afdeling', om ideeënuitswisseling en interne samenwerking te bevorderen;
- Twee 'vloggers', een workshop vloggen voor een groep medewerkers en breder de oriëntatie op 'meer met beeld';
- Het 'Rekmanifest' dat eind december aan college en gemeenteraad is aangeboden;
- Verschillende 'klantreizen' die inmiddels door teams zijn uitgevoerd of geïnitieerd;
- Een koplopergroep participatie/initiatiefgericht werken (participatie);
- Een specifiek trainingaanbod waaraan een middelgrote groep medewerkers heeft deelgenomen, rondom 'lefgozers', 'overheidsparticipatie', 'regels en rek', 'feed forward' en 'krachtenveld';

- Het plan om de publiekshal aan te passen tot 'straat van Diemen' is met brede interne betrokkenheid tot stand gekomen.

De logische vervolgstap binnen Koers op Initiatief is om de gewenste competenties over de gehele organisatie te gaan uitstrekken, om de beweging van (nog) meer initiatief, ontmoeting en verbinding te verbreden van koplopers tot (in zekere mate) alle medewerkers. Dit krijgt in 2018 vervolg.

Informatiebeveiligingsmaatregelen

Inwoners en partners van de gemeente moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente zorgvuldig om gaat met hun gegevens. Het betekent een grote verantwoordelijkheid voor de gemeentelijke organisatie ten aanzien van informatieveiligheid en privacy. Veel facetten van het dagelijks functioneren hebben raakvlak met maatregelen die het beveiligingsniveau beïnvloeden. Grip krijgen op eisen en technieken van beveiliging is een opdracht aan de bedrijfsvoering. De staat van informatieveiligheid kan anno 2017 meer en meer rekenen op aandacht. De gemeente is er veel aan gelegen om de inzet van middelen en mensen in werkprocessen en het gegevensgebruik daarin moeten in opzet, bestaan en werking te laten voldoen aan de hoogst mogelijke eisen.

In 2017 heeft de gemeente, samen met de partnergemeenten van Duo+, een start gemaakt met de inrichting van een gezamenlijke beveiligingsorganisatie. Organisatorisch is dit op strategisch niveau bevestigd. Praktisch betekent dit, dat kwetsbaarheden voor alle onderdelen op dezelfde wijze binnen gezamenlijke kaders aangepakt kunnen worden, terwijl de gemeente besluiten kan op onderdelen individuele accenten te leggen.

Beheersmaatregelen om de informatieveiligheid te verhogen vinden typisch hun uitwerking op technisch gebied, in het vergroten van bewustwording en vaardigheden van personeel en tijdens het aanscherpen van procedures en afspraken, zowel onderling als met derden. In 2017 zijn initiatieven ontplooid om de werkplek en de netwerkinfrastructuur aan de laatste standaarden te laten voldoen; ook met de bedoeling de kwetsbaarheid te verlagen. Tijdens alle bijeenkomsten voor nieuwe medewerkers om kennis te maken met gemeenschappelijke ICT op de werkplek is er ruimte geweest voor een presentatie over veilig werken. In aanloop naar de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is binnen de beveiligingsorganisatie capaciteit gereserveerd voor de aanstelling van een Functionaris Gegevensbescherming (FG). Om in de nabije toekomst bewijsstukken laagdrempelig te kunnen verzamelen is in 2017 tevens gestart met het inrichten van een Information Security Management System (ISMS).

In 2018 loopt het bewustwordingstraject betreffende informatieveiligheid door. De Chief Information Security Officer (CISO) zorgt er als verantwoordelijke voor het proces Informatieveiligheid voor dat opzet, bestaan en werking van maatregelen op het gebied van informatieveiligheid vast te stellen zijn.

Samenwerking Duo+

Koers en richting

In het afgelopen jaar heeft het scherper stellen van de koers, het uitbreiden van de stuurmogelijkheden op de organisatie van Duo+ (en daarmee de deelnemende gemeenten) en het op orde krijgen van de basis centraal gestaan. Ook heeft het beter inregelen van de planning en control cyclus een hoge prioriteit gehad evenals het sterker positioneren van de HRM-functie in de organisatie. In dat kader heeft het project "talent

management” een hoge prioriteit en wordt het op termijn gezien als een belangrijk thema voor de verdere ontwikkeling van de organisatie. Ook de deelnemende gemeenten gaan hiervan profijt hebben.

Het bedrijfsplan ‘Daadkrachtig en Dichtbij’ van Duo+ is door het bestuurlijk besluitvormingsproces in o.a. drie gemeenten geleid. Vooruitlopend op de besluitvorming was er in het eerste kwartaal al een start gemaakt met de implementatie van onderdelen van het bedrijfsplan. In het tweede en derde kwartaal is daarmee doorgegaan. Naast het tweewekelijkse Directiebestuur (van de vier secretarissen) is nu ook de nieuwe opdrachtgever-opdrachtnemer-overlegstructuur geïmplementeerd, waarin het operationele management van de vier betrokken organisaties elk kwartaal een sturingsoverleg heeft over elk van de uitvoeringsdomeinen binnen Duo+.

Ook zijn er projecten van start gegaan om de zogenaamde rafelranden (niet juist belegde taken en/of budgetten) die zijn ontstaan tijdens de opstart van Duo+ te inventariseren en op te lossen. Daarnaast zijn ook de eerste versies van de Dienstverleningsovereenkomsten (DVO) voor het jaar 2018 in gezamenlijkheid projectmatig ontwikkeld. Als onderdeel van dit laatste project zijn twee pilots afgerond: voor Financiën en Communicatie is versneld een DVO voor 2017 opgesteld, die begin september 2017 is opgeleverd.

Dit zijn allemaal belangrijke ontwikkelingen en ingrediënten die op termijn moeten borgen dat de dienstverlening van Duo+ op een duidelijke en fundamentele structuur kan steunen, een voorwaarde om de kwalitatieve dienstverlening te verbeteren.

Via het Directiebestuur, bestaande uit de drie gemeentesecretarissen en de directeur van Duo+, wordt sturing gegeven aan deze ontwikkelingen.

Ontwikkelingen en activiteiten in 2017

De hiervoor genoemde ontwikkelingen laten zich nog niet, met uitzondering van Slimmer Verbinden, direct vertalen in cijfers maar deze zijn wel belangrijk voor de beheersing van Duo+.

Veel tijd en energie is gaan zitten in de accountantscontroles van Duo+, de gemeente Ouder-Amstel en de gemeente Uithoorn. De controles, die ook voor een groot deel parallel liepen, zijn heel erg intensief en van de kant van de accountants veeleisend geweest. Deze accountantscontroles hebben uiteindelijk geleid tot twee goedkeurende verklaringen, namelijk voor Duo+ en de gemeente Diemen en tot twee verklaringen met beperking voor de gemeenten Uithoorn en Ouder-Amstel.

In 2017 is ook een volgende stap gezet in de ontwikkeling van de sturing binnen Duo+. De managementopleiding van de teamleiders is afgerond. Tevens zijn vijf sleutelposities (waarvan de eerste drie het werk van de Diemse organisatie sterk raken) inmiddels ingevuld: P&O, I&A, Juridische Zaken/ Communicatie, Burgerzaken/KCC, Front Office Sociaal Domein. Ook kon Duo+ in mei 2017 de nieuwe concerncontroller verwelkomen.

Daarnaast zijn door en voor de medewerkers van Duo+ de Pauwdagen georganiseerd. Dit initiatief is ontstaan vanuit een groep medewerkers die er niet alleen voor wilde zorgen dat de trots op het eigen werk weer terugkomt (‘trots als een pauw’), maar hierdoor was er ook de gelegenheid voor het management om de doelstellingen voor de komende periode met het personeel te bespreken. In het Directiebestuur is afgesproken om te bezien of soortgelijke activiteiten in de andere organisaties kunnen worden verbreed tot een gemeenschappelijk programma. Samenwerking krijgt daardoor nog meer betekenis.

Meer specifiek zijn o.a. de volgende resultaten gerealiseerd:

Harmonisatie

De integratie salarisadministraties van Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel in de salarisadministratie van Duo+ is succesvol afgerond.

Harmonisatie personeelsadministratie

Voor de personeelsadministratie is een eerste aanzet gegeven tot digitalisering van besluiten en documenten -via het digitale personeelsdossier- en het gebruik van het zaaksysteem voor een groot deel van de correspondentie met medewerkers.

Harmonisatie rechtspositieregelingen

Het harmoniseren van een aanzienlijk aantal lokale rechtspositieregelingen voor de vier werkgevers is afgerond.

Harmonisatie Financiële administratie

Het is gelukt in 2017 om de financiële administratie voor de vier organisaties operationeel te krijgen per 1 januari 2018. Daarnaast zijn de rekeningschema's geharmoniseerd, inclusief de meeste financiële processen. Dit biedt kansen voor efficiencyverbeteringen.

Moderne ICT omgeving

Het applicatielandschap wordt zoveel mogelijk geharmoniseerd. De organisatie werkt steeds meer digitaal intern en extern samen.

Schaalvergroting

Met de komst van Duo+ is er sprake van schaalvergroting. Door deze schaalvergroting is het op een aantal gebieden waaronder Juridische Zaken en Communicatie mogelijk om de medewerkers verder te specialiseren in hun/haar vak. Waren zij in de oude situatie puur generalist, nu is er ook ruimte voor specialisatie.

Grip op de bedrijfsvoering versus ziekteverzuim

Begin 2017 noopte de gang van zaken binnen Duo+ tot een interventie, omdat anders sprake zou zijn van forse budgetoverschrijdingen. Door dit ingrijpen kreeg het kostenbewustzijn een stevige impuls en heeft de organisatie steeds beter zicht en grip op de financiën en de bedrijfsvoering gekregen. Echter, dit ingrijpen heeft er ook toe geleid dat de druk op de organisatie weer sterk is toegenomen. Met als consequentie een steeds hoger ziekteverzuim. Hoewel ook de Duo+ jaarrekening naar alle waarschijnlijkheid en sluitend beeld te zien geeft, is het hoge ziekteverzuim zorgwekkend. Vanuit de Duo+ organisatie klinkt een nadrukkelijk waarschuwingssignaal dat op deze voet doorgaan teveel vraagt van de organisatie. Hierdoor lijkt in 2018 een bezinning op de oorspronkelijke doelstellingen m.b.t. de 3 K's onvermijdelijk.

Tot slot, waardering

Ook dit jaar willen we afsluiten met een oprecht woord van dank aan alle medewerkers van de Duo+ werkorganisatie en de deelnemende gemeenten. Langzaam maar zeker kruipt de Duo+ organisaties uit de spreekwoordelijke badkuip en begint de beoogde samenwerking vorm te krijgen. We zijn er nog lang niet, maar met de getoonde inzet van een ieder is dat een kwestie van tijd.

Groei van Diemen

In de raadsvergadering van 30 juni 2016 is kennis genomen van de 'Nota Integrale visie op de groei van Diemen 2017-2025'.

Diemen kent de afgelopen jaren een stormachtige groei en in een relatief korte tijd neemt het aantal inwoners ten opzichte met bijna een derde toe. Dit leidt tot een uitbreiding van de ambtelijk organisatie maar brengt ook vraagstukken omtrent het voorzieningenniveau met zich mee. De nota anticipeert op de autonome ontwikkelingen als gevolg van de groei. Jaarlijks zijn in de begroting stelposten opgenomen om invulling te kunnen geven aan deze autonome groei. In onderstaand overzicht de stelposten die zijn opgenomen voor de uitbreiding van personeel de komende jaren. Bij het opstellen van de begroting wordt de stelpost ingezet voor de gewenste capaciteitsuitbreiding in het desbetreffende jaar.

Omschrijving Personeelskosten Nieuw	2017	2018	2019	2020
Stelpost uitbreiding personeel als gevolg van groei van Diemen	-125	-375	-475	-675
Prognose Kadernota 2017 Personeelskosten Nieuw	-125	-375	-475	-675
Nieuw personeel ten laste van stelpost				
Strategisch Financieel Adviseur (36 uur) / Planeconoom (18 uur)	-70	-70	-70	-70
Ondersteuning Jongerenraad (2 uur)	-5	-5	-5	-5
Beleidsmedewerker Wonen (18 uur)	-40	-40	-40	-40
Beleidsmedewerker Stedenbouw (uitbreiding van 31 naar 36 uur)	-12	-12	-12	-12
Buitengewoon opsporingsambtenaar (36 uur)	-30	-60	-60	-60
Nieuw personeel ten laste van stelpost	-157	-187	-187	-187
Restant stelpost	-32 ²⁶	188	288	488

Maatschappelijke ontwikkelingen, bestuurlijke ambities en natuurlijk ook de groei leiden tot wensen op het gebied van voorzieningen op allerlei gebied (scholen, sportaccommodaties, inrichting openbare ruimte, infrastructuur, maatschappelijke ondersteuning enz.). Maar natuurlijk ook de begeleiding bij het inrichten van nieuwe woonwijken. Zo zien we dat Bergwijkpark / Hollandpark in een stroomversnelling zit qua uitvoering. Het vergt strakke regie vanuit de gemeente om deze bouwactiviteiten goed te ondersteunen. Daarnaast zijn er naast de regulier geplande reconstructies nog de ondertunnelling van het spoor en de reconstructie van de Zuidwest-as die veel ambtelijke en bestuurlijke capaciteit vragen.

Overhead

Bij de vernieuwing van de BBV is de transparantie van de bedrijfsvoeringskosten een belangrijk punt. Het is verplicht voorgeschreven dat de gemeenten inzichtelijk maken wat de overheadkosten zijn. De BBV schrijft voor welke kosten tot de overhead gerekend moeten worden. Onderstaand een overzicht van de overheadkosten.

Soort kosten	Specificatie	Begroot 2017			Werkelijk 2017
		Primitief	Wijzigingen	Budget na wijzigingen	
Bedrijfsvoering algemeen					
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	- Duo+	4.850	310	5.160	5.047
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	- Inkoopbureau Stichting Rijk	105	-	105	105
Salariskosten	- Afdelingsmanagers	401	35	436	437

²⁶ Ten laste van begrotingssaldo 2017 gebracht

Soort kosten	Specificatie	Begroot 2017			Werkelijk 2017
		Primitief	Wijzigingen	Budget na wijzigingen	
Salariskosten	- Bestuursadvisering - en ondersteuning	368	3	371	382
Salariskosten	- Ondernemingsraad	46	-	46	47
Salariskosten - Groei van Diemen		70	-70	-	-
Overige kosten		10	228	238	189
Bedrijfsvoering financiën					
Bankkosten en invordering		15	-2	13	18
Bedrijfsvoering juridische zaken					
Advieskosten		4	-	4	16
Verzekeringen		63	9	72	101
Bedrijfsvoering P&O					
Advertentie en reclamekosten		50	-18	32	-
Opleidingen en cursussen		189	-	189	164
Reis- en verblijfkosten		263	-	263	255
WIA-WGA premies		20	-	20	15
Overige kosten		280	-242	38	5
Bedrijfsvoering ICT					
Rente en afschrijving		10	-	10	10
Aankoop duurzame goederen		-	-	-	24
Bedrijfsvoering Facilitair					
Abonnementen		68	-39	29	35
Kantoorartikelen en benodigdheden		48	-8	40	47
Materialen		35	-5	30	21
Overige kosten		77	19	96	73
Portkosten		53	-5	48	60
Voedingsmiddelen		58	-30	28	35
Bedrijfsvoering Tractie					
Brandstof		48	-	48	45
Materialen + onderhoud		66	-	66	74
Rente en afschrijving		88	-57	31	31
Verzekeringen		36	-	36	40
Bedrijfsvoering Huisvesting					
Gemeentehuis		920		920	1.002
Gemeentewerf		190	1	191	185
Totaal overhead		8.431	129	8.560	8.464

De bijdrage aan Duo+ is met € 5,2 miljoen goed voor meer dan de helft van de totale overheadkosten. Dat is logisch want alle bedrijfsvoeringstaken zijn ondergebracht bij Duo+.

Soort kosten	Specificatie	Begroot 2017			Werkelijk 2017
		Primitief	Wijzigingen	Budget na wijzigingen	
Publiekszaken	Salariskosten	2.408	12	2.420	2.392
Ruimtelijk Beheer	Salariskosten	2.740	-33	2.707	2.710
Ruimtelijke Ontwikkeling	Salariskosten	2.338	92	2.430	2.451
Samenleving	Salariskosten	2.092	-16	2.076	2.126
Totaal salariskosten vakafdelingen		8.855	9.019	9.105	9.305

Voor de sturing worden de kosten van de overhead afgezet tegen de salariskosten van de vakafdelingen. Het betreft alleen de salariskosten (geen inhuur). De reis- en opleidingskosten worden niet meegeteld. Deze worden gezien als overhead. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de salariskosten van de managers, leidinggeven wordt gezien als overhead.

Inzicht in dit overheadpercentage maakt sturing mogelijk. Dit kan een hulpmiddel zijn bij de invulling van bijvoorbeeld bezuinigingen, maar ook voor de toerekening van overhead naar kostendekkende tarieven en grondexploitaties.

Soort kosten	Begroot 2017			Werkelijk 2017
	Primitief	Wijzigingen	Budget na wijzigingen	
Overhead uitgedrukt in percentage van salariskosten vakafdelingen	95%	1%	94%	91%

Ondanks dat het berekende overheadpercentage ruim boven de 90% ligt rekenen we slechts 60% toe aan de kostendekkende tarieven en grondexploitaties. Dit ligt namelijk in lijn met de toegerekende overhead zoals de afgelopen jaren plaatsvond. Aanpassing van dit percentage zou tot ongewenste tariefsverhogingen en hogere doorbelastingen aan de grondexploitaties leiden. In 2017 zijn onderstaande overheadkosten doorbelast.

Doorbelasting naar kostendekkende tarieven en grondexploitatie	Begroot 2017			Werkelijk 2017
	Primitief	Wijzigingen	Budget na wijzigingen	
Afvalstoffenheffing	133	9	142	141
Begraven	6	-	6	6
Bouwleges	487	23	510	506
Grondexploitaties	97	5	102	101
Parkeren	100	8	108	108
Rioolheffing	178	9	187	187
Totaal salariskosten vakafdelingen	1.001	54	1.055	1.049

Indicatoren

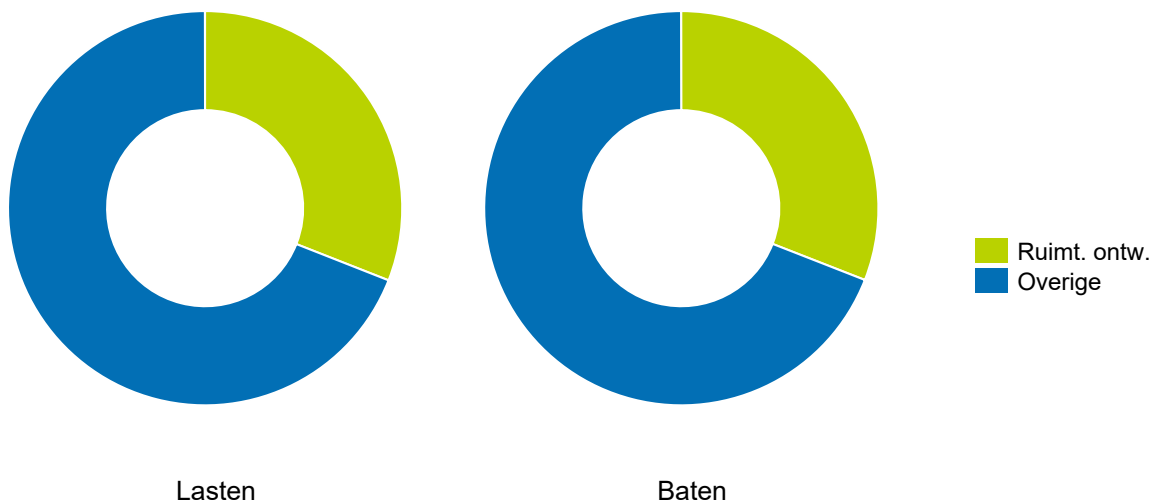
Indicatie van het behaalde resultaat door te kijken naar:	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017
Arbeidsverzuim	HRM-administratie	4,0%	4,4%
Personeelsverloop	HRM-administratie	11%	12,2%
Aantal vacatures	HRM-administratie	22	21
Realisatie HRM gesprekken	HRM-administratie	100%	81% ²⁷
% betaling facturen binnen 30 dagen	Financiële administratie	90%	65%
Aantal fte formatie per 1.000 inwoners	HRM-administratie	7,012	7,012
Aantal fte bezetting per 1.000 inwoners	HRM-administratie	6,726	6,331

²⁷ In 2017 zijn niet alle HRM-gesprekken gevoerd op individueel niveau. Er is een pilot gestart om dit per team te doen.

Wat heeft het gekost?

Bedrijfsvoering	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 totaal	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Lasten	-16.967	-10.888	-11.544	-11.582	-38
Baten	380	116	85	134	50
Saldo van baten en lasten	-16.587	-10.772	-11.459	-11.447	12

Lasten en baten

Investeringen

Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2017	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
7141 Vervangen Micro Vett wagen nummer 32	40	39	1	a
7142 Vervangen hekwerk werf	50	10	40	i
7144 Installatie noodstroomaggregaat gemeentehuis	80	90	-10	a
7146 Zonnepanelen gymgebouw Schoolstraat	25	28	-3	a
7147 Warmtepompen gemeentehuis	90	98	-8	a
7148 Vervangen sporttoestellen diverse accommodaties	40	0	40	d
7149 Herinrichting centrale hal en Burgerzaken gemeentehuis	25	12	13	i
7150 Gebouw van Markenplantsoen	50	64	-14	a
7242 Pink applicaties inclusief sociaal domein	150	162	-12	a
7404 Basisregistratie personen	13	9	4	a
7418 BAG: binnen gemeentelijk gebruik	58	41	17	a
7506 Huisvesting DUO+	100	109	-9	a

7150 Gebouw van Markenplantsoen

Wij hebben aan dit project meer kosten gemaakt dan eerder was voorzien. Dit heeft voor een aanzienlijk deel te maken met het feit dat in de kredietaanvraag geen rekening is gehouden met het feit dat de BTW kostprijsverhogend werkt voor deze investering.

Paragraaf Verbonden Partijen

Inleiding

Onze gemeente vervult op een aantal manieren de haar in wet- en regelgeving opgedragen taken. Veel van die taken pakt Diemen zelf op. Ook voeren we publieke taken tezamen met derde partijen uit. Dat doen we zowel met andere overheden als met particuliere ondernemingen.

Deze paragraaf gaat in op een bijzondere vorm van samenwerking namelijk met partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij tevens een financieel belang heeft: de verbonden partijen.

Van een bestuurlijke relatie is sprake wanneer zeggenschap kan worden uitgeoefend door vertegenwoordiging in het bestuur van de verbonden partij en/of door stemrecht in die partij.

Van financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die niet verhaalbaar zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of wanneer financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente.

Partijen waaraan alleen een financieel risico kleeft, nemen we op in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Partijen waarmee alleen een bestuurlijk belang is gediend, maken onderdeel uit van één van de programma's.

Deze paragraaf is om twee redenen van belang voor de raad:

1. Deelname aan een verbonden partij is een manier, een instrument, om een gemeentelijk doel te bereiken. Dat betekent in het duale stelsel dat de beslissing tot deelname aan een verbonden partij en ook de aansturing daarvan primair de taak is van het college. De raad heeft daarbij een kaderstellende en controlerende taak. Kernvragen voor de raad zijn bijvoorbeeld of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen zijn gerealiseerd.
2. Het budgettaire beslag en het hiermee gepaard gaande financiële risico dat de gemeente met verbonden partijen loopt en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen is hierbij van belang.

Conform artikel 15 van het BBV dient deze paragraaf tenminste te bevatten:

- de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Visie en beleid

Onze gemeente neemt deel in verbonden partijen vanuit een wettelijke opdracht, vanuit het streven naar schaalvergroting en/of ter ondersteuning van beleidsdoelstellingen zoals we deze in de begrotingsprogramma's hebben vastgelegd.

Verbonden partijen voeren in de regel beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. De gemeente blijft eindverantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's.

De samenwerking met andere overheden en particuliere ondernemingen is erop gericht de belangen van de inwoners van onze gemeente zo goed mogelijk te dienen. Dat kan bijvoorbeeld doordat als gevolg van schaalvergroting meer kwaliteit geboden kan worden en/of de kosten voor de gemeente (en daarmee voor de burger) lager kunnen uitvallen.

De verbonden partijen

Hierna geven we een overzicht van de verbonden partijen waarbij Diemen is betrokken. Voor zover sprake is van aangekondigde ontwikkelingen in het jaar 2017 gaan we daar per verbonden partij op in. Voor zover sprake is van eventuele risico's en problemen lichten we die per verbonden partij toe.

De gemeente kent twee soorten verbonden partijen, namelijk deelnemingen en gemeenschappelijke regelingen.

Deelnemingen

Een deelneming in de zin van artikel 379, boek 2 BW, is een participatie in een kapitaal-vennootschap (NV, BV, CV of VoF).

Op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) mogen gemeenten slechts met het oog op het publieke belang aandelen bezitten in privaatrechtelijke partijen. Deze aandelen worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs (of duurzaam lagere waarde).

Wanneer de gemeente van inzicht verandert ten aanzien van de wijze waarop het publieke belang het best gediend is, kan dat tot verkoop van de aandelen leiden. Op dat moment is de intrinsieke waarde of marktwaarde van belang. Die waarde nemen we dan in de toelichting op de balans op. De gemeente is in het bezit van aandelen van een tweetal vennootschappen:

1.1 NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), te Den Haag

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Deze aandelen zijn alleen verhandelbaar binnen de kring van aandeelhouders.

Publiek belang

Doordat de bank op grond van haar (Aaa van Moody's, AAA van Standard & Poor's en AA+ van Fitch) rating tegen zeer scherpe prijzen toegang heeft tot financieringsmiddelen en dat voordeel doorgeeft aan haar klanten draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarom ziet onze gemeente het aandelenbezit in de BNG als een duurzame belegging.

Zeggenschap en financieel belang in de verbonden partij

Via het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering heeft Diemen zeggenschap in de BNG. Diemen heeft een klein belang van 8.775 aandelen in de BNG. Daarin heeft in 2017 geen verandering plaatsgevonden. De verkrijgingprijs van de aandelen bedraagt (afgerond) € 22.000.

Ontwikkelingen 2017

In het jaarbericht van 12 maart 2018 meldde de bank dat de nettowinst over het jaar 2017, € 393 miljoen bedroeg. Deze toename is vooral veroorzaakt door een toename van herfinancieringen door decentrale overheden.

De nettowinst over 2017 is positief beïnvloed door een hoger dan verwacht renteresultaat en positieve ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Het totale dividend voorstel bedraagt € 141 miljoen. Het resultaat financiële transacties blijft gevoelig voor de mate van herstel binnen de eurozone. Gezien de aanhoudende volatiliteit acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2018.

1.2 NV Meerlanden, te Rijsenhout

De raad heeft op 28 april 2005 besloten om deel te nemen in het maatschappelijk kapitaal van Meerlanden NV om het huishoudelijk afval te laten inzamelen en GFT te laten verwerken. Aandeelhoudende gemeenten zijn Aalsmeer, Bloemendaal, Haarlemmermeer, Heemstede, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Noordwijkerhout, Diemen, Lisse en Hillegom. De overeenkomst met Meerlanden is medio 2015 verlengd voor een periode van vijf jaar. Het nieuwe contract is meer flexibel en biedt de mogelijkheid om wijzigingen in het ophaalsysteem makkelijk op te kunnen vangen.

Publiek belang

Meerlanden is een middelgroot bedrijf in een private rechtsvorm met overheden als enige aandeelhouders. In de statuten is opgenomen de aandelen overwegend (>50%) in handen te houden van overheid gedomineerde partijen. Diemen heeft een belang van 22.700 gewone aandelen en een prioriteitsaandeel in Meerlanden.

Meerlanden erkent de maatschappelijke functie ten opzichte van het milieu en wil actief mee werken aan een zo groot mogelijke preventie en nuttig hergebruik van afval. Duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) zijn daarbij prominente thema's.

Belangrijke thema's zijn energie- en grondstoffenvraagstuk en het sluiten van de afvalketen ("Samen sneller circulair"), deze dynamische onderwerpen hebben een globale uitstraling en vragen een passende aanpak met een vertaling naar nationaal (VANG-programma) en gemeentelijk niveau. Samenwerken met gemeenten, partners uit bedrijfsleven en de wetenschap en burgers is onontbeerlijk om de volgende doelen te bereiken:

1. Meer winnen uit afval;
2. Meer betrokken bij de buurt;
3. Meer groene energie en warmte;
4. Meer mogelijkheden voor mensen;
5. Meer biobased producten en biodiversiteit;
6. Meer financiële waarde.

Het gaat goed met Meerlanden. Haar financiële positie is stabiel en gezond, ze dragen positief bij aan zowel maatschappelijke (recycling- en duurzaamheidsdoelstellingen) als sociale (arbeidsmarktparticipatie) doelstellingen.

Ontwikkelingen 2017

In 2017 is er sterk ingezet op uniformering van de tarieven voor de inzameling van het huishoudelijk afval waarbij de verschillende methodes van afvalinzamelen als productgroepen zijn gedefinieerd. Denk hierbij aan onderscheid in inzamelen voor middel van verzamelcontainers op straat of buurtniveau of minicontainers op perceelsniveau. In het eerste kwartaal van 2018 nemen de aandeelhouders hierover een beslissing.

Gemeenschappelijke regelingen

Ingevolge artikel 13 van de Wet op de gemeenschappelijke regelingen zijn de gemeenteraden bevoegd om voor de gemeenschappelijke regelingen die door de raden zijn ingesteld de leden voor het algemeen bestuur aan te wijzen. De samenstelling van de afvaardiging in de Algemene Besturen varieert per gemeenschappelijke regeling. Dit kunnen zowel portefeuillehouders als raadsleden zijn. Het is gebruikelijk dat de portefeuillehouders de raadsleden regelmatig informeren over zaken die de gemeenschappelijke regelingen betreffen.

De gemeente is deelnemer in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

Deelneming in Gemeenschappelijke regelingen	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
2.1 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	1.197	1.170	1.239
2.2 Stadsregio Amsterdam	48	-	-
2.3 Groengebied Amstelland	121	130	107
2.4 Milieu Amstelland ²⁸	-13	-	-
2.5 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek	58	35	28
2.6 Stichting RIJK	99	105	105
2.7 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	90	90	88
2.8 Amstelland-Meerlandenoverleg	3	3	22
2.9 Gemeentelijke Ombudsman	6	8	10
2.10 Gemeentebelastingen Amstelland	452	440	440
2.11 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland OGZ	858	838	845
2.12 Duo+	6.135	5.160	5.047
2.13 Metropoolregio Amsterdam	-	39	41
Totaal gemeenschappelijke regelingen	2.920	8.018	7.971

Omvang eigen vermogen/vreemd vermogen en het financiële resultaat in de verbonden partij:

²⁸ Gemeenschappelijke regeling is opgeheven in 2016.

Gemeenschappelijke regelingen	Bron	Eigen Vermogen 31-12-2016	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd Vermogen 31-12-2016	Vreemd Vermogen 31-12-2017	Resultaat lopend jaar
2.1 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	Concept Jaarrekening 2017	15.036	21.646	43.964	45.308	1.752
2.2 Stadsregio Amsterdam (opgeheven)	Nvt	7.624	Nvt	3.428	Nvt	Nvt
2.3 Groengebied Amstelland	Concept Jaarrekening 2017	3.297	2.895	2.949	2.970	-402
2.4 Regionaal Milieu Overleg	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
2.5 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
2.6 Stichting RIJK	Jaarrekening 2016	542	386	248	388	-33
2.7 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Concept Jaarrekening 2017	4.985	5.371	16.662	17.691	1.659
2.8 Amstelland-Meerlandenoverleg	Jaarrekening 2016	23	32	Nvt	Nvt	-
2.9 Gemeentelijke Ombudsman	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
2.10 Gemeentebelastingen Amstelland	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
2.11 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland OGZ	Concept Jaarrekening 2017	1.362.611	1.172.850	38.987	38.987	168.721
2.12 Duo+	Concept Jaarrekening 2017	2.435	1.819	6.960	5.579	69
2.13 Metropoolregio Amsterdam	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
Gemeenschappelijke regelingen						171.766

2.1. Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

De veiligheidsregio is een samenwerkingsverband van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. Deze is opgericht in 2008.

De veiligheidsregio bestaat uit drie werkmaatschappijen, de Brandweer, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en het veiligheidsbureau.

Het veiligheidsbureau ondersteunt en adviseert het Veiligheidsbestuur en vertaalt de landelijke ontwikkelingen op het gebied van crisisbeheersing naar de regio Amsterdam-Amstelland. Het is tevens het coördinatiepunt waar de regionalisering van de gemeentelijke crisisbeheersingsprocessen is belegd.

Publiek belang

De Veiligheidsregio is belast met de volgende taken:

- Het voorbereiden van de coördinatie bij de bestrijding van crises, rampen en zware ongevallen;
- De zorg voor het voorkomen, beperken en bestrijden van brand;
- Het beperken van brandgevaar;
- Het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en de zorg voor het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand;
- De opvang en zorg voor gewonden;
- De collectieve opvang van slachtoffers direct na de ramp in opvangcentra en het verlenen van psychosociale hulp;

- De bescherming van de volksgezondheid bij ongevallen en rampen met gevaar voor mens en milieu, om zo (extra) gewonden of verergering van letsel te voorkomen;
- Het voorzien in de Centrale Post Ambulancevervoer en de Gemeenschappelijke Meldkamer.

Zeggenschap en financieel belang in de verbonden partij

Diemen wordt in het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio vertegenwoordigd door de burgemeester (art. 11 Wet Veiligheidsregio's).

De financiële bijdrage voor 2017 aan de veiligheidsregio is opgebouwd uit de volgende elementen:

- Voor de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) wordt een bedrag geraamd van € 8.014,19;
- Voor de brandweer wordt een bedrag geraamd van € 1.159.149,80;
- Voor het Veiligheidsbureau wordt een bedrag geraamd van € 13.892,65;
- Voor de gemeentelijke processen die samenhangen met de daadwerkelijke uitvoering van taken bij crises, wordt een bedrag geraamd van € 51.017,96.

De begroting 2017 is op 27 juni 2016 definitief door het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio vastgesteld. In haar vergadering van 19 juni 2017 is de begroting geactualiseerd op basis van de bijstelling van de CAO uitkomsten. Hier is dan ook een overschrijding van het begrote bedrag uit de primaire begroting uit te verklaren.

Ontwikkelingen 2017

Hieronder volgt een toelichting op de inhoudelijke hoofdlijnen per programma

Programma Crisisbeheersing

Binnen het programma crisisbeheersing zijn activiteiten ontplooid die gericht zijn op de voorbereiding op een crisis (preventie en preparatie), het crisismanagement als zodanig en het zo effectief mogelijke leren van crisissituaties door kwaliteitszorg. Er zijn oefeningen georganiseerd op basis van het nieuwe crisisplan (implementatie daarvan) Terreur gevolgbestrijding. Er is een werkgroep gestart voor het project "Optimaliseren van het risicobewustzijn en risicocommunicatie". Daarnaast zijn verdere afspraken gemaakt over de gebiedsgerichte Hot Spots (o.a. havengebied Amsterdam), het versterken van de werkprocessen tijdens evenementen, versterken informatiemanagement tijdens crisissituaties en het ontwikkelen van een kwaliteitsvolgsysteem voor de crisisorganisatie.

Programma Brandweezorg

De brandweer Amsterdam Amstelland (BAA) werkt BAA informatie- en risicogericht, gericht op een brandveiligere samenleving en een verhoging van het brandveiligheidsbewustzijn bij bewoners, bedrijven en instellingen. Daartoe is in 2017 de aanzet gegeven tot een nieuw dekkingsplan voor de komende jaren en is ook gekeken naar de invulling van de repressieve organisatie. Op basis hiervan zijn voorstellen gedaan tot het versterken van de bezetting (met name overdag) op kazernes die voornamelijk door vrijwilligers worden bemansd. Ook is kritisch gekeken naar de vervanging en aanpassing van kazernes in de regio.

Programma Alarmering

De integrale meldkamer voor politie en brandweer en een gecolokeerde meldkamer voor de ambulancedienst is in de Vraa gerealiseerd.

De meldkamer ambulancezorg zal de werkzaamheden voor de Veiligheidsregio Zaanstreek Waterland moeten afstoten omdat de landelijke meldkamerorganisatie uitgaat van territoriale concurrentie met de politieregio's.

De huidige meldkamer Ambulancedienst werkt nu ook nog voor de veiligheidsregio Zaanstreek Waterland die in de politieregio Noord-Holland ligt. Naar verwachting zullen deze taken in de loop van 2018 worden overgedragen. Het proces om te komen tot een landelijke meldkamer organisatie is vertraagd.

2.2 Stadsregio Amsterdam, te Amsterdam

Dit was een samenwerkingsverband van zestien gemeenten in de grootstedelijke regio Amsterdam. Tot enkele jaren geleden had dit verband een wettelijke grondslag, op basis van de WGRplus. Hiermee was sprake van een verplichtende samenwerking en een verplichte uitvoering van de bij de wet toegekende taken. Na twee (tussen)jaren van vrijwillige samenwerking, is de SRA per 1-1-2017 als samenwerkingsvorm komen te vervallen. De gemeenschappelijke regeling is omgevormd tot een samenwerking op het gebied van verkeer & vervoer: de vervoerregio.

De reserves wonen en economie uit de Stadsregio Amsterdam zijn 31 december 2016 vrijgevallen als gevolg van het omvormen van de SRA tot de vervoerregio. Bij de jaarstukken SRA 2016 (behandeld in uw vergadering van 6 juli 2017) was al de voorkeur aangegeven om deze gelden in te gaan zetten voor regionale projecten op het gebied van 'Economie' en 'Wonen'.

In de vierde kwartaalbrief is gemeld welke bedragen per gemeente vrijvallen. Voor Diemen gaat het eenmalig om circa € 147.000. Besloten is toen om de SRA-vrijval te boeken op het lokale budget voor het Amstelland-Meerlandenoverleg (zie 2.8 in deze paragraaf). Thans wordt u voorgesteld om het restant over te hevelen naar 2018. Zodoende kan de SRA-vrijval ook volgend jaar worden ingezet voor waardevolle, regionale projecten op het gebied van Economie en Wonen.

2.3 Groengebied Amstelland, te Amstelveen

In dit samenwerkingsverband nemen de gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en de Provincie Noord-Holland deel.

Publiek belang

De doelstelling van het Groengebied Amstelland kan worden samengevat als het duurzaam in stand houden van natuur en openluchtrecreatiegebieden in het landelijk gebied tussen Amstelveen en het Amsterdam-Rijnkanaal met een omvang en kwaliteit die voldoet aan de wensen van de inwoners van de omliggende gemeenten en de bredere regio. In opdracht van Groengebied Amstelland voert Recreatie Noord-Holland (RHN NV) het programma uit dat is vastgelegd in de begroting van het Groengebied. De provincie Noord-Holland is de enige aandeelhouder van RHN NV.

Zeggenschap en financieel belang in de verbonden partij

Wethouder R.P. Grondel vertegenwoordigt onze gemeente in het algemeen bestuur (AB) van het Groengebied. Het financiële belang van Diemen bestaat uit een bijdrage in de dekking van het nadelige exploitatiesaldo van het samenwerkingsverband. De bijdrage voor 2017, gebaseerd op het inwoneraantal, is voor Diemen uitgekomen op € 132.846 inclusief btw. Dit is gelijk aan hetgeen in de programmabegroting 2017 van Groengebied Amstelland opgenomen stond. De gemeente krijgt de btw grotendeels terug, waardoor de werkelijke bijdrage uitkomt op € 106.665.

Ontwikkelingen 2017

De ambities van het Groengebied staan in de Ontwikkelingsvisie Groengebied Amstelland en in het bijbehorende Uitvoeringsprogramma. Beiden zijn eind 2009 vastgesteld door het AB. Hierin zijn de volgende speerpunten voor de komende jaren benoemd:

- behoud van het landschap door ontwikkeling staat centraal;
- beter benutten en stimuleren van de productie van diensten vanuit het gebied voor de regio;
- versterken van de relatie tussen stad en land.

Het reguliere programma van het recreatieschap voor 2017 is voor het grootste deel conform de planning en begroting uitgevoerd. Aan het jaarlijks beheer wordt minder tijd besteedt, in afwachting van de uitkomsten van het proces beheerversobering. Dit vormt de grootste afwijking op het reguliere jaarlijkse programma.

Aandachtpunten 2017:

- Om het gebied duurzaam in stand te houden besluit het bestuur in 2017 over de uitgangspunten van het toekomstige beheer. Op basis daarvan wordt een meerjarenplanning voor de komende 10 jaar gemaakt en een maatregelenpakket bezuinigingen opgesteld die per 2018 in gaat. Vanaf dan wordt jaarlijks in de jaarrekening een terugkoppeling gegeven op de voortgang van het bezuinigingsprogramma;
- Inzetten op het verhogen van de inkomsten blijft belangrijk om het wegvallen van inkomsten - onder andere rentebaten uit schatkistbankieren - en het tekort voor het (noodzakelijk) groot onderhoud en de vervangingsinvesteringen voor een deel op te kunnen vangen;
- Uitvoeren van de projecten die worden gesubsidieerd vanuit de programma's Mooi Amstelland en de Groene Uitweg. Deze programma's zijn er om in samenwerking met een groot aantal partners het gebied waar Groengebied Amstelland onderdeel van uitmaakt aantrekkelijker en toegankelijker te maken. Voor het gebied is een recreatiemakelaar ingesteld die de mogelijkheid voor nieuwe recreatieve wandel-, fiets- en ruiterroutes onderzoekt. Groengebied Amstelland levert ook een eigen bijdrage aan deze projecten. Onder andere ontsluiting Manege De Eenhoorn;
- Aankoop van gronden in Overdiemen, voortvloeiend uit het Landinrichtingsplan Amstelland, om de instandhouding van de landschappelijke, cultuurhistorische en recreatieve kwaliteiten van dit onderdeel van het recreatiegebied zeker te stellen;
- Het ophogen van de participantenbijdrage GGA voor het beheer van het gebied en het (groot) onderhoud en de vervanging van bestaande en nieuwe voorzieningen is op dit moment onderwerp van discussie. Daarbij wordt ook bezien in hoeverre hogere inkomsten realiseerbaar zijn en op welke wijze versobering van het gebied en van de aanwezige voorzieningen mogelijk is om het beheer op lange termijn betaalbaar te houden.

In 2017 zijn verder ondermeer de volgende acties uitgevoerd:

- Faciliteren van evenementen waaronder 7e editie Amsterdam Open Air, 2e editie van Reggae Lake en Buiten Westen, diverse sportevenementen en overige middelgrote en kleine evenementen;
- Betrekken raden en staten bij besluitvorming over bezuinigingsmaatregelen beheer door middel van informatiebijeenkomsten en een informatieve folder;
- Start aanleg 'hoofdroute Gaasperplas' in het kader van het project 'Opwaarderen Gaasperplasgebied'. De hoofdroute is een duidelijk rondje rond de plas waardoor het gebied aantrekkelijker en beleefbaarder wordt;
- Opstellen van een handhavingsplan 2017-2018, het plan wordt gebaseerd op actuele ontwikkelingen en opvallende zaken;
- Onderzoeken of er nieuwe en bestaande mogelijkheden van inkomstenverwerving zijn, onder andere door het realiseren van horeca bij de Ouderkerkerplas, Abcouderstraatweg en Westoever Gaasperplas;
- Afronden realisatie 'sloepennetwerk Amsterdam-Amstelland': een vaarroutenetwerk waarbij informatiepunten langs de routes worden ingericht;

- Zoeken naar kansen voor verduurzaming in het gebied van de Ouderkerkerplas door middel van een cocreatieproces met de omgeving;
- Realisatie Toeristische Overstappunten, onder andere bij hoofdentree Diemberbos;
- Aapassing gedragsregels voor de Diempolder-Noord (met name gericht op honden);

2.4 Gemeenschappelijke regeling voor milieu Amstelland en de Meerlanden 2006, te Uithoorn (de werknaam luidt: Regionaal Milieu Overleg)

Dit was een samenwerkingsverband van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn die met ingang van 2015 is geëindigd. Daarom is in 2016 geen bijdrage meer betaald. Na afwikkeling van alle financiële verplichtingen etc. is de opgebouwde reserve aan de deelnemers uitgekeerd.

2.5 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek te Gooise Meren

Publiek belang

De Sociale Recherche (SR) werkt op regionaal niveau en wordt uitgevoerd door de gemeente Gooise Meren voor de gemeenten uit de regio.

Het samenwerkingsverband tussen de gemeenten is belast met de opsporing van fraude op het gebied van de bijstandswetgeving. Sinds de invoering van de Wet Werk en Bijstand in 2004, waarbij het systeem van declaratie werd vervangen door een systeem van budgetten, hebben gemeenten een toenemend financieel belang bij een goede handhaving.

Financieel belang in de verbonden partij

In de begroting hebben wij voor 2017 rekening gehouden met een bijdrage van € 35.000. De financiële bijdrage aan de SR bedroeg als voorschot € 56.312 De eindafrekening verwachten we voor de zomer van 2018. Over 2015 en 2016 zijn de eindafrekeningen in 2017 verwerkt, voor een totaalbedrag ad € 27.688.

Ontwikkelingen 2017

In 2017 heeft de SR twee zaken voor de gemeente Diemen behandeld. Het totale bedrag aan terugvorderingen bedroeg € 5.245. Een uitkering is, na onderzoek van de SR, beëindigd. In één zaak kon geen fraude worden aangetoond. De geleverde bijstand vanuit de SR heeft tot een besparing geleid van € 12.000.

Daarnaast is in 2017 een regionaal boete-ambtenaar aangesteld. Daarnaast is nagedacht over "integrale handhaving binnen het Sociaal Domein, waaronder de WMO). Dit zal in 2018 nader worden uitgewerkt. Dit past binnen het (regionaal) projectmatig onderzoeken van en detecteren van fraudesignalen.

2.6 Stichting RIJK

In de Stichting RIJK nemen de volgende 17 gemeenten deel: Beverwijk, Bloemendaal, Castricum, Diemen, Heemstede, Hillegom, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Ouder-Amstel, Over-gemeente, De Ronde Venen, Teylingen, Uitgeest, Uithoorn, Velsen en Zandvoort.

Publiek belang

De stichting RIJK is opgericht om de inkoopfunctie binnen de deelnemende gemeenten te professionaliseren. Door de professionalisering zijn de deelnemende gemeenten in staat om op een meer doelmatige en rechtmatige wijze hun inkoopfunctie in te vullen.

Daarnaast bestaat Rijk om de schaalgrootte van de 17 deelnemende gemeenten te benutten voor het verkrijgen van betere voorwaarden bij inkoop:

- Gebruik maken van het principe "massa=kassa", daar waar de prijs elastisch is;
- Reductie transactiekosten bij gezamenlijke aanbestedingen (tot meer dan 80%);

- Door gezamenlijkheid en procesbegeleiding is er ook minder belasting van het ambtenarenapparaat. De focus richt zich op de kerntaken.

Zeggenschap en financieel belang

Diemen wordt, net als de andere deelnemende gemeenten, in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door de gemeentesecretaris. In de begroting hebben wij rekening gehouden met een jaarlijkse bijdrage € 104.000.

2.7 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Sinds 1 januari 2013 is de gemeente Diemen aangesloten bij deze gemeenschappelijke regeling. Dit was noodzakelijk omdat met de Omgevingsdienst een dienstverleningsovereenkomst moest worden aangegaan (en inmiddels is aangegaan) om een aantal milieutaken, specifiek gericht op bedrijven, uit te voeren in het kader van het omgevingsrecht. Het gaat hier uitsluitend om een wettelijk voorgeschreven adviserende functie van deze Omgevingsdienst.

Publiek belang

Op Rijksniveau is bepaald dat de vergunningverlening, toezicht en handhaving aangaande bedrijven met een bepaald milieurisico een kwaliteitsimpuls diende te krijgen door verplichte samenwerking bij uitvoering van deze taak. Daartoe is deze Omgevingsdienst opgezet.

Zeggenschap en financieel belang in de verbonden partij

Diemen heeft, samen met andere AM-gemeenten, één vertegenwoordiger in het dagelijks bestuur. Burgemeester Boog vertegenwoordigt Diemen in het algemeen bestuur. De zeggenschap van Diemen is, in lijn met de bijdrage aan deze gemeenschappelijke regeling, beperkt.

Omdat in 2016 nog werd gewerkt met een lump-sum bedrag (vast bedrag, ongeacht de inzet) komen de werkelijke kosten overeen met hetgeen is begroot.

Ontwikkelingen 2017

De methodiek van Prestatiegericht Financieren is in 2017 van start gegaan. Voor Diemen heeft dit weinig invloed op de jaarlijkse bijdrage. Het geeft wel een duidelijkere relatie tussen de gemeentelijke bijdrage aan de Omgevingsdienst en de prestaties die de gemeente hiervoor krijgt. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd. In de loop van 2017 zijn er extra taken naar de Omgevingsdienst gegaan op het gebied van externe veiligheid, geluid, luchtkwaliteit e.d. De overdracht van deze werkzaamheden heeft enige tijd gekost, waardoor geraamd budget nog niet in 2017 is uitgegeven. De overdracht is verder wel goed verlopen.

De geraamde bijdrage van € 93.000 is in 2017 daadwerkelijk besteed. Het budget vanwege extra overgedragen werkzaamheden (€ 30.000) is in 2017 niet besteed. De Omgevingsdienst verstrekt voor de gemeente Diemen ook adviezen op het gebied van constructieve veiligheid (in het kader van vergunningaanvragen en het toezicht op de bouw). Hiervoor was voor 2017 € 30.000 geraamd. Er is echter ruim € 103.000 uitgegeven omdat de bouwactiviteiten op Holland Park en Plantage de Sniep veel voorspoediger liepen dan verwacht. In de begroting 2018 is de raming ook bijgesteld. Deze advieskosten worden betaald uit de legesopbrengsten die (meer dan) navenant hoger zijn dan was geraamd.

2.8 Amstelland-Meerlanden Overleg, te Haarlemmermeer

Sinds 1984 wordt vanuit een Gemeenschappelijke Regeling samengewerkt binnen het Amstelland-Meerlandenoverleg. Diemen is hierbij een van de deelnemers. Partners zijn de gemeenten Ouder-Amstel, Uithoorn, Amstelveen, Aalsmeer, Haarlemmermeer en (sinds 2016) De Ronde Venen.

Publiek belang

De AM-partners zetten de meerwaarde en kracht van het Amstelland-Meerlandenoverleg in voor een krachtig ontwikkelende regio en onze belangen daarbij. We blijven ons profileren als hét platform voor de zuidflank van de MRA. Het is voor de toekomst van de MRA en voor een krachtig bestuur nodig dat een balans bestaat tussen Amsterdam en de vier flanken van de metropoolregio. Het Amstelland-Meerlandenoverleg vormt het platform aan de zuidflank van de MRA, een gebied met circa 350.000 inwoners. Wij vormen voor de MRA, de vervoersregio, de provincie en andere organisaties het aanspreekpunt voor de ontwikkeling van de zuidflank. Ook zien wij ons als brug naar onze burens, zoals de Duin- en Bollenstreek en de ontwikkelende Gooi- en Vechtstreek. Wij benutten het platform om onze gezamenlijke belangen te behartigen in de MRA en de vervoersregio.

Zeggenschap en financieel belang in deze verbonden partij

Diemen wordt in de regiegroep (dagelijks bestuur) vertegenwoordigd door burgemeester Boog. Daarnaast vindt tweemaal per jaar een plenair overleg plaats, waaraan alle collegeleden deelnemen. Tevens zijn er domeinoverleggen voor de wethouders en een secretarissenoverleg. Ieder stelt het AM-overleg onder verantwoordelijkheid van het bestuur, een jaarrekening over het afgesloten jaar, en een begroting voor het volgende jaar op. Deze wordt in de eerste helft van het jaar aan de deelnemende colleges voorgelegd. Jaarlijks wordt een bijdrage gevraagd gelijk aan € 0,73 per inwoner.

Ontwikkelingen 2017

Per 1 januari 2017 is de Stadsregio Amsterdam (SRA) opgehouden te bestaan. De SRA voorzag in een geformaliseerd systeem van informatiedeling en besluitvorming voor raden, portefeuillehouders en ambtenaren van alle deelnemende gemeenten. Taken en middelen op gebied van verkeer en vervoer vallen vanaf 1 januari 2017 onder de Vervoerregio Amsterdam, met een eigen besluitvormingssysteem. Overige regionale taken worden in een lichte samenwerkingsstructuur opgepakt op MRA-niveau, zoals afgesproken in het Convenant Versterking samenwerking metropoolregio Amsterdam.

De subregionale afstemming en uitvoering van projecten op gebied van economie, ruimtelijke ordening, wonen, duurzaamheid, metropolitaan landschap vraagt om goede ambtelijke ondersteuning. Ook het aanhaken van de gemeenteraden verdient aandacht.

In maart 2017 is besloten tot extra ondersteuning via AM. Het geeft nadere invulling aan de raadsbesluitvorming van 30 juni 2016, toen nog in meer algemene zin is gesproken over de opheffing van de SRA, de vorming van de MRA en de versterking van de deelregio's.

De ambtelijke ondersteuning binnen de AM-regio is georganiseerd in een compact AM-team, bestaande uit:

1. Ambtelijk secretaris/adviseur GR AM en aanhaking MRA
2. Regiosecretaris/adviseur EZ/Ruimte/Duurzaamheid
3. Regiosecretaris/adviseur Wonen
4. Bestaande secretaris voor het overleg Verkeer & Vervoer
5. Bestaande secretaris voor het overleg Toezicht & Handhaving

Een sterkere positionering in MRA vraagt om een intensieve samenwerking tussen de algemene regiosecretaris en regiosecretarissen EZ/Ruimte/Duurzaamheid en Wonen om zorg te dragen voor een goede aanhaking bij het MRA-netwerk en het uitwerken van een AM-agenda/werkplan. Ook wordt een bijdrage geleverd aan de aanhaking van de raden (samen met de griffiers), zoals verwoord in de 'Roadmap 2017 AM-regio' van het raadsledenplatform AM.

De medewerkers zijn via detachering, gespreid aangesteld door de gemeenten Haarlemmermeer (algemeen secretaris), Aalsmeer/Amstelveen (secretaris EZ/RO/duurzaamheid) en Diemen (secretaris Wonen). De werkwijze met een AM-team wordt voor een periode van 2 jaar (2017-2018) afgesproken. Elk half jaar wordt de werkwijze en inzet van het AM-team geëvalueerd (regiegroep en plenair overleg AM) en verder aangescherpt.

In september 2017 heeft een eerste AM-raadsledencongres plaatsgevonden, geïnitieerd door het recent opgerichte AM-raadsledenplatform. Onderwerp van gesprek van het dossier Wonen.

2.9 Gemeentelijke Ombudsman, te Amsterdam

De Ombudsman Metropool Amsterdam fungeert sinds 21 februari 2008 als externe klachtinstantie voor de gemeente Diemen. Deze ombudsman werkt voor zeven gemeenten (Amsterdam, Amstelveen, Almere, Diemen, Landsmeer, Waterland en Zaanstad) en voor de Stadsregio Amsterdam en de Veiligheidsregio Amsterdam - Amstelland. In 2013 is een Gemeenschappelijke Regeling tot stand gebracht. Daarmee is de bevoegdheid van de ombudsman voor alle gemeenten en instanties die zich bij hem hebben aangesloten, in één keer geregeld. Deze GR is in 2016 gemoderniseerd. De nieuwe regeling maakt het eenvoudiger voor gemeenten om bij de gemeentelijke ombudsman aan te sluiten. Daarnaast is o.a. de naam gewijzigd in 'Ombudsman Metropool Amsterdam'.

Publiek belang

Als gemeente willen wij de dienstverlening zo goed mogelijk afstemmen op de wensen van onze burgers. Eventuele klachten van burgers over de manier waarop een medewerker of bestuurder hem/haar te woord heeft gestaan of over de wijze van dienstverlening, nemen wij serieus. Op grond van de klachtenregeling kunnen burgers een officiële klacht over een gedraging van de gemeente indienen. Daarnaast fungeert de Gemeentelijke Ombudsman als externe klachtinstantie voor de gemeente Diemen. Burgers kunnen daar terecht als ze ontevreden zijn over de wijze waarop hun klacht is afgehandeld. Daarnaast wenden sommige burgers zich rechtstreeks tot de Gemeentelijke Ombudsman. Die zal hen allereerst wijzen op de gemeentelijke klachtregeling.

Zeggenschap en financieel belang in deze verbonden partij

Op basis van de GR is aan de raad van de gemeente Amsterdam mandaat verleend om jaarlijks de begroting van de ombudsman voor het volgende kalenderjaar vast te stellen. Voor de vaststelling wordt een concept begroting inclusief meerjarenraming en toelichting naar de raden gezonden, teneinde hen in de gelegenheid te stellen hun zienswijze bij de gemeenteraad van Amsterdam naar voren te brengen.

De financiële bijdrage bestaat uit een vaste voet (op basis van vijf zaken per jaar) en een naheffing op basis van het werkelijk aantal behandelde zaken. Op basis van historische cijfers wordt in de begroting uitgegaan van een bijdrage ad € 8.000. Dit is ook in 2017 voldoende gebleken.

Ontwikkelingen 2017

Geen bijzonderheden.

2.10 Gemeentebelastingen Amstelland

Met ingang van 1 januari 2013 werkt Diemen samen binnen de gemeenschappelijke regeling Gemeentebelastingen Amstelland. Tot dit samenwerkingsverband behoren de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. Het samenwerkingsverband is gehuisvest in Amstelveen. Vanaf 1 januari 2016 is gemeente De Ronde Venen ook toegetreden tot deze regeling.

De regeling betreft een zogenoemde 'centrumgemeente constructie'. Dit komt er op neer dat de taken zijn ondergebracht bij het Team Belastingen van de gemeente Amstelveen. De financiële cijfers zijn verwerkt in de totaalbegroting van de centrumgemeente.

Publiek belang

Door de krachten van een aantal gemeenten te bundelen in het samenwerkingsverband ontstaat een belastingorganisatie met meer kennis, kunde en personeelsformatie om het hoofd te bieden aan de ingewikkelde belastingwetten- en regels. Op termijn is er ook een besparing te realiseren door integratie van werkprocessen, het wegvallen van dubbele werkzaamheden, efficiency en inkoopvoordelen. Het uitgangspunt bij de samenwerking is dat elke gemeenteraad zelf het eigen belastingbeleid en de plaatselijke belastingtarieven blijft bepalen. Het samenwerkingsverband verzorgt de uitvoering hiervan.

Financieel belang in de verbonden partij

De bijdrage bedraagt in 2017 € 441.000.

Financiële ontwikkelingen

De nieuwe wijze van waarderen zal voor Gemeentebelastingen Amstelland structureel extra capaciteit bij de taxateurs vereisen. In de begroting 2019 zal dit tot uitdrukking komen. Door de toetreding van De Ronde Venen zien we dat de kosten per inwoner afnemen. Daartegenover staat de groei van Diemen die er voor zorgt dat er per saldo geen voordeel ontstaat.

Ontwikkelingen 2017

De belangrijkste ontwikkelingen voor 2017 waren:

1. De realisatie van de toetreding van gemeente De Ronde Venen;
2. Voorbereiden op nieuwe wijze van waarderen, van kubieke meters naar vierkante meters en rekening te houden met de vrijstelling van dijkwoningen.

2.11 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland

Met ingang van 1 januari 2013 is Diemen toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling OGZ (Openbare Gezondheidszorg) Amstelland. Via deze gemeenschappelijke regeling kopen de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn publieke gezondheidszorg in bij de GGD Amsterdam.

Publiek belang

Op grond van de Wet publieke gezondheid is het verplicht dat alle gemeenten binnen een veiligheidsregio gezamenlijk een regionale GGD in stand moeten houden op dat schaalniveau. Om aan die verplichting te voldoen maakt de gr OGZ Amstelland op haar beurt weer deel uit van de gr GGD Amsterdam Amstelland. De gr Amsterdam Amstelland is het samenwerkingsverband dat de regionale GGD in stand houdt. Per 1-1-2017 is een aangepaste gr GGD Amsterdam-Amstelland van kracht.

Financieel belang in de verbonden partij

De voorlopige bijdrage in 2017 bedraagt € 865.000.

Financiële ontwikkelingen

De geraamde bijdrage voor 2016 bedraagt € 865.000. De jaarrekening GGD moet nog worden vastgesteld, maar uitgaven blijven binnen de begroting.

2.12 Duo+

Op 8 januari 2015 hebben Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn de gemeenschappelijke regeling Duo+ getroffen. Deze gemeenschappelijke regeling is bedoeld om samen te kunnen werken op PIOFACH-taken (bedrijfsvoering) en op uitvoeringstaken (buurt en burger). Vervolgens hebben de drie deelnemers op 30 april 2015 de volgende stap gezet, door te besluiten tot overheveling per 1-1-2016 van de bedrijfsvoeringstaken naar Duo+. Daarnaast hebben Ouder-Amstel en Uithoorn besloten om per die datum ook de taken rondom buurt en burger over te hevelen.

Publiek belang

Binnen de gemeenschappelijke regeling vergroten de Duo+ gemeenten hun organisatiekracht. Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel deelden de urgentie om, naast de ICT-samenwerking die al vooruitliep, de ambtelijke capaciteit m.b.t. PIOFACH (bedrijfsvoering) samen te voegen. Tevens deelden Uithoorn en Ouder-Amstel de urgentie om het beheer van de buitenruimte, de individuele dienstverlening aan de inwoners, taken in het sociaal domein en de vergunningverlening, toezicht en handhaving samen uit te voeren.

De GR Duo+ voert per 1 januari 2016 de bedrijfsvoering uit voor de drie deelnemers en tevens de uitvoeringstaken rondom buurt en burger voor twee van de deelnemers (Uithoorn en Ouder-Amstel).

Financieel belang in de verbonden partij

De oorspronkelijke bijdrage voor 2017 bedroeg € 4,8 miljoen. In de tweede voortgangsrapportage is een extra bijdrage van € 0,2 miljoen gevraagd als gevolg van loonindexering, extra gemaakte kosten voor externe ondersteuning en de overheveling van een investeringsbudget.

De jaarrekening sluit met een klein negatief saldo (-/- € 62.000). Dit kan verrekend worden met de eigen reserves.

Financiële ontwikkelingen

Bij de start van Duo+ was in eerste instantie vanaf 2018 een taakstellende bezuiniging van 6% meegegeven. Uit de voortgangsrapportages bleek het niet mogelijk deze taakstelling in 2020 al te realiseren. De taakstellende bezuiniging is omgezet in een efficiency taakstelling. Uitgangspunt is dat in 2024 een totaal efficiencyvoordeel van € 2,1 miljoen wordt bewerkstelligd.

Ontwikkelingen 2017

Ook 2017 was voor Duo+ en de aangesloten gemeenten een turbulent jaar. Het vergde het uiterste van de medewerkers van Duo+ en de gemeenten om de dienstverlening onverminderd voort te zetten en ook de besluitvorming op basis van de bestuurlijke termijnagenda volgens planning te laten plaatsvinden. De werkdruk heeft ook zijn effecten op het ziekteverzuimpercentage binnen Duo+. Waar door middel van 'talentmanagement' gestuurd wordt op een beter grip op het verzuim, leidt de dagelijkse werkdruk juist tot een hoger ziekteverzuim. Een ontwikkeling waar in 2018 op geanticipeerd moet worden.

2017 stond ook in het teken om beter invulling te geven aan het opdrachtgever-opdrachtnemerschap (OGON). Daarbij hoort het opstellen van dienstverleningsovereenkomsten zodat er heldere afspraken vastliggen over de aard en omvang van de dienstverlening. Dit proces gaat helaas niet zo voortvarend als gehoopt. Er heeft onlangs een evaluatie van het OGON plaatsgevonden en daaruit zijn verdere verbeterpunten gedestilleerd. Er liggen inmiddels startversies van de zogenoemde dienstverleningsovereenkomsten. Duidelijk is dat er nog een forse doorontwikkeling moet plaatsvinden om de dienstverleningsovereenkomsten als goed sturingsmiddel in te zetten.

Paragraaf Grondbeleid

Algemeen beleid

In december 2011 is de Nota Grondbeleid 2011-2016 door de gemeenteraad van de gemeente Diemen vastgesteld. Hiermee heeft de gemeente Diemen haar grondbeleid voor de komende jaren uiteengezet. Uit de Nota Grondbeleid volgt bovendien dat de gemeente Diemen in het vervolg haar grondprijzen vastlegt in een Nota Grondprijzen. De Nota Grondprijzen wordt tenminste één keer per twee jaar geactualiseerd en door het college van B&W vastgesteld. De eerstvolgende actualisatie voorzien we in 2018.

Daarnaast stelt de nota Grondbeleid dat de gemeente Diemen elk jaar bij de jaarrekening het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) aanbiedt aan de gemeenteraad. Hierin wordt de verantwoording afgelegd en inzicht gegeven in alle activiteiten m.b.t. het beheren en exploiteren van gronden; o.a. over grondexploitaties en 'gronden niet in exploitatie', c.q. de strategische grondvoorraad van de gemeente.

Tot slot is vastgesteld dat de gemeente Diemen waar mogelijk in het vervolg de voorkeur geeft aan facilitair c.q. passief grondbeleid.

Daarnaast blijft de gemeente haar eigen grondposities die reeds sinds lange tijd in bezit zijn, de komende jaren ontwikkelen.

Grondexploitaties

Plantage de Sniep en de Verrijn Stuartweg 3-5 zijn momenteel de enige grondexploitaties in de gemeente Diemen.

Projectinhoud

De projectinhoud van Plantage de Sniep wordt beknopt beschreven in Paragraaf Grootschalige Projecten en uitgebreid in het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG). In het MPG wordt ook Verrijn Stuartweg 3-5 beschreven.

Financieel

De grondexploitaties voor Plantage de Sniep en Verrijn Stuartweg 3-5 zullen via het Meerjarenperspectief Grondzaken geactualiseerd worden als bijlage bij de Jaarrekening 2017. Een actueel overzicht van de financiële stand van zaken wordt in dit MPG gegeven.

Berekeningsmethodiek

Grondexploitaties worden doorgerekend met de Dynamische Eindwaarde Methodiek. Dat wil zeggen dat bij het berekenen van het resultaat alle kosten en opbrengsten inclusief inflatie en rente tot de einddatum van het project worden meegenomen. In de gemeente Diemen wordt gerapporteerd op basis van het resultaat bij afsluiting van het project (de eindwaarde).

Voor deze berekening zijn over het jaar 2017 de volgende parameters gehanteerd:

- Kostenstijging/inflatiecorrectie investeringen: 1,5% per jaar;
- Opbrengstenstijging/inflatiecorrectie opbrengsten: 0,0% per jaar;
- Rentepercentage investeringen en opbrengsten: 2,0% per jaar (conform BBV-regelgeving).

Facilitair grondbeleid (passief grondbeleid)

De ervaring van de afgelopen jaren met Bergwijkpark Noord (Holland Park) is dat ook grote herontwikkelingen mogelijk zijn, zonder dat de gemeente via actieve grondverwerving hiervoor de aanjager hoeft te zijn. Via bestemmingsplan en anterieure overeenkomsten heeft de gemeente toch voldoende sturingsmiddelen. De gemeente treedt dan faciliterend op en zorgt dat zij door middel van het sluiten van de anterieure overeenkomst haar eigen plankosten en eventuele investeringskosten verhaalt op de ontwikkelende partij.

Zoals gezegd vindt dit facilitair grondbeleid op grote schaal plaats in Holland Park en op kleinere schaal bij de Arent Krijtstraat 1 en Wilhelminaplantsoen 1 (voormalig postkantoorlocatie).

Gronden (nog) niet in exploitatie

De gemeente Diemen heeft een aantal percelen in eigendom die in aanmerking komt voor verkoop en/of herontwikkeling.

Gronden niet in exploitatie verdelen we in twee categorieën onder: toekomstige bouwprojecten; overige strategische gronden.

Gronden behorende tot de eerste categorie zijn onderdeel van een project in de beginfase. In deze fase wordt gekeken naar het programma, de stedenbouwkundige randvoorwaarden, samenwerkingsvormen etc. De kosten worden in principe gedekt uit een krediet en worden verantwoord onder 'toekomstig bouwprojecten' in het MPG. Indien het project doorgang vindt worden deze kosten meegenomen in de grondexploitatie. Gaat het project niet door, dan komen de kosten ten laste van de reserve grondzaken. De volgende gronden behoren tot deze categorie:

- Bergwijkpark-Noord

Gronden behorende tot de tweede categorie betreft percelen die in het verleden uit strategische overwegingen zijn aangekocht voor een gebiedsontwikkeling, of overige percelen met een (tijdelijke) boekwaarde. Deze gronden worden verantwoord als aparte subcategorie strategische gronden onder de Materiële Vaste Activa (MVA). Voor een nadere toelichting van deze gronden wordt verwezen naar het MPG.

Paragraaf Lokale Heffingen

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen bevat de volgende onderwerpen:

- de inkomsten, met een toelichting op het verschil tussen de begrote en werkelijke opbrengsten;
- inzicht in het aantal kwijtscheldingen met bijbehorende budgettaire consequenties.

In de raadsvergadering van 13 oktober 2016 is de 'Nota Lokale Heffingen 2016' vastgesteld. In deze nota staan alle lokale heffingen opgesomd en is aangegeven welke sturingsinstrumenten de raad heeft op de lokale lastendruk. Deze sturingsinstrumenten kunnen ingezet worden bij de vaststelling van de kadernota, de begroting en de belastingverordeningen.

Om de kostendekking transparanter te maken zijn ook de toegerekende kosten inzichtelijk gemaakt van de kostendekkende tarieven.

Opbrengsten 2017

Onderstaand een overzicht met de opbrengsten van de verschillende soorten belastingen en retributies in 2017:

Opbrengsten	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijzigingen	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Onroerende zaakbelastingen					
- woningen (eigenaren)	2.898	2.970	3.050	3.064	14
- niet-woningen (eigenaren)	1.544	1.550	1.475	1.511	36
- niet-woningen (gebruikers)	1.210	1.200	1.160	1.157	-3
Precariobelasting	492	650	285	294	9
Reclamebelasting	92	-	-	-1	-1
Hondenbelasting	111	90	-	-	-
Toeristenbelasting	38	36	36	75	39
Kostendekkende tarieven					
Parkeerbelasting	556	374	389	393	4
Afvalstoffenheffing	3.769	3.661	3.683	3.720	37
Rioolheffing	2.831	2.819	2.819	3.021	202
Marktgelden	43	56	56	48	-8
Burgerzaken	628	630	630	644	14
Omgevingsvergunningen	2.413	1.898	1.928	4.314	2.387
Overige leges	69	58	58	58	-
Totaal	16.694	15.992	15.569	18.297	2.728

Onderstaand is een toelichting gegeven van de verschillen groter dan € 25.000. De kostendekkende tarieven worden apart toegelicht.

Onroerend zaakbelasting

De totaalopbrengst aan OZB is € 46.000 hoger dan begroot. In procenten is dit een afwijking van iets minder dan 1,0%. Deze geringe afwijking leidt ertoe dat er geen nadere analyse heeft plaatsgevonden.

Precariobelasting

In de primitieve begroting 2017 verwachtte we nog een meeropbrengst van € 100.000. Er waren twee redenen voor deze meeropbrengst.

Ten eerste kunnen we tegenwoordig zelf als gemeente het aantal meters leidingen en kabels in de grond zelf bepalen/berekenen en zijn we als gemeente niet meer afhankelijk van de opgaven van de nutsbedrijven zelf.

Ten tweede was er de aanname dat door de groei van Diemen ook het aantal meters kabels en leidingen in de gemeentegrond was toegenomen. Echter achteraf bleek dat een groot deel van deze extra meters voortkomt uit het aantal meters dat voor de kabels voor openbare verlichting is gehanteerd. Er loopt momenteel een bezwaarschrift of de berekening van het aantal meters leiding voor openbare verlichting terecht zijn meegenomen in de aanslagoplegging. Dit bezwaarschrift betreft de aanslag 2016. Vooralsnog is voor 2017 een terughoudende inschatting gemaakt op de nog te verwachten opbrengsten in 2017. Dit in afwachting op de uitspraak over de aanslag 2016.

Daarnaast geldt dat over de jaren 2013, 2014 en 2015 een aanslag precariobelasting is opgelegd voor het gebruik van gemeentegrond bij Daalwijkpark. De rechter heeft besloten dat deze aanslag te hoog was opgelegd (lagere grondslag). Inmiddels heeft een vermindering plaatsgevonden. In 2015 zijn de meeropbrengsten in het rekeningsaldo meegenomen. De lopende rechtszaak staat al enige jaren als risico gemeld in de paragraaf Weerstandsvermogen. In de vierde kwartaalbrief 2017 is kenbaar gemaakt dat de aanslag met € 215.000 moest worden verminderd en dat de terugbetaling (minderopbrengst) ten laste van de risicoreserve zou worden gebracht.

Reclamebelasting en hondenbelasting

Beide belastingen zijn bij de vaststelling van de begroting 2017 afgeschaft.

Toeristenbelasting

In juli 2017 is in Bergwijkpark / Hollandpark een nieuw hotel geopend. Verwachting was dat de opening pas in 2018 zou plaatsvinden. Dit leidt in 2017 tot € 42.000 aan meeropbrengsten. De werkelijke bezetting van de kamers in de komende jaren zal uitwijzen wat er structureel aan extra opbrengsten kan worden geraamd.

Kostendekkende tarieven

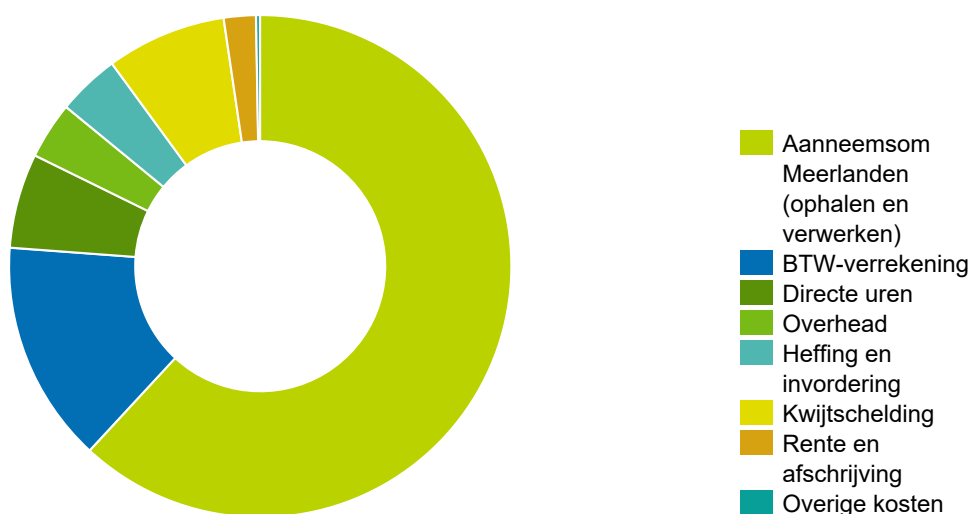
Afvalstoffenheffing

Vanwege de hoogte van de Egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing is in 2016 besloten de komende jaren € 75.000 te onttrekken uit de voorziening om daarmee het tarief te kunnen verlagen. Tevens is besloten het verschil tussen het tarief voor éénpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens te vergroten tot € 70.

In 2017 bedroeg het tarief voor éénpersoonshuishoudens € 300,00 en het tarief voor meerpersoonshuishoudens € 370,00.

Totaal werd in 2017 een opbrengst afvalstoffenheffing van € 3.683.000 verwacht. Werkelijk is € 37.000 (1%) meer ontvangen. Daarnaast is in 2017 € 135.000 van de Stichting Afvalfonds ontvangen voor zwerfval en de vergoeding voor verpakkingsmateriaal. Dit is € 58.000 meer dan begroot. Conclusie is dat door deze meevallers in 2017 geen onttrekking uit de egalisatievoorziening heeft hoeven plaatsvinden. Sterker, er is € 4.000 gestort in de egalisatievoorziening. De voorziening komt hiermee per 31 december 2017 op € 0,4 miljoen.

Soort kosten	2017	Soort opbrengsten	2017
Aanneemsom Meerlanden (ophalen en verwerken)	2.383	Afvalstoffenheffing	-3.720
BTW-verrekening	550	Overige bijdrage	-135
Directe uren	235		
Overhead	141		
Heffing en invordering	154		
Kwijtschelding	297		
Rente en afschrijving	80		
Overige kosten	10		
Toevoeging aan voorziening	4		
Totaal toegerekende kosten	3.855	Totaal opbrengsten	-3.855

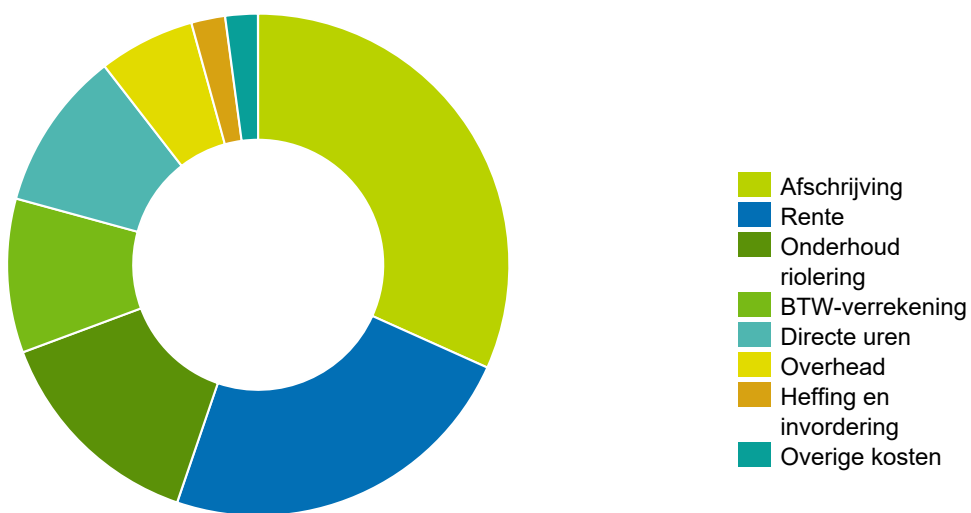
Opbouw tarief afvalstoffenheffing

Rioolheffing

De laatste jaren is het tarief rioolheffing gelijk gebleven. In 2017 was een totaalopbrengst van € 2,8 miljoen geraamd. werkelijk is er € 0,2 miljoen meer ontvangen. Doordat een investering eerder was afgerond dan gepland, zijn in 2017 hogere afschrijvingslasten (€ 109.000) dan verwacht. Uiteindelijk heeft dit ertoe geleid dat in 2017 een kleine onttrekking, € 8.000 heeft plaatsgevonden vanuit de Egalisatievoorziening Riolerings. De voorziening komt hiermee per 31 december 2017 op € 2,8 miljoen.

In 2018 wordt het Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (vGrp) geactualiseerd. Op basis daarvan kunnen weer nieuwe indicatieve tarieven worden bepaald voor de komende jaren.

Soort kosten	2017	Soort opbrengsten	2017
Afschrijving	960	Rioolheffing	-2.876
Rente	712	Rioolheffing - grootverbruik water	-145
Onderhoud riolering	427		
BTW-verrekening	300		
Directe uren	311		
Overhead	187		
Heffing en invordering	66		
Overige kosten	64	Onttrekking uit voorziening	-7
Totaal toegerekende kosten	3.028	Totaal opbrengsten	-3.028

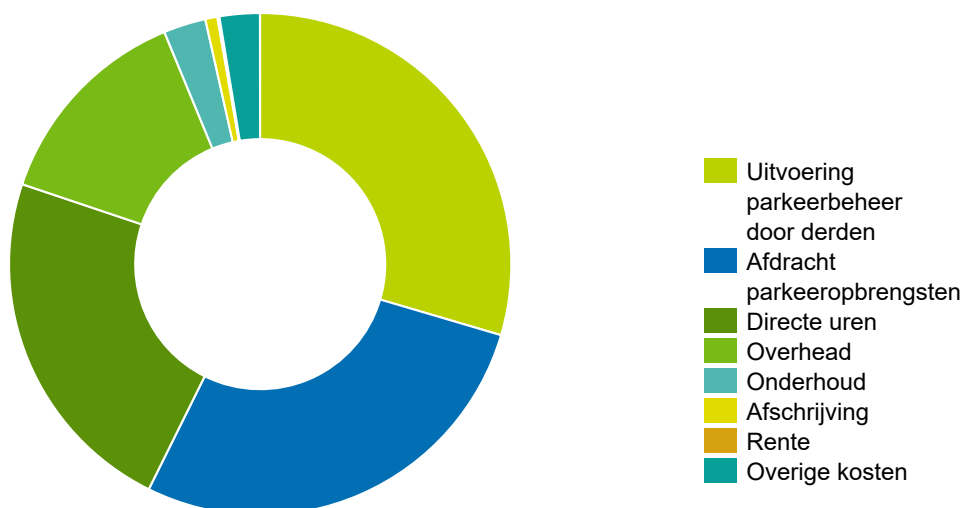

Opbouw tarief riolering

Parkeren

De werkelijke uitgaven en inkomsten sluiten aan bij de begrote budgetten. Omdat de vergunningen twee jaar duren worden eens in de twee jaar hogere opbrengsten gegeneerd. Dit wordt om het jaar verrekend met de egalisatiereserve. Dit jaar vindt de onttrekking uit de egalisatiereserve plaats waardoor de reserve weer leeg is.

Soort kosten	2017	Soort opbrengsten	2017
Uitvoering parkeerbeheer door derden	228	Parkeervergunningen en naheffingsaanslagen	-101
Afdracht parkeeropbrengsten	214	Belparkeren	-252
Directe uren	176	Parkeerautomaten	-84
Overhead	105	Bijdrage uitvoering parkeerbeheer	-242
Onderhoud	21		
Afschrijving	6		
Rente	1		
Overige kosten	20	Onttrekking uit reserve	-92
Totaal toegerekende kosten	771	Totaal opbrengsten	-771
Saldo			-

Opbouw tarief parkeren

Begraven

In 2017 heeft extra onderhoud plaatsgevonden aan de begraafplaats. Vastgelegd is dat er jaarlijks € 50.000 vanuit de eigen middelen wordt toegekend aan de exploitatie van de begraafplaats. In 2017 is dat door het extra onderhoud € 64.000 geworden. In de Egalisatiereserve Begraven staat nog #€ 9.000. Deze zijn ingezet om een deel van het tekort op te vangen. Het restant, € 5.000 is ten laste van het rekeningsaldo 2017 gebracht.

Soort kosten	2017	Soort opbrengsten	2017
Overige diensten derden	74	Vergoeding onderhoud	-82
Onderhoud	67	Pachten	-20
Rente	8	Huuropbrengsten	-7
Afschrijving	3	Legesopbrengsten	-2
Directe uren	10	Overige bijdrage	
Overhead	6		
Overige kosten	8		
Totaal toegerekende kosten	176	Totaal opbrengsten	-112
Saldo			64

Opbouw tarief lijkbezorgingskosten

Omgevingsvergunningen

Evenals voorgaande jaren zorgen ook dit jaar incidentele bouwprojecten weer voor extra legesinkomsten. Dit jaar is er € 2,3 miljoen aan hogere legesopbrengsten. Er zijn teveel oninvloedbare aspecten waardoor het astig is in te schatten wanneer verzoeken voor bouwvergunningen ontvangen worden en dus ook de inkomsten begroot moeten worden. De beoordeling van deze bouwaanvragen vraagt om specialistische kennis. Hier wordt door de inhuur van externe expertise in voorzien. Zodoende ontstaat er ook geen capaciteitsoverschot wanneer de incidentele bouwaanvragen weer aflopen.

Kwijtschelding

Als de inkomsten van een belastingschuldige zo laag zijn dat het niet mogelijk is (ook niet na het treffen van een betalingsregeling) de aanslag te betalen, is het onder strikte voorwaarden mogelijk kwijtschelding te verlenen. Omdat vanaf 2017 de hondenbelasting is afgeschaft kan kwijtschelding alleen nog worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing.

Kwijtscheldingen	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 na wijzigingen	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Afvalstoffenheffing	-239	-250	-250	-297	-47
Hondenbelasting	-5	-	-	-1	-1
Totaal	-244	-250	-250	-298	-48

In 2017 heeft een inhaalslag plaatsgevonden. Totaal is over de jaren 2012 tot en met 2016 een bedrag van bijna € 54.000 kwijtgescholden. Dit verklaart ook het verschil tussen het geraamde budget en het werkelijke bedrag aan kwijtscheldingen.

Ondanks dat de hondenbelasting is afgeschaft is er toch in 2017 nog een bedrag zichtbaar. Dit is het gevolg van de afhandeling van kwijtscheldingsverzoeken van eerdere jaren.

Totaal zijn 546 kwijtscheldingsverzoeken ontvangen. Hiervan is ruim 70% (392 verzoeken) automatisch verleend. Er zijn 12 verzoeken nog niet afgehandeld omdat niet alle gegevens ontvangen zijn.

Paragraaf Grootschalige Projecten

Inleiding

In deze paragraaf zijn eenmalige grootschalige projecten opgenomen die (grote) gevolgen (kunnen) hebben voor de financiële huishouding van de gemeente. Dat betreft in ieder geval de grondexploitatie (Plantage de Sniep) en het project dat op basis van een exploitatieovereenkomst wordt uitgevoerd (Bergwijkpark-Holland Park).

In deze paragraaf komen aan de orde:

- Plantage de Sniep;
- Bergwijkpark Noord.

Plantage de Sniep

Doel

Plantage de Sniep is een nieuwbouwwijk in wording met ruim 1.000 woningen, een brede school, vrije kavels en enkele commerciële functies. De wijk wordt gerealiseerd op een oud bedrijventerrein, waarbij de gemeente de gronden heeft verworven en een omvangrijke bodemsanering heeft uitgevoerd.

Projectfase

Deels realisatiefase (in 2017 zijn ca. 100 woningen opgeleverd en ca. 80 woningen in aanbouw), deels herontwikkelingsfase.

Acties 2018

Het programma op Plantage de Sniep is voorgaande jaren aangepast aan de gewijzigde situatie op de nieuwbouwwijk. Grote aantallen appartementen zijn geschrapt en vervangen door eengezinswoningen die in kleinere deelplannen op de markt zijn gebracht. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen; de woningen aan de zuidkant zijn allemaal verkocht en hiervan zijn de laatste woningen in 2017 opgeleverd.

De focus is nu op de noordkant van Plantage de Sniep komen te liggen. De voortgang van de ontwikkeling van Plantage de Sniep vindt plaats op basis van de nadere afspraken die met de ontwikkelingscombinatie zijn gemaakt in het kader van het mediationtraject. Voor de laatste deelplannen wordt in 2018 de grond geleverd en zal de bouw starten.

Van de deelplannen die de gemeente zelf ontwikkelt, wordt de grond voor de Punt Sniep eveneens in 2018 overgedragen aan de ontwikkelaar en zal medio 2018 de bouw aanvangen. Voor deelplan M&T (bij de tramlijn) wordt gewerkt aan de herontwikkeling met onder andere ca. 100 sociale huurwoningen.

Voor de vrijkomende schoollocatie wordt gewerkt aan een bouwplan met grondgebonden woningen.

Bergwijpark Noord

Doel

Een bestaand kantorengedebied, met forse leegstand wordt omgevormd tot een aantrekkelijk woonwerkgebied met voorzieningen.

Projectfase

Ontwikkelfase

Voor het huidige park in gemeente-eigendom is gestart met het opstellen van een stedenbouwkundig Programma van Eisen. Dit en nog andere documenten moeten de basis leggen voor de herontwikkeling van het park. In het document staan de kaders voor de herontwikkeling opgenomen. Besluitvorming zal Q2-2018 plaatsvinden.

Uitvoeringsfase

De eerste 250 woningen in Holland Park zijn opgeleverd. Hiervoor is het openbaar gebied tijdelijk ingericht. Verder gaat de bouw voorspoedig. Het Inrichtingsplan voor de Openbare Ruimte voor Holland Park is gefaseerd in uitvoering genomen.

Aan Greystar is eind 2016 de parkeergarage Diemervijver en bijbehorende grond verkocht voor uitbreiding van de Campus. In 2017 is het ontwerp uitgewerkt en is een bouwvergunning verleend. Vervolgens is in november 2017 de eerste paal geslagen voor de uitbreiding van de Campus met ca 775 wooneenheden.

Acties 2018

Voor het huidige park (eigendom van de gemeente) zal het stedenbouwkundig Programma van Eisen worden afgerond. Daarnaast wordt een Beeldkwaliteitsplan voor gebouwde en onbebouwde ruimte opgesteld, een Grondexploitatie, een Duurzaamheidsnotitie, een Programma voor wonen worden afgerond. Vervolgens zal een aanbestedingsprocedure voor het selecteren van een marktpartij worden opgestart.

In 2018 worden naar verwachting ca. 700 woningen opgeleverd. Verder zal de bouw van het eerste deel Holland Park doorlopen.

In 2018 wordt de Bergwijkdreef verlegd naar de toekomstige situatie rondom het nieuw aan te leggen park.

De nieuwe bewoners bieden kansen voor het voorzieningenaanbod in Diemen, maar vragen ook om (verkeers)maatregelen in de wijk en de omgeving. In het kader van Citymarketing wordt hier aandacht aan besteed, maar ook heel praktisch wordt in 2018 gewerkt aan een prettige looproute naar bestaande voorzieningen in Diemen Zuid.

Onderdeel van de plannen vormt de uitbreiding van de Campus Diemen Zuid. In 2017 is de bouw gestart en loopt in 2018 het hele jaar door. De oplevering zal naar verwachting in 2019 plaatsvinden.

Jaarrekening

Staat van baten en lasten

Programma's	Begroting 2017 primitief			Begroting 2017 inclusief wijzigingen			Rekening 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma Bestuur en dienstverlening	656	-2.269	-1.613	803	-2.442	-1.639	1.874	-12.156	-10.282
Programma Veiligheid en openbare orde	53	-1.964	-1.911	53	-1.984	-1.931	97	-2.132	-2.036
Programma Bereikbaarheid en mobiliteit	524	-998	-474	655	-1.081	-427	690	-1.085	-395
Programma Onderwijs en kinderopvang	777	-2.742	-1.966	777	-2.759	-1.982	683	-2.874	-2.191
Programma Sociaal domein	496	-15.070	-14.575	540	-15.265	-14.725	513	-14.579	-14.066
Programma Welzijn, sport en cultuur	1.495	-4.364	-2.868	1.433	-4.413	-2.980	1.429	-4.430	-3.001
Programma Inkomen en armoedebeleid	9.167	-11.293	-2.127	7.590	-10.129	-2.539	7.829	-9.951	-2.122
Programma Leefomgeving en milieu	7.546	-15.450	-7.904	7.260	-15.306	-8.046	7.559	-15.363	-7.803
Programma Ruimtelijke ontwikkeling	19.410	-19.551	-141	26.380	-25.408	972	25.459	-22.256	3.202
Algemene dekkingsmiddelen	3.498	-535	2.963	3.377	-373	3.004	3.428	-585	2.844
Overige dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dividend	104	-	104	195	-	195	194	-	194
Lokale heffingen	6.496	-	6.496	6.006	-	6.006	6.099	-	6.099
Algemene uitkering	24.070	-	24.070	24.767	-	24.767	24.939	-	24.939
Deelfonds Sociaal domein	9.553	-	9.553	9.498	-	9.498	9.498	-	9.498
Onvoorzien	-	-51	-51	-	-	-	-	-	-
Heffing VPB	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overhead	1.001	-9.983	-8.982	1.056	-9.905	-8.849	439	-309	130
Saldo financieringsfunctie	-	-1.122	-1.122	-	-1.034	-1.034	-	-956	-956
Saldo van baten en lasten	84.845	-85.393	-548	90.388	-90.098	290	90.730	-86.678	4.052
Programma Bestuur en dienstverlening	529	-90	439	529	-90	439	529	-90	439
Programma Veiligheid en openbare orde	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Programma Bereikbaarheid en mobiliteit	110	-	110	94	-	94	92	-	92
Programma Onderwijs en kinderopvang	-	-	-	44	-44	-	44	-44	-
Programma Sociaal domein	-	-	-	103	-103	-	103	-103	-
Programma Welzijn, sport en cultuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Programma Inkomen en armoedebeleid	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Programma Leefomgeving en milieu	-	-	-	114	-20	94	121	-40	80
Programma Ruimtelijke ontwikkeling	-	-	-	755	-1.885	-1.130	1.083	-1.840	-757
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	215	-	215	231	-16	215
Mutaties in reserves	639	-90	549	1.854	-2.142	-288	2.202	-2.133	69
Geraamd resultaat	85.484	-85.483	1	92.242	-92.240	1	92.932	-88.811	4.121

Het voordelige saldo voor verrekening van de reserves bedraagt € 4.052.000. Omdat we per saldo € 69.000 met de reserves verrekenen, bedraagt het rekeningssaldo na verrekening met de reserves € 4.121.000.

Toelichting staat van baten en lasten per programma

Programma Bestuur en dienstverlening

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
Advertentiekosten vacatures Wij hebben dit jaar circa € 30.000 minder aan advertentiekosten voor de werving van personeel uitgegeven. Oorzaak hiervan is dat we vrijwel uitsluitend nog gebruik maken van digitale wervingskanalen of via wervingskosten via raamcontracten (bijvoorbeeld Werken in het Westen).	30	V	I
Arbeidsongeschiktheid In het kader van arbeidsongeschiktheid hebben wij van de verzekeringsmaatschappij circa € 73.000 ontvangen. Tegenover dit bedrag staat € 57.000 aan kosten die wij in het kader van arbeidsongeschiktheid hebben gemaakt. Deze kosten zijn conform bestaand beleid ten laste gebracht van de voorziening wachtgelden.	73	V	I
Boventallig personeel Wij hebben dit jaar een aantal dossiers inzake boventallig personeel afgerond. Per saldo hebben wij circa € 79.000 moeten besteden aan de afwikkeling van deze dossiers (loonkosten en transitievergoedingen) . Circa € 18.000 van deze kosten hebben wij conform afspraak doorbelast aan Duo+ (zie de batenkant van dit programma).	-79	N	I
Advies Voor het afronden van enkele complexe rechtspositionele dossiers was de inschakeling van een advocaat (wettelijke) noodzakelijk. Deze extra kosten voor juridische ondersteuning waren niet voorzien. Binnen de organisatie is deze specifieke juridische deskundigheid niet beschikbaar.	-86	N	I
Gemeenschappelijke regelingen Een voordeel van € 147.000 ontstaat door de vrijval van de reserves van de Stadsregio Amsterdam. De vrijgevallen reserves zijn ontvangen maar er zijn nog geen verzoeken ingediend voor inzet van de reserve. Daarom is een voorstel opgenomen dit budget over te hevelen naar 2018. Daarnaast is er een negatief verschil van € 37.000 als gevolg van de afrekening 2015 bij Duo+. De door ons verwachte afrekening 2015 is in een later stadium aangepast door aanpassingen in de jaarrekening van Duo+ als gevolg van de accountantscontrole.	104	V	I
<i>Afdracht leges reisdocumenten</i> De aantallen reisdocumenten blijft lastig inschatten. In 2017 hebben we meer reisdocumenten afgegeven. Dit betekent een hogere opbrengst (zie baten) maar ook een hogere afdracht aan het Rijk.	-51	N	I
Personeelsgerelateerde lasten Zie toelichting op de baten	-64	N	I
Overige verschillen	-45	N	I
Totaal verschil lasten	-118	N	-

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Premie uitkering pensioenen wethouders</i> Voor een toelichting verwijzen wij naar het onderdeel "Pensioenen wethouders" van dit programma.	104	V	I
<i>Pensioenen (ex)wethouders</i> Wij hebben de pensioenen voor wethouders voor een deel verzekerd bij een financiële instelling. Vanaf 2017 had een ex-bestuurder recht op een pensioenuitkering. In totaal is een bedrag van circa € 104.000 uitgekeerd door deze financiële instelling. In principe moet dit bedrag aan de voorziening worden gedoteerd. Omdat deze dotatie op basis van een nieuwe berekening tot een hogere voorziening zou leiden hebben wij € 61.000 minder aan deze voorziening gedoteerd.	61	V	I
<i>Legesopbrengsten</i> Wij hebben ten opzichte van de begroting circa € 14.000 meer gerealiseerd. Echter moet worden opgemerkt dat circa € 45.000 minder legesopbrengsten voor huwelijken zijn ontvangen. In lijn met de hogere inkomstenoverdracht aan het Rijk, hebben wij voor rijbewijzen en reisdocumenten circa € 81.000 meer leges ontvangen. Aan legesontvangsten voor overige documenten hebben wij per saldo circa € 22.000 minder ontvangen.	14	V	I
<i>Voorziening Wachtgelden</i> In de voorziening hadden wij rekening gehouden met een verplichting aan wachtgeld van circa € 278.000. Op basis van actuele berekeningen blijkt dat de verplichting circa € 84.000 bedraagt. Dit is aanleiding de voorziening te verlagen met circa € 194.000.	194	V	I
<i>Personeelsgerelateerde baten</i> Betreft een doorbelasting van boventallig personeel aan Duo+ van € 18.000. Daarnaast konden er vanwege beëindiging van een dienstverband kosten worden doorbelast aan Duo+. Het salarisbudget van de betreffende functie behoort sedert 2016 aldaar. De beëindigingsprocedure zelf, stamt uit 2015. De uitspraak van de rechtbank is in 2017 gedaan. Op het salaris van medewerkers worden inhoudingen gedaan van € 40.000 vanwege de WGA premie en premie IPAP. Deze inhoudingen vallen weg tegenover de ontvangen facturen daarvoor vanuit het UWV en Loyalis. Tevens is er een voordeel ontstaan vanwege een uitkering in kader van subsidierregeling jongeren € 20.000. Dit bedrag betreft ontvangen subsidies vanuit het AenO fonds voor jonge stagiaires.	78	V	I
<i>Overige verschillen</i> Dit saldo betreft onder andere hogere huuropbrengsten, interne verrekeningen en overige ontvangsten voor het personeel.	3	V	I
Totaal verschil baten	454	V	I
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
	-	-	-
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-	-	-
Totaal verschil resultaat na bestemming programma 0	336	V	-

Programma Veiligheid en openbare orde

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
<i>Crisisbeheer en Brandweezorg</i> De bijdrage voor de Gemeenschappelijke Regeling is hoger dan begroot. Oorzaak hiervan zijn de nieuwe CAO-afspraken voor het brandweerpersoneel. Resultaat is een overschrijding op de bijdrage aan de veiligheidsregio. In 2018 zal op basis van de nieuwe bijgestelde begroting van de veiligheidsregio worden bepaald of de bijdrage structureel moet worden verhoogd.	-51	N	S
Door de calamiteiten aan de Rode Kruislaan zijn er kosten gemaakt, die niet begroot zijn. Deze kosten zijn niet verhaalbaar omdat deze behoren tot de overheidstaak van de gemeente	-21	N	I
De kosten voor diensten derden waren hoger dan begroot. De beveiliging van Bergwijkpark is uitgebreid op verzoek van de gemeenteraad. De bedrijven dragen overigens hierin bij. (zie baten)	-24	N	I
<i>Algemene plaatselijke verordening (APV)</i> De kosten voor inhuur bij APV waren in 2017 € 46.000. Deze kosten waren niet begroot op dit product, echter de totale kosten voor inhuur blijven binnen de begroting.	-46	N	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft een aantal kleine verschillen	-7	N	I
Totaal verschil lasten	-149	N	

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Veiligheid</i> Voor bijdrage toezicht Bergwijkpark zijn opbrengsten geboekt die niet begroot zijn.(zie lasten).	30	V	I
<i>APV</i> De opbrengsten van leges en dwangsommen waren € 14.000 hoger dan begroot.	14	V	I
Totaal verschil baten	44	V	
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
-	-	-	-
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-	-	-
Totaal verschil resultaat na bestemming programma 1	105	N	

Programma Bereikbaarheid en mobiliteit

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
<i>Parkeren</i> De parkeeropbrengsten die ten goede komen aan de eigenaar van het winkelcentrum worden zowel op de kosten als op de baten begroot. In 2017 is er € 20.000 meer ontvangen dan begroot. Dit betekent een nadeel op de lasten en een voordeel op de baten. De gehele parkeerexploitatie in zijn totaliteit is kostendekkend (Zie baten).	-20	N	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft een aantal kleine verschillen, o.a door lagere kapitaallasten dan begroot.	16	V	I
Totaal verschil lasten	-4	N	I

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Parkeren</i> De parkeeropbrengsten die ten goede komen aan de eigenaar van het winkelcentrum worden zowel op de kosten als op de baten begroot. In 2017 is er € 20.000 meer ontvangen dan begroot. Dit betekent een nadeel op de lasten en een voordeel op de baten. De overige opbrengsten waren € 2.000 hoger. De gehele parkeerexploitatie in zijn totaliteit is kostendekkend (Zie lasten).	22	V	I
<i>Overige verschillen</i> <i>Dit betreft een aantal kleine verschillen.</i>	14	V	I
Totaal verschil baten	36	V	I
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
<i>Reserve parkeergelden</i> Om de exploitatie van parkeren kostendekkend te maken, is er € 2.000 minder uit de reserve parkeren onttrokken dan begroot.	-2	N	I
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-2	N	I
Totaal verschil resultaat na bestemming programma 2	30	V	I

Programma Onderwijs en kinderopvang

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
Leerlingenvervoer In tegenstelling tot hetgeen wij in de begroting hebben voorzien aan budget voor schoolvervoer is € 62.000 minder besteed. De lagere besteding die een structureel karakter heeft, is het effect van het vernieuwd contract met de vervoerder(s).	62	V	S
Schade aan onderwijshuisvesting Door schade aan onderwijshuisvesting hebben wij € 51.000 besteed, waarin de begroting niet heeft voorzien. Deze kosten hebben voornamelijk te maken met de nasleep van de brandschade aan de brede school Diemen Noord.	-54	N	I
Belastingaanslagen Wij hebben ten opzichte van de begroting rekening gehouden met een te laag bedrag aan belastingaanslagen. Met name de aanslagen voor brede school Diemen Noord zijn hoger dan wij hadden voorzien.	-30	N	S
Overige verschillen Wij hebben diverse andere kosten gemaakt die per saldo leiden tot een nadelig saldo van € 93.000. Dit effect heeft voor een deel te maken met subsidies (Voor het subsidieoverzicht verwijzen wij naar de subsidie bijlage).	-93	N	I
Totaal verschil lasten	-115	N	-

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
Gemeentelijk onderwijs achterstandsbeleid In de begroting 2017 is de doeluitkering te hoog geraamd. Hierdoor hebben wij € 126.000 minder ontvangen. Wij komen daarom met een voorstel de begroting structureel hierop aan te passen.	-126	N	S
Overige verschillen Wij hebben per saldo € 32.000 meer aan inkomsten ontvangen. Dit heeft onder meer betrekking het doorberekenen van electrakosten aan derden en hogere huuropbrengsten dan wij in de begroting hebben voorzien.	32	V	S
Totaal verschil baten	-94	N	-
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
	-	-	-
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-	-	-
Totaal verschil resultaat na bestemming programma 3	-209	N	-

Programma Sociaal domein

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
Decentralisatie taken Sociaal Domein Voor de gedecentraliseerde taken voor Jeugdzorg, Wmo en Participatie heeft de gemeente € 717.000 minder besteed. Dit effect is het gevolg van: Lagere lasten jeugdzorg € 271.000, waaronder € 213.000 individuele zorg. De individuele jeugdhulp is lager uitgevallen. De kosten jeugdhulp is vooral afhankelijk van het aantal jeugdigen dat hoogspecialistische intensieve zorg nodig heeft. Lagere lasten Wmo € 442.000, waaronder begeleiding € 235.000. Het beroep op Wmo-begeleiding is achtergebleven bij de raming. De daadwerkelijke inzet van begeleiding en dagbesteding komt niet overeen met de verwachting op basis van de kosten binnen de AWBZ.	717	V	I
Reguliere taken Sociaal Domein De reguliere taken Sociaal Domein zijn per saldo circa € 36.000 hoger besteed dan geraamd. Enerzijds door hogere lasten voor preventieve jeugdzorg en lasten sociaal medische indicaties, en anderzijds lagere lasten voor de huishoudelijke hulp. Door de verplichte eigen bijdrage kiezen met name de hogere inkomens voor het inhuren van een particuliere huishoudelijke hulp. In de indicatiestelling zijn geen wijzigingen opgetreden. Indicaties worden opgesteld op basis van het CIZ-protocol.	-36	N	I
Gezond in de stad (GIDS) De GIDS middelen zijn bestemd voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden. In 2017 resteert € 30.000 van het budget omdat onder meer de herinrichting van de buitenruimte Rode Kruislaan is uitgesteld.	30	V	I
Overige verschillen Dit betreft een aantal kleine verschillen.	-24	N	I
Totaal verschil lasten	687	V	I

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
Eigen bijdrage Wmo Het kabinet heeft voor 2017 een aantal besluiten genomen om de zorgkosten te verlagen, waaronder verlaging van de eigen bijdrage Wmo. Dit betekent dat bijna iedereen minder aan eigen bijdrage betaalt. Voor de gemeente Diemen resulteert dit in lagere bijdragen van € 123.000.	-123	N	I
Subsidie Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) Diemen ontvangt jaarlijks op aanvraag een OGGZ subsidie van centrumgemeente Amsterdam t.w.v. € 54.750. De raming van deze subsidie was niet in de begroting opgenomen.	55	V	S
Europees Sociaal Fonds (ESF) bijdrage De gemeente neemt deel aan het programma "Europees Sociaal Fonds (ESF)" 2014-2020 voor re-integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Voor de gemaakte kosten ontvangt de gemeente een bijdrage van de ESF.	27	V	I
Overige verschillen Dit betreft een aantal kleine verschillen.	14	V	I
Totaal verschil baten	-27	N	I
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
	-	-	-
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
Totaal verschil resultaat na bestemming programma 4	660	V	I

Programma Welzijn, sport en cultuur

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
<i>Overige verschillen</i> Om diverse oorzaken hebben wij pers saldo € 17.000 meer uitgegeven dan is begroot. Onder meer voor onverwachte personeelsmutaties.	-17	N	I
Totaal verschil lasten	-17	N	I

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Overige verschillen</i>	-4	N	I
Totaal verschil baten	-4	N	I
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
-	-	-	-
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-	-	-
Totaal verschil resultaat na bestemming programma 5	-21	N	I

Programma Inkomen en armoedebelid

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
<i>Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)</i> Als gevolg van de intrede van het nieuwe verdeelmodel voor de BUIG vanaf 2015 is net als 2016 ook over 2017 een substantieel positief verschil te melden. In de begroting zijn de bijstandslasten geraamd op circa € 7, 2 miljoen. Deze bijstandslasten zijn gelijk gehouden aan de ontvangen doeluitkering van het Rijk. De werkelijke bijstandslasten bedragen circa € 6,9 miljoen en zijn nagenoeg gelijk aan die van 2016. Het bijstandsvolume is over 2017 nauwelijks gestegen in tegenstelling tot de landelijke trend.	304	V	I
<i>Bijzondere bijstand</i> In de kwartaalbriefen over 2017 is extra budget gemeld, mede naar aanleiding van de verhoogde asielinstroom en de Klijsma middelen. De hierop betrekking hebben lasten zijn enigszins achtergebleven bij dit extra buget.	24	V	I
<i>Voorziening dubieuze debiteuren Werk en Inkomen</i> De mate van oninbaarheid en de hoogte van het debiteurensaldo zijn de basis voor de dotatie aan de voorziening. Bij de rekening is op basis van het debiteurensaldo de hoogte van de voorziening bepaald. De dotatie bedraagt € 183.000; het saldo van de voorziening per 31 december 2017 wordt dan € 1,2 miljoen.	-183	N	I
<i>Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004)</i> Zoals ook over 2016 het geval was, is aan zelfstandigen in 2017 een hoger bedrag beschikbaar gesteld voor levensonderhoud en bedrijfskapitaal naar aanleiding van de daartoe ingediende aanvragen, dan vooraf ingeschat. De uitgaven zijn declarabel voor 75% en 90% (advieskosten) bij het Rijk. Bij de baten geven wij hierop ook een toelichting.	-30	N	I
<i>WWB Uitvoeringskosten (Participatie)</i> Er zijn over 2017 minder juridische procedures geweest, waardoor het beschikbare budget slechts ten dele is benut. Tot slot zijn er in 2017 geen lasten geweest voor brochures etc., omdat we het in eigen beheer hebben opgelost.	57	V	I
<i>Overige verschillen</i>	5	V	I
Totaal verschil lasten	177	V	I

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004)</i> Bij de toelichting op de lasten van de Bbz 2004, is een hoger beroep op de regeling gemeld dan geraamd. Daarnaast is een substantieel hoger bedrag aan terugvorderingen van uitstaande leningen aan zelfstandigen gerealiseerd.	212	V	I
<i>Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)</i> Eind september 2017 is het definitieve BUIG budget bekend gemaakt en is hoger vastgesteld dan het voorlopige budget..	62	V	I
<i>Bijzondere bestand</i> Er is een lager bedrag gerealiseerd aan terugvorderingen van uitstaande leningen aan bijzondere bijstand.	-59	N	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft een aantal kleine verschillen.	24	V	I
Totaal verschil baten	239	V	I
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
	-	-	-
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-	-	-
Totaal verschil resultaat na bestemming programma 6	416	V	I

Programma Leefomgeving en milieu

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
<i>Wegen, straten en pleinen</i> In 2017 zijn de totale kosten op dit product voor wegen, straten en pleinen begroot op € 5.142.000. De werkelijke kosten voor onderhoud waren € 5.089.000, waardoor er een klein incidenteel voordeel ontstaat van € 53.000.	53	V	I
<i>Waterkering, afwatering & Landaanwinning</i> De kapitaallasten waren in 2017 € 28.000 lager dan begroot.	28	V	I
<i>Riolering en waterzuivering</i> De kosten voor riolering en waterzuivering waren € 119.000 hoger dan begroot. Dit komt met name doordat de kapitaallasten hoger waren doordat werken eerder zijn opgeleverd. Dit levert een nadelig resultaat op, die onttrokken wordt uit de egalisatievoorziening rioolheffing.	-119	N	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft een aantal kleine verschillen.	-19	N	I
Totaal verschil lasten	-57	N	

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Wegen, straten en pleinen</i> In 2017 zijn er meer werkzaamheden voor derden uitgevoerd dan begroot. Deze worden doorbelast aan de Nutsbedrijven, waardoor er een voordeel ontstaat ten opzichte van de begroting.	75	V	I
<i>Milieubeleid en vergunningen</i> De gemeente Diemen is binnen de A-Am regio trekker voor het innovatieve project naar een energierekening van 0 euro. De VNG heeft in 2017 voor de dit project € 110.000 subsidie toegekend. Hiervan is € 38.472 als ontvangen subsidie ingeboekt ter dekking van de kosten. Dit was niet in de begroting opgenomen. Ontvangen vergoedingen door de provincie waren € 15.000 hoger dan begroot.	54	V	I
<i>Riolering en waterzuivering</i> Door de genoemde nadelige lasten op het product riolering is de onttrekking uit de egalisatievoorziening hoger.	119	V	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft een aantal kleine verschillen op meerdere producten	51	V	I
Totaal verschil baten	299	V	
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
<i>Dotatie</i> Op het product klimaatbeleid zijn voor het project verhoogde ambitie duurzaamheid minder kosten gemaakt dan begroot. Dit betekent dat de onttrekking uit de reserve SLOK lager is.	-22	N	I
<i>Overige dotatie reserves</i> Dit betreft een mutatie in de reserve doorgeschoven posten.	2	V	I
<i>Onttrekking</i> In de 4e kwartaalbrief 2016 is vastgesteld dat de meer- en minderkosten van de begraafplaats verrekend wordt met de reserve begraafplaatsen. In 2017 is € 9.400 onttrokken uit de reserve.	9	V	I
<i>Overige dotatie reserves</i> Dit betreft een mutatie in de reserve doorgeschoven posten.	-2	N	I
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-13	N	I
Totaal verschil resultaat na bestemming programma 7	229	V	

Programma Ruimtelijke ontwikkeling

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
Bouw- en Woningtoezicht Door de extra inkomsten op de leges voor omgevingsvergunningen ontstaan ook hogere kosten, met name bij de diensten derden.	-127	N	I
Grondexploitatie De kosten en opbrengsten van de grondexploitatie worden op de balans verantwoord onder de post onderhanden werk grondzaken. De afwijkingen in de uitgaven en inkomsten in een boekjaar veroorzaken een afwijking aan zowel de baten als de lastenkant. Voor de analyse verwijzen wij u naar het Meerjarenperspectief Grondzaken 2017.	3.655	V	I
Overige Grondzaken In 2017 is het project van de Verrijn Stuartweg afgerond. De lasten en baten komen bij het product overige grondzaken. Hierdoor zijn er kapitaallasten geboekt die niet begroot zijn. Volgens besluitvorming is het toekomstig te verwachten verlies van de Sniep ad € 390.000 gedoteerd vanuit de Reserve Grondzaken naar de voorziening Verlies Grondzaken. Hierdoor ontstaat er een last op het product. (zie reserves)	-438	N	I
Ruimtelijke Ontwikkeling De advieskosten waren € 29.000 lager dan begroot en overige diensten derden € 14.000.	43	V	I
Overige verschillen Dit betreft een aantal kleine verschillen.	18	V	I
Totaal verschil lasten	3.151	V	

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Bouw- en Woningtoezicht</i> In 2017 is voor omgevingsvergunningen € 4,3 miljoen ontvangen. Dit is ruim € 2,3 miljoen hoger dan begroot. Hierdoor zijn ook extra kosten ontstaan (zie lasten)	2.364	V	I
<i>Grondexploitatie</i> De kosten en opbrengsten van de grondexploitatie worden op de balans verantwoord onder de post onderhanden werk grondzaken. De afwijkingen in de uitgaven en inkomsten in een boekjaar veroorzaken een afwijking aan zowel de baten- als de lastenkant.	-3.655	N	I
<i>Overige Grondzaken</i> In 2017 is het project van de verijn Stuartweg afgerond. De lasten en baten komen bij het product overige grondzaken. Dit levert per saldo € 345.000 aan extra opbrengsten die niet begroot waren. Door herindexatie waren de opbrengsten van huur en pachten in 2017 € 57.000 hoger dan begroot	402	V	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft een aantal kleine verschillen.	-32	N	I
Totaal verschil baten	921	N	
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
Volgens besluitvorming is het toekomstig te verwachten verlies van de Sniep ad € 390.000 onttrokken uit de Reserve Grondzaken en gedoteerd aan de voorziening Verlies Grondzaken.	390	V	I
In de begroting is rekening gehouden met een dotatie van € 1.200.000 naar de Reserve Grondzaken voor de verkoop van de grond parkeergarage Campus Zuid. In de realisatie is dit er per saldo € 1.155.000 gedoteerd aan de reserve.	45	V	I
Er is onttrekking begroot uit de Egalisatiereserve Omgevingsvergunningen van € 62.000. Echter is de exploitatie van de leges dusdanig positief dat een onttrekking uit de reserve niet noodzakelijk is.	-62	N	I
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	373	V	-
Totaal verschil resultaat na bestemming programma 8	2.603	V	

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
<i>Voorlopig rekeningresultaat 4^e Kwartaalbrief 2017</i> Het voorlopig rekeningresultaat uit de 4 ^e kwartaalbrief 2017 bedraagt circa € 170.000 nadelig	-170	N	I
<i>Rente langlopende leningen</i> Wij hebben in 2017 de leningportefeuille kunnen verlagen van € 71 miljoen naar € 61 miljoen. Het gevolg hiervan is dat wij minder rentelasten hebben.	87	V	S
<i>Dubieuze debiteuren</i> Om te kunnen voorzien in afboekingen van dubieuze debiteuren is een bedrag van circa € 16.000 toegevoegd aan de voorziening dubieuze debiteuren. Voorsnag dienen we bij de bepaling van de hoogte van de voorziening uit te gaan van het slechtste scenario.	-16	N	I
Overige verschillen	-35	N	I
Totaal verschil lasten	-134	N	I

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Algemene Uitkering</i> Op basis van de laatste ontvangen specificaties zijn de ontvangsten van de algemene uitkering geactualiseerd. Ten opzichte van de begroting ontvangen wij circa € 172.000 meer. De oorzaak van de hogere ontvangst is onder meer de ontvangen verrekeningen over voorgaande jaren.	172	V	I
<i>Belastingopbrengsten</i> - onroerend zaakbelasting; - precariobelasting; - toeristenbelasting; - overige belastingen; Zie voor de toelichtingen de paragraaf 'Lokale heffingen'.	46 9 39 -13	V V N	I I I I
<i>Overige verschillen</i> Dit verschil heeft voor een significant deel te maken met rentebaten en een vrijval van middelen die ten onrechte op de balans stonden voor een project dat al eerder is afgewikkeld..	64	V	I
Totaal verschil baten	316	V	I
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
<i>Onttrekking</i> Dit heeft betrekking op het besluit bij de Jaarrekening 2016 om de vrijval uit de reserve doorgeschoven posten en toe te voegen aan de algemene middelen.	16	V	I
<i>Dotatie</i> Zie hierboven.	-16	N	I
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	0	V	-
Totaal verschil resultaat na bestemming algemene dekkingsmiddelen	182	V	I

Balans

Activa

Activa	Stand per 31-12-2017	Gecorrigeerd stand per 31-12-2016	Wijz. stand per 31-12-2016	Stand per 31-12-2016
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	525	604	-	604
Immateriele vaste activa	525	604	-	604
Investerings met een economisch nut	35.949	37.644	-8.272	45.916
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	20.930	21.502	1.243	20.259
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	8.782	9.040	-1	9.041
Gronden in erfpacht	7.030	7.030	7.030	-
Materiele vaste activa	72.691	75.216	-	75.216
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- Deelnemingen	1.588	1.588	-	1.588
Leningen aan:				
Overige langlopende leningen	8.755	9.940	-	9.940
Financiële vaste activa	10.343	11.528	-	11.528
Totaal vaste activa	83.559	87.348	-	87.348
Onderhanden werken, waaronder bouwgronden in exploitatie	13.771	17.289	-	17.289
Voorraden	13.771	17.289	-	17.289
Vorderingen openbare lichamen	5.463	5.460	267	5.193
Verstekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	-	-	-3.150	3.150
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	150	3.150	3.150	-
Overige vorderingen	7.671	5.517	-267	5.784
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	13.284	14.127	-	14.127
Banksaldi	162	465	-	465
Kassaldi	3	4	-	4
Liquide middelen	165	469	-	469
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:				
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgend begrotingsjaren komen	4.740	904	-	904
Overlopende activa	4.740	904	-	904
Totaal vlottende activa	31.960	32.789	-	32.789
Totaal activa	115.519	120.141	-	120.141
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op vennootschapsbelasting 1969	-	-	-	-

Passiva

Passiva	Stand per 31-12-2017	Gecorrigeerd stand per 31-12-2016	Wijz. Stand per 31-12-2016	Stand per 31-12-2016
Algemene reserves	-14.886	-9.766	-	-9.766
Bestemmingsreserves	-5.405	-4.150	-	-4.150
Gerealiseerde resultaat	-4.121	-6.444	-	-6.444
Eigen vermogen	-24.412	-20.360		-20.360
Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico's en egalisatie	-10.923	-10.564	-	-10.564
Voorzieningen	-10.923	-10.564	-	-10.564
Onderhandse leningen:				
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-7.500	-7.500	-	-7.500
- Openbare lichamen	-10.000	-10.000	-	-10.000
- Overige binnenlandse sectoren	-43.500	-53.500	-	-53.500
Overige leningen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	-1.830	-1.642	-	-1.642
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-62.830	-72.642	-	-72.642
Totaal vaste passiva	-98.166	-103.566	-	-103.566
Overige schulden	-8.128	-9.509	-	-9.509
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één Jaar	-8.128	-9.509	-	-9.509
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	-8.142	-6.965	-	-6.965
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren van:				
- Het Rijk	-	-26	-	-26
- Overige Nederlandse overheidslichamen	-108	-52	-	-52
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	-975	-24	-	-24
Overlopende passiva	-9.226	-7.067	-	-7.066
Totaal vlottende passiva	-17.354	-16.576	-	-16.575
Totaal passiva	-115.519	-120.142	-	-120.141

Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging zijn toegerekend. In de vervaardigingsprijs zijn een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen.

Programmarekening

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten zijn genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's, die voor het opmaken van de jaarrekening bekend waren, zijn opgenomen.

Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld zijn.

Vaste activa

Onder de vaste activa zijn afzonderlijk de immateriële-, de materiële- en de financiële vaste activa opgenomen. De waardering vindt als volgt plaats:

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs verminderd met de afschrijvingen en/of eventuele beschikkingen over reserves. Dit voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden in maximaal 5 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden (voor zover er een directe relatie bestaat met het actief) en/of beschikkingen over reserves (voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft). De materiële vaste activa met economisch nut bestaat uit investeringen met een bedrijfseconomische en een maatschappelijke functie en vaste activa met maatschappelijk nut.

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Grondslagen	Termijn
Gronden en terreinen	nvt
Woonruimten	50
Bedrijfsgebouwen	50
Vervoermiddelen	5
Machines, apparaten en installaties	5-15
Overige Materiële vaste activa, waaronder inventarissen	5-10
Automatisering	5

De overige afschrijvingstermijnen staan vermeld in de Nota Activa- en rentebeleid 2016 Gemeente Diemen.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs, dan zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Onder de vlottende activa zijn afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Voorraden

Producten die gereed zijn worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs.

Vorderingen, liquide middelen en overlopende activa

Deze zijn opgenomen tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is de voorziening in mindering gebracht. De voorziening is dynamisch bepaald.

Vaste passiva

Onder de vaste passiva zijn afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden, met een rentetypische looptijd van een jaar of langer. Voor zover niet anders vermeld, zijn passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het rekeningresultaat van het dienstjaar voor bestemming. De reserves bestaan uit de algemene reserve en bestemmingsreserves. Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door de raad een bepaalde bestemming is gegeven, maar waarover de raad nog wel kan besluiten om voor een andere bestemming te kiezen. Reserves zijn gevormd conform de door de raad genomen besluiten. Ook de onttrekkingen aan reserves dienen te geschieden conform daartoe strekkende raadsbesluiten.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn gevormd ter afdekking van:

- Verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het (voorgaand)begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen en opgenomen zijn in het jaarverslag.

Vaste schulden

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van een jaar of langer.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn afzonderlijk opgenomen de netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan een jaar en de overlopende passiva.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De verplichtingen betreffen in principe de binnen een jaar vervallende schulden, met uitzondering van de aflossingsverplichtingen van langlopende schulden in het volgende boekjaar.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn tegen de nominale waarde opgenomen.

CAK eigen bijdragen

Op basis van de overzichten van het CAK kunnen wij wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over

de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen verkrijgen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente is verplicht, op grond van de kadernota rechtmatigheid, deze onzekerheid te noemen in de jaarstukken, ook al ligt de oorzaak niet bij ons.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Buiten de balanstelling zijn de bedragen vermeld van de afgegeven borgstellingen en de afgegeven garantstellingen. In de toelichting op de balans is een overzicht gegeven van de afgegeven borgstellingen en de gegarandeerde geldleningen.

Verder zijn hier bedragen (buiten de balanstelling) opgenomen voor aangegane lease verplichtingen en voor personele aangelegenheden.

Toelichting op de balans

Per balanspost vindt u hieronder een specificatie en zo nodig een toelichting.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa	Stand per 31-12-2016	Uitgaven (per saldo)	Inkomsten	(Extra) afschrijving	Stand per 31-12-2017
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	72	-	-	-36	36
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief bergwijkpark	532	-43	-	-	489
Totaal	604	-43	-	-36	525

Door de wijzigingen in de BBV dienen met ingang van 2016 de kosten gemaakt voor onderzoek en ontwikkeling voor een nog niet geopende actieve grondexploitatie worden verantwoord onder immateriële vaste activa. De negatieve uitgave in 2017 betreft een correctie op de boekwaarde van Bergwijkpark.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa	Stand per 31-12-2016	Wijz. stand per 31-12-2016	Gecorrigeerd stand per 31-12-2016	Uitgaven (per saldo)	Inkomsten	(Extra) afschrijving	Stand per 31-12-2017
Gronden en terreinen	10.305	-7.319	2.986	-1	-	-6	2.979
Bedrijfsgebouwen	25.847	-118	25.728	1.284	-	-1.333	25.680
Overige materiële vaste activa	5.168	-823	4.345	134	-	-397	4.082
Machines/installaties/inventaris	1.641	-	1.641	97	-	-171	1.566
Vervoermiddelen	229	-	229	181	-	-69	341
Grond-/weg-/waterbouwkundige werken	268	-11	257	-2	-	-43	212
Strategisch gronden	2.459	-	2.459	-1.370	-	-	1.089
Investerings met een economisch nut	45.917	-8.272	37.645	323	-	-2.019	35.949
Grond-/weg-/waterbouwkundige werken riool	20.259	302	20.561	420	-	-954	20.027
Bedrijfsgebouwen	-	118	118	-	-	-3	116
Overige materiële vaste activa	-	823	823	36	-	-72	787
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	20.259	1.243	21.502	456	-	-1.028	20.930
Grond-/weg-/waterbouwkundige werken	9.018	-1	9.017	309	-	-564	8.761
Overige materiële vaste activa	23	-	23	-	-	-3	21
Maatschappelijk nut openbare ruimte	9.041	-1	9.040	309	-	-567	8.782
Gronden in erfpacht	-	7.030	7.030	-	-	-	7.030
Gronden in erfpacht	-	7.030	7.030	-	-	-	7.030
Totaal	75.217	-	75.217	1.088	-	-3.614	72.691

Wijzigingen stand per 31-12-2016

Om de balans volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) te presenteren is er een wijziging per 31-12-2016 verwerkt. Er is € 8.272.000 is verschoven van "Investerings met een economisch nut" naar "Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven" (€ 1.243.000) en "Gronden in erfpacht" (€ 7.030.000).

Gronden en Terreinen

In 2017 zijn er geen nieuwe gronden en terreinen aangeschaft. Conform de bepalingen in de nota activabeleid schrijven we op gronden en terreinen niet af.

Bedrijfsgebouwen

In 2017 zijn er aanvullende kosten gemaakt en geactiveerd inzake de ontwikkeling van de nieuwe school de Kersenboom in Plantage de Sniep, en het gebouw van Markenplantsoen.

Overige materiele vaste activa economisch

In 2017 zijn er kosten gemaakt en geactiveerd voor ondergrondse betonbakken.

Machines/installaties/inventaris

In 2017 zijn er kosten gemaakt voor E-installaties en noodstroomaggregaat voor het gemeentehuis.

Vervoermiddelen

In 2017 zijn diverse vervoersmiddelen vervangen voor o.a. afval en de tractie.

Grond-/weg-/waterbouwkundige werken (riool)

In 2017 zijn er kosten geactiveerd inzake rioolwerkzaamheden voor Centrum Oost

Strategische gronden

Door het afronden van de Grex Verrijn Stuartweg is de boekwaarde overgeboekt vanuit de strategische gronden naar overige grondzaken.

Strategische gronden	Stand per 31-12-2016	Uitgaven (per saldo)	Inkomsten	(Extra) afschrijving	Stand per 31-12-2017
E100020 Parkeerterrein Verrijn Stuartweg 4	56	-	-	-	56
Kriek2 Kriekenoord Cordaan	106	-	-	-	106
E10017 Driehoek Overdiempolder	153	-	-	-	153
E10018 Complex Spoorzicht	773	-	-	-	773
E10003 Aankoop grond Verrijn Stuartweg 28/03	1.371	-1.370	-	-	1
Totaal	2.459	-1.370	-	-	1.089

Grond-/weg-/waterbouwkundige werken maatschappelijk

In 2017 zijn er kosten gemaakt en geactiveerd voor de spooronderdoorgang Ouddiemerlaan en de vervanging beschoeiing waterpartijen 2017.

Gronden in erfpacht

In 2017 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa	Stand per 31-12-2016	Uitgaven (per saldo)	Inkomsten	(Extra) afschrijving	Stand per 31-12-2017
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	1.588	-	-	-	1.588
Overige langlopende leningen	9.940	750	-1.935	-	8.755
Totaal	11.528	750	-1.935	-	10.343

De effectenportefeuille bestaat uit aandelen NV Bank voor Nederlandse Gemeenten en Meerlanden Holding NV. Deze portefeuille is in 2017 niet veranderd.

De post overige langlopende leningen bestaat voor het grootste gedeelte uit hypothecaire geldleningen door de gemeente verstrekt aan ambtenaren van de gemeente. Met ingang van 2009 worden geen hypothecaire geldleningen meer verstrekt. Het verkregen onroerend goed van de ambtenaar dient als onderpand voor de verstrekte hypotheek. Naast dit onderpand is voor ieder verstrekte hypotheek ten gunste van de gemeente een overlijdensverzekering afgesloten door de hypotheeknemer. In 2017 zijn er wederom een aantal hypotheek geheel of gedeeltelijk afgelost.

De mutaties aan de inkomstenkant worden grotendeels veroorzaakt door aflossingen. De uitgave bestaat uit een storting ad. € 750.000 in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten.

Vorraden

Vorraden - Onderhanden werk

Vorraden - onderhanden werk	Stand per 31-12-2016	Uitgaven (per saldo)	Inkomsten	(Extra) afschrijving	Stand per 31-12-2017
De Sniep	17.289	4.346	-7.864	-	13.771
Bergwijkpark	-	-	-	-	-
Totaal	17.289	4.346	-7.864	-	13.771

De gemaakte kosten en ontvangsten in Plantage De Sniep en Bergwijkpark zijn verwerkt in de balanscijfers.

Geraamde nog te maken kosten en opbrengsten	Kosten nominaal	Opbrengsten nominaal
De Sniep	-10.543	24.486
Totaal	-10.543	24.486

De nog te maken kosten betreffen kosten voor het bouw- en woonrijpmaken van de resterende plangebieden, alsmede plankosten voor voorbereiding en toezicht van deze werkzaamheden. Daarnaast zijn hier te activeren kosten opgenomen.

De opbrengsten betreffen nog te realiseren grondopbrengsten vanuit grondverkoop van de bouwrijpe kavels tbv woningbouw.

Geraamd eindresultaat	Eindjaar	Kosten totaal nominaal	Opbrengsten totaal nominaal	Rente en Inflatie	geraamd eindresultaat
De Sniep	2021	-96.551	96.723	-594	-422
Totaal		-96.551	96.723	-594	-422

Grondexploitatie(s) worden doorgerekend met de Dynamische Eindwaarde Methodiek. Dat wil zeggen dat bij het berekenen van het resultaat alle kosten en opbrengsten inclusief inflatie en rente tot de einddatum van het project worden meegenomen. In de gemeente Diemen wordt gerapporteerd op basis van het resultaat bij afsluiting van het project (de eindwaarde).

In de berekening van een grondexploitatie worden de geraamde kosten en opbrengsten op basis van parameters en de fasering doorgerekend naar de toekomst. De gebruikte parameters zijn bepalend voor de toekomstverwachting van het project. De parameters zijn bepaald op basis van de gemiddelde prijsverwachting van de komende vijf jaar.

Voor deze berekening worden de volgende parameters gehanteerd:

1. Kostenstijging/ inflatiecorrectie investeringen: 1,5%
2. Opbrengstenstijging/ inflatiecorrectie opbrengsten: 0,0%
3. Rentepercentage investeringen en opbrengsten: 1,5%

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen - overig

Overige vorderingen	Stand per 31-12-2016	Wijz. stand per 31-12-2016	Gecorrigeerde stand per 31-12-2016	Stand per 31-12-2017
Debiteuren overige	2.771	-267	2.504	5.267
Voorziening dubieuze debiteuren	-1.820	-	-1.820	-1.559
CIN - debiteuren belastingen	1.377	-	1.377	787
WIZ - te vorderen uitkeringen WWB	2.311	-	2.311	2.213
WIZ - te vorderen uitkeringen BBZ	1.140	-	1.140	962
Overige	4	-	4	1
Totaal	5.784	-267	5.517	7.671

Wijzigingen stand per 31-12-2016

Om de balans volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) te presenteren is er een wijziging per 31-12-2016 verwerkt. Er is € 267.000 verschoven van "Debiteuren overige" naar "Debiteuren publiekrechtelijke lichamen" (zie ook tabel Vorderingen openbare lichamen).

Door de aantrekkende economie vinden er meer grondtransacties plaats, wat zich vertaalt in een toename van het openstaande debiteurensaldo korter dan jaar op de post 'Debiteuren overige'. De voorziening dubieuze debiteuren is op basis van de ouderdom van de openstaande debiteuren aangepast.

Vorderingen - openbare lichamen

Vorderingen openbare lichamen	Stand per 31-12-2016	Wijz. stand per 31-12-2016	Gecorrigeerde stand per 31-12-2016	Stand per 31-12-2017
Debiteuren publiekrechtelijke lichamen	5.075	267	5.342	5.937
Debiteuren publiekrechtelijke lichamen ivm btw/bcf	117	-	117	-474
Totaal	5.192	267	5.459	5.463

Deze vorderingen bestaan uit diverse btw/BCF aangiften bij de Belastingdienst.

Liquide middelen

Liquide middelen	Stand per 31-12-2016	Stand per 31-12-2017
Banksaldi	465	162
Kassaldi	4	3
Totaal	469	165

De liquide middelen laat eind 2017 een positief saldo zien. Dit komt met name door de opbrengsten grondexploitatie.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren					
Verslagjaar 2017					
(1)	Drempelbedrag	641			
		1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
(2)	Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.108	879	795	479
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder drempelbedrag	-	-	-	162
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	467	237	154	-
(1) Berekening drempelbedrag					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	85.484			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	85.484			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	641			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	99.705	79.952	73.151	44.090
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.108	879	795	479

Uit de tabel blijkt dat onze gemeente in 2017 binnen de limiet van het schatkistbankieren is gebleven.

Overlopende activa

Overlopende activa	Stand per 31-12-2016	Stand per 31-12-2017
Vooruitbetaalde kosten	288	391
Nog te ontvangen inkomsten	579	1.640
Bij derden bekleemde middelen	-	2.570
Overige	37	140
Totaal	904	4.740

De post Vooruitbetaalde kosten bestaat onder andere uit transitorische posten die in boekjaar 2017 geboekt zijn maar betrekking hebben op boekjaar 2018. Deze bestaat onder andere uit een transitorische boeking van de Meerlanden van € 191.000.

Er zijn in 2017 voor het Project Oost-Westas kosten gemaakt. Deze worden deels gedekt door de beheerbegroting en de grondexploitatie. De overige kosten zijn geboekt als vooruitbetaalde kosten, omdat hier nog te ontvangen subsidie tegenover staat.

De post Nog te ontvangen inkomsten betreft in hoofdzaak een mutatie onderhanden werk Bergwijckpark, belastinginkomsten en de afrekening subsidie Pantar.

De post Bij derden bekleemde middelen bestaat uit onderstaande post(en):

Door derde bekleemde middelen	Stand per 31-12-2016	Uitgaven (per saldo)	Inkomsten	Stand per 31-12-2017
Oost-Westas	-	2.570	-	2.570
Totaal	-	2.570	-	2.570

De post Overig bestaat uit de rekening kruisposten en nog uit te splitsen energiekosten.

Eigen vermogen (reserves)

Eigen vermogen Algemene reserve	Stand per 31-12-2016	Ont- trekking	Begroot Dotaties	Saldo	Realisatie Ont- trekking	Dotaties	Saldo	Stand per 31-12-2017
R90010 Algemene Reserve alg. dekkingsmiddelen	4.766	-1.145	6.480	5.335	-1.145	6.480	5.335	10.101
R90020 Risicoreserve	5.000	-215	-	-215	-215	-	-215	4.785
Totaal Algemene Reserves	9.766	-1.360	6.480	5.120	-1.360	6.480	5.120	14.886
Bestemmingsreserve								
R90055 Reserve Omgevingsvergunningen	1.809	-62	-	-62	-	-	-	1.809
R90075 Reserve Begraafplaatsen	9	-	-	-	-9	-	-9	-
R90270 Reserve Startersleningen	1.055	-	-	-	-	-	-	1.055
R90350 Reserve Actualisatie bestemmingsplannen	40	-	-	-	-	-	-	40
R90355 Reserve Grondzaken	-	-	1.885	1.885	-390	1840	1.450	1.450
R90360 Reserve Aankoop percelen De Oeverlanden	182	-	-	-	-	-	-	182
R90380 Reserve Cultuurhistorie	20	-	-	-	-	-	-	20

Eigen vermogen	Stand per		Begroot		Realisatie			Stand per
Algemene reserve	31-12-2016	Ont-trekking	Dotaties	Saldo	Ont-trekking	Dotaties	Saldo	31-12-2017
R90390 Reserve Omgevingslawaaï	153	-50	-	-50	-50	-	-50	103
R90400 Reserve SLOK	41	-21	20	-1	-21	20	-1	40
R90410 Reserve Parkeergelden	94	-94	-	-94	-92	-	-92	2
R90420 Reserve Wachtgelden	376	-244	90	-154	-244	90	-154	222
R90430 Reserve Doorgeschoven posten	370	-36	147	111	-36	147	111	481
Totaal Bestemmingsreserves	4.149	-507	2.142	1.635	-842	2.097	1.255	5.405
Totaal Reserves	13.915	-1.867	8.622	6.755	-2.202	8.577	6.375	20.291

Algemene reserves

Het saldo van de Algemene reserve en de Risicoreserve is op 31 december 2017 circa € 14.886.000 positief (vrij besteedbare reserves). Ten opzichte van de stand van 31 december 2016 van € 9.766.000 is dit een stijging van € 5.120.000.

R90010 Algemene reserve en R90020 Risicoreserve

In onderstaande tabel is het verloop van de Algemene reserve en Risicoreserve weergegeven.

Algemene reserve en risicoreserve	Bedrag
Stand 1-1-2017	9.766
Uitvoeringslasten energie-audits (EED)	-8
Toevoeging Reserve SLOK	-20
Toevoeging Reserve Grondzaken	-685
Toevoeging Reserve Doorgeschoven Posten	-147
Incidentele bijdrage DUO+	-285
Verlaging precario Gemeente Amsterdam	-215
Totaal onttrekking	-1.360
Vrijval Project KCC en Antwoord van Reserve Doorgeschoven Posten	1
Vrijval Onderhoud begraafplaats Rustoord van Reserve Doorgeschoven Posten	15
Afwijking vrijval afronding en Rustoord van Reserve Doorgeschoven Posten	5
Vrijval AR Basisregistratie Adressen Gebouwen (BAG) van Reserve Doorgeschoven Posten	15
Rekeningresultaat 2016	6.444
Totaal dotatie	6.480
Stand 31-12-2017	14.886

Bestemmingsreserves

Samenvatting

De stand van de Bestemmingsreserves per 31 december 2017 is circa € 5.405.000. Ten opzichte van de stand van 31 december 2016 van circa € 4.149.000 is dit een vermeerdering van circa € 1.256.000.

De diverse Bestemmingsreserves worden nader toegelicht:

R90055 Reserve Bouwleges

Doordat de inkomsten van de bouwleges per saldo hoger zijn dan begroot, hoeft er geen beroep te worden gedaan op de reserve.

R90075 Reserve Begraafplaatsen

In de vierde kwartaalbrief is vastgesteld dat de meer- en minderkosten van begraafplaats verrekend wordt met een egalisatiereserve. In 2017 is € 9.000 onttrokken uit de reserve

R90270 Reserve startersleningen

De uitgaven van de kosten konden gedekt worden uit de ontvangen vergoedingen. Daarom was er geen noodzaak om een beroep te doen op de reserve.

R90350 Reserve Actualisatie bestemmingsplannen

Er zijn in 2017 geen kosten gemaakt voor de inhaalslag van het actualiseren van de bestemmingsplannen. Wij verwachten het saldo van de rekening 2017 in 2018 nodig te hebben voor de te maken kosten.

R90355 Reserve Grondzaken

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2016 is de Reserve Grondzaken ingesteld. Deze reserve is onder andere bedoeld om een eventueel verwachte tekort volgens de Meerjaren Prognose Grondexploitatie op te vangen. De reserve wordt gevoed met grondverkopen uit de grondexploitaties. In 2017 is er volgens besluitvorming per saldo € 1.450.000 toegevoegd.

R90360 Reserve aankoop percelen De Oeverlanden

Zoals wij in 2013 hebben gemeld is deze reserve ingesteld naar aanleiding van het bestemmingsplan 'Buitengebied Diemen'. De middelen zijn nodig om grond te werven. In 2017 was de beginstand van deze reserve circa € 182.000. Lopende dit jaar hebben wij geen onttrekkingen of dotaties gedaan. Hierdoor blijft de stand van de reserve per 31 december 2017 € 182.000.

R90380 Reserve Cultuurhistorie

In deze reserve zijn middelen gereserveerd voor monumenten en archeologie in Diemen. Per 1 januari 2017 was de stand van deze reserve circa € 20.000. Lopende het jaar hebben wij geen onttrekkingen of dotaties gedaan. Hierdoor is de stand van deze reserve per 31 december 2017 € 20.000.

R90390 Reserve omgevingslawaaï

In 2017 is er € 50.000 aan kosten voor geluidswerende maatregelen onttrokken uit de reserve.

R90400 Reserve SLOK

Deze reserve wordt ingezet voor energiebeleid. In totaal is er in 2017 € 21.000 onttrokken voor gemaakte kosten.

R90410 Reserve Parkeergelden

Daar de parkeerexploitatie kostendekkend moet zijn is er € 92.000 onttrokken uit de reserve, die in 2016 is gedoteerd.

R90420 Reserve wachtgelden

Om aan toekomstige verplichtingen die betrekking hebben op wachtgelden te voldoen is de Reserve wachtgelden ingesteld. Per 31 december 2016 was de stand van deze reserve circa € 376.000. Om aan onze verplichtingen te kunnen voldoen, hebben wij conform raadsbesluit € 90.000 gedoteerd aan deze reserve, onttrokken is € 154.000 voor de uitbetaling van wachtgelden.

R90430 Reserve doorgeschoven posten

In de Reserve doorgeschoven posten worden eenmalige budgetten gereserveerd, om deze later te kunnen besteden.

Voorzieningen

Voorzieningen	Stand per 31-12-2016	Realisatie				Stand per 31-12-2017
		Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo	
Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico's en egalisatie	4.961	788	-252	-256	280	5.241
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	5.604	2.742	-2.664	-	78	5.682
Totaal	10.565	3.530	-2.916	-256	358	10.923

Hierna wordt per categorie een toelichting op de diverse voorzieningen gegeven.

Categorie Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico's en egalisatie

Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico's en egalisatie	Stand per 31-12-2016	Wijz. stand per 31-12-2016	Gecorrigeerde stand per 31-12-2016	Realisatie				Stand per 31-12-2017
				Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo	
V90025 Voorziening grondzaken	-	-	-	390	-	-	390	390
V90310 Voorziening afvalstoffenheffing	423	-	423	4	-	-	4	427
V90350 Rioleringszorg	2.823	-	2.823	-	-29	-	-29	2.794
V90400 Voorziening pensioenen wethouders	1.342	130	1.472	150	-14	-62	74	1.546
V90410 Voorziening wachtgelden	373	-130	243	244	-209	-194	-160	83
Totaal	4.961	-	4.961	788	-252	-256	280	5.241

V90025 Voorziening grondzaken

Vanaf 2017 is de voorziening grondzaken geopend waarin de toekomstige verliezen uit de Grexen afgedekt kunnen worden. De voorziening wordt gevoed vanuit de reserve grondzaken. In 2017 is € 390.000 gedoteerd.

V90310 Voorziening afvalstoffenheffing

Dit is een egalisatievoorziening om te zorgen dat de tarieven van de heffing niet te veel schommelen. Dit jaar was een dotatie van € 4.000 mogelijk.

V90350 Rioleringszorg

Voor de onderbouwing van de voorziening verwijzen wij u naar paragraaf 2 Onderhoud kapitaalgoederen 'Rioleringszorg'.

V90400 Voorziening pensioenen wethouders

Om aan onze verplichtingen t/m 2017 te kunnen voldoen is rekening gehouden met een verplichting van € 1.546.000 in de voorziening. In 2016 is er een mutatie verwerkt op de voorziening wachtgelden i.p.v. voorziening pensioenen wethouders. Middels een wijziging stand per 31-12-2016 is dit gecorrigeerd.

V90410 Voorziening wachtgelden

Om aan onze verplichtingen t/m 2017 te kunnen voldoen is rekening gehouden met een verplichting van € 84.000 in de voorziening. In 2016 is er een mutatie verwerkt op de voorziening wachtgelden i.p.v. voorziening pensioenen wethouders. Middels een wijziging stand per 31-12-2016 is dit gecorrigeerd.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Onderhoudsegalisatievoorzieningen	Stand per 31-12-2016	Realisatie				Stand per 31-12-2017
		Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo	
V90020 Groot onderhoud verhardingen	3.131	1.492	-1.716	-	-224	2.907
V90031 Voorziening openbare verlichting	407	225	-170	-	55	462
V90032 Voorziening waterpartijen	224	16	-24	-	-8	216
V90033 Voorziening groen	1.354	355	-297	-	58	1.412
V90034 Voorziening speelterreinen	159	98	-18	-	80	239
V90035 Voorziening kunstwerken	327	186	-70	-	116	443
V90390 Onderhoud gebouwen	2	370	-369	-	1	3
Totaal	5.604	2.742	-2.664	-	78	5.682

V90020 t/m V90035

Aan de onderhoudsvoorzieningen liggen meerjarige onderhoudsplannen ten grondslag.

V90390 voorziening onderhoud gebouwen

Voor de onderbouwing van de voorziening verwijzen wij u naar paragraaf 2 Onderhoud kapitaalgoederen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	Stand per 31-12-2016	Wijz. stand per 31-12-2016	Gecorrigeerde stand per 31-12-2016	Stand per 31-12-2017
Afkoopsommen erfpachtgrond	-1.642	-	-1.642	-1.582
Afkoopsommen	-	-276	-276	-249
Onderhandse leningen Openbare lichamen	-10.000	-	-10.000	-10.000
Onderhandse leningen Overige binnenlandse sectoren	-53.500	-	-53.500	-43.500
Onderhandse leningen Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-7.500	-	-7.500	-7.500
Totaal	-72.642	-276	-72.918	-62.830

Om de balans volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) te presenteren zijn de vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer uitgesplitst. In de Jaarrekening 2016 werd dit verantwoord onder de post "Afkoopsommen erfpachtsgrond" en "Onderhandse leningen".

Naast de jaarlijkse vrijval van € 60.000 zijn er geen mutaties op de afkoopsommen erfpachtgrond geweest. In 2017 is er één lening van totaal € 10.000.000 vrijgevallen. Deze is niet geherfinancierd.

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van een jaar of langer. De totale werkelijke rentelast in 2017 bedroeg € 1.074.894,86.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Kortlopende schulden - overig

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	Stand per 31-12-2016	Stand per 31-12-2017
Schuld publieksrechtelijke lichamen	-3.015	-2.187
Overige kortlopende schulden	-6.494	-5.941
Totaal	-9.509	-8.128

Om de balans volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) te presenteren zijn de netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar samengevoegd.

Op 31 december 2017 zijn er geen kasgeldlening. De schuld publieksrechtelijke lichamen betreft betalingen in verband de btw en betalingen aan de Belastingdienst. De overige kortlopende schulden bestaan onder meer uit nog openstaande crediteuren en een reservering voor salarisadministratie.

Overlopende passiva

Overlopende passiva	Stand per 31-12-2016	Wijz. stand per 31-12-2016	Gecorrigeerde stand per 31-12-2016	Stand per 31-12-2017
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	-6.965	276	-6.689	-8.142
Totaal ontvangen voorschotbedragen vanuit het Rijk	-26	-	-26	-
Totaal ontvangen voorschotbedragen vanuit overige Nederlandse overheidslichamen	-52	-	-52	-108
Totaal overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	-24	-	-24	-975
Totaal	-7.067	276	-6.791	-9.226

Om de balans volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) te presenteren zijn de overlopende passiva uitgesplitst. In de Jaarrekening 2016 werd dit verantwoord onder de post "Overlopende passiva".

De post Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume is in 2017 gestegen door een mutatie onderhande werk Bergwijkpark.

Totaal ontvangenvoorschotbedragen

Door derde bekleemde middelen	Stand per 31-12-2016	Inkomsten	Uitgaven	Stand per 31-12-2017
Onderwijsachterstandenbeleid	-19	-350	369	-
Centrum opvang asielzoekers	-7	-	7	-
Totaal ontvangen voorschotbedragen vanuit het Rijk	-26	-350	376	-
Duurzame Energie Maatregelen	-16	-	16	-
Servicetaxi	-36	-	-	-36
Nul op de meter	-	-110	38	-72
Totaal ontvangen voorschotbedragen vanuit overige Nederlandse overheidslichamen	-52	-110	54	-108
Pilot decentrale toegangstaken	-24	-	24	-
Spoorwonderdoorgang	-	-975	-	-975
Totaal overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	-24	-975	24	-975
Afrondingsverschillen	-	-	1	1
Totaal	-102	-1.435	455	-1.082

Gewaarborgde geldleningen

De stand van de restantschulden in 2017 is per saldo met circa € 306.000 afgenomen tot circa € 9.254.000. Deze afname is veroorzaakt door aflossingen. Er zijn geen nieuwe borgstellingen aangegaan. Alle instellingen, waarvoor een borg- en/of garantstelling werd afgegeven, hebben tot nu toe aan hun betalingsverplichtingen voldaan.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Geldnemer	Geldgever	Oorspronk. bedrag geldlening	Restant- schuld 31-12-2016	Vermeer- dering 2017	Aflossing 2017	Restant- schuld 31-12-2017	Perc. Waarborg
WBV. Stadsgenoot (Het Oosten)	Bank Nederlandse gemeenten	7.900	7.900	-	-	7.900	50%
WBV. Stadsgenoot (Het Oosten)	Nederlandse Waterschapsbank N.V.	7.700	7.700	-	-	7.700	100%
Woningstichting Rochdale	Amersfoortse Levensverzekering Maatschappij N.V.	3.176	958	-	214	744	100%
Woningstichting Rochdale	Nederlandse Waterschapsbank N.V.	50.000	50.000	-	-	50.000	100%
Woningstichting Rochdale	Nederlandse Waterschapsbank N.V.	25.000	25.000	-	-	25.000	100%
Verstrekte garanties (zie paragraaf Financiering, tabel Gewaarborgde geldleningen)	Diverse	24.051	9.560	-	306	9.254	100%
Totaal		117.827	101.118	-	520	100.598	

Wet normering topinkomens (Wnt)

De wet normering topinkomens verbiedt dat bestuurders in de (semi)publieke sector meer verdienen dan 130% van het ministersalaris. Deze grens is de zogenoemde Wnt-norm: € 181.000. Indien sprake is van een ontslagprocedure kan via de rechter sprake zijn van een ontslagvergoeding die boven de norm uitkomt.

Conform de Wnt rapporteren wij hierna over de topinkomens van de gemeente Diemen.

Gegevens 2017	J.D. de Kort	H. Nubé
Functiegegevens		
Aanvang en einde functie	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Deeltijdfactor in fte	1	0,8889
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 115.643,00	€ 72.061,00
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.793,00	€ 10.522,00
Subtotaal	€ 132.436,00	€ 82.583,00
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 181.000,00	€ 160.891,00
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ 0,00	€ 0,00
Totale bezoldiging 2017	€ 132.436,00	€ 82.583,00
Reden waarom de overschrijdingen al dan niet is toegestaan	Nvt	Nvt
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functie	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Deeltijdfactor in fte	1	0,9
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 110.764,14	€ 68.742,11
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.471,00	€ 8.928,00
Totale bezoldiging 2016	€ 125.235,14	€ 77.670,11

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten (incl. incidentele dotaties en onttrekkingen)	Rekening 2016	Begroting 2017 primitief	Begroting 2017 totaal	Rekening 2017	Budget resultaat 2017
Incidentele lasten					
Programma Bestuur en dienstverlening	-2.269	-590	-507	-536	-30
Programma Veiligheid en openbare orde	-	-	-	-	-
Programma Bereikbaarheid en mobiliteit	-	-	-	-	-
Programma Onderwijs en kinderopvang	-50	-	-	-	-
Programma Sociaal domein	-384	-	-	-	-
Programma Welzijn, sport en cultuur	-	-	-	-	-
Programma Inkomen en armoedebeleid	-	-55	-55	-	55
Programma Leefomgeving en milieu	379	-	-	-	-
Programma Ruimtelijke ontwikkeling	-1.383	-1.525	-1.525	-2.125	-600
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-
Totaal incidentele lasten	-3.707	-2.170	-2.086	-2.661	-575
Incidentele baten					
Programma Bestuur en dienstverlening	2.087	529	529	529	-
Programma Veiligheid en openbare orde	-	-	-	-	-
Programma Bereikbaarheid en mobiliteit	-	-	-	-	-
Programma Onderwijs en kinderopvang	50	-	-	-	-
Programma Sociaal domein	69	-	-	-	-
Programma Welzijn, sport en cultuur	-	-	-	-	-
Programma Inkomen en armoedebeleid	-	-	-	-	-
Programma Leefomgeving en milieu	42	-	-	-	-
Programma Ruimtelijke ontwikkeling	3.768	1.800	1.800	4.292	2.492
Algemene dekkingsmiddelen	132	313	313	192	-121
Totaal incidentele baten	6.148	2.642	2.642	5.013	2.371
Totaal	2.441	472	555	2.351	1.796

EMU-saldo

EMU-saldo		2017
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	4.052
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.645
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	3.560
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	2.604
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	-
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-
8	Baten bouwgrondexploitatie:	
	Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	-
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	2.887
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-
11	Verkoop van effecten:	
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	
Berekend EMU-saldo (1+2+3-4+5+6-7+8-9-10-11b)		5.767

Sisa verantwoordingsbijlage

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 10 januari 2018

OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)	Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2011-2017	Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie
					Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	
					€ 350.203	€ 7.500	€ 1.297	€ 0	
					Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	
					Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	
					1	€ 0	€ 0	€ 0	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2017	Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
				I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
				Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
				€ 6.032.143	€ 175.803	€ 598.409	€ 150	€ 52.846	€ 0
				Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
				I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
				Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018								
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2017	€ 105.523	€ 7.678	€ 0	€ 83.406	€ 0	Ja
			Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 184.962	€ 81.850	€ 18.332	€ 119.994	€ 17.389	€ 0
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Rbz) 2004	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Ja			

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Bijlagen

Kerngegevens

Politieke structuur

Samenstelling gemeenteraad
(algemeen bestuur)

PvdA

Dhr. N.C. Portegijs (fractievoorzitter)

Mw. F.A.L. Polsbroek

Dhr. C.B. Ouwendijk

VVD

Mw. B.H.M. Wielage (fractievoorzitter)

Dhr. J.A. Jägers

Dhr. F.J. Mulder

D66

Dhr. K. de Haan (fractievoorzitter)

Mw. J.A. Pietersen

Dhr. H.J. Berkhout

Leefbaar Diemen

Dhr. J.G.M. Sikking (Interim fractievoorzitter)

Dhr. M.A.B. Rietveld

Dhr. L.R. Smits

GroenLinks

Mw. N. van Engelen (fractievoorzitter)

Mw. F. Eerkens

Ouderenpartij Diemen

Dhr. P.A. Prins (fractievoorzitter)

Mw. S. Raveling

Mw. R. Herder

CDA

Mw. M.P.H. de Graaf-Nijssen (fractievoorzitter)

Dhr. J. van Loenen

Diemen Linksaf

Mw. A.M. Wijnbergen-Liezen (fractievoorzitter)

SP

Dhr. W.H. van Vugt (fractievoorzitter)

Samenstelling college van Burgemeester en Wethouders
(dagelijks bestuur)

Dhr. E. Boog, burgemeester

Portefeuille:

- Openbare orde en veiligheid
- APV en Drank & Horeca
- Brandweer
- Toezicht & handhaving fysiek domein
- Communicatie
- Juridische Zaken
- Personeel en organisatie
- Dienstverlening en ICT
- Regionale zaken
- Coördinatie Wijkgericht werken
- Wijkportefeuillehouder Diemen Centrum

Dhr. A.J.M. Scholten (PvdA), 1° locoburgemeester

Portefeuille:

- Ruimtelijk ontwikkeling
- Grondzaken
- Wonen
- Verkeer & vervoer
- Wabo-vergunningen en welstandsbeleid
- Financiën
- 1e projectwethouder Plantage de Sniep, Oost Westas en Berwijckpark
- Wijkwethouder Diemen Zuid
- 1e projectwethouder Oost-west As

Drs. J. Klaasse (D66), 2° locoburgemeester

Portefeuille:

- Citymarketing
- Kunst en Cultuur
- Evenementen
- Sport
- Ontwikkelingssamenwerking
- Onderwijs
- Antidiscriminatiebeleid
- Gebouwenbeheer
- Economische zaken
- Inrichting en beheer openbare ruimte
- Wijkwethouder Diemen Noord
- 2e projectwethouder Plantage de Sniep en Oost-West As

Dhr. R.P. Grondel (Groen Links), 4° locoburgemeester

Portefeuille:

- Welzijn en zorg
- Jeugdzorg
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Voor- en Vroegschoolse Educatie
- Vluchtelingen werk
- Milieubeleid
- Ecologie, natuur en recreatie
- Coördinatie water
- 2e projectwethouder Bergwijckpark
- Wijkwethouder Buitengebied
- Sociale zaken
- Hoorcommissie Wonen

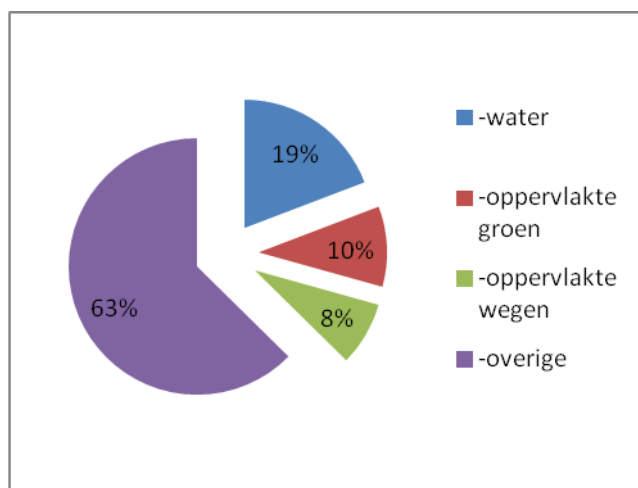
Sociale structuur

Sociale structuur	31-12-2016	31-12-2017
0 - 20 jaar	5.734	5.938
20 - 75 jaar	20.113	19.894
75 – 85 jaar	1.294	2.291
Totaal	27.223	28.123

Fysieke structuur

Fysieke structuur	Begroting 2017	Realisatie 2017
Oppervlakte gemeente (ha)	1.404	1.404
waarvan:		
- Water	269,6	269,6
- Oppervlakte groen	142,1	142,1
- Oppervlakte wegen	113,1	113,1
- Overige	879,2	879,2
- Aantal woonruimten*	13.292	13.333
- Aantal bedrijfsvestigingen*	2.521	2.704

*Bron: BAG

Financiële structuur

Financiële structuur	Begroting 2017	Bedrag per inwoner 2017	Realisatie 2017	Bedrag per inwoner 2017
Gewone uitgaven (excl. grondexpl.)	-75.281	-2,84	-85.978	-3,06
Opbrengst belastingen/retributies	15.333	0,58	18.297	0,65
Algemene uitkering	32.863	1,24	34.437	1,22
Boekwaarde vaste activa	72.504	2,74	86.170	3,06
Eigen vermogen en voorzieningen	19.922	0,75	35.692	1,27
Vaste schuld	-71.761	-2,71	-62.582	-2,23

Het resultaat

Lasten en Baten per programma	Begroting 2017	Rekening 2017	Resultaat 2017
Programma 0 Bestuur en dienstverlening	-12.347	-12.465	-118
Programma 1 Veiligheid en openbare orde	-1.984	-2.132	-149
Programma 2 Bereikbaarheid en mobiliteit	-1.081	-1.085	-4
Programma 3 Onderwijs en kinderopvang	-2.759	-2.874	-115
Programma 4 Sociaal domein	-15.265	-14.579	686
Programma 5 Welzijn, sport en cultuur	-4.413	-4.430	-17
Programma 6 Inkomen en armoedebeleid	-10.129	-9.951	177
Programma 7 Leefomgeving en milieu	-15.306	-15.363	-57
Programma 8 Ruimtelijke ontwikkeling	-25.408	-22.256	3.151
Algemene dekkingsmiddelen	-1.407	-1.541	-134
Totaal lasten	-90.098	-86.678	3.421
Programma 0 Bestuur en dienstverlening	1.859	2.313	454
Programma 1 Veiligheid en openbare orde	53	97	44
Programma 2 Bereikbaarheid en mobiliteit	655	690	36
Programma 3 Onderwijs en kinderopvang	777	683	-94
Programma 4 Sociaal domein	10.038	10.011	-27
Programma 5 Welzijn, sport en cultuur	1.433	1.429	-4
Programma 6 Inkomen en armoedebeleid	7.590	7.829	239
Programma 7 Leefomgeving en milieu	7.260	7.559	299
Programma 8 Ruimtelijke ontwikkeling	26.380	25.459	-921
Algemene dekkingsmiddelen	34.345	34.660	316
Totaal baten	90.388	90.730	342
Resultaat voor bestemming	290	4.052	3.763
Programma 0 Bestuur en dienstverlening	-90	-90	-
Programma 1 Veiligheid en openbare orde	-	-	-
Programma 2 Bereikbaarheid en mobiliteit	-	-	-
Programma 3 Onderwijs en kinderopvang	-44	-44	-
Programma 4 Sociaal domein	-103	-103	-
Programma 5 Welzijn, sport en cultuur	-	-	-
Programma 6 Inkomen en armoedebeleid	-	-	-
Programma 7 Leefomgeving en milieu	-20	-40	-20
Programma 8 Ruimtelijke ontwikkeling	-1.885	-1.840	45
Algemene dekkingsmiddelen	-	-16	-16
Totaal dotaties aan reserves	-2.142	-2.133	9
Programma 0 Bestuur en dienstverlening	529	529	-
Programma 1 Veiligheid en openbare orde	-	-	-
Programma 2 Bereikbaarheid en mobiliteit	94	92	-2
Programma 3 Onderwijs en kinderopvang	44	44	-
Programma 4 Sociaal domein	103	103	-
Programma 5 Welzijn, sport en cultuur	-	-	-
Programma 6 Inkomen en armoedebeleid	-	-	-
Programma 7 Leefomgeving en milieu	114	121	7
Programma 8 Ruimtelijke ontwikkeling	755	1.083	328
Algemene dekkingsmiddelen	215	231	16
Totaal onttrekkingen aan reserves	1.854	2.202	348
Mutaties reserves	-288	69	357
Resultaat na bestemming	1	4.121	4.121

Subsidies

Instelling	Begroting 2017	Realisatie 2017
301 Cordaan	11.540	6.153
302 Vrouwenkoor Ancora	1.174	1.234
303 Algemene Schakel Vereniging	16.493	8.651
304 Diemer Orkestje	679	-
305 Vrouwenkoor Voice Female	2.688	2.748
306 St. Openbare Bibliotheek Amsterdam	287.643	291.422
307 ANBO soc.cult. act voor ouderen	5.434	5.434
308 St. Welzijn Diemen en Kmn & Co	1.113.854	1.248.661
309 St. theater de Omval	165.303	172.404
311 Regenboog Groep	11.669	36.793
312 Speel-o-theek	1.411	-
313 I.V.N.	421	460
314 Scouting Diemen	21.501	5.305
315 Diemer Harmonie	5.531	5.702
316 Alzheimer Nederland	1.020	1.000
317 St. Zonnebloem	500	529
318 Vr. Theatergroep Diemen	1.683	1.791
319 Carpe Diem	3.287	3.635
324 St. vrienden van de Hoop	2.879	2.944
325 St. muziekschool Diemen	56.623	58.810
327 EHBO vereniging Diemen	1.340	1.411
329 St. Alarmering Thuiszorg Amsterdam	26.624	19.316
330 PCOB	4.404	3.030
331 Markant	31.571	39.653
332 MaDi	510.035	539.661
333 EDOG	20.083	20.355
335 Arch.werkgem. Nederland afd. A'dam	4.421	7.000
338 Blijf Groep	98.036	107.000
339 Kinderboerderij	5.073	6.363
340 St. Diemer Festijn	61.633	62.520
341 St. Assalaan	3.926	4.056
344 Arkin	50	21.351
346 St. Openbaar Onderwijs Primair	66.846	61.275
347 Spirit	55.883	54.197
349 St. RK Scholen	16.570	16.118
350 Nieuwe Kring	26.176	27.135
351 OKIDO	8.088	-
352 DMRA - Discriminatie Meldpunt (A'dam)	12.917	11.318
353 St. Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan	66.918	43.284
354 School's cool	-	-
355 St. Muziekcollectief Ouder Amstel	1.063	-
356 St. Diemer Omroep	16.244	15.887
357 St. Loswalfestival	20.664	19.278

Instelling	Begroting 2017	Realisatie 2017
358 St. Voedselbank Steunpunt Diemen	6.666	7.950
359 Kunstzin Diemen	2.650	2.780
360 Beheersstichting de Omval	149.210	152.548
361 Meer bewegen voor ouderen	6.040	6.014
362 St Kunst en Cultuur Noord-Holland	2.040	-
Totaal	2.936.504	3.103.178

Taakvelden

Taakvelden	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning												
0.1 Bestuur	9	-1.313	-1.304	157	-1.440	-1.283	164	-1.266	-1.102	7	174	181
0.2 Burgerzaken	646	-956	-310	646	-1.003	-357	653	-986	-333	7	17	24
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.4 Overhead	1.001	-9.983	-8.982	1.056	-9.905	-8.849	1.495	-10.214	-8.719	439	-309	130
0.5 Treasury	2.453	-1.322	1.131	2.423	-1.161	1.262	2.462	-1.074	1.388	39	87	126
0.61 OZB woningen	2.970	-140	2.830	3.050	-140	2.910	3.064	-140	2.924	14	-	14
0.62 OZB niet-woningen	3.047	-158	2.889	2.932	-235	2.697	2.953	-254	2.699	21	-19	2
0.63 Parkeerbelasting	374	-	374	389	-	389	393	-	393	4	-	4
0.64 Belastingen overig	740	-	740	285	-	285	292	-	292	7	-	7
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	24.070	-	24.070	24.768	-	24.768	24.939	-	24.939	171	-	171
0.8 Overige baten en lasten	851	-77	774	851	140	991	874	-71	803	23	-211	-188
0.9 Vennootschapsbelasting (VPB)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	639	-90	549	1.853	-2.142	-289	2.202	-2.133	69	349	9	358
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-5	-5	-	-5	-5	-	-	-	-	5	5

Taakvelden	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1. Veiligheid												
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-	-1.358	-1.358	-	-1.362	-1.362	-	-1.416	-1.416	-	-54	-54
1.2 Openbare orde en veiligheid	53	-605	-552	53	-622	-569	97	-716	-619	44	-94	-50
2. Verkeer, vervoer en waterstaat												
2.1 Verkeer en vervoer	215	-5.115	-4.900	285	-5.160	-4.875	275	-4.981	-4.706	-10	179	169
2.2 Parkeren	148	-645	-497	264	-759	-495	297	-779	-482	33	-20	13
2.3 Recreatieve havens	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-387	-387	-	-433	-433	-	-422	-422	-	11	11
2.5 Openbaar vervoer	-	-21	-21	-	-22	-22	-	-6	-6	-	16	16
3. Economie												
3.1 Economische ontwikkeling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	59	-154	-95	59	-163	-104	49	-148	-99	-10	15	5
3.4 Economische promotie	37	-124	-87	37	-130	-93	81	-115	-34	44	15	59
4. Onderwijs												
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-25	-25	-	-26	-26	-	-36	-36	-	-10	-10
4.2 Onderwijshuisvesting	-	-1.226	-1.226	-	-1.236	-1.236	-	-1.354	-1.354	-	-118	-118
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	576	-1.529	-953	576	-1.516	-940	455	-1.498	-1.043	-121	18	-103
5. Sport, cultuur en recreatie												
5.1 Sportbeleid en activering	-	-27	-27	-	-27	-27	-	-34	-34	-	-7	-7
5.2 Sportaccommodaties	1.007	-2.016	-1.009	945	-2.059	-1.114	938	-2.077	-1.139	-7	-18	-25

Taakvelden	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-307	-307	-	-318	-318	-	-324	-324	-	-6	-6
5.4 Musea	-	-14	-14	-	-15	-15	-	-5	-5	-	10	10
5.5 Cultureel erfgoed	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.6 Media	-	-311	-311	-	-311	-311	-	-323	-323	-	-12	-12
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4	-2.267	-2.263	4	-2.258	-2.254	17	-2.218	-2.201	13	40	53
6. Sociaal domein												
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	407	-1.365	-958	467	-1.502	-1.035	503	-1.469	-966	36	33	69
6.2 Wijkteams	281	-1.536	-1.255	281	-1.513	-1.232	322	-1.470	-1.148	41	43	84
6.3 Inkomensregelingen	9.167	-11.237	-2.070	7.590	-10.072	-2.482	7.829	-9.930	-2.101	239	142	381
6.4 Begeleide participatie	1.959	-3.325	-1.366	1.959	-3.527	-1.568	1.971	-3.537	-1.566	12	-10	2
6.5 Arbeidsparticipatie	600	-634	-34	613	-883	-270	652	-956	-304	39	-73	-34
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	31	-1.187	-1.156	31	-1.200	-1.169	40	-1.166	-1.126	9	34	43
6.71 Maatwerkvoorziening 18+	420	-3.390	-2.970	420	-3.031	-2.611	313	-2.495	-2.182	-107	536	429
6.72 Maatwerkvoorziening 18-	4.510	-2.504	2.006	4.489	-2.517	1.972	4.487	-2.658	1.829	-2	-141	-143
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	2.528	-1.924	604	2.466	-1.893	573	2.437	-1.706	731	-29	187	158
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	-700	-700	-	-700	-700	-	-679	-679	-	21	21
7. Volksgezondheid en milieu												
7.1 Volksgezondheid	-	-345	-345	-	-346	-346	-	-300	-300	-	46	46
7.2 Riolering	3.410	-3.402	8	3.041	-3.036	5	3.242	-3.281	-39	201	-245	-44
7.3 Afval	3.812	-3.594	218	3.822	-3.572	250	3.850	-3.553	297	28	19	47
7.4 Milieubeheer	9	-624	-615	9	-750	-741	63	-738	-675	54	12	66

Taakvelden Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie			
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	98	-148	-50	101	-151	-50	112	-176	-64	11	-25	-14
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing												
8.1 Ruimtelijke ordening	501	-504	-3	1.701	-510	1.191	2.083	-906	1.177	382	-396	-14
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	16.950	-16.950	-	22.690	-22.690	-	19.035	-19.035	-	-3.655	3.655	-
8.3 Wonen en bouwen	1.899	-1.939	-40	1.929	-2.041	-112	4.292	-2.163	2.129	2.363	-122	2.241

Raadsbesluit 2017

